

استادان

همیشه و در همه جا انتظار از دانشگاه این است که محل جوشش دو جریان حیاتی کشور باشد یک: جریان علم و تحقیق و دوم: آرمان‌گرایی، آرمان‌خواهی و هدف‌گذاری سیاسی و اجتماعی. و کمتر محیط دیگری را می‌بینیم که مثل دانشگاه در آن دو جریان موازی همواره جوشش داشته باشند، هم جریان علم و تحقیق که مایه حیات و عزت علمی جامعه است و به دنبال خود عزت سیاسی و بین‌المللی می‌آورد و هم آن مسأله آرمان‌گرایی که به ظاهر به مسأله علم ارتباطی هم ندارد، اما همه جای دنیا انتظار از دانشگاه‌ها به خاطر حضور دانشجویان این است که در زمینه ترسیم آرمان‌ها و گرایش به تحصیل این آرمان‌ها، فعال باشد.

مقام معظم رهبری، در دیدار با دانشجویان، آذر ۱۳۸۷

چگونه می‌توان دانشگاه علامه طباطبائی را به عنوان دانشگاه تخصصی علوم انسانی و اجتماعی در شرایطی که بیشتر معیارهای سنجش دانشگاه از حوزه‌های دیگر علوم برخاسته، به گونه‌ای توسعه داد که به جای محل کشاکش‌های سیاسی به مرکز تولید علم و نظریه و اندیشه و عمل بدل شود و در زمره دانشگاه‌های ممتاز کشور قرار گیرد؟ این پرسشی است که مهم‌ترین دغدغه مدیران، استادان و کارکنان دانشگاه در سال‌های گذشته بوده و به رغم دریای متلاطم مشکلات و کاستی‌های گوناگون، گام به گام به سوی یافتن پاسخی درخور برای آن گام برداشته شده است، به گونه‌ای که دانشگاه علامه طباطبائی در جایگاه یکی از بزرگترین و مهم‌ترین دانشگاه‌های کشور اکنون در حال گسترش سریع و روزافزون در تمامی عرصه‌های علوم انسانی بوده و در راستای تحقق اهداف چشم‌انداز خود به دنبال اعتلای همه‌جانبه رشد و توسعه علوم انسانی و اجتماعی در کشور است. ارتقای موقعیت دانشگاه علامه طباطبائی در سطوح ملی و بین‌المللی، ارائه نتایج و دستاوردهای علمی و مهارتی دانش‌آموختگان به منظور تحقق دانشگاهی مأموریت‌گرا، پژوهش‌محور و کارآفرین و با ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی موثر و کارآمد در راستای تأمین نیازهای جامعه در حوزه‌های علوم انسانی و اجتماعی و رشد و افزایش سرمایه اجتماعی و توسعه علمی کشور در عرصه منطقه‌ای و جهانی از جمله مأموریت‌های اصلی دانشگاه است. این مهم با مشارکت تمامی معاونت‌ها، مدیریت‌های ستادی، دانشکده‌ها و واحدهای دانشگاه با انجام اموری همچون ارتقای شاخص‌های کمی و کیفی فعالیت‌های دانشگاه انجام پذیرفته است. البته در این میان سیاست‌های کلان و راهبردی توسعه‌ای کشور کاملاً مد نظر مسئولان دانشگاه است. بر این اساس، برنامه راهبردی پنج ساله دانشگاه علامه طباطبائی (۱۴۰۰-۱۳۹۶) به عنوان نماد آموزش عالی کشور در حوزه علوم انسانی، تدوین شد. مبنای این برنامه، اسناد بالا دستی است. اسنادی همچون: برنامه ششم توسعه، نقشه جامع علمی کشور، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سند دانشگاه اسلامی، مصوبات هیأت امنا و سند راهبردی دانشگاه.

دانشگاه علامه طباطبائی در جایگاه بزرگ‌ترین دانشگاه تخصصی علوم انسانی و اجتماعی کشور و به عنوان دانشگاه پیشرو در دستیابی به رشد و توسعه و دانش در حوزه علوم انسانی و اجتماعی کشور به لطف بهره‌مندی از توانمندی و شایستگی‌های اعضای هیأت علمی و پژوهشگران خود، منشأ خدمات ارزشمندی به جامعه بوده است. بسیاری از چهره‌های برجسته علمی، سیاسی، اجرایی و چهره‌های ماندگار و بنیان‌گذاران دانش‌های مختلف انسانی و اجتماعی از دانش‌آموختگان این دانشگاه بوده‌اند.

این دانشگاه از سال ۱۳۹۳، به لطف اعضای هیات علمی متخصص، دانشجویان فرهیخته و کارکنان پرتلاش خود در پیمودن سیاست‌های توسعه مستمر خود پیشرفت‌ها و موفقیت‌های زیادی داشته است. کسب عنوان دانشگاه سطح یک و دانشگاه برتر در کنار ۱۲ دانشگاه برگزیده کشور گواهی بر این مدعاست.

کتاب حاضر، نگاهی گذرا به این موفقیت‌هاست. دانشگاه علامه طباطبائی، دانشگاهی الگو، نوآیندپس، نوآور، مشتری‌مدار، کیفیت محور و پیشرو در آموزش، تولید و ترویج علوم انسانی به شمار می‌رود. آرمان متعالی دانشگاه در عرصه فرهنگی نیز، محیطی سالم، پویا، هدفمند، اثرگذار، الگو و پرنشاط، مقتصد و مطابق با ارزش‌های اسلامی ایرانی است. محیط فرهنگی مورد نظر دانشگاه در افق چشم‌انداز، محیطی است که زمینه‌های رشد و شکوفایی همه استعدادها را فراهم ساخته و به گونه‌ای راهبری می‌شود که نه تنها نخبگان و استعداد‌های برتر نسبت به آن وفادار باشند، بلکه جذب نخبگان، نوآوران و کارآفرینان را نیز در دستور کار خود قرار داده است. دانشگاه علامه طباطبائی در زمینه تولید محتوا و ترویج و آموزش علوم انسانی اسلامی با تکیه بر سرمایه‌ها و منابع انسانی ارزشمند خود، بهره‌گیری از فناوری‌های روز آموزشی و پژوهشی و در راستای فلسفه وجودی خود و انتظارات جامعه، نسبت به آموزش و تربیت نیروی متخصص و متعهد کشور و ارائه خدمات علمی و پژوهشی و مشاوره‌ای به متقاضیان آموزش عالی و نهادهای عمومی و بخش‌های مختلف جامعه، اعم از صنعتی، فرهنگی و خدماتی اقدام کرده و تلاش می‌کند در آموزش، تولید و ترویج علم و پاس‌خکویی به نیازها و مشکلات جامعه سرآمد باشد. در کتاب حاضر، بخشی از عملکرد هشت ساله دانشگاه علامه طباطبائی مورد بررسی قرار گرفته است. این بررسی معطوف به تشریح اهداف و ضرورت‌هایی است که به واسطه آن دانش انسانی را گامی به پیش براند. از آنجایی که طی پنج سال گذشته، اهداف و راهبردهایی مهم برای ادامه فعالیت دانشگاه در نظر گرفته شده بود، برای بخش‌بندی این کتاب از همین اهداف چهارگانه استفاده شده است.

در انتها علاوه بر قدردانی و سپاس از کلیه استادان، دانشجویان، کارکنان، پژوهشگران، اعضای هیات‌امنا و اعضای هیات رئیسه دانشگاه و تمام بزرگوارانی که در این هشت سال به سهم خود در ارزش آفرینی در دانشگاه مؤثر بوده‌اند تشکر می‌کنیم. همچنین از عزیزانی که در تدوین این کتاب در قالب ارائه یادداشت، مصاحبه، تهیه گزارش‌ها، انجام مصاحبه و پیاده‌سازی، ویراستاری، طراحی و انتشار نقش داشتند، سپاسگزاریم.

عمرکرد ۸ ساله دانشگاه علامه طباطبائی ۱۳۹۲-۱۴۰۰

بزرگداشت تثبیت دانش انسانی در ایران

اکنون و بایسته‌های آینده دانشگاه علامه طباطبائی

دانشگاه علامه طباطبائی

با تشکر از:

دفتر نظارت و ارزیابی،
دفتر روابط عمومی و
معاونت‌های آموزشی،
پژوهشی، دانشجویی،
فرهنگی-اجتماعی،
مدیریت و توسعه منابع
دانشگاه علامه طباطبائی

فهرست

- ۶ ساختار سازمانی و دانشکده‌های دانشگاه علامه طباطبائی.....
- ۸ چگونه گذشت؟/ دکتر کوروش صفوی.....
- ۹ نگاه راهبردی دانشگاه به نوآوری/ دکتر مهدی الیاسی.....
- ۱۰ رویش پردیس علم از خاک همت/ گفت‌وگو با دکتر حسین سلیمی.....
- ۲۰ مکتبی برای تبدیل شدن به قطب آموزش زبان فارسی/ دکتر محمدباقر خرمشاد.....
- ۲۱ احیای پویایی فکری به جای سیاست‌زدگی/ دکتر رضا فرجی‌دانا.....
- ۲۲ در مسیر تمدن/ دکتر عباس عباس‌پور.....
- ۲۳ ثمره استقلال و آزادی نهاد علم/ گفت‌وگو با دکتر جعفر توفیقی.....

مکتب امید و زندگی

- ۲۸ ۸ سال آموزش توسعه‌محور.....
- ۳۰ اولویت قانون بر مصلحت در جذب هیات علمی/ دکتر علی اکبر احمدی افرمجانى.....
- ۳۱ همکاری استاد، دانشجو و ساختار اداری در ارتقای شاخص‌های تدریس.....
- ۳۷ مهارت افزایی حلقه وصل با جامعه/ دکتر وحید ناصحی فر.....
- ۳۸ شایسته‌سالاری جایگزین جناح‌گرایی/ گفت‌وگو با دکتر عباس شاکری.....
- ۴۲ دانشگاه نه یک اداره که میدان آزاداندیشی است/ دکتر مهدی الوانی.....
- ۴۴ درخشش آموزش مجازی/ دکتر جعفر باباجانی.....
- ۴۵ حرفه‌ای تر شدن اعضای هیات علمی/ دکتر مرتضی طاهری.....
- ۴۷ عمرکرد آموزشی دانشگاه در یک نگاه/ دکتر علی خورسندی.....

زیر آسمان‌های جهان

- ۵۰ چهره بین‌المللی یک دانشگاه انسانی.....
- ۵۵ مسیر تعاملات علمی بین‌المللی هموار شد/ دکتر ماندانا تیشه‌یار.....
- ۵۸ تبادل بین‌المللی؛ پیش شرط توسعه دانشگاه‌ها/ دکتر بهرام امیراحمدیان.....
- ۶۱ قطب نظریه پردازی و علوم انسانی.....
- ۶۳ هنر بین‌المللی شدن در حوزه تمدنی ایران/ دکتر رسول موسوی.....
- ۶۴ مسئله و راه‌حل محوری در کانون تحقیقات کاربردی.....
- ۷۱ سامانه‌های تسهیل خدمات پژوهشی.....
- ۷۵ رونق همکاری‌های علمی بین‌المللی با وجود ترامپ و کرونا.....

- ۷۶ .....سربلندی داخلی و بین‌المللی علامه/ دکتر عبدالساده نیسی
- ۷۸ .....جایگاه برتر در رتبه‌بندی‌های داخلی

باغ علم و عمران

- ۸۵ .....شکوه میانه‌روی و توسعه/ دکتر عبدالرحیم نیکخواه
- ۸۶ .....۱۰۰,۰۰۰ متر فعالیت عمرانی، طی ۸ سال
- ۹۸ .....موزه دانشگاه؛ آینه علم و فرهنگ
- ۱۰۰ .....شفافیت و دانشگاه/ دکتر علی اسمعیلی اردکانی
- ۱۰۱ .....دانشگاه در اتاق شیشه‌ای
- ۱۰۳ .....کرونا و چالش گذار به آموزش دیجیتال/ دکتر محمد سعید ذکائی
- ۱۰۵ .....آموزش و پژوهش در سال‌های کرونا

انسان دانشگاهی

- ۱۱۰ .....نگاهی به افق فرهنگی و اجتماعی دانشگاه
- ۱۱۱ .....۶ تحول چشمگیر دانشگاه علامه طباطبائی/ دکتر هادی خانیکی
- ۱۱۶ .....ارتقای رفاه دانشجویی طی ۸ سال اخیر/ دکتر محمدرضا علم
- ۱۲۰ .....خوابگاه‌ها، اول رفاه و بعد آموختن ارزش‌های اجتماعی/ دکتر مهدی وجدانی همت
- ۱۲۶ .....در اهمیت استقلال و مسئله محوری دانشگاه/ دکتر غلامرضا ذکیانی
- ۱۳۰ .....پیشگامی در خدمات رفاهی
- ۱۳۷ .....مرکز بهداشت و درمان
- ۱۴۲ .....حرکت از انجمن‌های سیاسی به کانون‌های فرهنگی
- ۱۴۶ .....وقتی عقل سلیم مدیریت کند/ دکتر محسن سلگی
- ۱۴۸ .....جوایز و عناوین برتر دانشگاهی
- ۱۵۰ .....دانشگاه و تربیت انسان متخصص
- ۱۵۳ .....کارآفرینی، رشد و نوآوری از بستر علوم انسانی
- ۱۵۷ .....پیشگامی در مطالعات نوآوری و سیاست‌گذاری علم و فناوری/ دکتر سروش قاضی‌نوری
- ۱۵۸ .....سخن پایانی
- ۱۶۰ .....پیوست: نقشه طرح جامع پردیس مرکزی
- ۱۶۳ .....نقشه طرح جامع پردیس شماره دو

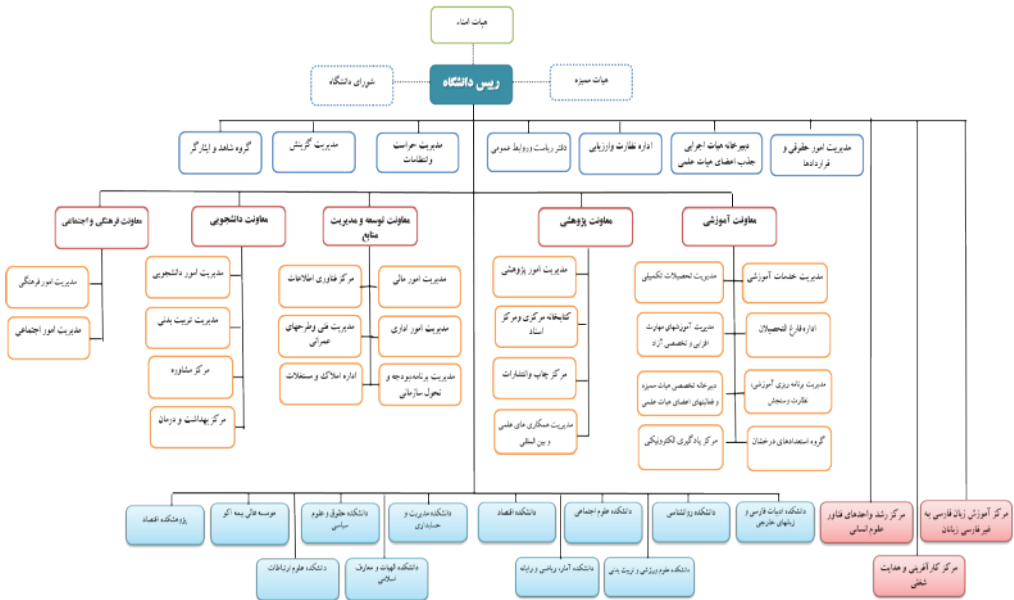

ساختار سازمانی و دانشکده‌های دانشگاه علامه طباطبائی

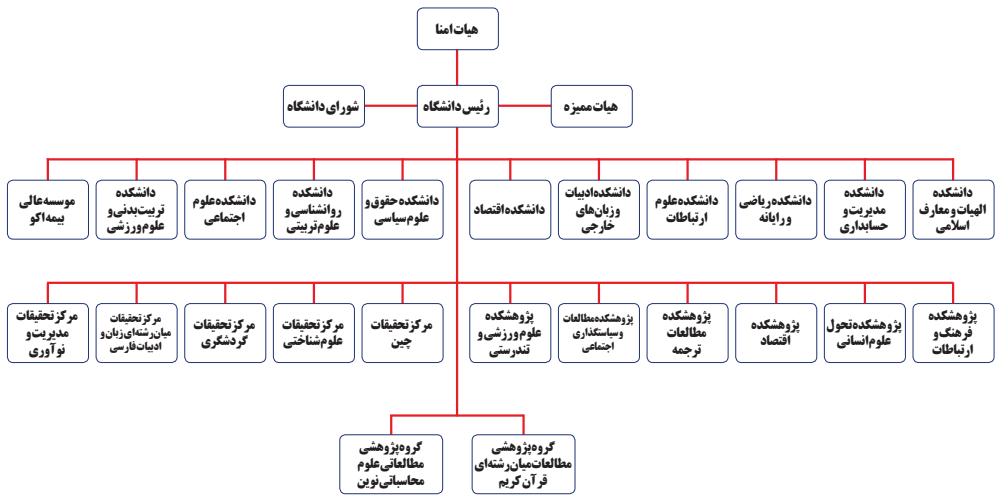
در این سال‌ها ساختار سازمانی به لحاظ ایجاد معاونت‌های جدید برای پویایی و گسترش کمی و کیفی خدمات تغییراتی داشت که نمودار ذیل به شکل دقیق این تحولات را نشان می‌دهد.

❁ نمودار ساختار سازمانی دانشگاه علامه طباطبائی - ۱۴۰۰

**اسامی دانشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی وابسته به دانشگاه علامه طباطبائی
(نمودار سازمانی واحدهای صنفی)**

دانشگاه در سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۹۲ به دنبال سامان بخشیدن به پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی بود. در همین راستا جلسات زیادی با وزارت علوم برگزار شد و شکل جدیدی به این ساختار داده شد؛ اما در آن زمان هنوز اختیارات در دست وزارت علوم بود. با این وجود در سال ۱۳۹۸ طبق آیین‌نامه جدید وزارت علوم، اختیارات پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی منوط به نظر هیات امنا دانشگاه، به دانشگاه‌ها داده شد. در نتیجه در دانشگاه، بر مبنای این آیین‌نامه، دستورالعمل تأسیس، انحلال، ادغام و فعالیت‌ها را به هیات امنا دانشگاه برده شد و تفویض‌هایی را هم دریافت شد.

چارت سازمانی فوق، بخشی از ساختارهای جدید تأسیس شده و همچنین اصلاحات ساختاری شامل دانشکده‌ها، واحدهای پژوهشی، مراکز تحقیقاتی و گروه‌های پژوهشی در هشت سال گذشته را نشان می‌دهد.

چگونه گذشت؟

دکتر کوروش
صفوی

استاد دانشگاه
علامه طباطبائی

اجازه دهید، مخاطب این نوشته را عزیزتر از نظر بگیریم که برای حافظه‌اش اعتبار قابل است و می‌تواند تجربه‌های گذشته را به ابزاری برای حرکت در مسیر آینده مبدل سازد. در خانواده‌های متولد شدم که معلّمی کاری موروثی است. همه معلّم بوده‌اند و همه معلّم‌اند. برای من این کار، شغل نیست کار دیگری بلد نیستم. بنابراین برای حفظ شغل‌ام، تلاشی جز معلّمی نمی‌کنم. همین‌ام که هستم. پس آنچه می‌گویم، فقط به همان معنایی است که می‌گویم. همه مرا تابع آمار و ارقام می‌دانند. مغزم جور دیگری کار نمی‌کند. ولی این بار می‌خواهم قلم را از مغزم دور کنم و به قلب‌ام بسپارم و در این نوشته، با احساس‌ام به پیش بروم.

✿ تبدیل زمینی با بر به باغ علم

هشت سال مثل برق و باد گذشت. دانشگاهی را فقط در حد یک نام تحویل گرفتیم و به دست معلّمی سپردیم که او هم فقط معلّم بود و هست. وقتی تصویر هشت سال پیش او را با چهره امروزش مقایسه می‌کنم، خنده‌ام می‌گیرد. تمامی تلاش این سال‌ها در رنگ سفید شده مویش، در خستگی صدایش، و در چین‌های صورت‌اش مشهود است. نام دانشگاه‌مان را تحویل او دادیم تا بر ایمان دانشگاهی بسازد، درخور نام‌اش.

دانشگاه‌مان را نمی‌شناختند. نه تبه‌ای داشت و نه اسم و رسمی. تعدادی زمین با بر بود و چند عمارت تعطیل و نیمه تعطیل که فقط می‌رفتیم تا حضور و غیاب‌مان کنند و گربه شاخ‌مان نزند. خبری از معلّم‌های جوان نبود و قدیمی‌ترها هم، یکی یا دو دسته دسته بازنشسته می‌شدند. حتی رغبت نداشتیم، محل استخدام‌مان را در کنار اسم‌مان بنویسیم. می‌آمدیم و آهسته می‌رفتیم. دانشگاه‌مان را این‌گونه به او سپردیم. دست‌کم، حرف‌هایش را می‌فهمیدیم و او هم حرف‌مان را می‌فهمید.

بیشتر گفتم که نمی‌خواهم در اینجا از آمار و ارقام بهره بگیرم. این که دانشگاه ما به نهادی برتر و منحصر به فرد مبدل شده است، نیاز به تأیید بر حسب آمار و ارقام دارد که با این حرف‌هایم سازگاری ندارد. گفتم که قلم را به دل‌ام سپردم. در ما هیچ تغییری رخ نداده است. معلّم بودیم و هستیم. اما اکنون گل‌های کاشته در باغچه‌های دانشگاه‌مان را می‌بینیم. به هم لبخند می‌زنیم. اندوه در چهره نداریم. نفس می‌کشیم؛ و این همه را امیدون شرایطی هستیم که دانشگاه‌مان را از یک نام به اعتباری ماندنی مبدل کرد.

حافظه تاریخی‌مان ضعیف است. شاید مقصر اصلی خودمان باشیم که دل‌مان می‌خواهد، زود فراموش کنیم. آنچه نوشتیم، فقط یادآوری است. این هم می‌گذرد. فقط یادمان بماند، چگونه گذشت.

نگاه راهبردی دانشگاه به نوآوری

دکتر مهدی الیاسی

معاون
سیاست‌گذاری و
توسعه معاونت
علمی و فناوری
ریاست جمهوری

نقش کلیدی و بی‌بدیل علوم انسانی و اجتماعی در توسعه و پیشرفت جوامع بشری، اهمیت کارآفرینی و نوآوری در این حوزه را دوچندان کرده است. بی‌تردید، جامعه محوری و کارآفرینی یکی از مسیرهای اصلی تحول دانشگاه علامه طباطبائی در مسیر تحقق دانشگاه کارآفرین است. اگر چه پیشبرد حوزه کارآفرینی و نوآوری در حوزه‌های علوم انسانی و اجتماعی دارای دشواری‌های زیادی است، اما دانشگاه علامه طباطبائی در سال‌های اخیر با سرعتی قابل قبول و به صورت پایدار در حال حرکت به سمت وضعیتی مطلوب در این حوزه است.

افزایش فضاهای کارآفرینی و نوآوری به بیش از چهار هزار متر مربع، حضور ۶ شتاب‌دهنده در بخش‌های فناوری‌های مالی، گردشگری، هوش مصنوعی، حقوق، تجارت الکترونیک و تولید محتوا به همراه حضور بیش از ۶۰ واحد فناور و نوآور بخشی از تلاش‌های صورت گرفته در این دانشگاه است.

مهمترین نقطه قوت دانشگاه علامه طباطبائی در حوزه کارآفرینی و نوآوری، نگاه راهبردی این مجموعه به حوزه نوآوری در علوم انسانی و اجتماعی است که آن را با سایر مجموعه‌ها در کشور متمایز کرده است. حرکت این دانشگاه به سمت توسعه فضاهای نوآوری در دانشکده‌ها با ایجاد مراکز نوآوری در دانشکده‌های ادبیات و زبان‌های خارجی، مدیریت و حسابداری و دانشکده علوم اجتماعی نشان‌دهنده همت این دانشگاه در راه افزایش مشارکت دانشجویان و اعضای هیات علمی در فعالیت‌های کارآفرینانه و نوآورانه است.

بدیهی است مسیر بسیاری پیموده شده است و مسیر بسیار بیشتری پیش رو است. افزایش ریسک‌پذیری در پذیرش تیم‌ها، درگیر کردن بیشتر جامعه دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی در زیست‌بوم کارآفرینی و نوآوری و همراهی آنان با تحول دیجیتال و تاثیرات شگرف آن بر آینده جامعه و اقتصاد کشورها و شرکت‌ها بایستی از مهمترین برنامه‌های پیش رو باشد.

در این میان، افزایش مستمر و پیوسته حضور دانشجویان، دانش‌آموختگان، اساتید و کارکنان دانشگاه علامه طباطبائی در این زیست‌بوم نوید دهنده تغییر تدریجی و پایدار دانشگاه در تحقق اهداف دانشگاه کارآفرین است.

بنابراین می‌بایست تا ضمن تقدیر از مسیری طی شده، برای همه فعالان زیست‌بوم نوآوری در این دانشگاه آرزوی موفقیت و توفیقات بیشتری داشته باشم.

فراز و نشیب‌های تحولات، اصلاحات و توسعه فیزیکی و علمی در دانشگاه علامه طباطبائی

رویش پردیس علم از خاک همت

طی هشت سال اخیر، تحولات فیزیکی و نرم‌افزاری بزرگترین دانشگاه علوم انسانی کشور با نام دکتر «حسین سلیمی» گره خورده است. شاید اگر دکتر جعفر توفیقی (وزیر وقت وزارت علوم) به انتخاب همکارانش در دانشگاه علامه طباطبائی احترام نمی‌گذاشت، سلیمی همچنان استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی باقی می‌ماند و آغازگر و زمینه‌ساز همکاری گسترده استادان و دانشجویان در این عرصه نبود. اما همکاران دانشگاهی او را انتخاب و وزیر وقت علوم تاییدش کرد تا پردیس علم در شمال غربی تهران از دل خاک برآید. دکتر سلیمی در این گفت‌وگو، داستان چگونگی پذیرفتن مسئولیت و همچنین برنامه‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و آموزشی در این هشت ساله را توضیح می‌دهد. اینکه چه‌طور تمرکز اصلی دانشگاه بر موضوع‌های آموزشی و پژوهشی قرار گرفت و تلاش شد تا ماهیت دانشگاه با کشمکش‌های سیاسی گره نخورد. دکتر سلیمی تاکید می‌کند دانشگاه علامه به پل ارتباطی بین مراجع تحول علوم انسانی و بدنه دانشگاه‌ها بدل شد. هر رشته‌ای که می‌خواهد تدوین شود، به نوعی با همفکری و مشارکت بدنه استادان دانشگاه مخصوصاً دانشگاه علامه شکل می‌گیرد. این امر بدون تحولات و اصلاحات ساختار در عرصه آموزش و پژوهش در دانشگاه علامه طباطبائی ممکن نبود.

✳ برای شروع گفت‌وگو شاید بهتر باشد با این پرسش آغاز کنیم که داستان دانشگاه علامه طباطبائی از کجا آغاز شد؟

داستان دانشگاه علامه طباطبائی طولانی است؛ دانشگاه علامه از یک نظر جدید و از نظری جزء قدیمی‌ترین دانشگاه‌ها محسوب می‌شود. اولین دانشکده دانشگاه علامه-که امروز دانشگاه اقتصاد فعلی است- قبلاً مدرسه عالی بازرگانی بوده که در سال ۱۳۳۶ تاسیس شد. بنابراین از این جهت قدیمی است؛ ولی از نظر نام دانشگاه و تبدیل آن به دانشگاه، برای بعد از انقلاب است. در واقع، تعداد زیادی از مؤسسات آموزش عالی و مدارس عالی قبل از انقلاب به‌طور عمده با هم ادغام شدند؛ مدرسه عالی ترجمه، مدرسه عالی بازرگانی، مدرسه عالی علوم حزبی و تعداد زیادی از این مدارس گرد هم آمدند و دو مجتمع دانشگاهی را تشکیل دادند که یکی از آن، «مجتمع دانشگاهی علوم انسانی» و دیگری «مجتمع دانشگاهی علوم اداری و بازرگانی» است. این دو مجتمع دانشگاهی تا سال ۶۳ به عنوان دو هویت دانشگاهی قرار داشتند و در واقع همان مدارس عالی سابق بودند که در سال ۱۳۶۳ ستاد انقلاب فرهنگی وقت تصمیم گرفت که این ۲ مجتمع دانشگاهی را با هم ادغام کند. بعد از ادغام این دو مجتمع به پیشنهاد دکتر احمدی-که به تازگی مرحوم شدند- نام علامه طباطبائی بر این دانشگاه گذاشته شد. پس اگر چه سابقه مدرسه عالی ترجمه به ۱۳۴۸ می‌رسد و همین‌طور سابقه مدرسه عالی بازرگانی به ۱۳۳۶ برمی‌گردد و از این جهت قدیمی است، ولی هویت دانشگاهی علامه به سال ۱۳۶۳ برمی‌گردد. بنابراین جدید به نظر می‌رسد.

«هویت یکپارچه»
در معنای فکری
و فیزیکی از
چالش‌های
همیشگی
دانشگاه بزرگی
مثل علامه
طباطبائی بوده
است

دانشگاه علامه طباطبائی جزو دانشگاه‌های بزرگ محسوب می‌شد، اما همیشه با چالش‌هایی مواجه بوده است؛ مثل «چالش هویت یکپارچه». قبل از ادغام، این مدارس عالی جدا از هم بودند و سبک کاری، هیات علمی، فضای فیزیکی و حتی آئین‌نامه‌های اداری آنها با هم فرق می‌کرد. پس هویتی یکپارچه شکل نگرفته بود. به تدریج این دانشگاه که از ادغام مؤسسات عالی قبلی پدید آمده بود، به پنج دانشکده اصلی ادبیات، علوم اجتماعی و ارتباطات، اقتصاد، مدیریت و حسابداری و دانشکده روانشناسی تقسیم شد.

حجم زیادی استاد و دانشجو در این دانشکده‌ها حضور داشتند؛ آن موقع پنج دانشکده متفاوت در پنج نقطه تهران با آدمنیستریشن [نحوه‌ی مدیریت] متفاوت، اساتید مختلف و حتی با سبک و سیاق فکری متفاوت داشتیم. به عنوان مثال افرادی که در دانشکده علوم اجتماعی و ارتباطات بودند، در سبک و سیاق فکری و حتی شیوه تدریس به هیچ وجه با آن کسانی که در دانشکده مدیریت بودند سازگاری نداشتند. زمانی که این دانشکده‌ها شکل می‌گیرند، یک مرکزیتی از دانشگاه علامه در خیابان آبان، نبش کریم‌خان به اداره کردن این دانشکده‌ها می‌پردازد. وقتی صحبت از یونیورسیتی می‌کنیم، با هویتی یونیورسال و به هم پیوسته‌ای مواجه‌ایم که یک ایده و سبک و سیاق مشترک بین‌شان وجود دارد. از دیگر چالش‌هایی که می‌توان اشاره کرد بحث فیزیکی است؛ همه دانشگاه‌ها یک مجتمعی دارند، اما این دانشگاه، خوابگاه‌ها و اموال آن در چند جای کاملاً متفرقه قرار داشت.

چالش سوم درگیر شدن دانشگاه علامه با مسائل روزمره و جناح‌بندی‌های سیاسی در هر دوران است که به تدریج دانشگاه علامه را به یکی از مراکز کشمکش‌های سیاسی و جناحی در کشور بدل کرد؛ این موضوع در سراسر دانشگاه وجود دارد، ولی در دانشکده‌های علوم اجتماعی و اقتصاد این بیشتر دیده می‌شود؛ به طوری که بسیاری از افراد حس می‌کردند کارویژه اصلی این دانشگاه اصلاً همین درگیری‌های سیاسی است و اثرگذاری اجتماعی‌اش از این طریق باید باشد. این موضوع یک مقدار دانشگاه را از هویت دانشگاهی که تولید دانش، نظریه‌پردازی و انجام پژوهش‌های کاربردی است جدا کرد و به تدریج دانشگاه به یک آموزشگاه بزرگ تبدیل شد که در عرصه سیاسی و جناحی هم خیلی تأثیرگذار است.

در دوره آقای دکتر حبیبی تلاش زیادی شد برای اینکه بعضی از این مشکلات برطرف شود؛ زمینی که در حال حاضر دانشگاه در آن مستقر است، در آن زمان برای ساخت دانشگاه گرفته شده بود که در دولت اصلاحات یک مصوبه خیلی خوبی هم گذاشته شد. ۴۵ هکتار زمین به دانشگاه داده شد که به لحاظ فیزیکی جمع شود تا هویت واحد ایجاد شود ولی فراز و نشیب‌های سیاسی در آن دوره به اندازه‌ای زیاد بود که به نوعی فرصت انجام این کار وجود نداشت. در دوره بعدی باز این سه چالش ادامه پیدا کرد، مخصوصاً کشمکش جناحی و سیاسی در دانشگاه به اوج خودش رسید؛ در ماجراهای ۸۸ کشمکش‌های جناحی و سیاسی تشدید شد و بعد به جریان‌های تغییر بافت اعضای هیات علمی و فعالان دانشجویی هم کشیده شد. لذا با وجود اینکه زمینه‌هایش

به وجود آمد، بسیاری از کارهای حقوقی و ملکی اتفاق افتاد. ولی در این دوره هم مشکل پراکندگی فیزیکی و هویتی دانشگاه همچنان وجود داشت و بیم و هراس و احساس ناامنی از کشمکش‌های سیاسی در دانشگاه، دانشجویان و اساتید را فرا گرفته بود. این پرسش که با روی کار آمدن گروهی دیگر، چه بر سر ما می‌آید. استادان و حتی کارکنان مدام این سوال را می‌پرسیدند.

❁ بعد از قریب به هشت سال که از این اتفاق گذشته، چه قدر فکر می‌کنید امروز آن مسائلی که در گذشته وجود داشتند را توانستید حل کنید. اکنون حل مسئله برای اعضای علمی و اداری دانشگاه و حتی دانشجویان دانشگاه یک فرآیند شفاف و روشن است؟ پروژه‌های اصلی دانشگاه در چه وضعیتی هستند و آیا فرآیندها در دانشگاه، بسامان و به گونه‌ای هست که دیگر نیازمند مداخله رئیس دانشگاه در هر کدام از مسائل نباشد؟

طبق برنامه‌ای که به دکتر توفیقی داده بودم فرایندی را شروع کردیم. این برنامه خودش محصول هم‌اندیشی استادان بود. ممکن است خیلی‌ها در دانشگاه ندانند آمدن بنده به دانشگاه محصول یک مشورتی با اعضای هیات علمی بود، چون آقای دکتر توفیقی و بدنه وزارت علوم، پیش از دعوت از من، اصلاً بنده را نمی‌شناختند.

حدود ۴۰ تا ۵۰ نفر از اساتید قدیمی‌تر دانشگاه، زمانی که آقای روحانی در انتخابات ۹۲ به عنوان رئیس جمهوری انتخاب شد، در خانه اندیشمندان علوم انسانی جمع شدند. موضوع بحث این بود که همیشه دیگران برای دانشگاه علامه تصمیم گرفته‌اند. دیگر زمان آن است که خودمان تصمیم‌سازی کنیم. حدود دو جلسه پیرامون موضوعاتی مختلفی صحبت شد. از جمله اینکه چگونه امنیت شغلی و روانی برای اساتید ایجاد شود؟ چگونه فعالیت‌های دانشجویی تسهیل و کارهای پژوهشی بالا برود؟ همچنین در زمینه‌ی رفاهی چه اقدام‌هایی می‌توان برای کارمندان انجام داد؟ یک برنامه‌ای از درون آن جلسات درآمد که تدوین‌کننده نهایی آن، بنده بودم. این برنامه که تدوین شد در یک جلسه‌ای اساتید دانشکده اقتصاد گفتند که مصداق هم به آقای دکتر توفیقی که سرپرست وقت وزارت علوم بود، معرفی کنیم. بنده جزء کسانی بودم که مخالف آن بودم که مصداق معرفی شود ولی دوستان اصرار کردند و گفتند حتی اگر کسی نمی‌خواهد و یا در این جلسه هم نیست، نام ببرید تا اسم آن را بنویسیم که یکی از اساتید بازنشسته پر سابقه اسم بنده را هم برد.

تصمیم بر آن شد که افراد حاضر در جلسه رأی دهند تا معلوم شود که کدام یک از ۶ یا ۷ نفری که اسم آنان آورده شده گزینه مناسبی است؛ به طرزى که واقعاً برای من شگفت‌انگیز بود دیدم که بنده با فاصله، نسبت به حتی برگزارکنندگان آن جلسه هم رأی بیشتری آوردم.

بعد از رأی‌گیری، برگزارکنندگان جلسه نامه‌ای به دکتر توفیقی نوشتند که اسم سه نفر یعنی آقایان دکتر تکیه، سلیمی و شریف را به ترتیب حروف الفبا و بدون نوشتن آرا برای مسئولیت دانشگاه در آن نامه ذکر شده

متاسفانه
یک زمانی
بدنه دانشگاه
عملاً هیچ‌کاره
مחسوب می‌شد
و همه باید مسائل
خود را با شخص
رئیس حل
می‌کردند

بود و آقای دکتر توفیقی با برگزاری جلسات و بررسی رزومه سه فرد مورد نظر، در نهایت بنده را انتخاب کردند؛ توضیحات بیان شده بدان معناست که هیچ آشنایی یا لابی‌گری سابقه‌ای نبوده و بعد از مذاکرات طولانی و سنجش بسیار وسیع که خود این موضوع یک داستان طولانی دارد، بنده برنامه‌ام را به آقای دکتر توفیقی ارائه کردم، در نهایت پذیرفته و حکم سرپرستی بنده صادر شد. بر اساس آن برنامه چند محور اصلی را مدنظر داشتیم. نخست آنکه به لحاظ فیزیکی دانشگاه را بتوانیم حتی‌المقدور مجتمع کنیم و می‌دانستیم که دولت پولی ندارد (و اگر هم داشته باشد هم نخواهد داد) و باید خودمان از محل داشته‌های دانشگاه درآمدزایی کنیم.

در برنامه آمده بود که حداقل باید ۶۰ درصد دانشگاه را در اینجا بیاوریم و امکانات اولیه دانشگاه مثل کتابخانه مرکزی، معاونت‌های دانشگاه، مسجد و امکانات یا مواردی که دانشگاه‌های دیگر و قدیمی‌تر دارند و ما از آن بی‌بهره بودیم را ایجاد کنیم تا هویت فیزیکی دانشگاه شکل بگیرد و از آن حالت جزایر یا دانشگاه‌های پراکنده در بیاید. اما با مانع بزرگی به نام پیمانکاران شاکلی و دادگاه‌هایی که اکثراً هم رأی علیه ما داده بودند روبه‌رو بودیم و نداشتن پول و امکانات هم مطرح بود.

با وجود شرایط بسیار دشوار توانستیم این عدد و رقمی که گفته شد را محقق کنیم. در یک دوره‌ای در تاریخ ایران چون دانشگاه، مهم تلقی می‌شد، هر دانشگاهی که می‌خواست ساخته شود، همه مقامات جمع می‌شدند که بهترین امکانات داده شود و به بهترین شکل ممکن ساخته شود. در یک دوره‌ای بعد از انقلاب هم این اتفاق در مورد بسیاری از دانشگاه‌های شهرستان افتاد، مخصوصاً شهرستان‌های محروم همه جمع شدند که بهترین دانشگاه ممکن ساخته شود اما این موضوع برای دانشگاه علامه برعکس بوده و بعد از حدود هشت سال می‌توان گفت که در دانشگاه علامه طباطبائی تقریباً همه جمع شدند و نیروهایشان را فراهم کردند تا این دانشگاه ساخته نشود. شهرداری در یک دوره‌ای خیلی کمک کرد ولی در مجموع به عنوان مانع اصلی در این حوزه بود؛ سیستم مالی کشور و سیستم‌های نظارتی، در کل خیلی‌ها فشار وارد کردند که این اتفاق نیفتد اما دانشگاه از یک زیگوراتی وسط این‌ها عبور کرد. همان‌طور که توضیح دادم دانشگاه علامه در تاریخ بعد از انقلاب، یک دانشگاه پنج دانشکده‌ای بود. دانشکده حقوق و علوم سیاسی آن از سال ۷۵ شکل گرفت و تبدیل

نخستین محور برنامه‌های من تجمیع فیزیکی دانشگاه و فراهم آوردن امکاناتی چون امکانات کتابخانه، اداری، تشکیل معاونت‌ها بود

به ۶ دانشکده شده بود؛ ولی در ماه‌های آخر دولت قبل ۶ دانشکده دیگر را تصویب کرده بودند که باید ساخته می‌شد؛ اعلام کردیم دو دانشکده آن را نمی‌توانیم بسازیم و در نهایت ۶ دانشکده از قبل و چهار دانشکده جدید داشتیم که اکثر آن‌ها در دل همدیگر بودند. قرار ما بر این بود که این ۱۰ دانشکده در پایان این دوره، هر کدام ساختمان مستقل و هیات علمی مستقل و مکفی کافی خود را با توجه به شرایطشان داشته باشند و همین‌طور دارای مدیریت و ساختار جداگانه باشند. در حال حاضر ۱۰ دانشکده و یک مؤسسه اکو داریم که هر کدام یک ساختمان مناسب مستقل برای خود دارند. گروه‌های آموزشی آن‌ها به حد استانداردهای وزارت علوم، عضو هیات علمی دارد. ۶۰ درصد دانشگاه با آن امکانات مرکزی که گفتیم در این مجتمع مرکزی وجود دارد که به نوعی هویت مشترک ما محسوب می‌شود.

❁ به نظر می‌رسد کار ساخت ساختمان‌ها و محیط دانشگاه نیز با دشواری‌های زیادی مواجه بوده باشد...

زمانی که در مذاکرات خارجی شرکت می‌کنیم، خیلی‌ها کلیپ‌هایی از مجتمع‌ها و امکاناتشان پخش می‌کنند اما دانشگاه ما اوایل چنین چیزی نداشت و حتی یادم است وقتی که هیات فرانسوی به اینجا آمده بود به طعنه به من گفت «Is that a university?» یعنی «این است دانشگاه‌تان؟! البته که سه یا چهار ساختمان از ۵۰ تا ۶۰ سال پیش باقی مانده بود اما این سخن برای من به عنوان یک فردی که به دانشگاه علامه تعصب داشتم، سنگین بود. بعدها همان فرد با یک گروه از اساتید فرانسه که به ایران آمدند و هفته بعدش اجلاس رؤسای دانشگاه‌های ایران و آلمان در دانشگاه علامه برگزار شد، نامه‌هایی به من زدند و ابراز خوشحالی کردند از اینکه جلسات در دانشگاه زیبای علامه طباطبائی برگزار شد.

طی این سال‌ها، گامی مهم در مسائل فیزیکی و تثبیت بسیاری از املاک دانشگاه برداشتیم. به عنوان مثال، گرفتن سند دانشکده ادبیات که در منطقه سعادت آباد واقع است. خیلی‌ها دانشگاه ما را با آن می‌شناسند و یا در زمین‌های خرگوش‌دره که قرار است مجتمع شماره ۲ دانشگاه ساخته شود. همین‌طور ساخت دانشکده تربیت بدنی از مواردی است که می‌توان ذکر کرد.

❁ در رابطه با خوابگاه‌ها چه‌طور؟

در آن برنامه آمده بود که خوابگاه‌های دانشگاه که بیشتر خوابگاه‌های درجه سه و چهار در تقسیم‌بندی‌های صندوق رفاه بودند، همه باید درجه یک و دو شوند. در حال حاضر این کار را کامل انجام داده‌ایم و اصلاً خوابگاه درجه سه و چهار در دانشگاه نداریم. ۷۰ درصد خوابگاه‌های ما درجه یک است و ۳۰ درصد دیگر هم درجه دو. ممکن است زمین ورزش بزرگ یا اتاق مخصوص پزشکی نداشته باشند. برای همین درجه دو هستند. اما از نظر اتاق و مواردی از این دست درجه یک محسوب می‌شوند.

❁ با پیمانکارها چه کردید؟

در حال حاضر تقریباً هیچ پرونده در جریانی با پیمانکاران دانشگاه نداریم. همه پرونده‌ها بسته شده و تمام تعهدات دانشگاه در این زمینه‌ها انجام شده است. حدود ۱۴۰ میلیارد تومان از محل جابه‌جایی اموال دانشگاه‌ها، صرف هزینه‌های عمرانی شده و اموالی که آن موقع تا کنون که بر اساس این هزینه‌ها انجام شده، بالای ۱۲۰۰ میلیارد تومان ارزش دارد. می‌توان گفت به اموال دانشگاه به علاوه خیلی موارد دیگر در این زمینه اضافه شده است.

❁ یکی از دیگر از چالش‌های هیات علمی‌های جدید و ماجرای بورسیه‌ها بود...

همان ابتدا با ۱۱۰ نفر صحبت کردیم و حدود ۱۷ نفر از این افراد که شرایط خوبی داشتند و گروه‌ها این افراد می‌خواستند. آنان استخدام شدند و بقیه افراد قرار شد که پس از گرفتن مدرک دکترای خود بازگردند. بدین صورت بحران آن ۱۱۰ نفر هم حل شد.

همین اتفاق راجع به بورسیه‌ها افتاد، افرادی که شرایط لازم را داشتند به تدریج در دانشگاه جذب شدند و تقریباً در حالی که بحران اصلی دانشگاه‌های دیگر، بحران بورسیه‌ها است اما در دانشگاه ما از ۱۷۰ تا ۱۸۰ نفر فقط چهار یا پنج مورد به دادگاه رفتند که دو مورد از آن در دادگاه رأی آورد که باید بیایند و در دانشگاه براساس رأی قضایی انتخاب شوند. بدین ترتیب بحران آن ۲۸۰ نفر هم برطرف شد و آن ۹۰ نفر هم که مشکل استخدامی داشتند در راستای حل مشکل آنان از هیات اُمناء وقت گرفتیم و ظرف دو سال مسئله آنان حل شد. در حال حاضر در دانشگاه فقط چهار نفر هستند که چنین وضعیتی دارند. این فضا و بازگشت اختیارات

تقریباً هیچ پرونده در جریانی با پیمانکاران دانشگاه نداریم. همه پرونده‌ها بسته شده و تمام تعهدات دانشگاه در این زمینه‌ها انجام شده است

به گروه‌ها و انتخابی شدن مدیران گروه‌ها، به نوعی مشورت بنده با اعضای دانشکده‌ها برای انتخاب رؤسای دانشکده‌ها و انجام سریع کارهای استخدامی، پایه‌ها و ارتقای اساتید باعث شد که احساس امنیت روانی به تدریج به وجود بیاید.

❖ به نظر می‌رسد فضای روانی استاد و دانشجو به این حس آرامش نیاز داشت...

تلاش کردم با همه استنادانی که یک احساس ناامنی و ترس در آنان نهادینه شده بود، شخصاً ملاقات کنم و به آنان احساس آرامش بدهم. همین‌طور فضای رفاقتی و شادی با آنان برقرار کنم تا احساس کنند یک نفر از خود آنان رئیس شده است و آمده تا مشکلات را برطرف کند. در حدود یک سال با تحمل فشار فراوان طول کشید تا به تدریج استادان دانشگاه احساس کنند قضاوت سیاسی راجع به آنها نمی‌شود و اگر کار خود را انجام دهند و تخلف جدی نکنند، مسئله‌ای ایجاد نمی‌شود.

در مورد دانشجویان همان‌طور که عرض کردم به تدریج تشکلهای جدید دانشجویی شکل گرفتند، گرچه بعضی از آنها این قدر ادیکال شدند که امکان فعالیت سیاسی در آنها کم شد و یک مقدار پایگاه اجتماعی‌شان هم از دست رفته است؛ چون بدنه دانشجویان که اول اقبال بسیار زیادی به تشکلهای جدید داشتند، بعد که دیدند بعضی از مسائل اولترارادیکالیستی [خیلی افراطی] شده، یک مقدار از بدنه دانشجویان کنار رفتند و پایگاه اجتماعی‌شان کمتر شد. ولی به هر حال چهار تشکل دانشجویی در حال حاضر وجود دارد. آمار فعالیت‌ها بسیار بالاتر بود اما به خاطر این ایام که ویروس کرونا شیوع پیدا کرده فعالیت‌ها کمتر شده است. نزدیک به ۱۳۰ نشریه دانشجویی مجوز دارند که حدود ۸۰ تا فعال هستند. ما طبق قانون، نظارت قبل از چاپ نداریم، البته اگر تخلف کنند یا خیلی رادیکالیستی شوند طبق قانون باید با آنان برخورد شود.

تعداد و فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی دانشگاه تقریباً سه برابر شده است و معاونت فرهنگی که در این دوره به وجود آمده در یک مکان بسیار زیبایی مستقر شده و اصلاً در قبل وجود خارجی نداشت اما در حال حاضر مکان مخصوص و تشکیلات خاص خود را دارد و انجمن‌های علمی هم همین‌گونه هستند. هم اکنون خانه آزاد اندیشی ساخته شده و خانه نشریات دانشجویی در دست ساخت است.

به دلیل محدودیت‌هایی که در مجموعه ساختار حکومتی وجود دارد، ما نتوانستیم آزادی و گشایشی که حتی مطلوب خودمان بود را ایجاد کنیم، ولی گشایش به نسبت گذشته بیشتر شده است.

❖ در حوزه ارتقای وضعیت دانشگاه و وضعیت دانشجویی، شاخصه‌های آموزشی و پژوهشی چه اتفاقی صورت گرفته است؟ در این هشت سال شاخص‌های آموزشی و پژوهشی مشخصاً چه تغییراتی داشته است؟

یکسری شاخص‌هایی است که شاخص‌های استاندارد اداری نام دارد که ما از آنها دور بودیم. نخست پیرامون این موارد توضیح می‌دهم و بعد وارد محتوا و جزئیات می‌شوم.

به عنوان مثال وزارت علوم ایران می‌گفت که شاخص استاندارد تعداد استاد به دانشجو باید یک به ۲۰، ۲۱ یا ۲۲ و برای دانشجوی روزانه مثلاً باید یک به ۱۵ یا ۱۶ باشد. آن موقع که دانشگاه را تحویل گرفتم شاخص کل دانشجویی ما یک به ۴۴ بود و به نسبت دانشجوی روزانه یک به ۲۱ یا ۲۲ بود و آن هم با شرایطی که پیشتر گفتم و استخدام‌های سریع و ناگهانی که داشت اتفاق می‌افتاد. ما همه را به کانال قانون انداختیم. باید همه را، گروه‌های آموزشی دبل چک کنند و بعد ساختار جذب دانشگاه باز دبل چک کند. تلاش کردیم استادان خوب دانشگاه‌های دیگر به اینجا بیایند که در این دوره حدود ۲۴۴ تا ۲۴۵ استاد جذب کردیم. نسبت استاد به دانشجویی ما از یک به ۴۴ به یک به ۲۶ رسید که به استاندارد آموزش عالی ایران بسیار نزدیک است و در دانشجوی روزانه به یک به ۱۴ رسیدیم که از استاندارد آموزشی ایران بسیار بالاتر است.

به لحاظ ارتقا و هرم اعضای هیات علمی، ما در دوران قبل ۴۲۰ استاد داشتیم که ۳۰ درصد آنان دانشیار به بالا بودند و آن موقع ما هنوز در حدود ۳۰ مری که مدرک فوق لیسانس هستند داشتیم.

امروز حدود ۵۴۰ استاد داریم. از این ۵۴۰ استاد ۴۵ درصدشان دانشیار به بالا هستند و به سرعت ارتقا پیدا کردند. حتی دانشیارانی داریم که به سن ۴۰ سالگی نرسیده‌اند و این بدان معنی است که تولیدات علمی‌شان به گونه‌ای بوده که سریع توانسته‌اند دانشیار شوند. در حال حاضر حدود دو یا سه نفر مری داریم که مشغول تحصیل هستند و تا حدود ۲ سال دیگر تقریباً دیگر مری نخواهیم داشت و همه دارای مدرک دکتری خواهند بود. مدارک هم از سال ۹۵ به بعد شرایط خاص دارد و حتماً باید افراد در برترین دانشگاه‌های کشور تحصیل

تلاش کردم با همه استنادانی که یک احساس ناامنی و ترس در آنان نهادینه شده بود، شخصاً ملاقات کنم و به آنان احساس آرامش بدهم

کرده باشند و همین‌طور معدل از یک حدی بالاتر باشد و دارای مدرک زبان و سابقه پژوهشی خوب باشند. تصور من این است این هویتی که اسمش را گذاشته‌ایم هویت علامه‌ای و همین‌طور این هویت مشترک علمی، به تدریج بین استادان مخصوصاً استادان جدید و جوان ما شکل گرفته است.

دانشگاه علامه در مجموع جزو یکی از دانشگاه‌های جوان کشور محسوب می‌شود. نزدیک ۳۱۰ تا ۳۲۰ نفر از استادان در دانشگاه علامه، سنین زیر ۴۵ سال دارند و احساس تعلق به مجموعه دانشگاه علامه و گاهی تعصب نسبت به این دانشگاه بین آنان بسیار زیاد است، البته که قدیمی‌ترها هم به طبع هویت‌شان با علامه گره خورده و در هم آمیخته و ما فکر می‌کنیم که آن احساس به تدریج تبدیل به یک احساس امنیت و هویت جمعی شده است.

نزدیک ۳۱۰ تا ۳۲۰ نفر از استادان در دانشگاه علامه، سنین زیر ۴۵ سال دارند و احساس تعلق به مجموعه دانشگاه علامه و گاهی تعصب نسبت به این دانشگاه بین آنان بسیار زیاد است

به عنوان مثال در نشست‌های دانشگاه حداقل ۳۰۰ تا ۴۰۰ نفر از استادان با اشتیاق شرکت می‌کنند، کامنت می‌گذارند و حضور فعال دارند، این امر نشان‌دهنده پیوستگی آنان به هویت جمعی است و این موضوع اثر خود را در تولیدات علمی هم نشان داده و همین‌طور در قراردادهای پژوهشی برگزاری کرسی‌های نظریه‌پردازی هم این موضوع خود را نشان داده است. گاهی اساتید دانشگاه به دلیل فشارهای اقتصادی مجبور می‌شوند به جاهای مختلفی برای کار بروند ولی با این‌حال دارند به سرعت تولیدات پژوهشی دانشگاه را هم بالا می‌برند.

❁ زمانی که دانشگاه را تحویل گرفتید، به چه میزان از بیرون دانشگاه و همین‌طور از طرف مطالبات سیاسی دانشجویان تحت فشار سیاسی قرار گرفتید. آیا این موضوع باعث نشد که از پذیرفتن مسئولیت پشیمان شوید؟

بیشترین فشاری که بر من وجود داشت و هنوز هم ادامه دارد، از سوی کسانی است که می‌خواهند این دانشگاه به شدت سیاسی شود و پایگاه کشمکش‌های جناحی و سیاسی رادیکال شود، اما در مقابل آن به نوعی مقاومت می‌کنیم، چون معتقد هستیم که دانشگاه در اصل باید فعالیت علمی انجام دهد؛ بدان معنا که در درجه اول دانشگاه هستیم و باید خوب آموزش دهیم، به خوبی پژوهش کنیم، برای مشکلات کشور راه‌حل پیدا کنیم، شرکت دانش‌بنیان مناسب تشکیل دهیم، کتاب چاپ کنیم و مواردی از این دست را در وهله اول انجام دهیم و در کنار آن فعالیت خوب سیاسی و اجتماعی هم باشد و همه نظرات خود را بیان کنند.

زمانی که من آدمم، فعالان سیاسی دانشگاه شاید در مجموع ۲۰۰ تا ۳۰۰ نفر بودند. آن موقع دانشگاه حدود ۱۷ هزار دانشجو داشت. در حال حاضر دانشگاه حدود ۱۵ هزار دانشجو دارد، فعالان شدید سیاسی ما از هر دو جناح به ۱۰۰ نفر نمی‌رسند ولی فشاری که آنان وارد می‌کنند، فشار ناحقی نیست. به هر حال جامعه‌ای که عملاً در آن حزب وجود ندارد، جامعه‌ای که در آن مطبوعات نمی‌توانند بسیاری از حرف‌ها را بزنند، محدودیت‌های متعدد وجود دارد و همین‌طور ساختارهای کنش سیاسی مشروع در آن کم است، باعث فشار

به دانشگاه می‌شود و همه این نقش‌ها را دانشگاه باید با هم ایفا کند و آن فعالان سیاسی هم مقصر نیستند. من اصلاً نمی‌خواهم بگویم آنان کار بدی می‌کنند ولی می‌خواهم بگویم که ما برای اینکه کارویژه اصلی دانشگاه را تبدیل به کارویژه علمی کنیم و نگذاریم دانشگاه ماهیتش با کشمکش‌های سیاسی گره بخورد، فشار بسیار زیادی را تحمل کرده‌ایم. ما می‌خواستیم به نوعی تغییر کارکرد بدهیم و از پایگاه کشمکش سیاسی تبدیل شویم به پایگاه نظریه‌پردازی، آموزش و پژوهش علوم انسانی و بعد کشمکش سیاسی و جناحی هم در حد متعارفی که در دانشگاه‌های مختلف وجود دارد، در دانشگاه ما هم باشد. به هر حال این فشار وجود دارد و بسیار شدید و طاقت‌فرسا است و من شاید از همان سال دومی که در دانشگاه بودم، بارها به دلیل این فشار تصمیم گرفتم که به وزیر وقت بگویم فرد دیگری را پیدا کند.

تشکل‌ها و فعالان اصلی سیاسی افراد متعلق و با فرهنگی هستند ولی در حاشیه آنان و دانشگاه افرادی هم وجود دارند که اخلاق را کنار می‌گذارند، اطلاعات لازم را ندارند، نسبت‌های دروغ می‌دهند و حتی سعی می‌کنند با حیثیت اجتماعی انسان بازی کنند. مگر یک استاد دانشگاه جز منزلت اجتماعی چه دارد؟ وقتی دائم با این منزلت اجتماعی بازی شود، گاهی به سخره گرفته شود، پیرایه‌های ناشایستی به چهره‌اش بخورد و گاهی اسید به چهره منزلتش پاشیده شود، طبیعتاً دیگر انگیزه‌هایش را از دست می‌دهد.

❁ می‌گفتند قرار است وزیر علوم شوید

یک دوره‌ای در رسانه‌ها مطرح شد که به بنده پیشنهاد وزارت علوم داده شده البته پیشنهادهایی هم در پس پرده بود. بنده هرگز آن نظر موافق نهایی‌ام را ندادم و در واقع پیشنهاد دهنده هم پشیمان شد. به دلیل آنکه این خبر در رسانه‌ها پخش شد، عده‌ای از سیاسیون که توقعی از دانشگاه داشتند، نسبتی نبود که بنده ندهند و یا انواع مختلف اسیدها به چهره منزلت بنده پاشیده شد که برای بنده ناخوشایند بود.

ولی من معتقدم که دانشگاه علامه بعد از تحمل این فشارها، آن هویت علمی و فرهنگی خودش را در حال حاضر بازیافته است و به عنوان دانشگاه شاخص و دانشگاه اصلی علوم انسانی در کشور شناخته می‌شود. دانشگاه در تمام حوزه‌های مربوط به علوم انسانی از طریق دستگاه‌های اجرایی و همین‌طور از طریق بدنه خود وزارت علوم به مشاوره گرفته می‌شود و به عنوان یکی از ۱۳ دانشگاه شاخص کشور شناخته شده که اگر کانون منازعات سیاسی باقی می‌ماند، هرگز این اتفاقات در موردش نمی‌افتاد و به لحاظ فضای فرهنگی سیاسی هم من می‌توانم ادعا کنم که یکی از سازنده‌ترین فضاها را در بین دانشگاه‌های کشور دارد، گرچه این فضا هرگز نه مطلوب بنده و نه مطلوب مسئولان فرهنگی دانشگاه است.

❁ از نظر شما تا چه حد چالش‌های علوم انسانی که برخی از پژوهشگران و استادان در ایران همواره

نسبت به آن گلايه دارند نسبت به هشت سال قبل در آموزش عالی کشور مان کمتر شده است؟

در مورد ماهیت علوم انسانی، چالش آن نه تنها در جامعه ایران بلکه در محیط تفکر امروز جهانی بسیار زیاد است و به نسبت دانشگاه‌هایی که فنی و مهندسی هستند چالش‌هایی را که ما با آن مواجه هستیم را ندارند، گرچه رونق و جذابیت علوم انسانی به اندازه‌ای است که دانشگاه‌های فنی هم به سراغ علوم انسانی رفته‌اند. در حال حاضر دانشگاه صنعتی شریف، دانشکده اقتصاد، مدیریت و فلسفه علم تأسیس کرده که به هر حال به حیطة این دانشگاه مرتبط نیست.

در حوزه تفکر جهانی این پرسش راجع به علوم انسانی وجود دارد؛ یعنی نگرش‌های پست‌مدرن که به وجود آمدند و همین‌طور نظریه انتقادی درباره علوم انسانی این بحث را دارند که اصلاً ادعای علمانیت این دروس و رشته‌ها، ادعای دروغینی است. این‌ها در واقع ایدئولوژی‌های قدرتمند که خودشان را در قالب علم نمایش می‌دهند. نظریه انتقادی و پست‌مدرنیسم یا گرایش‌های دیگری مثل نظریه پسااستعماری یا فمینیسم آمده‌اند که نقاب از چهره علوم انسانی بردارند، چون این‌ها بیشتر ایدئولوژی قدرت‌های حاکم هستند، ایدئولوژی جریان حاکم یا بازتاب عقلانیت مدرن‌اند که خود را می‌خواهد در قالب علم و علم بی‌طرف نشان دهد در حالی که این چنین نیست و این یک چالشی است که در عرصه جهانی وجود دارد.

مثلاً پیروردیو در کتابی تحت عنوان «انسان دانشگاهی» می‌گوید، این سبک و سیاق دانشگاه مدرن، انسان‌ها را به ماشین‌های تولید مقاله و ماشین‌های بیان بسته‌های اطلاعاتی سر کلاس بدل کرده و آنان را نسبت به سیاست، نسبت به جریان‌های اجتماعی تأثیرگذار و نسبت به پدیده‌های اجتماعی بی‌تفاوت کرده و آنان را از یک انسان متفکر تبدیل به یک انسان ماشینی دانشگاهی کرده است.

بیشترین فشاری که بر من وجود داشت و هنوز هم ادامه دارد، از سوی کسانی است که می‌خواهند این دانشگاه به شدت سیاسی شود

این نقدها در عرصه جهانی وجود دارد. قبل انقلاب در دانشگاه‌های ایران هنوز به آن مرحله علم مدرن در دانشگاه‌های غرب در حوزه علوم انسانی نرسیده بودند و تازه بعد از انقلاب داشتند با این ماهیت و هویت علمی علوم انسانی مدرن آشنا می‌شدند. این جریان اندیشه هم از غرب، اروپا و آمریکا که علم مدرن را مورد چالش قرار می‌داد، وارد تفکرات ایرانی‌ها شد و جامعه روشنفکری و دانشگاهی ما با آن مواجه شد و یک چالش درونی در علوم انسانی به وجود آمد که آیا واقعاً علم است؟ یا اینکه ایدئولوژی است.

هم‌زمان با این مفاهیم، احساس نیاز به بومی کردن این علوم و از نظر عده‌ای اسلامی کردن این علوم هم به وجود آمد و این موضوع در محیط آکادمیک ایران شکل گرفت و جاری شد.

به این دلیل بومی باید بشود که علوم انسانی افرادی را تربیت می‌کرد که وقتی در جامعه حضور پیدا می‌کردند هیچ کاری به جز زدن یکسری حرف‌های روشنفکری بلد نبودند. این افراد نظریه دادن و انتقاد کردن را خوب بلد بودند ولی وقتی می‌خواستند در یک مجموعه اجتماعی نقش آفرینی کنند تقریباً دستشان خالی بود؛ این افراد آن چیزی را که می‌آموختند در محیط بومی ما بی‌فایده بود و همین‌طور با سیستم‌های اجرایی، فعالیت‌های اقتصادی و حتی در حوزه فرهنگی با آن چیزی که تولیدکنندگان فرهنگ در کف جامعه با آن مواجه بودند، سازگاری نداشت. نظریه‌های فرهنگی را همه به غایت خوب بلد بودند، ولی وقتی می‌رفتند تبدیل به یک فعال فرهنگی شوند دستشان خالی بود. حتی توان یک تحلیل متن را نداشتند، چیزی که هنوز هم یکی از به اصطلاح خلأهای جدی حوزه مطالعات فرهنگی در گروه‌های مطالعات فرهنگی ما است.

✳️ از طرف دیگر، بحث این بود وقتی در کشوری زندگی می‌کنیم که بخش عمده‌ای از ساختار قدرت و ذهنیت مردم مبتنی بر اندیشه‌های اسلامی و دینی است، بنابراین آیا این اندیشه دینی و اسلامی بر نظریه‌پردازی و تفحص‌های علوم انسانی تأثیرگذار است؟

این موضوع تبدیل به یک جریان بسیار مهم در این حوزه شد و دقیقاً در همان زمانی بود که در دانشگاه‌های ما و در دوره مسئولیت بنده این مباحث به طور عمده مطرح شد. افراد مختلفی می‌خواستند متولی تحول در علوم انسانی در دانشگاه شوند و دانشگاه ما هم یکی از مدعیان بود و همه این تحولات زیر چتر مفهوم تحول علوم انسانی قرار گرفت.

در زمانی که من در دانشگاه حضور پیدا کردم سه گرایش متفاوت وجود داشت. عده‌ای می‌گفتند ما یک مرکزیتی هستیم که علوم انسانی را ما می‌فهمیم و کتاب‌هایش را تدوین و ابلاغ می‌کنیم، بقیه باید بر اساس همین عمل کنند، این یک نگاه و گرایش دستوری از بالا بود. یک نگاه دیگر این بود که تحول علوم انسانی اصلاً معنا ندارد؛ این دیدگاه بود که ما با علم روز دنیا جلو می‌رویم و هر تحولی در علم روز دنیا اتفاق افتاد در افکار ما هم ایجاد می‌شود. یعنی عده‌ای دیگر اصلاً تحول علوم انسانی به آن معنی را قبول نداشتند.

یک جریان معتدلی که در دوره من سعی شد بر اساس آن عمل شود این بود که لزوم تحول در علوم انسانی را قبول کردیم و همین‌طور ایجاد علم بومی یا استفاده از اندیشه‌های دینی را پذیرفتیم و نسبت به آن بی‌تفاوت نیستیم ولی به صورت متمرکز و ابلاغ از بالا آن را نمی‌پذیریم.

لذا دانشگاه علامه با مراجع مختلف تحول علوم انسانی که در درون آنان هم نگاه کنترل‌گری از بالا وجود داشت، آمیخته شدیم و دانشگاه علامه به پل ارتباطی بین مراجع تحول علوم انسانی و بدنه دانشگاه‌ها بدل شد. هر رشته‌ای که می‌خواهد تدوین شود، به نوعی با همفکری و مشارکت بدنه استادان دانشگاه مخصوصاً دانشگاه علامه شکل می‌گیرد. در حال حاضر تحول علوم انسانی انجام می‌گیرد و دانشگاه علامه هم در آن مشارکت دارد و برنامه‌های درسی که به وجود می‌آیند، بسیار از برنامه‌های قدیمی بهتر است؛ به عنوان مثال در حوزه جامعه‌شناسی، علوم سیاسی در برنامه‌هایی که سال‌های ۶۳ و ۶۴ در ایران تدوین شده بعضاً کپی‌برداری از نگرش‌های مارکسیستی کلاسیک بود. برنامه‌ای که بعداً با مشارکت ایجاد شد هم ایرادهای جدی دارد ولی به نسبت آن برنامه‌های قبلی بسیار پیشرفته‌تر است و استادان با آن همکاری می‌کنند.

بنابراین به طور خلاصه، علامه از یک دانشگاه منفعل به یک دانشگاه فعال در تحول علوم انسانی بدل شده و ما در این زمینه نقش آفرینی کردیم البته کارهای ما ایرادهای جدی در این زمینه داشت اما در مجموع، برنامه‌ها و محیط علمی بهتری نسبت به گذشته به وجود آمده است. تحول علوم انسانی با مشارکت دانشگاهیان در یک جاهایی محقق شد و اگر هم عیب و ایرادی دارد بالاخره سطح دانشی است که امروز دانشگاهیان در حوزه‌های مختلف دارند.

دانشگاه علامه
به پل ارتباطی
بین مراجع تحول
علوم انسانی و
بدنه دانشگاه‌ها
بدل شد

ثبات و ارتقای کمی و کیفی نهاد دانش

یکی از قواعد ثابت شده در دنیای امروز این است که رشد و ترقی در هر حوزه‌ای اعم از فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، علمی، فردی و ... نیاز به ثبات و آرامش دارد. دانشگاه علامه طباطبائی نیز به خوبی توانست این قاعده را رعایت کند.

دکتر محمدباقر
خرمشاد

عضو هیات علمی
دانشکده حقوق و
علوم سیاسی

از جمله اتفاقاتی که طی سال‌های اخیر در این دانشگاه به وقوع پیوست، برقراری درجه قابل قبولی از ثبات در یک محیط آکادمیک بود. اتفاقی که به‌طور قطع ثمرات و نتایج مطلوبی را به لحاظ کمی و کیفی به همراه داشت. تغییر ترکیب هیات علمی نکته بارز دیگری است که طی این چند سال به‌طور محسوس قابل مشاهده بود. به هر حال افرادی که پا به سن گذاشته بودند، رفته‌رفته جای خود را با نیروهای متخصص جوان دادند. طوری که امروز می‌توان گفت حدود نیمی از اعضای هیات علمی این دانشگاه را چهره‌های جدید و جوان تشکیل می‌دهند. افرادی که در جذب آنان تمام ضوابط لازم رعایت شده و با وسواس بالایی به مجموعه اضافه شده‌اند؛ همین اتفاق نیز منتج به افزایش ثبات و آرامشی می‌شود که در ابتدا به آن اشاره شد و علاوه بر آن، می‌تواند منشا تحولات و ثمرات بسیار زیادی باشد. در هر بخشی توجه به این دو نکته از مسائل مهم و حائز اهمیت به شمار می‌رود. باید تأکید داشت که ثبات و آرامش لازمه هر فعالیتی است؛ از بنگاه‌های اقتصادی گرفته تا محافل آکادمیکی همچون دانشگاه‌ها بدون این مؤلفه نمی‌توانند به سر منزل مقصود برسند. تغییر اعضای هیات علمی و حرکت به سوی جوان‌گرایی نیز از آن جهت حائز اهمیت است که جوانان بارها نشان داده‌اند که در هر بخشی می‌توانند مفید و مؤثر باشند. اگر به همین دو مؤلفه هم در برنامه‌ریزی جدید دانشگاه اهمیت داده شود می‌توان به آینده آن امید داشت. با توجه به اینکه علامه طباطبائی یک دانشگاه علوم انسانی است و این علوم در واقع مرز میان دانش هستند و علوم میان‌رشته‌ای و فرارشته‌ای در آن تعریف می‌شود، این جوانان هستند که با شور و انرژی خود می‌توانند یاری‌گر دانشگاه باشند. از آنان انتظار می‌رود که با ورود به علوم میان‌رشته‌ای، آینده علوم انسانی کشور را در مرزهای دانش رقم بزنند و این رشد و ترقی را نصیب کشور و دانشگاه علامه طباطبائی کنند.

❁ فرصتی برای درآمدزایی و نفوذ در منطقه

امروز می‌بینیم ظرفیت قابل توجهی از دانشگاه بلااستفاده مانده است، در حالی که از این ظرفیت می‌توان به شکل احسن بهره برد. چرا که امروز تقاضای قابل توجهی از سوی کشورهای منطقه و حتی بیرون از منطقه برای تحصیل در دانشگاه علامه طباطبائی مطرح می‌شود. باید توجه داشت که فراگیری زبان فارسی اولین لازمه تحصیل در ایران به حساب می‌آید؛ بنابراین می‌توان این فرصت را غنیمت شمرد و دانشگاه علامه را به قطب آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان تبدیل کرد و آن را به شکل یک مکتب علمی و متد تجربی درآورد. با توجه به فعالیت دانشکده زبان‌های خارجی و قدرتی که زبان فارسی این دانشکده پیدا کرده، تمام دانشجویانی که برای تحصیل در علوم انسانی، پزشکی، مهندسی و ... وارد ایران می‌شوند برای یادگیری زبان فارسی به این دانشگاه رجوع کنند. این امری است که می‌توان برای آن یک بازه زمانی هم تعریف کرد. به هر حال با توجه به زمانی که طی چند سال گذشته در این دانشگاه کشیده شده، اکنون زمان برنامه‌ریزی برای ارتقای دانشگاه در منطقه فرا رسیده و انتظار می‌رود این دانشگاه به مرکزی درآمدزا و با نفوذ در سطح بین‌المللی تبدیل شود.

احیای پویایی فکری به جای سیاست‌زدگی

دکتر رضا
فرجی دانا

وزیر اسبق علوم و
استاد دانشگاه تهران

دانشگاه، به عنوان نهادی انسان‌ساز، پیش‌شان توسعه کشور و مهم‌ترین عاملی است که آینده جامعه را می‌سازد و سرمایه‌گذاری در توسعه آن، اثرات دراز مدت در پیشرفت کشور خواهد داشت. توسعه نظام آموزش عالی و ارتقای جایگاه علمی ایران عزیز به تراز جهانی در عرصه‌های آموزش، پژوهش و فناوری، امری است که بعد از انقلاب اسلامی، همواره مورد توجه بوده است. اما هنوز هم راه‌های نرفته باقی است و محقق شدن این امر نیازمند تلاش‌های مجدانه دانشگاهیان در کنار حمایت‌های سیاست‌گذاران و دولت‌مداران است. حرکت بر اساس توسعه علمی و فراهم‌آوری زمینه شکوفایی علم و فناوری، لازمه اقتدار ملی است و امروز همگان به این باور رسیده‌اند که قدرت نرم می‌تواند اثرگذاری پایدارتر و بهینه‌ای را در اقتدار کشور فراهم کند.

کشور ما امروز بیش از هر زمان دیگر، نیازمند آن است که علم و فناوری و ملزومات قطعی آن یعنی خرد و اخلاق، به صورت گفتمان غالب در جامعه آیند. این مهم وقتی دست‌یافتنی است که دانش‌ورزی و اندیشمندی فراتر از آیین‌ها و عادات رسمی موضوعیت پیدا کند و اعتبار نهاد دانشگاه، به عنوان مرجعی برای کلیه گروه‌های اجتماعی محترم دانسته شود و البته که این اعتبار وابسته به ایفای نقش اجتماعی مورد انتظار از جانب خود دانشگاه نیز هست.

✿ علامه؛ پیوند دانشگاه با جامعه

از سوی دیگر، حرکت دانشگاه‌ها بدون سیاست‌زدگی در مسیر رشد علمی، امری است که غفلت از آن شتاب حرکت به سوی توسعه علمی را خواهد کاست. ما باید باور کنیم می‌توانیم به قله‌های علم و فناوری جهانی دست‌یابیم ولی باید در طی این مسیر دانشگاه‌ها را از فضای سیاست‌زده بیرون جدا کنیم و این امید را به جوانان رو به آینده بدهیم که دانشگاه حصن آزاداندیشی و نقد مشفقانه امور برای اصلاح مسیر جامعه باقی خواهد ماند. البته پرهیز از سیاست‌زدگی نافی پویایی فکری و سیاسی و مطالبه‌گری دانشگاه نیست؛ چرا که این پویایی موجب نشاط و دمیدن امید در جوانان دانشجو و در جامعه خواهد بود.

دانشگاه علامه طباطبائی خوشبختانه در دولت‌های یازدهم و دوازدهم، تلاش‌های ارزشمندی را در این مسیر انجام داده است، از یک سو به رشد و شکوفایی علوم انسانی و علوم اجتماعی-فترتی که اساس توسعه علم و فناوری در کشور است همت گماشته است و از سوی دیگر با بازگرداندن پویایی فکری و نشاط به فضای دانشگاه، امید را در میان دانشجویان و دانشگاهیان افزایش داده و به درستی با پرهیز از افتادن دانشگاه در فضای سیاست‌زده پیرامونی، زمینه حرکت مستقیم دانشگاه در مسیر ماموریت‌های اصلی خود را فراهم کرده است. به طبع برای رسیدن به نقطه آرمانی، نیازمند تداوم این تلاش‌ها هستیم.

گام برداشتن در مسیر پیوند دانشگاه و جامعه و برقراری ارتباط موثر با صنعت و اقتصاد، رویکردی است که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال‌های اخیر دنبال کرده است و حرکتی که به سمت اقتصاد دانش‌بنیان شکل گرفته است، خوشبختانه در دانشگاه علامه طباطبائی نیز، به عنوان بزرگ‌ترین دانشگاه علوم انسانی کشور، با جدیت پیگیری شده است و حضور موثر علوم انسانی و علوم اجتماعی-فترتی در کمک به اقتصاد دانش‌بنیان، حاصل این تلاش‌هاست.

ارتقای شاخص‌های آموزشی و پژوهشی و نیز ساماندهی و توسعه فضای فیزیکی و کالبدی دانشگاه علامه طباطبائی در سال‌های اخیر با بهره‌گیری از کلیه امکانات به خصوص فعال‌سازی ظرفیت خیرین در این زمینه که خود نشان از اعتماد جامعه به مدیریت دانشگاه دارد، امری است که از دید ناظران بیطرف پنهان‌نمانده است و حتماً جامعه دانشگاهی نیز قدران تلاش‌های جناب آقای دکتر سلیمی و همکاران ایشان در طول این دوره خواهند بود.

در مسیر تمدن

دکتر عباس
عباس پور

عضو هیئت علمی
گروه مدیریت و
برنامه‌ریزی آموزشی

برای بررسی عملکرد دانشگاه علامه طباطبائی باید روی دو حوزه متمرکز شد؛ یکی بحث رفتارهایی است که به وقوع پیوسته و دیگری نتایج حاصل از آن. همچنین داشتن درکی درست از وظایف دانشگاه. در وهله نخست باید به این نکته توجه داشت که دانشگاه چه حوزه‌هایی را تحت پوشش قرار می‌دهد. می‌دانید که فعالیت دانشگاه به دو محور اصلی آموزش و پژوهش تقسیم می‌شود. به‌ویژه مداخله برای جذب دانشجو در مقاطع تحصیلی گوناگون می‌تواند تأثیر بسزایی در توسعه آموزش بگذارد و در عرصه پژوهشی نیز دانشگاه می‌تواند در حل مسائل جدی کشور و دنیا کانون توجهات قرار بگیرد. طبیعی است که برای بررسی این موضوع باید به اعداد و ارقام و داده‌های دقیق‌تری رجوع کرد.

❁ موفقیت در عرصه آموزش و پژوهش

با این همه آنچه که پیداست دانشگاه علامه طباطبائی به لحاظ تحولات مدیریتی و مداخلات انجام‌شده در عرصه آموزشی و پژوهشی موفقیت قابل توجهی را کسب کرده است. همچنین از منظر کیفیت آموزشی و ارائه خدمات رفاهی به جایگاهی قابل توجه و تحسین‌برانگیز دست یافته است.

❁ نقش آفرینی در عرصه‌های بین‌المللی

در حوزه‌های اصلی اقتصاد و صنعت و در واقع موقعیت‌ها و حوادث بین‌المللی هم نمی‌توان از نقش آفرینی این دانشگاه چشم‌پوشی کرد و این حوزه‌ها نیز از جمله اقدامات حائز اهمیت دانشگاه علامه طباطبائی به حساب می‌آید. چنانچه تشخیص درستی از این عرصه‌های عملکردی صورت بگیرد و موقعیت‌های قابل مشاهده به وجود آید، آمار و ارقام به خروجی‌هایی تبدیل می‌شوند که جایگاه دانشگاه علامه را به خوبی مشخص می‌سازند و یک ترازو برای سنجش ایجاد می‌کنند. به مدد این آمار و ارقام می‌توان امروز از ارتقای جایگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه سخن به میان آورد؛ جایگاهی که بیش از این هم می‌تواند ارتقا پیدا کند؛ زیرا نباید تصور کرد که این پایان خط است. تلاش‌هایی که تا به امروز انجام شده برای جبران کاستی‌های گذشته بوده، اما برای بهترین شدن باید چالش‌ها و اقدامات مهم‌تری در کانون توجه قرار بگیرد و در واقع خود را با بهترین‌های جهان مقایسه کنیم.

❁ نقاط قابل ارتقای دانشگاه

در کنار نقاط ضعف و قوت، حوزه‌هایی هم وجود دارند که قابل بهبود و ارتقا هستند. از جمله اینکه امروز دیگر نباید با عرصه علم و آموزش به‌عنوان یک مسئله معمول و روتین برخورد کرد. باید آن را مسئله‌ای چالشی در سطح ملی و بین‌المللی دانست. دانشگاه علامه می‌تواند به‌حیث هویت شناسنامه‌ای خود، به شکل متمم‌دانه وارد این عرصه شود؛ تمدن در معنای عمران و آبادانی. شناسنامه هویتی و تمدنی این دانشگاه برای همه افرادی که گذشته آن را می‌شناسند، کاملاً عیان است. با وجود تمام مشکلات، با دقت نظری که رئیس و مدیران دانشگاه داشته‌اند، علامه در حوزه تمدنی مسیر مناسبی را طی کرده است، اما همچنان برای این موضوع باید گام‌های بلندتری برداشته شود.

❁ خروجی‌های علامه طباطبائی؛ افتخارات دانشگاه

خروجی‌های این دانشگاه از جمله افتخارات آن هستند. چنان‌که نمود آن را در شخصیت‌های علمی و اجرایی کشور مشاهده می‌کنیم. امروز ثمره این دانشگاه را در نقاط کارشناسی و تصمیم‌گیری کشور ملاحظه می‌کنیم. به دنبال این اتفاقات است که علامه طباطبائی در بین دانشگاه‌های درجه اول کشور به سطح مناسبی دست یافته است و امید می‌رود که قدم‌های بزرگ‌تری برای بهبود عملکرد آن برداشته شود.

وزیر پیشین علوم، احیای اعتماد جامعه علمی را یکی از عوامل توفیق مسئولان دانشگاه علامه می‌داند

ثمره استقلال و آزادی نهاد علم

دکتر جعفر توفیقی که آخرین بار در پیاپی ۱۳۸۴ برای شرکت در مراسم تودیع حبیبی و معارفه شریعتی به دانشگاه علامه طباطبائی آمده بود پس از هشت سال دوباره به این دانشگاه آمد تا در مراسم معارفه سرپرست جدید آن شرکت کند. در این مراسم، سرپرست وزارت علوم ضمن بیان این که «مدیریت سیاسی آفت توسعه علمی است» از سرپرست جدید دانشگاه خواست بستری فراهم کند تا «دانشگاه علامه طباطبائی به عنوان یک دانشگاه درجه یک، بتواند به وظیفه خودش در علوم انسانی عمل کند». سلیمی هم سرپرستی دانشگاه را «خدمت به پاک‌ترین، باسوادترین و فرهیخته‌ترین قشر جامعه» دانست و ضمن تأکید بر لزوم «توجه به آبروی انسان‌ها» و «رعایت حرمت افراد» از ایجاد فضای امن و آرام سخن گفت: «دانشجو، استاد و کارمند باید احساس امنیت کنند و نگران این نباشند که مبادا کسی از پشت سر صدایشان را می‌شنود». از دید سرپرست جدید دانشگاه، چنین فضای امن و آرامی لازمه «بازگرداندن دانشگاه به جایگاه واقعی خود در میان دانشگاه‌های کشور» بود که او «اصلی‌ترین برنامه خود» می‌دانست.

✳ جنابعالی به عنوان اولین سرپرست وزارت عتف دولت تدبیر و امید عملکرد وزارت علوم و آموزش عالی در هشت سال گذشت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ چه شاخص‌هایی را در این دوره در نظر دارید که می‌تواند مبنای ارزیابی عملکرد دولت در زمینه آموزش عالی باشد؟

در سال ۹۲ که سرپرستی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به بنده واگذار شد، در مدت حدود سه ماه متوجه شدم که در فاصله سال‌های ۸۴ تا ۹۲ جایگاه وزارت علوم در حوزه نظام علمی افت کرده و بسیاری از اختیارات وزارت علوم به نهادهای بیرون از وزارت علوم به‌ویژه شورای عالی انقلاب فرهنگی واگذار شده است. مسائلی مانند فرایندهای جذب هیات‌علمی، آیین‌نامه ارتقا، بحث نقشه جامع علمی کشور و بسیاری از موارد دیگر که طبق قانون مصوب مجلس در حیطه اختیارات وزارت علوم و شورای عالی عتف است، از دست وزارت علوم خارج و به نهادهای بیرون واگذار شده بود. همچنین مجلس هم در موارد

جزئی مانند روش پذیرش دانشجو یا کنکور دکتری دخالت می‌کرد. این شرایط به این معنی بود که وزیر علوم در دولت یازدهم مسیر ناهموار و پر پیچ و خمی را برای مدیریت این وزارتخانه پیش رو خواهد داشت. ولی به هر حال با وجود همه محدودیت‌ها، مشکلات و تضعیف جایگاه، می‌توان گفت همکاری که در فاصله سال‌های ۹۲ تا شرایط فعلی یعنی ۱۴۰۰ سرکار بودند مانند آقایان فرجی دانا و فرهادی و همین‌طور در حال حاضر هم آقای دکتر غلامی تلاش خود را کردند تا با وجود همه محدودیت‌ها بتوانند مسائل وزارت علوم را برطرف کنند و سیاست‌های توسعه علمی کشور را به اجرا در بیاورند.

✳ شما به عنوان اولین سرپرست و گزینه وزارت علوم این دولت، اولین تغییر را در دانشگاه علامه با تعیین سرپرستی دکتر حسین سلیمی انجام دادید که در آن زمان بسیار مورد استقبال جامعه علمی و به خصوص دانشگاهیان دانشگاه علامه قرار گرفت. این مساله چگونه اتفاق افتاد و چه مسائلی در تعیین این اولویت و این سرپرست تاثیرگذار بود؟

قبل از اینکه در سال ۹۲ سرپرستی وزارت علوم را بر عهده بگیرم، در مراجعات، اخبار و افکار عمومی جامعه علمی به خصوص دانشجویان علامه طباطبائی انباشته شده است، بنابراین یکی از اولین مسائلی که در دوره سرپرستی با آن مواجه شدم، انتظار تغییر در مدیریت دانشگاه بود. با توجه به حجم گسترده انتظارات توسط اعضای

هیات علمی و دانشجویان، این مسئله در دستورکار من قرار گرفت و مطالعاتی را انجام دادم.

با مشورت‌هایی که با برخی پیشکسوتان دانشگاه انجام شد، از افراد درون دانشگاه که پیش‌بینی می‌شد توان پذیرش این مسئولیت را داشته باشند، بررسی‌هایی صورت گرفت؛ چند نفر را برای این مسئولیت نامزد کردیم و به مطالعه رزومه آنان پرداختیم. با بعضی از این افراد ملاقات حضوری انجام دادم و در نهایت از بین گزینه‌های موجود، آقای دکتر سلیمی که بنده آشنایی قبلی هم با ایشان نداشتم را مناسب این سمت دیدم و با بررسی رزومه و گفت‌وگویی که با یکدیگر داشتیم احساس کردیم که ایشان می‌توانند این مسئولیت بر عهده بگیرند.

در ملاقاتی که با آقای دکتر سلیمی داشتیم، با دیدگاه‌های ایشان آشنا شدم و همین‌طور دیدگاه‌های خودم را به‌خصوص اعتقادی که به استقلال دانشگاه‌ها و مدیریت غیرمتمرکز داشتیم، با ایشان در میان گذاشتم. آزادی بیان در دانشگاه، حمایت از تشکل‌های دانشجویی، شأن و منزلت اعضای هیات علمی و دیدگاه‌هایی که در طی سالیان قبل تجربه کرده بودم از مواردی بود که در آن ملاقات مطرح شد. در مقابل با شنیدن نظرات جناب دکتر سلیمی به این نتیجه رسیدم که نتیجه مشورت‌ها مثبت بوده و ایشان می‌توانند نامزد مناسبی برای این مسئولیت باشند.

❁ آیا پیش از این مسأله از دانشگاه علامه ذهنیت و شناخت دقیقی داشتید؟ بعد از این تعیین سرپرست اقدامات و عملکرد دانشگاه علامه طباطبائی را دنبال کردید. اگر پاسخ مثبت است، این اقدامات را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ بازخوردهای منفی و مثبت درباره عملکرد و تعیین مدیر دریافت کردید؟

بنده از دیرباز با دانشگاه علامه طباطبایی به‌خصوص در فاصله سال‌های ۷۶ تا ۸۴ که مستقیم مسئولیت بر عهده داشتم از نزدیک با اهمیت این دانشگاه آشنا شده بودم و مهم‌ترین رشته‌های علوم انسانی ما در این دانشگاه مدیریت و برنامه‌ریزی می‌شود. کاملاً به اهمیت علوم انسانی در توسعه کشور و به‌ویژه دانشگاه علامه که متولی عمده رشته‌های علوم انسانی بوده واقف بودم و انتخاب رئیس برای این دانشگاه را مهم می‌دانستم. به دلیل پیچیدگی رشته‌های علوم انسانی، اهمیت آن و همین‌طور نقش زیرساختی که رشته‌های علوم انسانی در توسعه کشور دارند، این دانشگاه را بسیار حائز اهمیت می‌دانستم. خوشبختانه بعد از انتخاب آقای دکتر سلیمی، در ادامه دائماً بازخوردهای مثبتی دریافت می‌کردم و تا سال‌ها

با دکتر سلیمی از اهمیت استقلال دانشگاه، آزادی بیان و تشکل‌ها و حفظ شأن اعضای هیات علمی گفتم.

هر جا که با دانشجویان و اعضای هیات علمی دانشگاه علامه مواجه می‌شدم، این انتخاب را یکی از تصمیمات بسیار مهم مدیریتی بنده در آن حدود سه ماه می‌دانستند و از آن به نیکی یاد می‌کردند.

❁ آقای دکتر سلیمی پیشرفت‌های دانشگاه را گزارش می‌کرد و بعضاً این گزارش‌ها و سیاست‌های خود را به صورت انفرادی با بنده در میان می‌گذاشت. همیشه از یک چنین انتخابی در شرایطی که شناختی از اعضای هیات علمی از نزدیک نداشتم خوشحال بودم و می‌دانستم که این انتخاب کاملاً مثبت و درست بوده و آقای دکتر سلیمی انصافاً توانست اعتماد دانشگاهیان علامه طباطبائی را جلب کند و به خصوص اینکه می‌توان گفت در حال حاضر دانشگاه علامه در بین دانشگاه‌های کشور سرآمد شده است.

آقای دکتر سلیمی در توسعه دانشگاه و زیرساخت‌ها، کیفیت دانشگاه، ایجاد اعتماد در کل جامعه علمی کشور نقش مهمی داشتند و در حال حاضر دانشگاه علامه طباطبائی و همین‌طور دکتر سلیمی شناخته شده هستند و من از این باب که نقشی در این مسئله داشتم خرسندم. ممکن است همانند بقیه جاها بعضی گله‌مندی‌های بسیار مختصر و جزئی از کاستی‌ها باشد که نه تنها در ایران، بلکه در تمام دنیا این موارد وجود دارد اما در حال حاضر از نظر برآیند کلی واقعاً اظهار رضایت از عملکرد ایشان وجود دارد.

❁ به عنوان یک دانشگاهی شناخته شده و مورد اعتماد دانشگاهیان، به نظر شما اولویت آموزش عالی در سال‌های پیش رو چه بایستی باشد؟

به نظرم مهم‌تر از همه اجرای ماده یک قانون احکام دائمی است که از قانون برنامه چهارم شروع شد، قانون برنامه پنجم تکرار شد و به احکام دائمی تبدیل شد؛ اجرای این ماده تقویت جایگاه هیات‌آئین، رفتن به سمت استقلال دانشگاه‌ها در امور اداری، مالی، استخدامی، تشکیلاتی و اجرای کامل قانون، مدیریت غیرمتمرکز، تقویت اعتبارات آموزش عالی و دانشگاه‌ها، تسهیل ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت و توجه به کیفیت را در پی دارد. همچنین به دلیل توجه افراطی به پژوهش در سال‌های گذشته تا حدی از کیفیت آموزش غفلت شده که لازم است هر چه سریع‌تر تدابیر لازم برای ارتقای کیفیت آموزش اتخاذ شود. به روزرسانی برنامه‌های درسی، بازنگری در شیوه‌های یاددهی-یادگیری متناسب با دانش روز و توجه به برنامه‌های بالندگی اعضای هیات علمی از جمله این موارد است.

تربیت نیروی انسانی، تشکیل سرمایه‌های انسانی در کشور با شایستگی‌های دانشی، مهارتی و بینشی باید جزو اولویت‌های هر دانشگاهی باشد به خصوص دانشگاه علامه که با رشته‌های علوم انسانی سروکار دارد و این رشته‌ها هستند که ساختار فکری، فرهنگی و اندیشه‌ای نیروهای انسانی را شکل می‌دهند؛ بنابراین دانشگاه علامه در این حوزه، وظیفه سنگینی را بر عهده دارد.

توسعه روابط و همکاری‌های بین‌الملل از ضروریات دانشگاه است. در میان مردم و مشکل‌گشا بودن، توسعه ارتباط با جامعه و اینکه مردم حضور دانشگاه را حس کنند و همین‌طور نقش آفرینی برای حل چالش‌های اجتماعی از موارد مهم است. مردم باید نقش دانشگاه را در رفاه، آسایش و امنیت خود ببینند و تربیت شهروندان مسئول و پاسخگو از اولویت‌های آموزش عالی در سال‌های پیش رو است.

دکتر سلیمی
در توسعه
زیرساخت‌ها
دانشگاه و ارتقای
کیفیت آن، نقش
مهمی داشتند
و من از انتخاب
ایشان خرسندم

مکتب امید و زندگی

ارتقای کیفیت خدمات آموزشی جهت پاسخگویی کارآمد به نیازهای جامعه و توسعه کشور

✳️ متناسب‌سازی میزان جذب دانشجویان (روزانه، نوبت دوم و پردیس) به تفکیک جنسیت، رشته و مقطع تحصیلی با توجه به نیازهای توسعه‌ای کشور

✳️ توسعه نظام آموزش‌های مهارتی در دانشگاه

✳️ تغییر در ظرفیت‌ها و اولویت‌های پذیرش با تاکید بر جذب دانشجویان بین‌رشته‌ای و ترکیبی

✳️ اصلاح و بهبود فرآیندهای جذب، ترفیع و ارتقای اعضای هیات علمی

در چارچوب سند راهبردی افق ۱۴۰۰ هیات امنای دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۹۵ برنامه‌ای پنج‌ساله در حوزه‌های مختلف آموزشی، پژوهشی، رفاهی و... تدوین کرده است که اهداف و راهبردهایی را دنبال می‌کند. نخستین هدف مربوط به حوزه آموزش است. این هدف عبارت است از: ارتقای کیفیت خدمات آموزشی جهت پاسخگویی کارآمد به نیازهای جامعه و توسعه کشور. آنچه در این فصل می‌خوانیم گزارش عملکرد هشت ساله دانشگاه بر مبنای همین هدف است. می‌بینیم که میزان و کیفیت جذب دانشجویان ارتقا پیدا کرده است و همچنین طی این مدت دانشجویان نخبه و با رتبه‌های علمی بهتر دانشگاه علامه را برای ادامه تحصیل انتخاب کرده‌اند. به ویژه در مقطع تحصیلات تکمیلی. همچنین طی این مدت ۴۱ رشته جدید تاسیس شده و تعداد دانشجویان بین‌المللی ۱۶۹ درصد افزایش داشته است. از آنجایی که یکی از دغدغه‌های اصلی استادان شفافیت در نظام جذب، ارتقا و ترفیع آنان بوده است، در این بخش نیز سعی شده تا تمامی پرونده‌ها به طور شفاف و دقیق بررسی شود. به طوری که امروز، ۵۲ درصد اعضای هیات علمی استادیار، ۳۴ درصد دانشیار و ۱۲ درصد آنان استاد تمام هستند. شاخص استاد به دانشجو نیز ارتقا پیدا کرده است. یعنی پیش از این این شاخص یک به ۴۱ بود و امروز به ازای هر استاد ۲۸ دانشجو تحصیل می‌کنند.

۸ سال آموزش توسعه محور

یکی از سکوه‌های پرتاب دانشگاه علامه طباطبائی به سمت موفقیت، توجه ویژه مدیران و مسئولان این دانشگاه به اصلاحات ساختاری و اداری حوزه آموزش است. داده‌های موجود گویای جهش دانشگاه در حوزه آموزش در سال‌های ۱۳۹۲-۱۴۰۰ است. اصلاح ساختار آموزش در دانشگاه، واگذاری اختیارات به گروه‌های آموزشی، قانون‌مند شدن ورود و خروج دانشجویان تحصیلات تکمیلی، ایجاد و گسترش آموزش‌های مهارت تکمیلی و مهم‌تر از همه اصلاح نسبت استاد به دانشجو و ارتقای شگفت‌انگیز هرم اعضای هیأت علمی مهم‌ترین نشانه‌های این جهش بزرگ است که برخی از اطلاعات آن در ادامه ارائه می‌شود.

❁ مهم‌ترین برنامه‌ها و اقدامات راهبردی مرتبط با حوزه معاونت آموزشی

- ۱- بازنگری و اصلاح متون درسی و منابع آموزشی در انطباق با نیازهای واقعی کشور و استانداردهای ملی و بین‌المللی
- ۲- افزایش سهم دانشجویان تحصیلات تکمیلی و دانشجویان خارجی برای ارتقای تراز بین‌المللی دانشگاه
- ۳- متناسب‌سازی تعداد دانشجویان شهریه‌پرداز در راستای افزایش کمی و کیفی آموزش
- ۴- ارتقای نظام ارزشیابی آموزشی دانشگاه
- ۵- استقرار و توسعه نظام آموزش‌های آزاد و دوره‌های مهارت افزایی در راستای تطابق بازار کار و آموزش عالی در برنامه‌ریزی‌های بلندمدت آموزشی
- ۶- گسترش همکاری و مشارکت علمی، آموزشی با مراکز ملی و بین‌المللی
- ۷- شناسایی و گسترش ظرفیت و دوره‌های آموزشی بین‌رشته‌ای
- ۸- ارتقای سطح کیفی و کمی اعضای هیأت علمی

۵۲ درصد اعضای
هیأت علمی
استادیار، ۳۴
درصد دانشیار و ۱۲
درصد آنان استاد
تمام هستند

❁ اصلاحات ساختار سازمانی رسمی و از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰

- تعریف گروه استعداد درخشان و اداره فارغ‌التحصیلان زیر نظر معاون آموزشی با هدف ارائه خدمات به همه دانشجویان
- تعریف اداره خدمات الکترونیک، زیر نظر معاون آموزشی، با هدف ساماندهی ساختار برنامه‌ریزی آموزشی و تعریف واحدهای درسی مطابق برنامه‌های درسی مصوب وزارت علوم در سال ۹۴ و توسعه این واحد به مرکز یادگیری الکترونیک دانشگاه با هدف توسعه آموزش‌های مجازی
- تعریف دبیرخانه تخصصی هیأت ممیزه و فعالیت‌های اعضای هیأت علمی در مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی، نظارت و سنجش دانشگاه و ارائه خدمات شایسته‌تر
- ایجاد ادارات آموزشی و ثبت‌نام، پذیرش و امور آزمون‌ها (با مشمولین) در مدیریت‌های خدمات آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه با هدف تفکیک شرح وظایف تخصصی و ارائه خدمات آموزشی شایسته به دانشجویان
- تصویب شیوه‌نامه برنامه‌ریزی درسی دانشگاه، راه‌اندازی شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه با هدف نظارت و بهبود کیفیت امور مربوط به تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی مصوب و یا پیشنهادی

❁ شفافیت در ارتقا، ترفیع و تبدیل وضعیت استادان

با توجه به اینکه در حوزه آموزش سه مخاطب اصلی یعنی استاد، دانشجو و کارمند وجود دارد، از ابتدای شروع این دوره مدیریتی سعی شد که برای هر کدام از موارد یک راهبرد اصلی را در نظر گرفته و تلاش شود در جهت آن کلیدواژه دانشگاه را به سمت جایگاه ممکن و مطلوب پیش برود.

در حوزه نخست یعنی اساتید کلیدواژه دانشگاه «شفافیت» بود. مشکلات ساختاری نظام اداری و بروکراتیک در کنار برخی سلايق شخصی موجب شده تا امور روتین اداری استادان با کندی فراوان و گاهی با تأخیرهای واقعا غیرقابل توجیه انجام شود.

به همین دلیل احساس شد استادان حداقل راجع به سه مسئله ارتقا، ترفیع و تبدیل وضعیت خود بسیار حساس و در عین حال نگران هستند و برداشت‌شان این بود که این امور در جایگاه درست خود انجام نمی‌شود و لازم است مدیران دانشگاه تسریع و تدقیق لازم را در این زمینه اعمال کنند. واقعا هم گاهی پرونده‌ها به سبب محدودیت‌های بوروکراتیک آن قدر طولانی می‌شد که استادان را تا حدی عصبی می‌کرد. البته بخشی از این کندی در اختیار دانشگاه نبوده و نیست؛ مثلاً برای تبدیل وضعیت باید پاسخ استعلامات از مراجع مختلف و به ویژه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دریافت شود. ولی بحث بیشتر روی آن بخش‌هایی بود که در اختیار دانشگاه است. لذا برنامه در این دوره بر این بود که همه اساتید در جریان جزئیات پرونده‌هایی که جزو حقوقشان بود، قرار بگیرند. این خواسته انجام شد و اکنون که پایان این دوره رسیدیم هیچ پرونده مبهمی در دانشگاه وجود ندارد.

❁ تحقق راهبرد بهبود ترفیع استادان

همان‌طور که می‌دانید هدف «ارتقای کیفیت آموزشی دانشگاه»، راهبردی دارد با عنوان «اصلاح و بهبود فرآیندهای جذب، ترفیع و ارتقای اعضای هیات علمی». اعداد و اطلاعات موجود نشان می‌دهد که طی این هدف و راهبرد تا حد زیادی محقق شده است. برای نمونه نگاهی به این جدول بیندازید:

تعداد کل اعضای هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی به تفکیک مرتبه علمی و جنسیت

مرتبه علمی دانشگاه	استاد			دانشیار			استادیار			مربی			جمع	
	زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	مرد	جمع
۱۳۹۲	۰	۳۱	۳۱	۹	۸۲	۹۱	۵۶	۲۱۹	۲۷۵	۱۲	۱۳	۲۵	۳۴۵	۴۲۲
۱۳۹۳	۰	۳۷	۳۷	۱۲	۹۳	۱۰۵	۶۳	۲۳۲	۲۹۵	۱۱	۱۰	۲۱	۳۷۲	۴۵۸
۱۳۹۴	۱	۴۶	۴۷	۱۷	۱۱۷	۱۳۴	۷۷	۲۳۲	۳۰۹	۷	۹	۱۶	۴۰۴	۵۰۶
۱۳۹۵	۲	۵۲	۵۴	۱۹	۱۳۴	۱۵۳	۷۷	۲۲۳	۳۰۰	۷	۹	۱۶	۴۱۸	۵۲۳
۱۳۹۶	۴	۵۸	۶۲	۱۹	۱۵۸	۱۷۷	۷۸	۲۱۶	۲۹۴	۳	۹	۱۲	۴۴۱	۵۴۵
۱۳۹۷	۳	۵۵	۵۸	۲۱	۱۵۶	۱۷۷	۷۶	۱۹۹	۲۷۵	۳	۸	۱۱	۴۱۸	۵۲۱
۱۳۹۸	۴	۵۸	۶۲	۲۰	۱۵۵	۱۷۵	۸۱	۲۰۷	۲۸۸	۳	۷	۱۰	۴۲۷	۵۳۵
۱۳۹۹	۴	۵۹	۶۳	۲۴	۱۶۴	۱۸۸	۸۵	۱۹۸	۲۸۳	۳	۷	۱۰	۴۲۸	۵۴۴

تسریع و تدقیق
ارتقا، ترفیع و
تبدیل وضعیت
استادان از جمله
دستور کارهای
بهبود وضع
آموزش بود

اولویت قانون بر مصلحت در جذب هیات علمی

بین سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ دانشگاه علامه طباطبائی موفق به جذب حدود ۲۶۰ عضو هیات علمی شد که بیشترشان جوان، مسلط به حداقل یک زبان خارجی، آشنا با فناوری‌های نوین و مطلع از حوزه فعالیت‌های آکادمیک در سطح بین‌المللی هستند. این رویکرد شایسته سالارانه موجب ارتقای نام و جایگاه دانشگاه در محافل ملی و بین‌المللی شد. بسیاری از استادان جوان جذب شده در این سال‌ها، توانستند دانشگاه را چه از لحاظ علمی و چه از لحاظ اجرایی به جایگاه برتری برسانند. اگر امروز دانشگاه علامه طباطبائی در بین ۱۳ دانشگاه برتر کشور و در زمینه‌هایی چون آموزش مجازی، نظریه پردازی، ارتباطات بین‌المللی و... در جایگاه مناسبی قرار دارد، عمدتاً محصول جذب نیروهای شایسته است که در کنار تجربه استادان پیشکسوت، دانشگاه را به برنرد بین‌المللی تبدیل کرده‌اند.

دکتر علی اکبر
احمدی افرمجان

استاد گروه فلسفه
دانشکده ادبیات
فارسی و زبان‌های
خارجی

✳️ روزآمد بودن اعضای جوان هیات علمی

در کنار شایسته‌سالاری و جوانگرایی، آشنایی با فناوری‌های نوین و روزآمد بودن، از دیگر شاخص‌های مهم جذب هیات علمی بوده است. چالش‌های جدی سال‌های اخیر، به ویژه بحران همه‌گیری کووید-۱۹ که تمام کشورهای دنیا را در حوزه‌های مختلف سلامت، اقتصاد و سیاست با تهدیدهای جدی مواجه کرد، صدمات جبران‌ناپذیری به آموزش و یادگیری نیز وارد کرد. در چنین برهه‌ای سخت که بسیاری از دانشگاه‌های صاحب نام کشور از تعطیلی کلاس‌ها و برگزاری کلاس‌های جبرانی در ترم‌های آینده می‌گفتند، این استادان جوان و آشنا به فناوری‌های نوین بودند که توانستند با تلاش شبانه‌روزی در کنار بقیه ارکان دانشگاه، این تهدید جدی را تبدیل به یک فرصت تاریخی در آموزش و یادگیری مجازی تبدیل کنند.

✳️ استاد متخصص، قلب تپنده آموزش و پژوهش

مساله جذب و ارتقای اعضای هیئت علمی همواره در کانون توجه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی قرار دارد. چرا که قلب تپنده آموزش و پژوهش آکادمیک با انتخاب افراد متخصص گره خورده است و بی‌توجهی در این خصوص، آثار و عوارضی جبران‌ناپذیر به دنبال دارد. از این رو توجه به عملکرد هیئت‌های اجرایی جذب دانشگاه‌ها، اقدامی ضروری و لازم محسوب می‌شود. فی‌المثل می‌توان پرسید چه شاخص‌هایی مد نظر بوده است؟ در پاسخ می‌توان به این موارد اشاره کرد:

(۱) ضابطه محوری: بدون تردید شرط اول هیات جذب سالم و کارآمد، آن است که بر مبنای ضابطه عمل کند و در چارچوب آئین‌نامه‌ها کام بردارد. یعنی به هنگام تعارض میان مصلحت و قانون، این قانون است که پاس داشته شود. سعی هیات جذب دانشگاه علامه، همواره گردن نهادن به ضوابط و توجه به آئین‌نامه‌ها بوده است.

(۲) بی‌طرفی: جانبداری، القای نظر و ایجاد پیش‌داوری، آفت‌گزنش است. در هیات جذب دانشگاه همواره تلاش می‌شد که پیش از بررسی مدارک علمی و تخصصی داوطلب جذب، از ناحیه اعضاء، سخنی در میان نیاید و شائبه اعمال نظر سر بر نیآورد.

(۳) سرعت عمل: دانشگاه برای دستیابی به استاندارد نسبت استاد به دانشجو، محتاج جذب بقاعده عضو هیئت علمی است. البته مسئله سرعت عمل باید در عین حال با حفظ کیفیت همراه باشد. پس سعی شد با برگزاری جلسات بیشتر و طولانی‌تر، سرعت عمل به همراه کیفیت، در نظر گرفته شود.

(۴) شایسته‌گزینی: هدف هر دانشگاهی یافتن متخصصانی است که در رشته علمی خود بهترین باشند. البته در کنار آن، جوان‌گزینی هم در دستور کار است؛ چون انتخاب عضو جوان می‌تواند نویدبخش فضای آموزشی پویایی باشد، هیات جذب دانشگاه همواره چنین مقاصدی را دنبال کرده است.

(۵) گره‌گشایی: گاهی برای ارتقای یک فرد، مشکلی (از نظر اتخاذ تصمیم صحیح) ایجاد می‌شود که گشودن و بازکردن آن جهد ویژه می‌طلبد. هیات در این گونه موارد به ریشه‌ظهور و بروز مشکل می‌پرداخت و حتی به قیمت طولانی شدن بررسی و یا تماس با افراد مطلع و غیره، مستندات لازم را به دست می‌آورد. این رویه در مواردی منجر به حل مساله می‌شد.

البته ذکر این موارد به معنای نادیده گرفتن کمبودها و کاستی‌ها نیست. بلکه سپاس از تلاش کسانی است که به ترفیع جایگاه دانشگاه و تغییر وضعیت آموزشی و پژوهشی آن نظر دارند.

همکاری استاد، دانشجو و ساختار اداری در ارتقای شاخص‌های تدریس

اسامی استادان نمونه کشوری دانشگاه از سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷

ردیف	نام خانوادگی	رشته تحصیلی	نتیجه بررسی
۱	دکتر علی دلاور	مدیریت آموزش گرایش روش‌های تحقیق و آمار	استاد نمونه منتخب کشوری سال ۱۳۹۳
۲	دکتر علی اکبر افجه	رهبری و رفتار سازمانی و مدیریت توسعه سازمانی	استاد نمونه منتخب کشوری سال ۱۳۹۴
۳	دکتر محمد دبیرمقدم	زبان‌شناسی نظری	استاد نمونه منتخب کشوری سال ۱۳۹۶
۴	دکتر هادی خانیکی	علوم ارتباطات اجتماعی	استاد نمونه منتخب کشوری سال ۱۳۹۷
۵	دکتر عباس شاکری حسین آباد	علوم اقتصادی	استاد نمونه منتخب کشوری سال ۱۳۹۸
۶	دکتر جعفر باباجانی	رشته حسابداری	استاد نمونه منتخب کشوری سال ۱۳۹۹

در مقطع
کارشناسی در
بسیاری از رشته‌ها
رتبه‌های زیر ۱۰۰ و
در مقطع دکتری
رتبه‌های زیر پنج
دانشگاه علامه
را برای ادامه
تحصیل انتخاب
کرده‌اند

جذب دانشجویان نخبه

یکی از شاخص‌هایی که نشان می‌دهد دانشگاه علامه در سیاست‌های ارتقای کیفی‌اش موفق بوده، تمایلی است که در میان داوطلبان ورود به این دانشگاه ایجاد شده است. در گذشته رتبه‌های ۱۴ و ۱۵ هزار وارد این دانشگاه می‌شدند، ولی امروز در مقطع کارشناسی در خیلی از رشته‌ها رتبه‌های زیر ۱۰۰ دانشگاه علامه را انتخاب می‌کنند. در مقطع دکتری در حالی که دانشگاه‌های بزرگ‌تر و با سابقه‌تری که نام و نشان مهم‌تری هم دارند، ولی تعدادی از داوطلبان رتبه زیر پنج و حتی رتبه نخست، دانشگاه علامه طباطبائی را برای ادامه تحصیل انتخاب می‌کنند. در رشته‌های مقطع کارشناسی ارشد نیز رتبه‌های بالای کنکور، تحصیل در این دانشگاه را ترجیح می‌دهند. این‌ها همه نشان از آن دارد که آوازه ارتقای سطح کیفی، خدمات‌رسانی آموزشی، کیفیت استادان و کلاس‌ها، نظم و برنامه‌ریزی به‌ویژه مدیریت مناسب در دوره کرونا به گوش داوطلبان رسیده و آنها اینجا را فضای مناسب برای ادامه تحصیل تشخیص داده‌اند. بنابراین بهتر شدن کیفیت دانشجویان ما نسبت به گذشته، نشان‌دهنده این است که فضای رو به رشد دانشگاه در میان مخاطبان هم آثار خودش را گذاشته است.

تعداد کل دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی به تفکیک نوع پذیرش

سال تحصیلی	روزانه	نوبت دوم	پردیس	کل دانشجویان
۱۳۹۲-۹۳	۸۳۳۳	۵۹۰۲	۲۷۷۸	۱۷۰۱۳
۱۳۹۳-۹۴	۸۸۴۸	۶۱۴۰	۲۷۲۶	۱۷۷۱۴
۱۳۹۴-۹۵	۸۹۰۷	۵۸۳۳	۲۶۱۸	۱۷۳۵۸
۱۳۹۵-۹۶	۸۹۹۰	۶۲۳۵	۲۱۸۱	۱۷۴۰۶
۱۳۹۶-۹۷	۹۵۹۶	۶۰۰۴	۱۸۳۴	۱۷۴۳۴
۱۳۹۷-۹۸	۱۰۲۶۰	۵۸۷۹	۱۹۲۴	۱۸۰۶۳
۱۳۹۸-۹۹	۱۰۶۵۳	۵۵۷۰	۲۰۸۱	۱۸۳۰۴
۱۳۹۹-۱۴۰۰	۱۰۷۳۰	۵۶۱۵	۲۱۱۰	۱۸۴۵۵

دانشگاه علامه طباطبائی در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳ در مجموع روزانه، شبانه و پردیس دارای ۱۷ هزار و ۱۳ دانشجو بوده است که این رقم با رشدی بیش از ۸ درصد در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ به ۱۸ هزار و ۴۵۵ نفر افزایش یافته است.

تعداد دانشجویان استعداد درخشان به تفکیک مقطع تحصیلی

سال تحصیلی	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری	جمع
۱۳۹۳-۹۴	۶۹	۱۲۰	۴۷	۲۳۶
۱۳۹۴-۹۵	۵۷	۹۸	۳۱	۱۸۶
۱۳۹۵-۹۶	۷۸	۱۱۰	۵۸	۲۴۶
۱۳۹۶-۹۷	۸۸	۱۰۵	۴۱	۲۳۴
۱۳۹۷-۹۸	۶۶	۱۹۵	۲۵	۲۸۶
۱۳۹۸-۹۹	۱۰۴	۱۶۱	۱۰	۲۷۵

تعداد دانشجویان استعداد درخشان دانشگاه علامه طباطبائی در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۳ ر مجموع مقاطع، ۲۳۶ نفر بوده است. این رقم در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ به ۲۷۵ نفر رسیده و حاکی از رشدی بیش از ۱۶ درصد است.

* شاخص استاد به دانشجو

شاخص نسبت استاد به دانشجو، یکی از شاخص‌های جهانی در امر کیفیت سنجی آموزش عالی است. به لحاظ داخلی نیز تاکید ماده ۶۶ برنامه ششم نشان دهنده اهمیت این شاخص و متوازن سازی نسبت دانشجو و هیأت علمی است. یکی از اهداف مدیریت و همچنین برنامه راهبردی دانشگاه طی هشت ساله گذشته متناسب سازی نسبت استاد به دانشجو در تمامی مقاطع بوده است. خوشبختانه دانشگاه این نسبت را از ۱ به ۴۰ در سال ۱۳۹۲ رسانده است به ۱ به ۲۸ در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰. هم از طریق افزایش تعداد جذب هیأت علمی و هم از طریق منطقی کردن تعداد دانشجویان. یکی از مهمترین نتایج این سیاست‌های آموزشی در کنار فعالیت سایر بخش‌های دانشگاه احراز رتبه برتر ده‌گانه در میان همه دانشگاه‌های کشور بر اساس اعلام وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مؤسسه ISC است که جایگاهی بی‌سابقه در تاریخ دانشگاه است. این جایگاه زمانی اهمیت پیدا می‌کند که در کنار دانشگاه‌هایی که رشته‌های علوم پایه دارند و مقاله‌نویسی در آن رشته‌ها مقداری آسان‌تر است قرار گرفته‌ایم و بنابراین می‌توان گفت دانشگاه علامه در حوزه علوم انسانی جایگاه نخست را دارد. دانشگاه علامه طباطبائی حتی این ظرفیت را دارد که به رتبه‌های پایین‌تر از ۱۰ هم برسد. این رتبه البته محصول همکاری و فعالیت همه معاونت‌های دانشگاه بوده است. در واقع در این دوره هیچ حوزه‌ای نگاه حذفی نسبت به حوزه دیگر نداشته و در قالب یک مجموعه متشکل با هدف توسعه کمی و کیفی دانشگاه فعالیت کرده‌اند. هرچند این عملکرد قابل قبول و موفقیت‌آمیز بوده، ولی تا رسیدن به استانداردهای جهانی و جذب دانشجویان بین‌المللی هنوز فاصله وجود دارد و امید است در دوره‌های پیش رو به جایگاه بایسته در این حوزه برسد.

نسبت استاد به دانشجو به تفکیک مقطع تحصیلی و مرتبه علمی

دانشکده	مقطع تحصیلی		
	کارشناسی	ارشد	دکتری
۱۳۹۲-۹۳	۱۷ به ۱	۱۹ به ۱	۵ به ۱
۱۳۹۳-۹۴	۱۵ به ۱	۱۸ به ۱	۵ به ۱
۱۳۹۴-۹۵	۱۴ به ۱	۱۵ به ۱	۵ به ۱
۱۳۹۵-۹۶	۱۳ به ۱	۱۱ به ۱	۴ به ۱
۱۳۹۶-۹۷	۱۳ به ۱	۱۲ به ۱	۴ به ۱
۱۳۹۷-۹۸	۱۳ به ۱	۱۲ به ۱	۴ به ۱
۱۳۹۸-۹۹	۱۴ به ۱	۱۵ به ۱	۶ به ۱
۱۳۹۹-۱۴۰۰	۱۲ به ۱	۱۲ به ۱	۵ به ۱

نسبت استاد به دانشجو از یک به ۴۰ در سال ۹۲ رسیده است به یک به ۲۸ در سال ۱۴۰۰

ارزیابی شاخص استاد به دانشجو در کنار توازن هرم هیأت علمی دستاورد قابل توجه دانشگاه در هماهنگ‌سازی و هارمونی جنبه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری یعنی اقدامات زیربنایی عمرانی و توسعه‌ای را نشان می‌دهد. بدون شک تداوم در برنامه‌ریزی منطبق بر شرایط و استانداردهای ملی و بین‌المللی می‌تواند این شاخص را به استانداردهای بین‌المللی نزدیک سازد.

❁ ارتقای سطح کیفی کلاس‌ها

ارتقای سطح کیفی کلاس‌ها نسبت به قبل اهمیت فراوانی داشت. در این مورد نیز در این دوره چند کار مهم انجام شد و این امیدواری وجود دارد که با تداوم و نهادینه شدن آن‌ها بتوان از کلاس‌هایی با بالاترین سطح کیفیت برخوردار بود. یکی از مهم‌ترین کارهایی که انجام شد تعمیم اجرای طرح درس در کلاس‌ها بود. امروز در دانشگاه‌های معتبر دنیا داشتن طرح درس اهمیت بسیار زیادی دارد.

طرح درس ضمن ترسیم منابع مطالعاتی، نقشه راه اداره کلاس در طول یک نیمسال را ترسیم می‌کند و بدون آن کلاس در سرگردانی و ابهام به سر می‌برد و دانشجو نمی‌تواند بهره‌ای از کلاس و استاد ببرد. خوشبختانه امروز طرح درس تا حد زیادی در کلاس‌های دانشگاه علامه طباطبائی تعمیم پیدا کرده است و دانشجویان هم بازخوردهای بسیار مثبتی نشان دادند. مدیران گروه‌های دانشگاه بایستی از این فرآیند مراقبت کنند، چون اگر از این فرآیند مراقبت نشود یا با جدیت پیگیری نشود ممکن است کمی ضعیف شود و تضعیف آن به صلاح دانشگاه نیست.

اقدام مهم دیگری که برای ارتقای سطح کیفی کلاس‌ها انجام شد اجرای طرح ممنوعیت تدریس استادان کمتر از دکتری در کلاس‌های دانشگاه بود. در دانشکده‌های ما گاهی به وفور از مدرسان پایین‌تر از مقطع دکتری استفاده می‌شد. زمانی که جایگاه این دانشگاه محدودتر بود شاید این کار قابل توجیه بود ولی وقتی این دانشگاه نقش تربیت‌کننده نیروی انسانی برای بسیاری از دانشگاه‌های کشور را بر عهده دارد تدریس افرادی که هنوز درجه دکتری را دریافت نکرده‌اند قابل توجیه نیست. دانشگاه علامه طباطبائی که خوشبختانه امروز در شمار ۱۳ دانشگاه برتر کشور قرار دارد شایسته نیست که از مدرسان کم سابقه، کم تجربه و فاقد مدارک معتبر دانشگاهی استفاده کند. البته همیشه در هر کاری برخی استثناها حسب شرایط وجود دارد که قابل فهم است مانند رشته‌هایی که با نبود یا کمبود استاد مبرز در سطح دکتری مواجه بود؛ در این موارد اجتناب ناپذیر است که از متخصصان با مدارک پائین‌تر نیز با سازوکار خاص استفاده شود. مثلاً ممکن است در درس پزشکی قانونی نتوان فرد دارای مدرک لازم پیدا نشود و اینجا می‌توان از متخصصان با مدرک فوق‌لیسانس و با تجربه نیز بهره گرفت.

اقدام مهم دیگر اصلاح نظامات مربوط به امتحان جامع دانشجویان دکتری، دفاع از رساله‌ها و پایان‌نامه‌های دانشجویان و مصاحبه‌های ورودی دکتری بود. این امور همواره در همه دانشگاه‌ها انجام شده است اما مدیریت آن به گونه‌ای که رضایت داوطلبان و دانشجویان را به دنبال داشته باشد، برنامه

و اوقات تخصیصی استادان را به درستی مراعات کند، احترام داوطلبان رعایت شود و نظمی بوروکراتیک و اجرایی بر امور جاری حکمفرما شود تا حدود زیادی محصول این دوره است. برگزاری آزمون شفاهی ورودی‌های دکتری به صورت متمرکز با شرایط خاص استقرار داوطلبان، پذیرایی محترمانه از ایشان، انجام بررسی‌های مقدماتی چون بررسی سوابق آموزشی و پژوهشی و کوشش برای معطل نماندن ایشان و تلاش برای عدم دخالت سلايق فردی و غیرعلمی در گزینش داوطلبان از نتایج این برنامه‌ریزی ساختارمند است. حتی در دوره همه‌گیری ویروس کرونا و پارادایم شیفت دانشگاه به سمت آموزش مجازی نیز این امور با نظم و دقت بالا به صورت غیرحضورى برگزار شد که برگزاری دو دوره آزمون شفاهی ورودی‌های دکتری و عدم انعکاس شکایتي از سوی داوطلبان حکایت از قوت، درستی و کارآمد بودن برنامه‌ها دارد. ضمن آنکه جلسه همه رساله‌ها و پایان‌نامه‌ها نیز بدون اختلال در دوره کرونا با سیستم آموزش مجازی برگزار شده است.

تعداد رشته‌های تحصیلی ایجاد شده به تفکیک مقطع تحصیلی

سال	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری	جمع
۱۳۹۲	۱	۲	۲	۵
۱۳۹۳	۱	۰	۰	۱
۱۳۹۴	۰	۲	۰	۲
۱۳۹۵	۱	۸	۱	۱۰
۱۳۹۶	۲	۱	۲	۵
۱۳۹۷	۰	۸	۰	۸
۱۳۹۸	۱	۴	۵	۱۰
۱۳۹۹	۱	۰	۰	۱
جمع	۶	۲۵	۱۰	۴۱

بر اساس داده‌های جدول فوق، در بازه زمانی مورد بررسی، ۴۱ رشته جدید در مقاطع مختلف تحصیلی دایر شده که ۸۳ درصد آنها در مقاطع تحصیلات تکمیلی بوده است.

گروه‌های آموزشی ایجاد شده در ۱۳۹۲-۱۳۹۹

سال	گروه‌های آموزشی جدید
۱۳۹۹	ایجاد گروه آموزشی فیزیولوژی ورزشی در دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی
۱۳۹۹	تغییر عنوان گروه آموزشی بیمه به «مدیریت فناوری و کارآفرینی» در دانشکده مدیریت و حسابداری
۱۳۹۹	تغییر عنوان گروه آموزشی پژوهشگری اجتماعی به «جامعه‌شناسی» در دانشکده علوم اجتماعی
۱۳۹۹	تغییر عنوان گروه آموزشی برنامه‌ریزی درسی به «مطالعات برنامه‌درسی» در دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی
۱۳۹۷	ایجاد گروه آموزشی زبان روسی در دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی
۱۳۹۷	ایجاد گروه‌های آموزشی «سیاست‌گذاری» در دانشکده حقوق و علوم سیاسی
۱۳۹۷	ایجاد گروه آموزشی «اقتصاد سیاسی» در دانشکده حقوق و علوم سیاسی
۱۳۹۶	ایجاد گروه آموزشی «زبان آلمانی» در دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی
۱۳۹۶	ایجاد گروه آموزشی «تاریخ» در دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی

افزایش جذب دانشجوی بین‌المللی

یکی از ثمرات توانمندسازی دانشگاه در حوزه همکاری‌های بین‌المللی، افزایش قابل توجه میزان جذب دانشجوی غیرایرانی در مقاطع مختلف و در گروه‌های آموزشی مختلف دانشگاه است. در این زمینه آمارها نشان دهنده اقبال روز افزون دانشجویان منطقه‌ای و بین‌المللی به تحصیل در رشته‌های تخصصی این دانشگاه است.

در دانشکده‌های ما گاهی به وفور از مدرسان پایین‌تر از مقطع دکتری استفاده می‌شد. زمانی که جایگاه این دانشگاه محدودتر بود شاید این کار قابل توجه بود ولی وقتی این دانشگاه نقش تربیت‌کننده نیروی انسانی برای بسیاری از دانشگاه‌های کشور را بر عهده دارد تدریس افرادی که هنوز درجه دکتری را دریافت نکرده‌اند قابل توجه نیست

تعداد دانشجویان غیر ایرانی دانشگاه علامه طباطبائی به تفکیک مقطع تحصیلی

سال	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری	جمع
۱۳۹۱-۹۲	۵۹	۱۶	۱۴	۸۹
۱۳۹۲-۹۳	۵۶	۱۷	۱۴	۸۷
۱۳۹۳-۹۴	۱۰۰	۲۲	۱۸	۱۴۰
۱۳۹۴-۹۵	۹۳	۲۶	۱۸	۱۳۷
۱۳۹۵-۹۶	۹۰	۲۶	۱۸	۱۳۴
۱۳۹۶-۹۷	۹۹	۴۴	۳۰	۱۷۳
۱۳۹۷-۹۸	۹۰	۱۱۰	۳۰	۲۳۰
۱۳۹۸-۹۹	۷۹	۱۱۲	۵۳	۲۴۴
۱۳۹۹-۱۴۰۰	۷۷	۹۷	۶۶	۲۴۰

بر اساس آمار و ارقام موجود در سال ۱۳۹۹ چندین برابر سال‌های گذشته دوره آموزشی ویژه استادان برگزار شده و بیشتر استادان هر کدام در چندین دوره آموزشی شرکت کرده‌اند. این سطح وسیع از آموزش در مورد یکی از مهمترین تکنولوژی‌های جدید آموزشی که متأسفانه در گذشته با آن آشنایی وجود نداشت موجب شد تا دانشگاه علامه طباطبائی به سرعت تبدیل به یک دانشگاه ممتاز در این زمینه شود و در زمینه آموزش مجازی جزو سرآمدان باشد

در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳ تعداد ۸۹ دانشجوی غیر ایرانی در کلیه مقاطع تحصیلی در دانشگاه علامه طباطبائی تحصیل می‌کردند. این رقم در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ با رشدی بیش از ۱۶۹ درصد، به ۲۴۰ دانشجو رسیده است.

تعداد رشته‌های تأسیس شده مشترک خارجی به تفکیک دانشکده

دانشکده	تعداد رشته	عنوان رشته
مؤسسه آموزش عالی بیمه آکو/ حقوق و علوم سیاسی	۲	مطالعات منطقه‌ای گرایش‌های اوراسیا و مطالعات ایران در مقطع کارشناسی ارشد با دانشگاه زاننشاسی دولتی مسکو و دانشگاه اوستیا
روانشناسی و علوم تربیتی	۱	دوره کوتاه مدت روانشناسی جنایی با دانشگاه پواتیه فرانسه
ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی	۱	زبان‌شناسی عمومی در مقطع کارشناسی ارشد با دانشگاه زاننشاسی دولتی مسکو
مدیریت و حسابداری	۱	مدیریت بازرگانی گرایش بازاریابی در مقطع کارشناسی ارشد با دانشگاه مونت بلان فرانسه (در حال مذاکره)

تعداد رشته‌های تأسیس شده مشترک داخلی به تفکیک دانشکده

دانشکده/دانشگاه	تعداد رشته	عنوان رشته
علوم اجتماعی	۱	رشته‌های جامعه‌شناسی (گرایش جامعه‌شناسی فرهنگی) و مدیریت دولتی (گرایش خط‌مشی‌گذاری عمومی) در مقطع دکتری با همکاری پژوهشگاه حوزه و دانشگاه - جذب پذیرش دانشجو
مدیریت و حسابداری	۱	مدیریت دولتی (گرایش خط‌مشی‌گذاری عمومی) در مقطع دکتری با همکاری پژوهشگاه حوزه و دانشگاه - جذب پذیرش دانشجو
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	۱	تدوین برنامه پیشنهادی میان رشته‌ای ارتباطات سلامت در مقطع کارشناسی ارشد (در دست اقدام)
دانشگاه علوم پزشکی ایران	-	برگزاری دوره مشترک آموزشی گردشگری سلامت (Health Tourism)، زبان‌شناسی کاربردی، حقوق در توان‌بخشی، اقتصاد توان‌بخشی، بیمه در توان‌بخشی، سیاست‌گذاری عمومی و فلسفه و نظریه پردازی در مقطع تحصیلات تکمیلی؛ همکاری دو دانشگاه در اجرای دروس کارورزی در رشته‌های روان‌شناسی بالینی، مشاوره و مددکاری و سایر رشته‌های مشابه

به روزرسانی و تدوین برنامه‌های آموزشی تا پایان سال ۹۹

دانشکده	تعداد	عناوین برنامه‌های درسی
ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی	۲	زبان و ادبیات ترکی استانبولی-زبان و ادبیات اسپانیایی (کارشناسی)
اقتصاد	۲	اقتصاد محیط زیست (کارشناسی ارشد)- اقتصاد نفت و گاز (دکتری)
حقوق و علوم سیاسی	۱۰	تبدیل ۹ گرایش مطالعات منطقه‌ای به رشته‌های مستقل- روابط بین‌الملل- حقوق نفت و گاز- مطالعات صلح و اقتصاد سیاسی بین‌الملل (جدید) (کارشناسی ارشد)- علوم سیاسی (کارشناسی)
روانشناسی و علوم تربیتی	۱۵	روان‌شناسی تربیتی، روان‌شناسی بالینی، روان‌شناسی عمومی، علوم تربیتی (با گرایش‌های آموزش و پرورش دبستان و آموزش و پرورش پیش دبستان)، روان‌شناسی صنعتی-سازمانی، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، مدیریت آموزشی، مشاوره (مشاوره مدرسه، مشاوره خانواده، مشاوره شغلی، مشاوره خانواده)، تحقیقات آموزشی (کارشناسی ارشد)- روان‌شناسی، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی (دکتری)- تکنولوژی آموزشی با گرایش آموزش افراد با نیازهای ویژه (جدید-کارشناسی ارشد)
علوم اجتماعی	۵	مددکاری (کارشناسی و کارشناسی ارشد)- مردم‌شناسی، جمعیت‌شناسی و برنامه‌ریزی رفاه اجتماعی (کارشناسی ارشد)
علوم ارتباطات	۳	روابط عمومی و روزنامه‌نگاری (کارشناسی ارشد)- مطالعات ارتباطی (کارشناسی)
مدیریت و حسابداری	۳	حسابداری بخش عمومی و مدیریت میراث فرهنگی (کارشناسی ارشد)- مدیریت صنعتی (دکتری)
مؤسسه آموزش عالی بیمه اکو	۱	بیمه (دکتری)
جمع کل	۴۱	

تعداد عناوین رشته‌های بازنگری شده و تدوین برنامه‌های درسی تا پایان سال ۱۴۰۰، ۴۱ رشته تحصیلی بوده است. در این دوره استادان برای ارتقای سطح کیفی خود تمایل زیادی نشان دادند تا در دوره‌های آموزشی شرکت کنند. البته شرایط کرونا زمینه استقبال از این دوره‌ها را بیشتر فراهم کرد. بنابراین بر اساس آمار و ارقام موجود در سال ۱۳۹۹ چندین برابر سال‌های گذشته دوره آموزشی ویژه استادان برگزار شده و بیشتر استادان هر کدام در چندین دوره آموزشی شرکت کرده‌اند. این سطح وسیع از آموزش در مورد یکی از مهمترین تکنولوژی‌های جدید آموزشی که متأسفانه در گذشته با آن آشنایی وجود نداشت موجب شد تا دانشگاه علامه طباطبائی به سرعت تبدیل به یک دانشگاه ممتاز در این زمینه شود و در زمینه آموزش مجازی جزو سرآمدان باشد.

❁ سامانه گلستان و بهبود زیرساخت نرم‌افزاری

یکی از مهمترین اقدامات آموزشی در جهت ارتقای کارآمدی و تسهیل و تسریع خدمات‌رسانی به دانشجویان ارتقای سامانه آموزشی دانشگاه از سامانه سما به «سامانه گلستان» بود. این سامانه که دانشگاه‌های بزرگ کشور مجهز به آن هستند ظرفیت‌های بالایی برای امور مختلف دانشجویان و حتی استادان دارد. فرایند ثبت‌نام و انتخاب واحد، پرداخت شهریه، فرایندهای فراغت از تحصیل، پرداخت حق‌التدریس، ثبت نمرات و... در قالب این سامانه به صورت سیستمی و در کوتاه‌ترین زمان ممکن انجام می‌شود.

مهارت افزائی حلقه وصل با جامعه

دکتر وحید
ناصری فر

عضو هیات علمی
دانشکده مدیریت
و حسابداری

علاقه بیشتر دانشگاه‌ها و دانشجویان جهت گیری نظری است و رابطه وثیقی با حوزه‌های مهارتی و کاربردی ندارند. این نقیصه زمانی بیشتر خود را نشان می‌دهد که فارغ‌التحصیل دانشگاه به‌ویژه در رشته علوم انسانی و اجتماعی وارد بازار کار می‌شود. آنگاه در می‌یابد که تازه باید دوره‌های فشرده‌ای از مهارت‌آموزی را طی کند تا مورد قبول کارفرمایان و صنعتگران و دستگاه‌های اداری و بوروکراتیک برای ورود به عرصه کار و اشتغال قرار گیرد. در جهت رفع این نقیصه دانشگاه علامه طباطبائی طی پنج ۶ سال گذشته طرح آموزش مهارت‌های عملی مورد نیاز بازار کار را اجرا کرد و برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی و مهارت‌افزایی در دستور کار قرار داد. آموزش‌های تخصصی آزاد و دوره‌های مهارت‌افزایی، علاوه بر توانمندسازی و توسعه مهارت‌های دانشجویان و فارغ‌التحصیلان، در توسعه اشتغال آنان نیز تأثیر بسزایی دارد و امکان ورود آسان‌تر به بازار کار را فراهم می‌آورد. از طرفی نیاز کسب و کارهای کشور به دانش‌آموختگان ماهر نیز، برگزاری این دوره‌های آموزشی را بیش از پیش ضروری ساخته است.

❁ دانشگاه دغدغه‌مند

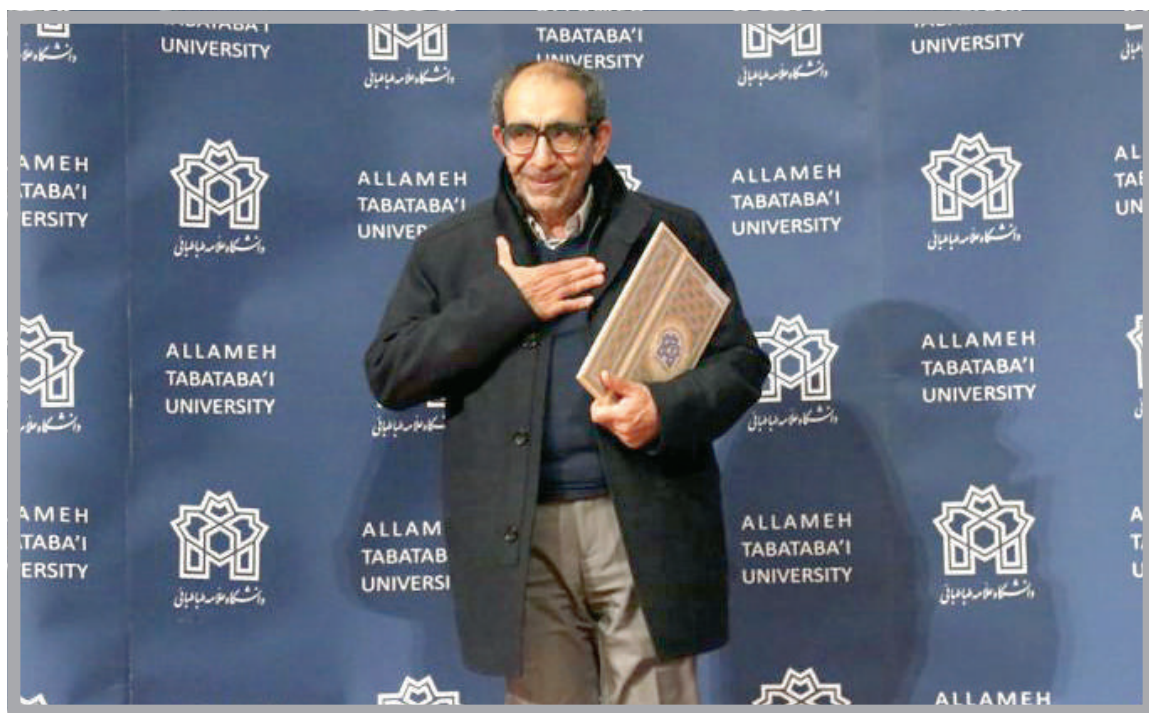
اجرای این دوره‌ها علاوه بر تأثیرگذاری بر تعمیق یافته‌های نظری دانشجویان و پیوند دادن تئوری با عمل و رفع نیازهای دانشجویان برای ورود به بازار کار، ماهیت دانشگاه را نیز از نهادی صرفاً نظری به نهادی دغدغه‌مند برای تربیت نیروی کارآمد مورد نیاز بازار کار متحول کرد. علاوه بر این استفاده درست و بهینه از ظرفیت‌های مازاد دانشگاه علامه طباطبائی موجب افزایش درآمدزایی و ارتقای سطح درآمد‌های اختصاصی نیز شده است. بی‌گمان راه‌اندازی این دوره‌ها به سبب مقاومت نهادی و عدم پذیرش مخاطبان هدف و حضور فعال رقبا به سادگی میسر نبود و نیازمند باور و اعتقاد به نیازهای مهارتی، تخصیص منابع مالی و انسانی و برنامه‌ریزی و تلاش مستمر بود.

به‌ویژه محدودیت‌های موجود در جذب نیروی انسانی مورد نیاز در این حوزه و امکان استفاده از نیروی انسانی دانشجویی و یا کارگزاران بیرونی، نیازمند حمایت مسئولان دانشگاه و تلاش مضاعفی برای چابک‌سازی سیستم اجرایی بود. با نگرش مثبت مدیران دانشگاه این کار به سرعت به انجام رسید و این حلقه اتصال آموزش با جامعه و بازار کار به شکل محکمی برقرار شد.

❁ کرونا و فرصت مهارت‌افزایی مجازی

این فعالیت در دوره همه‌گیری کرونا، کاربرد و ارزش مضاعفی پیدا کرد. با استفاده از فرصت آموزش مجاری طیف وسیع‌تری از مخاطبان وارد این برنامه شدند و دانشگاه توانست هم برای دوره‌های مهارتی تدابیر مجازی ببیند و هم طیف مخاطبان را متنوع‌تر کند. مخاطبانی که فرصت بیشتری در دوره کرونا پیدا کرده بودند. دانشگاه با مطالعات نیازسنجی آموزشی سعی کرد تا دوره‌های تخصصی آزاد و مهارت‌افزایی مورد نیاز دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه علامه طباطبائی را به‌صورتی استاندارد و قابل قبول، برنامه‌ریزی و اجرا کند تا برای مخاطبان بیرونی نیز مفید و کارساز باشد.

دانشگاه بیش از پنج هزار نفر را در سال آموزش مهارتی داد و توانست درآمدهای اختصاصی خود را از محل آموزش‌های تخصصی آزاد، به نحو قابل قبولی ارتقا دهد.

دکتر عباس شاکری در رابطه با عملکرد ۸ سال اخیر دانشگاه علامه طباطبائی مطرح کرد

شایسته‌سالاری جایگزین جناح‌گرایی

دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی یکی از قدیمی‌ترین دانشکده‌های اقتصاد ایران به شمار می‌رود. در حالی که طی سال‌های اخیر مسئولان دانشگاه علامه سیاست تجمیع دانشکده‌ها را در پیش گرفته‌اند، این دانشکده در محل قدیمی خود یعنی خیابان بخارست به‌عنوان تکه‌ای جدا افتاده از پردیس اصلی دانشگاه پابرجاست تا عباس آباد تهران همچنان پرترددترین نقطه کشور برای اقتصاددانان نهادگرا باشد. از منظر بسیاری از کارشناسان دانشکده اقتصاد علامه طباطبائی نه تنها نمادی برای پژوهش‌های اقتصادی ایران به حساب می‌آید، بلکه اگر قرار بر موفقیت برنامه‌های توسعه در ایران باشد باید به این دانشکده رجوع کرد. با این حال این مرکز هم در طول حیات خود فراز و نشیب‌های زیادی را تجربه کرده؛ چنان که بعد از یک دوره جناح‌گرایی، طی هشت سال اخیر بار دیگر به روال سابق خود بازگشت و گروه‌های مختلف فکری توانستند در آن به تدریس و تحصیل بپردازند. در همین زمینه گفت‌وگویی با عباس شاکری، استاد تمام دانشکده اقتصاد علامه طباطبائی که سابقه دو دوره ریاست بر این دانشکده را دارد، انجام داده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

✱ نزدیک به سه دهه است که شما در دانشکده اقتصاد علامه طباطبائی به تدریس مشغول هستید و در دو مقطع هم ریاست این دانشکده را بر عهده داشتید. در این مدت برای ارتقای سطح علمی و آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی چه اقداماتی انجام داده‌اید؟

اکنون ۲۷ سال است که از اولین تدریس من در دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی می‌گذرد؛ طی این مدت بیشتر به تدریس دروس پایه‌ای اقتصاد در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری پرداخته‌ام. در حوزه تدریس تمام تلاش‌م را در پیش گرفته‌ام تا دانشجویان اقتصاد را به شکل فرمولی و کلیشه‌ای یاد نگیرند. نیم‌نگاهی هم به مسائل کشور داشته‌ام و هم و غم این بوده که هزینه و زمان صرف شده، به شکل واقعی سود و فایده‌ای هم برای توسعه کشور و جامعه داشته باشد. در دو مقطع ریاستم بر دانشکده اقتصاد نیز سعی کردم تا جای ممکن در وظایف علمی خود کم نگذارم و فکر می‌کنم در این زمینه هم انجام وظیفه و ایفای عهد کردم.

✱ آیا در این مدت به عناوینی هم دست پیدا کردید؟

در خود دانشگاه چند بار به‌عنوان استاد یا پژوهشگر نمونه انتخاب شده‌ام. در سال ۱۳۹۸ نیز جایزه استاد نمونه کشوری را دریافت کردم. کتاب «مقدمه‌ای بر اقتصاد ایران» نیز در سال ۱۳۹۷ برگزیده اول جشنواره فارابی در حوزه اقتصاد معرفی شد.

✱ به نظر شما آیا دانشگاه علامه طباطبائی به‌عنوان یک دانشگاه تخصصی به لحاظ علمی و اثرگذاری اجتماعی توانسته به جایگاهی که لازم است دست پیدا کند؟

باید توجه داشت که دانشگاه علامه طباطبائی به‌عنوان تنها دانشگاه منحصراً فعال در حوزه علوم اجتماعی و انسانی شناخته می‌شود. از سوی دیگر، این علوم بسیار گسترده، دقیق و قابل اهمیت هستند. با توجه به این موضوع، ما کشورهای در حال توسعه آن‌طور که باید به علوم انسانی بها ندادیم و به فلسفه اجتماعی علوم توجه نکردیم. بنابراین به‌طور کلی جایگاه ما آن جایگاهی نیست که باید داشته باشیم. اما اگر به‌طور خاص درباره دانشگاه علامه طباطبائی و فعالیت آن در ایران بخواهم سخن بگویم، به نظر، در همین دوره نسبتاً کوتاهی که از فعالیت این دانشگاه می‌گذرد، روند رو به رشد مطلوبی داشته است. به هر حال آن را باید برجسته‌ترین دانشگاه کشور در حوزه خود بدانیم؛ البته امیدواریم که با سرعت بیشتری به سمت جایگاهی که باید، حرکت کند. چون حوزه عمل، عمق و تأثیرگذاری علوم اجتماعی و انسانی بر روند حرکت جوامع بسیار بیشتر از علوم مهندسی است. البته این سخن از اهمیت علوم فنی و مهندسی نمی‌کاهد، اما در ایران اهمیت علوم اجتماعی و انسانی را از پایه و به شکلی درست جا نینداختیم و از این رو همه دنبال حضور در رشته‌های فنی و مهندسی هستند. درحالی که علوم انسانی و اجتماعی بسیار دقیق و زمان‌بر هستند و نیاز به حضور و بهره‌گیری از انسان‌های پرتلاش و باهوش دارند. اکنون ما در ابتدای مسیر این علوم قرار داریم و بدون عمق و تلاش بیشتری و نوآوری راه به جایی نمی‌بریم. زیرا با استفاده از نظریات پایه و متعارف قدیم باید تحلیلی نو و متناسب با شرایط جدید ارائه دهیم.

✱ بخشی از وظایف دانشگاه پاسخ به نیازهای جامعه است؛ به نظر شما جامعه چه برآوردی از علوم اجتماعی و انسانی دارد؟

علوم انسانی در کشور ما نمی‌تواند پاسخگوی مسائل باشد. در حالی که اگر ما نگاه توسعه‌ای داشته باشیم می‌توان به این مسائل پاسخ داد. از سوی دیگر، نگاه توسعه‌ای نیاز به فلسفه علوم دارد و در آن صورت این علوم می‌توانند مسائل را خوب تحلیل و مسئله تعریف و حل کنند. البته این طور هم نیست که مسئولان جامعه گوش به زنگ باشند که دانشگاهیان چه راه‌حلی ارائه می‌دهند. از طرفی اگر آنان هم بخواهند به حرف دانشگاهی‌ها گوش بدهند، این گروه هم باید مسئله‌دار باشند و راه‌حل اساسی ارائه دهند؛ به نظر می‌رسد در هر دو طرف کم و کاستی‌هایی وجود دارد.

✱ در دوره مدیریت شما در دانشکده اقتصاد چه تغییرات آموزشی و پژوهشی در دانشکده و دانشگاه به وجود آمد؟ آیا در این زمینه رشد و ارتقایی صورت گرفت؟

نگاه توسعه‌ای
نیاز به فلسفه
علوم دارد و در آن
صورت این علوم
می‌توانند مسائل
را خوب تحلیل و
مسئله تعریف و
حل کنند

من از ابتدای سال ۱۳۸۱ تا مرداد ۱۳۸۶ در یک مرحله در زمان آقای دکتر نجفعلی حبیبی و یک بار دیگر هم در شهریور ۱۳۹۲ تا شهریور ۱۳۹۶ زمان ریاست آقای دکتر سلیمی مسئولیت دانشکده اقتصاد را بر عهده داشتم. قبل از سال ۱۳۸۱ هم بزرگوارانی رئیس دانشکده بودند که زحمات زیادی در راستای پیشرفت و رشد دانشکده اقتصاد کشیدند تا علامه طباطبائی به‌عنوان یکی از دانشگاه‌های مطرح کشور به جایگاه خود دست یابد. من هم در حد توان خود تمام تلاش خود را در راستای ارتقای علمی، آموزشی و پژوهشی در پیش گرفتم. البته بنده ضمن ریاست بر دانشکده دروس مهمی را هم تدریس می‌کردم. در هیچ مقطعی حاضر نشدم دروس با اهمیت را کنار بگذارم و صرفاً به کار اجرایی بپردازم. در مرحله دوم ریاست دانشکده نیز تعداد زیادی از همکاران ما بازنشست شده بودند. از طریق فراخوان که اکنون عمومیت پیدا کرده و روش مناسبی هم است، تعدادی از افراد جوان، باسواد و موفق دانشگاه‌ها را جذب کردیم و در واقع ساختار هیات علمی را جوان ساختم که امیدواریم در آینده پیشرفت سریعی داشته باشد. در همین دوره‌ها هم دانشکده ما نسبت به مسائل اقتصاد و جامعه کشور یک مقدار حساسیت بیشتری داشت و مسائل اقتصادی را از جنبه‌های مختلف می‌دید. باید توجه داشت اولین کسانی هم که اقتصاد را پایه‌گذاری کردند، فیلسوفان اقتصادی بودند و بر تاریخ، اخلاق و جامعه‌شناسی تسلط داشتند. با تغییر زمان نظریات در آن کشورها توسعه پیدا کرد؛ علوم انسانی به‌ویژه اقتصاد علوم صرفاً علوم انتزاعی نبودند، بلکه با تغییر شرایط و گذر زمان زوایای نگاه به موضوعات تغییر پیدا می‌کرد و برای شرایط جدید نظری‌ای نو ارائه می‌شد. بنابراین تاریخ نظریات هم اهمیت داشت. از این رو، کسی که بخواهد از اقتصاد به شکل کاربردی بهره بگیرد باید اقتصاد را عمیق نگاه کند و به قلمروهای تاریخ، فرهنگ، اندیشه و فلسفه توجه داشته باشد. متأسفانه ما چندان به این زوایا توجهی نداریم و از آن جامعیت که باید در نگاهمان به موضوعات وجود داشته باشد، خبری نیست. البته دانشکده ما مشهور به خط علامه است و نگاه خاص خود را به مسائل دارد. اما متأسفانه اخیراً باب شده که اقتصاد را فقط از طریق یک سری نظریات جدید همراه با اقتصاد ریاضی آموزش می‌دهند و در حوزه کاربرد هم توصیه‌های صندوق بین‌المللی پول و اجماع واشنگتنی کفایت می‌کند. این‌ها نه تنها کار ما را بهتر نمی‌کند، بلکه به مشکلات دامن می‌زند. در واقع نگاه مهندسی به اقتصاد بسیار پرمخاطره است و در سال‌های گذشته هم آسیب‌های آن را شاهد بودیم.

کسی که بخواهد از اقتصاد به شکل کاربردی بهره بگیرد باید اقتصاد را عمیق نگاه کند و به قلمروهای تاریخ، فرهنگ، اندیشه و فلسفه توجه داشته باشد

❁ مستقل شدن دانشکده‌ها و گروه‌ها چه کمکی به بهبود شرایط دانشگاه می‌کند؟

در دوره اول ریاست من بر دانشکده اقتصاد، استقلال به دانشکده‌ها داده شده بود و حتی رؤسای دانشکده‌ها را استادان انتخاب می‌کردند و گروه‌ها هم اختیارات زیادی داشتند. اما متأسفانه هر سه همکاران ما به گونه‌ای بود که عده زیادی در آستانه بازنشستگی بودند. در عین حال آن‌طور که باید نخبه‌ها را جذب نکردیم و کسی را به داخل دانشکده راه ندادیم. اما در دوره جدید گرچه برای جذب اعضای هیئت علمی دیگر گروه‌ها اختیارات گذشته را نداشتند، اما نقصان گذشته را برطرف کردیم. طوری که دانشکده اقتصاد غالباً نظرات گروه‌ها را برای جذب هیئت علمی مینا قرار می‌داد که در این زمینه جوان‌گرایی صورت گرفت. اگر به ما هم استقلال دادند، ما هم باید وظایف اداری و سازمانی خود را انجام دهیم. استقلال به معنای بستن راه به روی دیگران نیست.

❁ در مورد دانش‌افزایی استادان چه اقداماتی صورت گرفته است؟

در این زمینه دوره‌های مختلفی برگزار شد. این‌ها دوره‌های مناسبی هستند؛ کسانی که این دوره‌ها را برگزار می‌کنند متخصص هستند و می‌توانند کمک شایانی به تمام استادان کنند.

❁ عمده تحولات دانشگاه علامه طباطبائی در دوره اخیر چه بود؟

دانشکده اقتصاد دانشکده قدیمی به حساب می‌آید و اقدام عمرانی چندان روی آن صورت نگرفته است؛ البته تعمیرات روتین هر سه ساله صورت می‌گیرد. اما در کلیت دانشگاه، شاهد تحولات عمرانی مناسبی هستیم که علاوه بر تأسیس دانشکده‌های جدید، خوابگاه‌ها، کتابخانه‌ها، مساجد بیش از پیش مجهز شده‌اند. در جذب اعضای هیئت علمی نیز اتفاقات مناسبی صورت گرفت. گرچه پیش از این مسائل جناحی در این

زمینه اهمیت فراوانی داشتند، اما در هشت سال اخیر این نگاه کنار گذاشته شد و فارغ از تفکرات و گرایشات سیاسی اقدامات علمی و پژوهشی و شایسته‌سالاری مبنای گزینش قرار گرفت.

❁ چه چشم‌اندازی را برای دانشگاه علامه طباطبائی متصور هستید و چه توصیه‌ای برای مدیران آینده دانشگاه دارید؟

اگر ما قصد گام برداشتن رو به جلو داریم، در ابتدای امر استنادان باید دارای اندیشه باشند؛ یعنی علاوه بر انتقال دانش خود به دانشجویان لازم است به مفاهیم ذهنی خود عمق بیشتری دهند و حتی به نظریه‌پردازی کنند. علوم انسانی حوزه بسیار عمیقی است و برای حفظ شأن آن اعضای هیئت علمی باید صاحب فکر و اندیشه باشند. البته ما باید نظریات دانشمندان را بدانیم و روی آن مطالعه انجام دهیم، اما در این زمینه نباید نوآوری را کنار بگذاریم. کار ما در اقتصاد این است که ساز و کار انتقال اثرگذاری هر چیز بر چیز دیگر را یاد بگیریم و لمس کنیم. دیگر باید تلقی‌های کلیشه‌ای کنار گذاشته شود. این مهم‌ترین مسئله‌ای است که باید به آن توجه شود. گاهی می‌بینیم فردی یک یا دو مقاله می‌دهد که وزین و کاربردی است، اما شخصی دهها مقاله ارائه می‌دهد که هیچ کاربرد و کیفیتی ندارد. این نگرش برای ارتقای اعضای هیئت علمی باید کنار گذاشته شود. همچنین زمانی که در دانشگاه‌های دنیا می‌خواهند یک بررسی اقتصادی در رابطه با دانشگاه انجام دهند از دانشجویان دکتری استفاده می‌کنند؛ اما در کشوری که در حال توسعه است و مسیر توسعه خود را مشخص نکرده، نمی‌توان حتی از نخبه‌ترین افراد در جزئی‌ترین مسائل استفاده کرد. در عرصه علوم انسانی برای حفظ ضمانت اجرایی توسعه باید فراتر از اینکه اثر A بر B چیست را بسنجیم و در عوض محورهای توسعه را مشخص کنیم.

دانشگاه‌نه یک اداره که میدان آزاداندیشی است

دکتر مهدی الوانی

استاد دانشگاه
علامه طباطبائی و
پدر علم مدیریت
دولتی در ایران

من فعالیت سازمانی خود را در سال ۱۳۴۹ در وزارت کشاورزی در اداره «تشکیلات و بهبود روش‌ها» شروع کردم. در آن زمان آقای دکتر صادق‌پور - که استاد من در دانشکده علوم اداری دانشگاه تهران بود - افرادی را برای مرکز آموزش مدیریت دولتی بسیج کرد تا در آنجا فعالیت داشته باشند و این نخستین موسسه‌ای بود که به مدیران دولتی آموزش می‌داد. در این مرکز مدیران دولتی حضور پیدامی‌کردند و دوره‌هایی را می‌گذراندند و برای ارتقای اداری قابل استفاده بود. آقای صادق‌پور به من پیشنهاد کار در این مرکز را داد؛ بنابراین در سال ۱۳۵۱ از وزارت کشاورزی خارج و در مرکز آموزش مدیریت دولتی، رئیس بخش آموزش شدم. در آن زمان به علت اینکه مرکز آموزش مدیریت دولتی دوره‌ای را شروع کرده بود که منجر به درجه دانشگاهی می‌شد، با موسسات دیگر از جمله مدرسه عالی بازرگانی، مدرسه عالی بیمه و ... ادغام شد و مجموعه علوم اداری را به وجود آورد. این مجموعه در ساختمان فعلی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی یکی شدند. مجموعه علوم اداری بعدها به «دانشگاه علامه طباطبائی» تغییر نام پیدا کرد. طی این سال‌ها در دانشگاه علامه طباطبائی مدیر گروه، رئیس دانشکده، معاون آموزشی و استاد بودم.

✽ آیین‌نامه‌های دست‌وپاگیر

در دورانی که معاون آموزشی دانشگاه بودم احساس می‌کردم که در دانشگاه انسجامی که باید بین اعضا باشد وجود ندارد؛ چرا که محل استقرار ساختمان‌های دانشگاه، پراکنده بود و پیشنهاد جمع‌شدن دانشکده‌ها را دادم و پیگیر این موضوع بودم. از طرفی معتقد بودم دانشگاه ما باید با سایر دانشگاه‌ها ارتباط داشته باشد؛ پس در جلسات معاونان آموزشی دانشگاه‌های علوم انسانی دانشگاه تهران، شهید بهشتی و تربیت مدرس که به صورت ماهانه برگزار می‌شد شرکت می‌کردم. هر جلسه یک دانشگاه، میزبان نشست می‌شد و در آن انتقال تجربه صورت می‌گرفت. در آن زمان با دقت در آیین‌نامه‌ها متوجه می‌شدم که آنها بازدارنده هستند. آن آیین‌نامه‌ها هیچ کمکی به ارتقای علمی نمی‌کردند و من پیش‌بینی می‌کردم در آینده به جای استاد عده‌ای مقاله‌نویس خواهیم داشت.

سیستم به گونه‌ای برنامه‌ریزی شده بود که افراد با نوشتن مقاله می‌توانستند پیشرفت کنند. در گذشته استاد شدن به صرف مقاله نوشتن میسر نمی‌شد و معتقد بودم این آیین‌نامه‌ها باید اصلاح شوند. همیشه می‌گفتم یک فرد باید به یک شأن و مرتبه استادی رسیده باشد تا بتواند استاد شود؛ چون قصد دانشگاه آموزش است و کار استاد پژوهش نیست. استاد باید بتواند دانشجو پرورش دهد و بر کلاس احاطه داشته باشد. باید دید یک استاد چه قدر در یک کلاس موفق است و چه قدر دانشجویان از آن کلاس بهره می‌برند.

✽ لزوم پژوهش‌های کاربردی و مسئله‌محور

در آن دوران، پژوهش‌ها نیز اساس و پایه درستی نداشتند. اگر نتیجه یک پژوهش برطرف شدن یک مشکل کشور شد آن زمان می‌توانیم بر آن ارج بنهیم. در دنیا دانشگاه و مرکز پژوهشی به صورت جداگانه فعالیت می‌کنند؛ یعنی مرکز پژوهشی ابزار پشتیبانی اساتید است و خودش به صورت جداگانه مأموریت اصلی دانشگاه نیست. پژوهشگران در پژوهشکده‌ها گرد هم جمع می‌شوند و نیازی نیست که در مقام یک استاد هم مشغول به کار شوند.

در حوزه دانشگاهی باید گرایش‌مان در بخش پژوهشی به سمت پروژه‌های مسئله محور برود؛ یعنی از ظرفیت علمی دانشگاه برای مرتفع کردن مشکلات کشور بهره ببریم. «علوم پیوندی» و «چند رشته‌ای» با یکدیگر می‌توانند مسائل کشور را حل کنند. مسائلی که کشور با آن دست به گریبان است به گونه‌ای نیست که فقط متخصصان آن حوزه برای رفع کردن آن اجماع نظر کنند. معضل ما این است که فکر می‌کنیم فقط اقتصاددان‌ها می‌توانند اقتصاد کشور را حل کنند. اشکال این است که فکر می‌کنیم اقتصاد بدون جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و... برای مملکت راه حل دارد. اما مطلوب است بدانیم این علوم باید با هم جمع شوند و پروژه‌های تحقیقاتی را با همکاری یکدیگر به ثمر برسانند. دانشگاه باید شبکه‌های دانشی داشته باشد تا علوم مختلف بر اساس ضرورت، مسائل کشور را بررسی کنند. برای مثال کرسی‌های نظریه‌پردازی باید حاصل تعامل بین دانشکده‌های مختلف از جهت علمی باشد. بنابراین دانشگاه توانمند، می‌تواند پایه گذار توسعه باشد.

❁ هدف دانشگاه؛ خودکفایی علمی کشور

ما باید از خودمان بپرسیم دانشگاه را برای چه درست کردیم و هدفمان از ایجاد چنین محلی چیست؟ آیا هدف تعداد مقاله‌های چاپی یا شمارش فارغ‌التحصیلان در هر رشته است؟ در پاسخ به این سوالات ابتدا باید بدانیم سازمان‌ها یک ورودی، فرآیند، برون‌داد و پیامد دارند. وقتی به دنیا نگاه می‌کنیم می‌بینیم هدف دانشگاه‌ها خودکفایی علمی کشورشان بوده است؛ یعنی در این سیستم پیامد مهم است نه برون‌داد. پس ما نباید بر اساس برون‌داده‌ها به ارزیابی بپردازیم. نظام آموزش عالی ما زمانی می‌تواند ادعای توفیق کند که پیامدها و نتایج غائی فعالیت‌هایشان در جامعه به طور ملموس نشان داده شود. ما ممکن است هزاران مقاله ارائه کنیم؛ اما زمانی که خودکفایی علمی نداشته باشیم، این مقاله‌ها حیف کردن منابع است. از طرفی، در ارزیابی‌ها باید به آثار علم در عمل توجه کنیم؛ پس با توجه به این سبک ارزیابی عملکرد، نظام آموزش عالی ما دستاورد زیادی نداشته است. در دنیا ابتدا علم را به ثمر می‌رساند و سپس به واسطه آن، مقالات ارائه می‌شوند؛ اما در ایران این موضوع برعکس است. برای رفع موانع راه دشواری در پیش داریم؛ اما این کار به خودکفایی علمی کشور منجر می‌شود.

با تمام این تفاسیر، من در آن سال‌ها در جایگاه معاونت آموزشی، فکر می‌کردم خودمان باید کاری کنیم که علمی بودن آموزش در اولویت باشد. در جلسات ماهانه‌ای که با حضور معاونان آموزشی دانشگاه‌های مختلف برگزار می‌شد تمام این موارد را مطرح می‌کردم تا معاونان این صدا را به گوش مسئولان دانشگاه خودشان برسانند و محیط علمی دانشگاه با ساختارهای اصولی اداره شود. همچنین سعی کردم آیین‌نامه‌ها تشویقی شوند. من همیشه می‌خواستم وزارت علوم با دانشگاه‌ها همانند یک اداره برخورد نکند. زمانی که در مسند معاونت آموزشی دانشگاه بودم همواره تلاش کردم استقلال دانشگاه حفظ شود و در برابر تصمیماتی که دانشگاه را به یک اداره تبدیل می‌کرد بایستم.

من دوره‌های مختلفی از دانشگاه علامه طباطبائی را به چشم دیده‌ام. دانشگاه در زمان آقای دکتر سلیمی وارد فضای آزاداندیشی علمی شد و خط مشی آموزش عالی تا حدودی درک شد. در دوران اخیر، دانشگاه مقداری آزادی اندیشه را پیدا کرد و از حالت اداری بودن خارج شده است. همچنین دانشکده‌ها تا حدودی آزادی عمل و آرامش پیدا کردند. از طرفی باید بدانیم فیزیک و معماری دانشگاه می‌تواند در عملکرد بهتر عوامل، اساتید و دانشجویان موثر باشد. جمعیت دانشکده‌ها و در کنار هم بودنشان اتفاق خیلی خوبی بود که در این دوره اقدامات بسیاری خوبی در این زمینه انجام شده. این مهم، منجر به ایجاد بین رشته‌ای‌ها و شکل‌گیری تضارب آرا می‌شود.

از سویی دیگر در زمینه ایده‌های علم‌مدیریت جدید، حوزه علوم شناختی یک مسیر جدید و قابل توجه است. ایجاد آزمایشگاه علوم شناختی در دانشگاه یک اقدام کلیدی برای ارتقای سطح کیفی این پژوهش‌های این حوزه در سطح کشور و یا حتی شرایط بین‌المللی است.

درخشش آموزش مجازی

دکتر جعفر
باباجانی

استاد گروه
حسابداری و استاد
نمونه کشوری

آموزش مجازی در دانشگاه علامه طباطبائی سابقه‌ای نداشت و اعضای هیات علمی دانشگاه‌های مختلف هم آشنایی چندانی با این نوع آموزش نداشتند. این در شرایطی بود که به محض شروع نیم‌سال دوم ۹۹-۹۸ به یک‌باره آموزش مجازی در دانشگاه مرسوم و از اساتید خواستند با استفاده از نرم‌افزاری که برای تحقق این امر تهیه شده بودند از روزهای اول فروردین ۹۹ دروس را به شیوه مجازی ارائه کنند. بنده با آموزش مجازی تقریباً بیگانه بودم و تا حدودی غافلگیر شدم. کرونا در این ایام بسیار جدی شده بود، پس چاره‌ای نبود جز پیروی از آموزش مجازی.

❁ مشکلات آغازین آموزش مجازی

در فروردین ۹۹ معاون آموزشی و ریاست دانشگاه تلاش کردند که این نوع آموزش در دانشگاه به اجرا درآید. در ابتدای امر اساتادان به دلیل عدم آشنایی با این شیوه آموزش با مشکلات فراوانی مواجه شدند و از سوی دیگر تیم راهبری آموزش مجازی تلاش می‌کرد با صبر و حوصله، همکاران هیات علمی را راهنمایی کند. در نیم‌سال اول ۱۳۹۹ تیم راهبری آموزش مجازی با به‌کارگیری نرم‌افزارهای پیشرفته‌تر و رفع برخی موانع و مشکلات نرم‌افزاری سطح آموزش مجازی را ارتقا داد. اعضای هیات علمی هم با افزایش مهارت، به این نوع آموزش علاقمند شد.

در نیم‌سال دوم ۱۴۰۰-۱۳۹۹ وضعیت بسیار بهتر شد و تقریباً آموزش مجازی به امری نسبتاً جدی تبدیل شد. کوتاه سخن این‌که در این دوران تلاش‌های تیم راهبری آموزش مجازی از سوئی و همت و تلاش اعضای هیات علمی و کارکنان دانشکده‌ها از سوی دیگر، موفقیت درخور ملاحظه‌ای برای دانشگاه علامه طباطبائی فراهم نمود. افزون بر این به‌رغم تلاش‌های تحسین‌برانگیز دانشگاه در یاددهی و یادگیری الکترونیکی به چند نکته اشاره می‌کنم.

۱. با وجود شرایط اضطراری آموزش مجازی، ادامه آموزش حضوری در سطوح تحصیلی امری ضروری و غیرقابل انکار است. این شیوه آموزش ارتباط بین دانشجو و استاد را از منظرهای مختلف سامان می‌دهد. رویارویی استاد و دانشجو در کلاس‌های درس افزون بر ارتقای سطح دانش دانشجویان، رابطه‌ای عاطفی برقرار می‌کند که در آموزش مجازی از آن خبری نیست. تعامل استاد و دانشجو می‌تواند در انتقال مفاهیم آموزشی مؤثر واقع شود و فهم و درک دانشجویان را نسبت به مسائل آموزشی بالاتر ببرد.

۲. البته در دنیای امروز شیوه آموزش مجازی هم مزایای غیرقابل انکاری دارد که آموزش حضوری ممکن است نداشته باشد. آموزش مجازی اگر به درستی طراحی و اجرا شود، می‌تواند سطح آموزش را در دانشگاه‌ها بالا ببرد.

آموزش مجازی صحیح، می‌تواند تعداد علاقمندان به کسب علم و دانش کاربردی را افزایش دهد. برای مثال هم اکنون دستگاه‌های دولتی تنها برای هر دوره آموزش در سطح دکتری، تنها ۵ نفر دانشجویی می‌پذیرند. این در حالی است که علاقمندان به تحصیل در این مقطع آموزشی بسیار زیاد است. در صورتی که آموزش در مقطع دکتری اگر به دو شیوه حضوری و غیرحضوری با ساز و کارهای مناسب اجرا شود، دانشگاه‌ها می‌توانند در هر دوره تعداد بیشتری دانشجوی دکتری تربیت کنند.

ادامه شیوه آموزش حضوری در دانشگاه‌ها به‌ویژه در مورد دانشجویان روزانه که از پرداخت شهریه معاف هستند، از منظر دانشگاهی بسیار سخت شده است. مخارج اداره امور خوابگاه‌ها و استقرار ابزارهای لازم برای کلاس‌ها و کمبود فضای لازم برای پذیرش تعداد بیشتر دانشجو از مواردی است که با استقرار و استمرار آموزش مجازی قابل حل است.

هرچند آموزش مجازی، شیوه مبارکی است، اما آموزش حضوری نیز نباید مورد غفلت واقع شود؛ چراکه ممکن است به آموزش دانشگاهی صدمه بزند. به نظر بنده دانشگاه علامه طباطبائی در زمینه آموزش مجازی به‌رغم همه مشکلاتی که داشته است خوش درخشید.

حرفه‌ای‌تر شدن اعضای هیات علمی

دکتر مرتضی
طاهری

عضو هیات
علمی دانشکده
روانشناسی و
علوم تربیتی

کیفیت دانشگاه و به‌ویژه کیفیت آموزش، بیش از همه حاصل تلاش و توسعه حرفه‌ای اعضای هیات علمی آن است. آنان نه تنها مسئول همراهی دانشجویان در فراگیری دانش هستند، بلکه در ایجاد بینش و پرورش مهارت‌های اشتغال‌پذیری دانشجویان در چارچوب هدف‌های نظام آموزش عالی نیز نقش مهمی دارند. معاونت آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی با ابتناء بر این رویکرد که کیفیت و حیات دانشگاه متکی به انگیزش و تخصص اعضای هیات علمی است، توسعه حرفه‌ای آنان را در نوآوری و تعالی دانشگاه، ضرورتی انکارناپذیر دانسته و آن را به عنوان راهبردی جهت پاسخ‌گویی به نیازهای ارتقای کیفیت آموزش دانشجویان، مسئولیت اجتماعی، بهبود الگوهای مختلف تدریس و یادگیری تلقی کرده است. برای دستورالعمل اجرایی دانش‌افزایی و توانمندسازی اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی کشور، تلاش شده توسعه همه جانبه اعضای هیات علمی جدیدالاستخدام، اعضای هیات علمی با تجربه و مدرسان مدعو بر مبنای به‌روزترین دست‌آوردهای علمی و استفاده از مدرسان مجرب و سرآمد از بدنه دانشگاه محقق شود.

❁ اعضای هیات علمی جدیدالاستخدام

در نتیجه جذب‌های انجام‌شده هشت سال اخیر، حدود نیمی از اعضای هیات علمی دانشگاه را استادان جوان و جدیدالاستخدام تشکیل داده‌اند. فراهم نمودن زمینه آشنایی این اعضا در بدو ورود به دانشگاه و توسعه حرفه‌ای مستمر آنان یکی از اولویت‌های اصلی جهت ارتقای کیفیت آموزش دانشگاه است. برای همین در ابتدای استخدام اعضای هیات علمی و به‌ویژه در سه سال نخست کار آنان در دانشگاه، برنامه جامعی شامل: آشنایی با قوانین و مقررات شغلی، ارتقا و انتظارات دانشگاه، کارگاه‌های روش تدریس و کارگاه‌های ارتباط مؤثر با دانشجویان تحت عناوین تخصصی، متناسب با نیاز آنان برگزار شد.

پیش از بحران کرونا دوره اعضای هیات علمی جدیدالاستخدام در مرکز کیش مهر برگزار می‌شد تا ضمن ایجاد جوی با نشاط، امکان آشنایی و شکل‌گیری ارتباطات آکادمیک مهیا شود. بخشی از آموزش اعضای جوان به تسهیم تجارب اساتید با تجربه و نمونه دانشگاه در سطح کشور اختصاص دارد. دعوت از این استادان در دوره‌های بدو استخدام زمینه انتقال و تسهیم تجارب زیسته آنان در یک عمر فعالیت آکادمیک را فراهم می‌کند.

❁ مدرسان مدعو

با توجه به این که بخشی از وظیفه تدریس در دانشگاه بر عهده مدرسان محترم مدعو است، معاونت آموزشی، دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی ضمن حساسیت در دعوت از مدرسان مدعو، در زمینه آموزش آنان نیز وارد عمل شده و با همکاری دانشکده‌های تابعه، اقدام به برگزاری دوره‌هایی برای این گروه از مدرسان در ابتدای هر نیمسال تحصیل نموده است. این دوره‌ها با استقبال گسترده مدرسان، گروه‌های آموزشی و دانشکده‌ها روبه‌رو شده و نتیجه آن در کلاس‌های درس و رضایت دانشجویان و افزایش نمرات ارزشیابی مشهود بوده است. پس از بحران کرونا و لزوم آموزش الکترونیک، دوره‌های برگزار شده بیشتر ابعاد مختلف آموزش آنلاین شامل تولید محتوا، مدیریت کلاس آنلاین، تدریس و ارزشیابی در آموزش مجازی را هدف قرار داده تا زمینه آشنایی و تسلط آنان با تدریس اثربخش در این فضای جدید را مهیا کند.

✿ رشد حرفه‌ای و مستمر مدرسان

با توجه به مرتبه و سطح علمی اساتید با تجربه، تلاش بر آن بوده تا با تمهیدات ویژه، دوره‌هایی در حوزه الگوهای تدریس پیشرفته و مانند آن برگزار شود تا ضمن کمک به روزآمدی و پاسخ‌گویی به نیازها، رضایت این گروه از عزیزان حاصل شود. رشد کمی و کیفی این دوره‌ها در این مدت انکارناپذیر است. برای مثال در سال ۱۳۹۳ یک دوره آموزشی برای ۵۰ نفر، در سال ۱۳۹۴ یک دوره آموزشی برای ۵۰ نفر، در سال ۱۳۹۵ دو دوره آموزشی برای ۶۵ نفر، در سال ۱۳۹۶ دو دوره آموزشی برای ۷۲ نفر، در سال ۱۳۹۷ دو دوره آموزشی برای ۷۶ نفر، برگزار شده است؛ در حالی که در سال ۱۳۹۸ و شروع آموزش‌های الکترونیک متأثر از بحران کرونا، تعداد دوره‌های برگزار شده در یک سال با رشد ۹۰۰ درصدی و با برگزاری ۱۹ دوره آموزشی برای ۵۴۴ نفر بیانگر عزم جدی برای انطباق با تکنولوژی و شرایط جدید است. این رشد در سال ۱۳۹۹ نیز ادامه پیدا کرد و در این سال، ۸۲ دوره آموزشی برای دو هزار و ۲۹۱ نفر برنامه‌ریزی و اجرایی شد.

در کنار رشد کمی، تنوع و کیفیت دوره‌های برگزار شده نیز از رشد فزاینده‌ای برخوردار بوده است، به گونه‌ای که از چهار موضوع تدریس شده در سال ۱۳۹۳، به ۳۱ عنوان در سال ۱۳۹۹ رسیده و میزان رضایت استادان شرکت‌کننده در دوره‌ها نیز در این مدت با رشد ۱۲ درصدی از ۷۴ درصد به ۸۶ درصد رسیده است.

از سال ۱۳۹۹ و با شروع بحران کرونا با استفاده از زیرساخت‌های فراهم شده، الگوی برگزاری دوره‌های دانش‌افزایی از حضوری به الگوی الکترونیکی تغییر کرد که این تغییر منجر به ارتقای کمی و کیفی دوره‌ها شد. با تأکید بر ضرورت‌ها و الزامات آموزش‌های الکترونیک، این دوره‌های آموزشی برنامه‌ریزی شد تا اساتید محترم برای برگزاری هر چه بهتر کلاس‌های برخط و ارتقای کیفیت یادگیری دانشجویان، بر روش‌ها و ابزارهای موجود در آموزش الکترونیکی مسلط شود. در طی این دوره با شناسایی و اولویت‌بندی نیازهای آموزشی، برنامه‌ریزی آموزشی (شناسایی مدرسان و دریافت طرح درس از ایشان، هماهنگی با مدرسان و مرکز یادگیری الکترونیکی برای برگزاری مطلوب دوره‌ها، اطلاع‌رسانی به اساتید دانشگاه) و نظارت بر اجرای بهینه دوره‌ها (مشتمل بر حل مشکل ورود اساتید به کارگاه‌ها در صورت نیاز، انجام درخواست‌های مورد تأکید مدرسان، نظارت بر کیفیت ارتباط برخط در کارگاه‌ها و هماهنگی جهت رفع مشکلات به وجود آمده، ارزشیابی هر یک از کارگاه‌ها و بازخورد نتایج آن به مدرسان کارگاه‌ها و مدیران، ضبط کارگاه‌ها و ارسال لینک فیلم ضبط شده برای تمام اساتید دانشگاه از طریق شبکه‌های اجتماعی) تلاش شد تا بدون کمترین خللی فرآیند توسعه اعضای هیات علمی و مدرسان دانشگاه به سرانجام برسد و در ضمن محتوای تخصصی تولید شود که همیشه در دسترس آنان باشد.

✿ لزوم ایجاد مرکز توسعه حرفه‌ای اعضای هیات علمی

برنامه‌های توسعه‌ای در دانشگاه، تنها شامل دوره‌های آموزشی نبوده و طیف وسیعی از برنامه‌ها همچون برگزاری سمینارهای علمی، ویدئو کنفرانس‌ها، فراهم کردن امکانات و تسهیلات برای دسترسی آسان به منابع علمی، ارائه مشاوره‌های فردی، تسهیلات لازم برای شرکت در کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی، فرصت‌های مطالعاتی و جوایز آموزشی و پژوهشی را در بر می‌گیرد که دانشگاه در همه این موارد، برنامه‌هایی را برای اساتید محترم اجرایی کرده است.

با این حال، به نظر می‌رسد با توجه به فرابخشی بودن مسأله توسعه حرفه‌ای اعضای هیات علمی و پراکنده بودن برنامه‌های توسعه‌ای اساتید در بخش‌های مختلف دانشگاه، لزوم همکاری‌های فشرده و مستمر بین عوامل درگیر، نیاز به توجه بیشتری دارد.

به نظر می‌رسد جهت هم‌افزایی بیشتر، ایجاد مرکز توسعه حرفه‌ای اعضای هیات علمی و متمرکز نمودن تمامی امور مرتبط در این مرکز، می‌تواند نقشی اساسی در اثربخشی هر چه بیشتر برنامه‌های توسعه‌ای حرفه‌ای مستمر اعضای هیات علمی داشته باشد.

عملکرد آموزشی دانشگاه در یک نگاه

دکتر علی
خوردندی

عضو هیات علمی
گروه مدیریت
و برنامه ریزی
آموزشی، دانشگاه
علامه طباطبائی

دانشگاه به مثابه یک سیستم اجتماعی باز و پیچیده، کارکردهای زیادی دارد. عملکرد دانشگاه را به طور متعارف می‌توان از دو بعد «سازمانی» و «نهادی» ارزیابی و قضاوت کرد. کارکرد «سازمانی» دانشگاه را عمدتاً می‌توان در مولفه‌هایی نظیر توسعه کالبدی دانشگاه نظیر تاسیس دانشکده‌ها، آزمایشگاه‌ها و مراکز رشد و فناوری و ساختمان‌سازی در بخش‌های مختلف، توسعه ساختارهای سازمان یافته دانش، نظیر طراحی و تاسیس رشته‌ها و میان رشته‌های نو و صدور مدارک و مدارج دانش آموختگی و توسعه امکانات حمایتی و رفاهی جست‌وجو کرد. عملکرد «نهادی» دانشگاه بیشتر در کارکردهای ارتباطی و بنیادین دانشگاه نظیر آزادی علمی-آموزشی، استقلال دانشگاهی در انواع آن، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، تنوع محیط یادگیری، امنیت روانی و حرفه‌ای اساتید، دانشجویان و کارکنان و از این قبیل قابل ارزیابی و داوری است.

❁ کارکردهای هنجاری دانشگاه

سویه دیگر ارزیابی عملکرد دانشگاه، کارکردهای هنجاری دانشگاه است. از این منظر عملکرد دانشگاه در سه بعد «آموزش»، «پژوهش» و «مسئولیت اجتماعی» مورد ارزیابی و داوری قرار می‌گیرد. با وجود ظهور نسلی چهارگانه دانشگاه در دو قرن اخیر، آموزش با کیفیت برای همه تا اطلاع ثانوی همچنان رسالت و مأموریت اول و مبنایی دانشگاه‌ها در جهان است. آموزش از این رو حائز اهمیت مبنایی است که انتظارات جامعه، صنعت، بازار مشاغل، نهاد قدرت و بخش‌های مختلف اجتماعی هنگامی به درستی تأمین و تحقق پیدا می‌کنند که خروجی‌های با «کیفیت» از دانشگاه دریافت کنند. کما اینکه «آموزش با کیفیت برابر، برای همه» از اهداف محوری برنامه «توسعه پایدار سازمان ملل» برای بهبود زیست فردی و اجتماعی شهروندان و دستیابی به توسعه پایدار شناخته می‌شود.

چنانچه کارکرد هنجاری دانشگاه علامه طباطبائی را از منظر «آموزش» بررسی و قضاوت کنیم، در سال‌های اخیر شاهد دستاوردهای ارزشمندی، نوآورانه، ضروری و مورد نیاز روز جامعه، بازار مشاغل و دانشجویان هستیم. با توجه به شرایط روز آموزش عالی و وضعیت مورد نیاز بازار کار، به نظر می‌رسد، «طراحی و توسعه آموزش‌های آزاد و دوره‌های مهارت‌افزایی» یکی از دستاوردهای آموزشی موفق و موثر دانشگاه تلقی شود.

❁ اهمیت دوره‌های مهارت‌آموزی

شایسته یادآوری است، نظری و غیرکاربردی بودن دوره‌های آموزش عالی در ایران همواره یکی از انتقادات برحق ذینفعان گسترده آموزش عالی بوده است. به نظر می‌رسد، دوره‌های مهارت‌آموزی تا حدود زیادی توانسته و می‌تواند خلاء کاربردی نبودن دوره‌ها و سیاست‌های آموزشی دانشگاه را در ارتباط با بخش‌های اصلی جامعه، صنعت و بازار کار و مشاغل پر کند. چه بسا، تاسیس و توسعه این دوره‌ها نه تنها پاسخی درست و شایسته به یکی از درخواست‌ها و انتظارات طولانی دانشجویان بود، همچنین الگویی شد برای توسعه این دوره‌ها در سایر دانشگاه‌ها.

❁ بین‌المللی شدن؛ مهمترین دستاورد دانشگاه

مهمترین دستاورد سیاستی دانشگاه اما افزایش نسبی دانشجویان بین‌المللی و فعالیت آموزشی فرامرزی دانشگاه است. بر اساس پژوهش‌های در دسترس، بین‌المللی شدن آموزش عالی یکی از سه اولویت اول و اصلی آموزش عالی جهان است. در این میان، مهمترین شاخص آموزش عالی بین‌المللی که به عنوان ویرترین دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی بین‌المللی شناخته می‌شود تعداد، تنوع و کیفیت آمد و شد دانشجویان از ملیت‌ها و فرهنگ‌های مختلف و متفاوت است. امروزه آموزش عالی به عنوان یکی از ۱۰ بازار اصلی صادرات جهان ارزیابی می‌شود.

در سال گذشته نزدیک به ۵/۵ میلیون دانشجو در دانشگاه‌های خارج از کشور محل تولدشان در حال ادامه تحصیل بودند. ارزش اقتصادی بازار جهانی آموزش عالی (قبل از اپیدمی کرونا) صرفاً در جذب و جابه‌جایی دانشجویان حدود ۳۰۰ میلیارد دلار در سال بوده است.

با وجود عوامل امتناع متعدد بین‌المللی شدن دانشگاه‌های ایرانی، دانشگاه علامه طباطبائی موفق شده است، حداقل به لحاظ کمیت و تعداد دانشجو (سه برابر رشد کمی) و جابه‌جایی اساتید رشد و موفقیت قابل ملاحظه‌ای را کسب کند.

با وجود این، باید اذعان نمود که با رفع عوامل و موانع بیرونی، ظرفیت دانشگاه علامه طباطبائی برای بین‌المللی شدن هر چه بیشتر دانشگاه و افزایش دانشجویان خارجی به مراتب بیشتر از وضع و شرایط موجود است.

❁ تاسیس رشته‌های مشترک با شرکای خارجی

گسترش دوره‌های آموزش میان‌رشته‌ای و تاسیس رشته‌های مشترک با شرکا و هم‌پیمانان خارجی و داخلی سومین دستاورد آموزشی نوآورانه و ستودنی دانشگاه است. شایسته توجه است، در چند دهه اخیر، فعالیت‌های میان‌رشته‌ای در جهان علم و دانشگاه ارزش سیاست‌گذاری تمدنی پیدا کرده است. ماموریت و رسالت آموزش در دنیای پیچیده امروزی، «پرکردن ظرف‌های خالی» یا «نقاشی روی الواح سفید» نیست؛ بلکه ایجاد شرایط و بستر فعالیت آموزش میان‌رشته‌ای و چندرشته‌ای با هدف مساله‌شناسی و مساله‌گشایی با رویکرد تلفیقی و با حضور هم‌پیمانان بین‌المللی در محیط آموزش و یادگیری دانشگاه است.

❁ اهمیت میان‌رشته‌ای‌ها

چه بسا، اصالت هر فعالیت میان‌رشته‌ای و چندرشته‌ای در کاربردی بودن، سودمند بودن و روش‌مند بودن است. فعالیت میان‌رشته‌ای باید در محیط‌های آموزشی در «حلقه‌های آموزشی» و «فعالیت‌های مربوط به کلاس درس» نمود پیدا کند؛ در نتیجه، توسعه «دوره‌های تدریس گروهی»، فعالیت‌های «یادگیری گروهی» و «تمرین‌های تلفیقی» نیازمند سرمایه‌گذاری آموزشی است. چراکه آموزش و یادگیری میان‌رشته‌ای عمدتاً از درگیری گروهی و تجارب مستقیم تیمی دانشجویان، فراگیرندگان و مدرسان با مسائل و موضوعات واقعی جامعه و محیط اجتماعی دانشگاه ناشی می‌شوند. به طور قطع اثرگذاری و موفقیت در مقوله میان‌رشته‌ای شدن آموزش دانشگاه نیازمند سرمایه‌های انسانی میان‌رشته‌نگر و فرارشته‌جو است.

به طور قطع، عملکرد و دستاورد دانشگاه علامه طباطبائی در سایر شاخص‌های آموزشی نیز بسیار قابل اعتنا و ماندگار است. تلاش‌ها و کوشش‌های حرفه‌ای معاونت آموزشی دانشگاه و همکاران همراه و نجیب آموزش ستودنی، مشکور است.

زیر آسمان های جهان

مأموریت گرایی و ارتقای سطح و درجه دانشگاه در تعامل موثر با دانش جهانی

❁ فراهم ساختن زیرساخت ها و شرایط لازم برای افزایش کمی و کیفی پژوهش های دانشگاه در مقایسه با تعداد اعضای هیات علمی

❁ توسعه همکاری های علمی و تعامل سازنده و کارا با دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی در سطوح ملی و بین المللی از طریق بسط زیرساخت های نرم افزاری و سخت افزاری

❁ توجه به خوانش بومی و بهره گیری کارآمد و اثر بخش از علوم انسانی، اجتماعی و رفتاری تولید شده دانشگاه در مطالبات توسعه ای و اجتماعی کشور

دومین هدفی که در چارچوب سند راهبردی افق ۱۴۰۰ هیات امنای دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۹۵ تدوین شده به ارتقای سطح و درجه دانشگاه در تعامل موثر با دانش جهانی مربوط است. از جمله موثر با دانش جهانی این هدف توسعه همکاری های علمی و تعامل سازنده با دانشگاه ها و موسس های آموزشی و پژوهشی و بنیاست. در ابتدا با موافقت هیات امناء، گروه روابط بین المللی از مدیریت پژوهشی جدا و به یک مدیریت جدا گانه در ساختار تبدیل شد. این اقدامی بود برای فراهم ساختن زیرساخت ها و شرایط لازم برای ارتقای عملکرد بین المللی استادان. از این رو، با به همراهی اعضای هیات علمی، تعداد مقالات WOS در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال ۲۰۱۳ بیش از ۲۰۶ درصد افزایش داشته است. همچنین در همین مدت مشابه تعداد مقاله های Scopus نیز ۱۱۳ درصد بیشتر شده است. برای نمونه، مرکز آموزش زبان فارسی آرفا در همین دوره تاسیس شد. در این مرکز دانشجویانی از ۲۴ کشور دنیا در بیش از ۹۱ دوره آموزش زبان فارسی شرکت کردند. توجه به خوانش بومی و بهره گیری کارآمد و اثر بخش از علوم انسانی در مطالبات توسعه ای کشور نیز از دیگر راهبردهای این هدف است که دانشگاه علامه طباطبائی با رویکرد دیپلماسی علمی سعی کرده است تا به این مهم دست یابند.

دانشگاه‌ها یکی از طلا به داران قدرت نرم و دیپلماسی علمی هستند

چهره بین‌المللی یک دانشگاه انسانی

در شرایط امروز که برخی آن را عصر ارتباطات و تعاملات بین‌المللی می‌دانند، دانشگاه بایستی در کنار توجه به مسائل ملی و ایفای نقش تخصصی و اجتماعی خود، نقش یک نهاد موثر در تصویرسازی بین‌المللی را بر عهده بگیرد. تصویرسازی بین‌المللی از سوی دانشگاه با ابزار ارتباطاتی مانند رسانه‌های مکتوب و غیرمکتوب و مجازی، هم‌زمینه افزایش قدرت نرم یک کشور را فراهم می‌کند و هم تصویر مطلوبی از جامعه و کشور در سطح جهانی می‌سازد. تصویرسازی با راهبری دانشگاه هم‌ثمره علمی و متناسب با ماهیت این نهاد دارد و هم‌زمینه افزایش قدرت ملی و پرستیژ بین‌المللی را فراهم می‌کند. این کار ثمره علمی دارد زیرا زمینه شکوفایی تک‌تک استعدادهای دانشگاه را فراسوی توان نخبگی و ارتباطات فردی دانشگاهیان تسهیل می‌کند و این امر شرایط درخشش فراملی فراملی آنان را فراهم می‌کند. از سویی دیگر موجب افزایش قدرت ملی و پرستیژ بین‌المللی می‌شود؛ زیرا تربیت متخصصان مسلط در چند حوزه علمی فنی و پزشکی، اشتغال فعال و پیشگامی بین‌المللی آنها در شرکت‌های بزرگ و در نهایت نقش آفرینی ذینفعان دانشگاه در صحنه‌های جهانی می‌تواند به تصویرسازی مطلوب از اهداف، آرمان‌ها و جایگاه یک کشور کمک کند. بنا به تجربه جهانی، نهاد دانشگاه به مانند پدیده ورزش، می‌تواند پیشگام دیپلماسی غیررسمی، نزدیک کردن ملت‌ها و تقویت تعاملات بین‌المللی باشد؛ زیرا بستر غیررسمی و تسریع‌کننده شناخت فرهنگ و زبان برای مهمانان و مشتاقان علمی در کشور میزبان است. در دانشگاه، مرادده‌های بین‌المللی با حضور انسان‌هایی از نژاد و مذهب و تاریخی متفاوت، شکلی دوستانه‌تر و همدلان‌تر پیدا می‌کند. به همین واسطه امروزه در دنیا دانشگاه‌ها و مراکز علمی محل اعتبار و یکی از مولفه‌های قدرت‌ساز کشورها هستند. برای نمونه، آلمانی‌ها با موسسه گوته و چینی‌ها با بنیاد کنفوسیوس پیشگام تصویرسازی از طریق مراکز و بنیادهای علمی هستند. مراکزی که به اندازه بزرگترین دانشگاه‌های جهان در ابعاد فرهنگی تاثیرگذار بوده‌اند. اینها مراکز موفق تصویرسازی مطلوب از چین و آلمان در اجتماعات جهانی هستند و به اهداف غیرعلمی این کشور مانند اهداف اقتصادی، سیاسی و حتی امنیتی این کشورها کمک کرده‌اند. هرچند در این مراکز برای هم‌اندیشی و

آموزش زبان و فرهنگ و ایجاد همدلی و همراهی نخبگان و دانشجویان سراسر جهان تلاش می‌شود، اما در عین حال چنین مراکز بستر ساز فرصت‌های همه‌جانبه برای کشورهای متبوع‌شان هستند. دانشگاه‌های ایران در یک دهه اخیر نقش پررنگ‌تری در این زمینه برعهده گرفتند. علاوه بر تقویت دیپلماسی علمی در وزارت علوم تحقیقات و فناوری با ایجاد معاونت بین‌المللی، دانشگاه‌ها نیز با دفتر همکاری‌های بین‌المللی با استقلال بیشتری و در تعامل با وزارت امور خارجه فعالیت‌های قابل توجهی در زمینه تعاملات بین‌المللی علمی داشته‌اند. این همکاری‌های علمی و بین‌المللی و تلاش برای بین‌المللی کردن پژوهش در ایران باعث شده تا دستاوردهایی بسیاری را شاهد باشیم هر چند تا وضعیت مطلوب که شایسته کشور است فاصله بسیاری داریم. به طبع دانشگاه علامه طباطبائی هم در این زمینه فعالیت‌های زیادی انجام داده است که در ادامه درباره‌ی برخی از آنها می‌خوانیم:

حضور دانشجویان و اساتید در عرصه بین‌المللی مانند مشارکت در پروژه‌های علمی، المپیادها و رقابت‌های تکنیکال دانشگاهی مانند موت کورت، تاسیس و ایجاد گروه‌ها یا مراکز مطالعاتی بین دو یا چند دانشگاه به شکل مشترک تنها بخشی از نتیجه تعاملات بین‌المللی با دانشگاه‌های شرق و غرب است. این اقدامات به نوبه خود زمینه به اشتراک‌گذاری ایده‌های علمی و در نتیجه کمک به ساخت تصویر مطلوب از یک کشور در عرصه بین‌المللی را فراهم می‌کند.

بنا به تجربه جهانی، نهاد دانشگاه به مانند پدیده ورزش، می‌تواند پیشگام دیپلماسی غیررسمی، نزدیک کردن ملت‌ها و تقویت تعاملات بین‌المللی باشد

تیم دانشگاه علامه طباطبائی در مسابقات شبیه‌سازی دیوان کبیری بین‌المللی (ICC) که هر سال در شهر لاهه برگزار می‌شود به جمع ۲۷ تیم برتر مسابقات راهی شده و جایزه «Honorable Mention Team» را کسب کرد.

تیم «موت کورت مدیای» (مسابقات دانشجویی شبیه‌سازی دادگاه حقوقی) دانشکده حقوق و علوم سیاسی در سال ۱۳۹۶ با کسب مقام ششم به مسابقات جهانی دانشگاه آکسفورد راه پیدا کرد.

در دانشگاه علامه طباطبائی طی سال‌های اخیر با درک خوب از مناسبات بین‌المللی و روندهای جهانی در حوزه علوم انسانی، شاهد تاسیس و ایجاد مراکزی مانند مرکز فرهنگ ایرانی و زبان فارسی «خیام» در اسپانیا یا فعال و بین‌المللی کردن مرکز «آزفا» هستیم.

مرکز فرهنگ ایرانی و زبان فارسی خیام بستری مناسب به لحاظ نهادی و سیاستگذاری برای تصویرسازی دقیق از ایران در قلب اروپا خواهد بود. مرکزی که هم شرایط مناسب ترویج فرهنگ، زبان و تاریخ ایران را فراهم و همچنین به انتقال آرام و موثر پیام صلح و دوستی ایران کمک می‌کند. از این دست اقدامات باید در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی در دستور کار و برنامه آموزش عالی ایران قرار بگیرد.

مرکز آزفا این دانشگاه به عنوان یکی از مراکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان ظرفیت‌های عظیمی برای تصویرسازی دارد. هم تصویرسازی مثبت از فرهنگ، زبان و تاریخ ایرانی هم مدیریت ایران‌هراسی که به عنوان یک پروژه فعال در حال پیگیری است. این مرکز به شکل تخصصی با آموزش غیرفارسی‌زبانان دانشگاهی از سراسر جهان زمینه نزدیکی قلب و ذهن جهان به ایران را فراهم می‌کند.

همچنین مراکز مشترک مطالعاتی با قطب‌های پیشگام جهانی مانند حقوق، با نخبگان آلمانی و تاسیس مراکز خدماتی بین‌المللی مانند مشاوره و روان‌درمانی با حضور نخبگان افغانستانی برای مهاجران و پناجویان، همه در مسیر تصویرسازی گفته شده قابل درک است. بنابراین می‌توان این مسیر را با آگاهی بیشتر و با ایده‌های تکمیلی ادامه داد.

دانشگاه‌های تخصصی مانند علامه طباطبائی می‌توانند با اتکا به اساتید و دانشجویان خود و با ادامه این اقدامات، پیشگام ترویج فرهنگ و تمدن ایرانی در شرق و غرب باشند. یا این مراکز و ایده‌های محوری آنها هم می‌توان پرستیژ بین‌المللی را افزایش داد هم می‌شود وارد قلب‌ها شد.

با این دسته از مراکز و تعاملات با جهان می‌توان از منطق عقلانی ایران سخن گفت و بنیادهای اقلیم شعر و ادبیات ایران را زمینه تصویرسازی موفق و قدرتمندی از کشور قرار داد. با این منابع و ایده‌ها می‌تواند جهان را بستر بهره‌برداری از منافع کرد، زمینه توانمندسازی دانشگاه‌ها را فراهم ساخت و با برجسته‌سازی نقاط قوت و جذاب‌سازی ایده‌های اسلامی-ایرانی در علوم انسانی، زمینه بهره‌برداری مالی-ارزی را برای اقتصاد کشور و استقلال مالی بیشتر دانشگاه‌ها فراهم ساخت.

از جمله ماموریت‌های اولویت‌دار برای مدیریت همکاری‌های بین‌المللی دانشگاه‌ها هم می‌تواند کمک به جذب حمایت مالی بین‌المللی برای پروژه‌های علمی بنیادین، امضا تفاهم‌نامه‌های دانشگاهی برای اعزام و

پذیرش دانشجویان بورسیه و داوطلب خارجی، برگزاری کارگاه‌های بین‌المللی با حضور اساتید برتر از سراسر جهان برای بسط ایده‌های ایرانی-اسلامی و ایجاد سهم در پیشبرد دانش، تسهیل شرایط بهره‌برداری استادان بین‌المللی از فرصت‌های مطالعاتی در دانشگاه‌های کشور، اعزام دانشجویان در المپیادها و رقابت‌های بین‌المللی، برگزاری همایش‌های تخصصی با حضور اساتید و دانشگاه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، تعریف پروژه مشترک منطقه‌ای برای بهره‌برداری از دستاوردهای علمی مشترک یا به اشتراک گذاشتن مزیت‌های علمی در یک یا چند حوزه درآمد برای حل مسائل منطقه‌ای و جهانی در زیست محیط، مهاجرت و... باشد. بدون شک این مسیر یکی از کم‌هزینه‌ترین، اقتصادی‌ترین و در عین حال کم‌حاشیه‌ترین مسیرهای تصویرسازی مطلوب مدنظر یک کشور است.

❁ مرکز آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان (آزفا)

مرکز «آزفا»ی دانشگاه علامه طباطبائی در ۲۸ آذرماه سال ۱۳۹۶ با حضور معاون وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و هیأت رئیسه دانشگاه در محل ساختمان خیابان ایتالیا بر اساس مجوز موقت، افتتاح و پس از دریافت مجوزهای اولیه در سال ۱۳۹۷ و بعد از برگزاری بیش از ۹۱ دوره آموزش زبان فارسی، جذب دانشجویان از بیش از ۲۴ کشور جهان و همچنین عملکرد مثبت مرکز، در ۱۶ فروردین ۱۴۰۰ موفق به دریافت مجوز قطعی از سوی وزارت علوم شد.

❁ برخی دستاوردهای بخش بین‌الملل دانشگاه

طی هشت سال اخیر، بخش بین‌الملل دانشگاه فعال شده و دستاوردهای قابل تقدیری دارد از جمله راه‌اندازی برنامه‌های مشترک، انجام پروژه‌های مشترک بین‌المللی، فرصت‌های مطالعاتی اساتید خارجی در ایران و همایش‌های بین‌المللی. احتمالاً برای اولین بار در ایران جذب فاند‌ها یا کمک‌هزینه‌های پژوهشی بین‌المللی رخ

از جمله
ماموریت‌های
مدیریت
همکاری‌های
بین‌المللی
دانشگاه: جذب
حمایت مالی
بین‌المللی برای
پروژه‌های علمی
بنیادین، امضا
تفاهم‌نامه‌های
دانشگاهی برای
اعزام و پذیرش
دانشجویان
بورسیه، برگزاری
کارگاه‌های
بین‌المللی، تسهیل
شرایط بهره‌برداری
استادان بین‌المللی
از فرصت‌های
مطالعاتی، اعزام
دانشجویان
المپیادی برگزاری
همایش‌های
تخصصی

داده و اعضای هیات علمی دانشگاه موفق به جذب آن شده‌اند. سال ۹۹ وزارت علوم از بخش امور بین الملل دانشگاه علامه طباطبائی قدر دانی کرد، اما هنوز کارهای زیادی برای توسعه و تکامل این حوزه باقی مانده است.

گرت‌های دریافتی دانشگاه علامه طباطبائی در قالب پروژه‌های مشترک بین‌المللی

سال	پژوهشگر مسئول	عنوان پروژه	دانشگاه یا موسسه بین‌المللی	رقم قرارداد
۱۳۹۷	دکتر علیرضا کوهکن	سیاست گذاری عمومی امنیتی و خارجی اتحادیه اروپا	کمیسیون اروپا	۴۶ هزار و ۳۹۰ یورو
	دکتر هادی خانیکی	کرسی ارتباطات علم و فناوری یونسکو در دانشگاه علامه طباطبائی	یونسکو	۱ میلیارد و ۱۳۰ میلیون ریال
۱۳۹۸	دکتر هادی خانیکی	ارتقای سواد رسانه ای برای مدیران وزارت بهداشت	سازمان بهداشت جهانی	۱۵ هزار دلار
	دکتر گلنسا گلینی مقدم	طرح‌ها و تجربیات اتحادیه اروپایی در خصوص کتابخانه‌های عمومی	کمیسیون اروپا	۴۹ هزار و ۱۲۵ یورو
۱۳۹۹	دکتر غلامعلی چکنی زاده	Diplomacy, Learning process, and Pacification in EU (EUPAC)	کمیسیون اروپا	۵۲ هزار و ۸۱۰ یورو
	دکتر علی نصیری اقدم	Personal Income Tax in the European Union (henceforth PIT in the EU) PITEU	کمیسیون اروپا	۱۰ هزار و ۸۰ یورو

دانشگاه همزمان با تقویت مناسبات بین‌المللی خود و کمک به توانمندی اعضای هیات علمی توانست علاوه بر کسب اعتبار بین‌المللی و تصویرسازی مثبت از جایگاه علمی دانشگاه علامه طباطبائی و آموزش عالی ایران، اعتبارات ارزی و مالی برای دانشگاه به همراه داشته باشد. البته به این جدول هنوز آمار سال ۱۴۰۰ اضافه نشده است. طرح‌هایی بین‌المللی که نهایی شده‌اند ولی هنوز پرداخت مالی انجام نشده است.

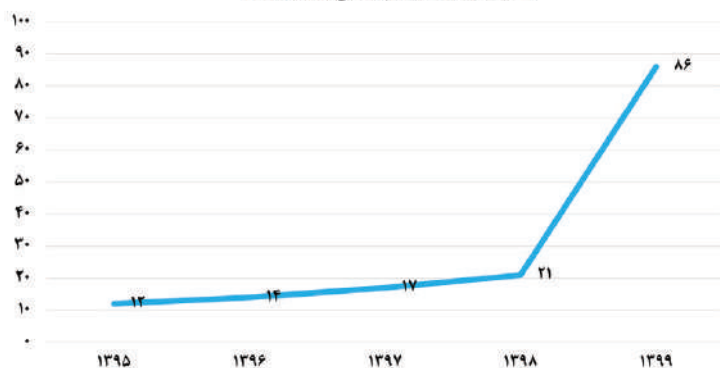
برخی دستاوردهای بخش بین‌الملل: راه‌اندازی برنامه‌های مشترک، انجام پروژه‌های مشترک بین‌المللی، فرصت‌های مطالعاتی اساتید خارجی در ایران و همایش‌های بین‌المللی

کارگاه‌های ملی و بین‌المللی برگزار شده

سال	تعداد
۱۳۹۲	۴۱
۱۳۹۳	۰
۱۳۹۴	۲۳
۱۳۹۵	۷
۱۳۹۶	۴
۱۳۹۷	۱۶
۱۳۹۸	۱۸۵

در سال ۱۳۹۹ به دلیل بیماری کرونا و حضوری نبودن کارگاه‌ها، تنها ۱۹ کارگاه برگزار شد.

تعداد کارگاه‌های بین‌المللی برگزار شده

همایش‌های علمی برگزار شده

تعداد	سال
۱۹	۱۳۹۲
۱۵	۱۳۹۳
۱۳	۱۳۹۴
۴۱	۱۳۹۵
۱۳	۱۳۹۶
۳۵	۱۳۹۷
۱۷	۱۳۹۸

جدول فوق نشان دهنده تعداد همایش‌های علمی برگزار شده در دانشگاه در بازه زمانی مورد بررسی است.

فرصت مطالعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه

تعداد	سال
-	۱۳۹۲
۲	۱۳۹۳
۳	۱۳۹۴
۶	۱۳۹۵
۷	۱۳۹۶
۶	۱۳۹۷
۶	۱۳۹۸
۱	۱۳۹۹

جدول فوق نشان دهنده تعداد فرصت مطالعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه است نشان از روند افزایشی این مهم دارد، البته ناگفته نماند که دلیل تعداد فرصت‌های مطالعاتی پایین اعضا هیات علمی در سال ۱۳۹۹ به دلیل شیوع ویروس کرونا است.

آمار اعزام دانشجویان به خارج از کشور از سال ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹

تعداد	سال	عنوان برنامه
۱۴	۱۳۹۷	شرکت دانشجویان در همایش‌های بین‌المللی
۱۷	۱۳۹۸	
۲۱	۱۳۹۷	فرصت مطالعاتی دانشجویان
۱۰	۱۳۹۸	
۴	۱۳۹۹	شرکت دانشجویان در دوره‌های دانش‌افزایی بین‌المللی
۳۲	۱۳۹۷	
۳۲	۱۳۹۸	شرکت دانشجویان در کارگاه‌های بین‌المللی
۲۴	۱۳۹۷	
۱۵	۱۳۹۸	شرکت دانشجویان در المپیادهای بین‌المللی
۲۰	۱۳۹۷	
۱۴	۱۳۹۸	

جدول فوق نشان دهنده آمار اعزام دانشجویان به خارج از کشور از سال ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ است. مشارکت دانشجویان در قالب همایش‌های بین‌المللی، فرصت مطالعاتی، شرکت در دوره‌های دانش‌افزایی، شرکت در کارگاه‌های بین‌المللی و شرکت در المپیادهای بین‌المللی صورت گرفته است.

همزمان با تقویت مناسبات بین‌المللی، دانشگاه توانست علاوه بر کسب اعتبار بین‌المللی و تصویرسازی مثبت از جایگاه علمی خویش و آموزش عالی ایران، اعتبارات ارزی و مالی به برای این نهاد علمی به همراه بیاورد

مسیر تعاملات علمی بین‌المللی هموار شد

دکتر ماندانا
تیشیاری

مدیر همکاری‌های
علمی و بین‌المللی
دانشگاه علامه
طباطبائی

مرداد ۱۳۹۲ جناب آقای روحانی به سمت ریاست جمهوری منصوب شدند، در شهریور همان سال، نماد تغییری که در حوزه آموزش عالی کشور رخ داد، تغییر ریاست دانشگاه علامه طباطبائی بود و جناب آقای دکتر سلیمی رئیس دانشگاه شدند و اواخر مهرماه، آقای دکتر احمدوند تماس گرفتند و گفتند که من در دانشگاه به دیدن ایشان بروم. پس از گفت‌وگو، به اتفاق خدمت آقای دکتر سلیمی رفتیم تا با ایشان درباره راه‌اندازی مدیریت همکاری‌های علمی بین‌المللی دانشگاه صحبت کنیم. آقای دکتر سلیمی کار مدیریت همکاری‌های بین‌المللی دانشگاه را به بالا بردن یک کامیون در یک جاده پر شیب و کوهستانی و کوشش برای رساندن کامیون به قله تشبیه کردند. پاسخ من این بود که به تنهایی از پس این کار بر نمی‌آییم و تنها راه این است که از همه استادان و دانشجویان برای بالا بردن این کامیون کمک بگیریم. در این هشت سالی که گذشت نیز به این نتیجه رسیدیم که بدون کمک استادان و دانشجویان، نمی‌شد کاری انجام داد. در واقع، یکی از بخش‌های مهم کار ما این بود که از توانایی، دانش و تجربه استادان و از پشتکار و علاقمندی دانشجویان در پیشبرد برنامه‌ها در بخش‌های مختلف بهره گرفته شود. نتیجه آن بود که در اردیبهشت ۱۳۹۹ دانشگاه علامه طباطبائی از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه برگزیده در سطح ملی در زمینه همکاری‌های بین‌المللی معرفی شد.

❁ دفتر کوچک امور بین‌الملل

پیش از شکل‌گیری این مدیریت، دفتر کوچکی بود که سرکار خانم فریبا جباری امور بین‌المللی را در آنجا به انجام می‌رساندند. من با ایشان گفت‌وگو کردم. گفتند که برنامه‌ها محدود به چند تفاهم‌نامه و شمار اندکی سفر استادان و دانشجویان بوده است. در عمل چندان کار بین‌المللی انجام نمی‌شد؛ زیرا هدف دانشگاه، فعالیت در سطح بین‌المللی نبود.

یکی از دستاوردهای اصلی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال‌های اخیر، ترغیب دانشگاه‌ها به سوی بین‌المللی‌سازی فعالیت‌های علمی و پشتیبانی از برنامه‌ها و کارهای دانشگاه‌ها در این زمینه بوده که این خود کمک بزرگی در پیشبرد کارها بود.

❁ لزوم جبران عقب‌ماندگی‌ها

ما با موفقیت فاصله زیادی داشتیم و هنوز هم داریم. در سال‌های نخست، باید عقب‌ماندگی از دیگر دانشگاه‌های کشور را جبران می‌کردیم و به سرعت گام بر می‌داشتیم. اما مشکل ما اعتمادسازی میان استادان و دانشجویان بود. اگر خاطرتان باشد، آقای دکتر سلیمی در تمامی گردهمایی‌های بزرگ دانشگاه، از استادان خواهش می‌کردند که در همایش‌ها و کارگاه‌های بین‌المللی و فرصت‌های مطالعاتی شرکت کنند. سال ۱۳۹۲ شیوه‌نامه‌های برنامه‌های بین‌المللی را نوشتیم و چند ماه برای شرکت استادان در برنامه‌های بین‌المللی تبلیغ کردیم، و همه ناباورانه گوش می‌دادند. نخستین استاد، جناب آقای دکتر فرزاد غفوری از دانشکده تربیت بدنی بودند که در اسفند ۱۳۹۲ درخواست‌شان رسید و در همایشی در یونان شرکت کردند. بعد از ایشان، سفرهای علمی دیگر استادان آغاز شد. در این سفرها، استادان نه تنها در رویدادهای علمی شرکت می‌کردند، بلکه با ساختارهای دانشگاه‌های دیگر نیز آشنا می‌شدند. در سال‌های نخست، شمار بازدیدها برای آشنا ساختن استادان با تعاملات بین‌المللی بیشتر بود، اما از نیمه سال ۱۳۹۴ بیشترین تمرکز بر شرکت در همایش‌های علمی معتبر قرار گرفت و برای بالابردن کیفیت سفرها، شرایط را سخت‌تر کردیم. امروز بیشترین پشتیبانی، از شرکت استادان در دوره‌های دانش‌افزایی کوتاه مدت که حاصل آن یک پژوهش مشترک باشد، انجام می‌پذیرد.

❁ مهمترین عوامل پیشبرد اهداف

در اینجا بحث از ساختار و کارگزار است که کدامیک نقش مهمتری را برای پیشبرد هدف ایفا کرده‌اند. واقعاً دشوار است که در این زمینه نقش یکی از این دو عامل را پررنگ‌تر بدانیم. می‌توان گفت بین‌المللی شدن آموزش عالی، هم در سطح وزارتی و هم در سطح تصمیم‌گیری‌های دانشگاه، در این مدت همواره در اولویت بوده است. البته در روند نوپدید کنونی، ما هرگز خط و خطوط سیاسی را دنبال نکردیم و فضا را برای همه استادان از جناح‌های سیاسی گوناگون فراهم کردیم تا بتوانند در عرصه بین‌المللی نقش آفرینی کنند. دولت جدید هم بعید می‌دانم که روند بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها را متوقف کند؛ بلکه احتمالاً سمت و سوی آن را تا حدودی بنا به شرایط، تغییر خواهد داد. در همین سال‌های اخیر نیز ما این تغییر سمت و سورا داشتیم. در دوره نخست ریاست جمهوری آقای روحانی، ارتباط با اروپا میان همه دانشگاه‌ها گسترش یافته بود. اما در دوره دوم، دست‌کم در دانشگاه ما، به همکاری با دانشگاه‌های آسیایی روی آوردیم. برای همین است که می‌بینید همکاری دانشگاه علامه طباطبائی با دانشگاه‌های همسایه بسیار افزایش یافته است. بنابراین منطقه‌گرایی در بین‌المللی شدن دانشگاه ما، نقش مهمی را ایفا می‌کند.

❁ بر چه اساسی می‌گوییم بین‌المللی شده‌ایم؟

از همان آغاز کار، ما باید برای خود هدفی تعیین می‌کردیم و همیشه برای من این پرسش بود که ما چه زمانی می‌توانیم بگوییم دانشگاه، بین‌المللی شده است؟ تعریف دانشگاه بین‌المللی چیست؟ پس به بررسی سیاست‌های بین‌المللی‌سازی در سده‌های اخیر پرداختیم. پس از جنگ جهانی اول، نخستین نشانه‌های بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در کشورهایی مانند انگلیس و آمریکا نمایان شد. هرچند که از دید ما ایرانیان به عنوان میراث‌داران یک تمدن کهن، بین‌المللی شدن خیلی وقت پیش، از زمان راه‌اندازی دانشگاه گندی‌شاپور در دوران ساسانیان پا گرفته بود و استادان از هند، چین، یونان و دیگر سرزمین‌ها به ایران می‌آمدند و اندیشمندان ایرانی مانند برزویه و پورسینا و ابوریحان و ناصر خسرو و دیگران به سفرهای علمی می‌رفتند. اما در دوران معاصر، دیدیم که نخستین انگیزه برای بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در جهان، رقابت علمی است و دانشگاه‌هایی مانند دانشگاه‌های اروپا تجربه زیادی در این زمینه دارند. دوم آنکه دیدیم برخی دانشگاه‌ها، مانند دانشگاه‌های آمریکایی، نگاهی اقتصادی به دانشجویان بین‌المللی دارند و هر ساله شمار زیادی از دانشجویان از سراسر جهان برای تکمیل تحصیلات عالی به آن دانشگاه‌ها می‌روند. سومین عامل،

پیگیری سیاست نفوذ در برخی کشورها و چهارمین عامل، جذب نخبگان و سرمایه‌های فکری دیگر کشورهای جهان بود. هیچ کدام از این موارد نمی‌توانست تأمین‌کننده نیازهای ما به عنوان یک دانشگاه بزرگ در حوزه علوم انسانی و اجتماعی باشد؛ بنابراین به دنبال کردن رویکرد همگرایی علمی و معرفت‌افزایی برای ساختن جامعه‌ای بهتر روی آوردیم تا ضمن افزایش زمینه‌های همکاری علمی، یک حرکت اجتماعی شکل گیرد و روابط میان استادان و دانشجویان خود را با همتایان ایشان در دیگر کشورها افزایش بدهیم. در این زمینه موفق بودیم و دوستی‌های علمی زیادی شکل گرفت. ما نگاه علمی و فرهنگی به بین‌المللی شدن دانشگاه داشتیم و کوشش کردیم نوعی اعتمادسازی برای دانشگاه خود و برای ایران انجام دهیم؛ به ویژه که امروزه ایران هراسی در برخی کشورها زیاد است.

❖ افزایش شمار دانشجویان اعزامی

نخستین شاخص، افزایش شمار اعزام دانشجویان به دیگر کشورهاست. ما با آسان کردن رفت و آمد دانشجویان درس خوان، کوشش کردیم فرار نخبگان تبدیل به گردش نخبگان شود و در بسیاری از موارد، دانشجویان به بازیگرانی در عرصه بین‌الملل تبدیل شدند.

دومین شاخص، راه‌اندازی مراکز مشترک همکاری‌های بین‌المللی بود. دانشگاه علامه طباطبائی هم‌اکنون دبیرخانه دانشجویی شبکه دانشگاه‌های راه‌های ابریشم را از کره جنوبی به تهران آورده است و هفت مرکز بین‌المللی، سه مرکز در دیگر کشورها؛ مرکز ایران‌شناسی خیام در اسپانیا، مرکز مطالعات اقتصادی ایران و قزاقستان به نام ابوریحان در قزاقستان و مرکز ایران‌شناسی سعدی در چین و چهار مرکز داخل ایران شامل دفتر مشترک با موسسه ماکس پلانک آلمان در زمینه حقوق جزا و جرم‌شناسی، مرکز مشاوره سلامت روان مهاجر با همکاری کانون نخبگان افغانستان و شهرداری منطقه ۲۰ تهران، مرکز مشترک مطالعات ایران و قزاقستان با همکاری دانشگاه ملی اوراسیا در موسسه آموزش عالی بیمه اکو و مرکز تحقیقات چین با همکاری دانشگاه مطالعات بین‌المللی شانگهای راه‌اندازی شده‌اند.

و سومین شاخص، گزنت‌های بین‌المللی است که استادان ما از سازمان‌های گوناگون بین‌المللی دریافت کردند و نشانگر توانمندی علمی و اجرایی استادان ما در حوزه علوم انسانی و اجتماعی در عرصه بین‌الملل است.

❖ نگاه به جهان تمرکز بر منطقه

در آغاز، ما چندان توان انتخاب نداشتیم و تا سال ۱۳۹۴ نامه‌های ما برای امضای تفاهم‌نامه و همکاری علمی، از سوی دانشگاه‌های دیگر به ندرت پاسخ داده می‌شد. نخستین تفاهم‌نامه ما مهر ۱۳۹۴، درست چند ماه پس از برجام امضا شد. کم‌کم به روابط با کشورهای جهان سمت و سوی دادیم. برای ما، کشورهای هدف کشورهایی بودند که باید از آنها دانش روز را بگیریم، کشورهای هم‌تای کشورهایی بودند که با ما تقریباً در یک سطح بودند و کشورهایی که انتقال دانش را به آنها انجام می‌دادیم نیز بسیار اهمیت داشتند. در این میان، خروج ترامپ از برجام رخ داد، که باعث کاهش روابط بین‌المللی ما شد و دانشگاه‌های اروپایی روابط خود را با ما کم کردند. از سوی دیگر، قیمت دلار افزایش و امکان رفت و آمدهای بین‌المللی نیز کاهش یافت.

بنابراین ما کوشش خود را بر این گذاشتیم که به قطب علم و دانش در منطقه خودمان تبدیل شویم و به فکر شبکه‌سازی با کشورهای منطقه افتادیم. به ویژه افغانستان که همه استادان با توجه به زبان مشترک، امکان شرکت در این همکاری را داشتند. در مجموع، آمار کلی هشت سال اخیر نشان می‌دهد که بیشترین همکاری‌ها با کشورهای روسیه، اسپانیا و افغانستان انجام شده‌اند.

❖ نگاه منفی داخلی؛ مانع بین‌المللی شدن

مشکل در مناطق همسایه نیست، مشکل در درون ماست؛ چون برخی از ما همیشه خارج را فرنگ می‌دانیم، همسایگان خود را کشورهای خارجی نمی‌بینیم و همکاری با آنها را به منزله فعالیت علمی بین‌المللی نمی‌دانیم. از سوی دیگر، برخی از ما همیشه همکاری بین‌المللی را برای جذب دانش می‌دانیم و به انتقال دانش فکر نمی‌کنیم. ما می‌توانیم راهبری علمی را در میان همسایگان خود در غرب آسیا، آسیای مرکزی و جنوب آسیا در دست داشته باشیم، اما برای این کار، نیاز به فرهنگ‌سازی در میان دانشگاهیان خود داریم.

تبادل بین‌المللی؛ پیش‌شرط توسعه دانشگاه‌ها

دکتر بهرام
امیراحمدیان

استادیار مطالعات
روسیه، آسیای
مرکزی و قفقاز
دانشگاه تهران

توسعه همکاری‌های علمی و تعامل سازنده و کار با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی در سطوح ملی و بین‌المللی یکی از اولویت‌هایی است که هر دانشگاهی از طریق بسط زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری باید برای تحقق آن همت بگمارد. زیرا هر دانشگاهی به‌عنوان یک مرکز علمی برای ارتقا و تحول خود، از برقراری ارتباط با دیگر دانشگاه‌ها در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی، ناگزیر است. در غیر این صورت این مرکز علمی به یک سیستم بسته و ناکارآمد تبدیل می‌شود. در این زمینه نگاهی به عملکرد دانشگاه علامه طباطبائی نشان می‌دهد که طی هشت سال اخیر در حوزه روابط بین‌المللی به پیشرفت‌هایی دست یافته است. این دانشگاه پس از برقراری ارتباط با سایر مراکز علمی، توانست بار دیگر در مسیر اصلاح گام بردارد و حتی تجربیات خود را به دیگر مراکز انتقال دهد. این هم‌افزایی امروز سبب ارتقای جایگاه فرهنگی، علمی و اجتماعی دانشگاه شده و علامه طباطبائی را به‌عنوان دانشگاه مادر در حوزه علوم انسانی و اجتماعی معرفی کرده است. دانشگاهی که سبک و سیاق خاص خود را دارد و در منطقه به‌عنوان یک دانشگاه شاخص شناخته می‌شود. چرا که توانسته عملکرد خود را در جامعه بگستراند.

❁ ضرورت خدمت دانش به جامعه

به هر حال باید توجه داشت که هدف از آموزش، افزایش دانش است. البته دانشی در خدمت جامعه؛ اگر دانش نتواند تحولی در دانشجویان ایجاد کند، این دانشجو در آینده نمی‌تواند در محیط کاری و اجتماعی به ایفای نقش بپردازد. همچنین اگر علمی که دانشجو در دانشگاه‌ها به تحصیل آن می‌پردازد و مقالات و پژوهش‌هایی که در آن حوزه انجام می‌دهد منجر به رفع مشکلات جامعه نشود و دیدگاه جدیدی را مطرح نکند، دانشگاه در عمل کارکرد و فایده خود را از دست می‌دهد. باید توجه داشت که هدف دیگر آموزش، ارتقای سطح کیفی و کمی دانش در جامعه و در واقع کاربردی کردن آن است.

حال کسانی که در دانشگاه‌ها آموزش می‌بینند، در واقع ورودی (یا Input) آن هستند؛ هر دانشگاهی برای این ورودی‌ها باید اهداف از پیش تعیین‌شده در هر رشته آموزشی داشته باشد و بر اساس آن به تربیت و آموزش دانشجویان بپردازد. اصولاً گفته می‌شود که این انسان‌های پیشرفته هستند که منجر به ایجاد جامعه پیشرفته می‌شوند؛ این وظیفه دانشگاه است که انسان مترقی و پیشرفته را در خروجی خود قرار دهد. البته نمی‌توان برای این موضوع رابطه علت و معلولی قائل شد و آن را باید یک چرخه مرتبط با یکدیگر دانست؛ چنان‌که دانشگاه‌های توسعه‌یافته نیز مبتنی بر افراد، یعنی استادان و دانشجویان پیشرفته هستند.

بنابراین به‌ترتیب نظام آموزشی، کادر آموزش، فضای آموزشی و سرانجام آن‌هایی که فارغ‌التحصیل می‌شوند، می‌توانند به هم‌افزایی و پیشرفت جامعه و رسیدن آن به استانداردهای بین‌المللی کمک کنند. آن‌طور که از جلسات برگزارشده با استادان دانشگاه‌های خارج از کشور برآورد می‌شود، نظر آنان نسبت به سطح آموزشی و پژوهشی دانشگاه مثبت بوده است. این امر نشان می‌دهد که روابط بین‌الملل دانشگاه در معرفی این دانشگاه به فضای علمی جهانی عملکرد موفقی داشته است. از طرف دیگر، بازخوردی که از تعامل با این دانشگاه‌ها و دانشمندان دریافت شده، موجبات بهبود سیستم دانشگاه را فراهم آورده است. این نشان می‌دهد که پیش‌شرط توسعه در هر محیط و سیستم منوط به تبادل (exchange) است. حال تبادل زمانی شکل می‌گیرد که ارتباط مؤثر برقرار شود؛ تفکر و اندیشه توسعه ارتباطات نیز مبنای ایجاد

ارتباط مؤثر به حساب می‌آید.

یعنی اگر کل مجموعه در اندیشه افزایش تبادل و تعامل سازنده نباشد، تبادل صورت نمی‌گیرد. پس در این زمینه دانشگاه به تنهایی نمی‌تواند موجبات توسعه ارتباطات بین‌المللی را به وجود آورد؛ بلکه بالاتر از آن باید در وزارت علوم و دولت تفکر توسعه‌ای وجود داشته باشد.

این دیگر یک امر طبیعی است که به تنهایی نمی‌توان به توسعه دست یافت. در این زمینه می‌توان به نظریات مک‌لوهان استناد کرد که معتقد است زمان و مکان با یکدیگر منطبق شده‌اند؛ اکنون نیز امکانات ارتباطاتی و شبکه‌های اجتماعی اینترنتی سرعت این انطباق را دوچندان کرده‌اند.

در چنین جهانی دیگر نمی‌توان به‌عنوان یک تافته جدا بافته عمل کرد و انتظار دستیابی به توسعه را داشت. اکنون ما در یک دهکده جهانی (Global village) قرار گرفته‌ایم و نمی‌توانیم تنها زندگی کنیم؛ چون هر پدیده‌ای پس از تولید به سرعت پخش می‌شود و بر سایر اجزای دهکده تأثیر می‌گذارد. البته طی هشت سال اخیر دانشگاه علامه طباطبائی موفق به برقراری این ارتباط شده و بازخوردهای خوبی هم دریافت کرده است.

در این زمینه می‌توان علوم سیاسی را مثال زد. این علم گرچه در هوا معلق است، اما عملکرد آن را باید روی زمین مورد بررسی قرار داد تا یک ژئوپلیتیک شکل بگیرد و ابژه به سوژه تبدیل شود. در دانشگاه علامه نیز این اتفاق رخ داده و به یک ذهنیت، عینیت بخشیده‌اند.

✽ مرزهای دانشگاه را نمی‌توان بست

حال در حوزه دانشگاه نیز انجام پژوهش‌های مشترک، تبادل استاد و دانشجو با دانشگاه‌های سایر کشورها منجر به ارتقای سطح دانش فضای آموزشی و شناور شدن در فضای سیال جهانی می‌شود که

خوشبختانه این اتفاق در دانشگاه علامه طباطبائی جریان دارد.

برای شناخت بهتر از محیط بین‌الملل ابتدا باید تهدیدها را مورد شناسایی قرار داد. به هر حال ورود به هر حوزه‌ای ریسک و تهدید خود را به همراه دارد و به دلیل ترس از این تهدیدها نباید مرزهای کشور را به روی دنیا بست. اما شناخت تهدیدها متفاوت از بدبینی است؛ چراکه برای به دست آوردن فرصت‌ها باید هر روز تبدلات جدیدی، ولو با دشمنان شکل بگیرد. امروزه چین و آمریکا دو قدرت جهانی شناخته می‌شوند و رقابت اقتصادی سنگینی دارند، اما در حوزه علمی مشاهده می‌کنیم که دانشجویان و استادان زیادی با یکدیگر تبادل کرده‌اند. همین امر فرصتی برای کاهش تهدیدها و بهبود فرصت‌ها می‌شود. ما نیز باید چنین برنامه و هدفی را در حوزه بین‌المللی در پیش بگیریم.

❁ سرمایه‌گذاری در پژوهش، محکوم به سود است

متأسفانه طی چند سال اخیر به دلیل کمبود بودجه، هزینه کمتری صرف آموزش و پژوهش می‌شود. در حالی که بسیاری از توسعه‌گرایان اعتقاد دارند که نباید از مخارج آموزش و پژوهش کاست. زیرا هر چه بیشتر هزینه صرف این بخش شود، دستاورد آن هم بیشتر خواهد بود. در واقع آموزش و پژوهش در علم و توسعه، حکم همان تبلیغات را در حوزه بازرگانی دارد. بسیاری از شرکت‌ها هزینه سنگین و سرسام‌آوری را برای تبلیغات متحمل می‌شوند، اما این آگاهی را دارند که همین هزینه‌ها در آینده نزدیک و دور تبدیل به سود فروش بیشتر می‌شود.

حال آموزش و پژوهش هم در دانشگاه باید با جدیت و ضرورت بیشتری دنبال شود. اگر امروز دانشگاه طباطبائی را در حوزه منطقه و بین‌الملل به‌عنوان قطب علوم انسانی و اجتماعی می‌شناسند به دلیل آموزش‌ها و پژوهش‌هایی است که در این دانشگاه ارائه می‌شود. از این رو امید می‌رود طی سال‌های آینده نیز این رویه ادامه پیدا کند و متصدیان دانشگاه برنامه توسعه‌ای این دانشگاه را همانند گذشته دنبال کنند.

قطب نظریه‌پردازی و علوم انسانی

یکی از ویژگی‌های تلاش‌ها و فعالیت‌های سال‌های اخیر دانشگاه علامه طباطبائی این است که توانست تحسین بسیاری از مسئولان و استادان اهل فن را برانگیزد. اینکه چه‌طور به قطب علوم انسانی تبدیل شد و توانست با رونق بخشیدن به کرسی‌های نظریه‌پردازی، به توسعه کیفی پژوهش‌ها چه در سطح داخلی و بین‌المللی کمک کند. در ادامه اظهار نظر برخی از مسئولان و استادان به نام‌ها در رابطه با عملکرد پژوهشی و علمی دانشگاه می‌خوانیم.

دانشگاهی قابل اعتماد در عرصه علوم انسانی

دکتر غلامعلی
حداد عادل

رئیس فرهنگستان
زبان و ادب فارسی
و بنیاد سعدی

فعالیت‌های دانشگاه علامه طباطبائی خصوصاً در سال‌های اخیر موجب شده است که این دانشگاه به یک دانشگاه قابل اعتماد در علوم انسانی تبدیل شود و همچنین در حوزه رشته زبان‌شناسی که فعالیت مستمر آن بسیار شایسته قدردانی است. همان‌طور که می‌دانید فلسفه خواه ناخواه با زبان رابطه دارد و این رابطه غیرقابل انکار است. بنابراین هر فیلسوفی باید رابطه زبان و واقعیت را روشن کند. رابطه زبان و فلسفه به اندازه‌ای تنگاتنگ است که برخی از مکتب‌های فلسفی، فلسفه را چیزی جز زبان نمی‌دانند. یکی این است که رشته زبان‌شناسی در ۶۰ سال اخیر ایران رشد قابل ملاحظه‌ای داشته است. در دوره‌های مختلف زبان‌شناسی تدریس می‌شود و این رشته برای اهل علم کاملاً جا افتاده است و فواید آن نیز روز به روز بیشتر می‌شود. در دوران گذشته میان عالمان و ادیبان کشمکش صورت می‌گرفت که همانند کشمکش شعر نو و سنتی هر یک خود را برتر از دیگری می‌دانستند. امروزه این کشمکش حل شده و ادبیات و زبان به رشد یکدیگر کمک می‌کنند. مسائل موجود در زبان به لطف تقویت رشته زبان‌شناسی بسیار زیاد شده است و این نوید فعالیت‌های جدی‌تر را به ما می‌دهد. تخصص و تنوع امروز زبان‌شناسی نشانگر افزایش نیروی فعال در این رشته است. خوشبختانه این رشته در دانشگاه‌های ایران، مخصوصاً در دانشگاه علامه طباطبائی به نحوی تخصصی تدریس می‌شود و با سابقه‌ترین گروه «آزفا» به این دانشگاه تعلق دارد. همچنین این رشته در سطح دکتری نیز از سال گذشته در این دانشگاه شروع به کار کرده است. بنیاد سعدی نزدیک به ۵۰ کارمند دارد که عموم این کارمندان، من جمله دکتر رضامراد صحرايي، معاون آموزش و پژوهش بنیاد سعدی، فارغ التحصیلان دانشگاه علامه طباطبائی هستند. به سهم خودم از دانشگاه علامه طباطبائی که همواره با فرهنگستان و بنیاد سعدی همکاری می‌کند تشکر می‌کنم.

یکی از اصلی‌ترین دانشگاه‌های علوم انسانی

از زمانی که دکتر سلیمی در دانشگاه علامه طباطبائی قبول مسئولیت کرده‌اند، اخبار خوبی از این دانشگاه به گوش می‌رسد. این دانشگاه در ارتباط با سایر سازمان‌های مرتبط با وزارت علوم نیز به خوبی عمل کرده است. دکتر سلیمی با دلسوزی و انرژی تمام در راستای توسعه علوم انسانی و دانشگاه علامه پیگیر بوده و جهت‌دهی مثبتی به این فعالیت‌ها داده‌اند. دانشگاه علامه طباطبائی از اصلی‌ترین دانشگاه‌های علوم انسانی کشور است. اگر بین دانشگاه‌های دولتی باید دانشگاهی را پیش گذاشته و به جد تحول علوم انسانی را دنبال کند قطعاً دانشگاه علامه طباطبائی دانشگاهی است که می‌تواند این هدف را پیگیری و محقق سازد. آقای سلیمی با جدیت این اهداف را در نظر دارد.

آیت‌الله
علی اکبر رشاد

عضو شورای عالی
انقلاب فرهنگی

تحسین کرسی‌های نظریه‌پردازی

در میان دانشگاه‌ها یا پژوهشگاه‌هایی که فعالیت بیشتری در این زمینه دارند، دانشگاه علامه طباطبائی در راس آنها قرار دارد. دانشگاه علامه طباطبائی بیشترین فعالیت را از نظر مدیریتی با همان شیوه مدیریت علمی و همدلانه داشته و موفق شده است کرسی‌های علمی متعدد ترویجی و تخصصی را برگزار کند که برخی به صورت نظریه مصوب درآمده‌اند. مهم‌ترین دلیل موفقیت دانشگاه علامه طباطبائی در کرسی‌های نظریه‌پردازی در طول چند سال اخیر را خواست ریاست این دانشگاه دانست.

حجت‌الاسلام
عبدالحسین خسرویناه

رئیس هیئت کرسی‌های
نظریه‌پردازی، نقد و
نوآوری شورای عالی
انقلاب فرهنگی

بهره‌مندی از ظرفیت بومی و اسلامی

به دلیل مسئولیت خود، بیشتر مساجد دانشگاه‌های کشور را مشاهده کرده‌ام که اینجا یکی از زیباترین آن‌ها است. دانشگاه علامه طباطبائی قله آمال و آرزوی انقلاب اسلامی در زمینه علوم انسانی است. امروز گردنه احد انقلاب اسلامی، علوم انسانی است؛ یکی از دانشگاه‌هایی که نقش ویژه‌ای را در این گردنه ایفا می‌کند دانشگاه علامه طباطبائی است. امیدواریم که در دانشگاه علامه طباطبائی با این ظرفیتی که دارد شاهد تولید آثار علوم انسانی با محوریت بومی و اسلامی باشیم.

حجت‌الاسلام
محمد محمدیان

رئیس سابق نهاد نمایندگی
مقام معظم رهبری در
دانشگاه‌های کشور

هنر بین‌المللی شدن در حوزه تمدنی ایران

دکتر سیدرسول

موسوی

دستیار وزیر و
مدیرکل آسیای
غربی وزارت
امور خارجه

اهمیت علم و فناوری و پژوهش‌های مرتبط با آن برای همه کشورها و بطور خاص برای جمهوری اسلامی ایران امری بدیهی است. می‌توان در یک عبارت ساده این‌گونه گفت که امروز بدون تعاملات بین‌المللی هیچ عرصه‌ای از دانش بشری امکان رشد و توسعه ندارد و هیچ جامعه‌ای بدون رشد و توسعه امکان ادامه زیست طبیعی نخواهد داشت. اگر بشر موجودی اجتماعی است و در اجتماع است که زندگی او معنا پیدا می‌کند کشور نیز همچون انسان هویتی اجتماعی دارد و اجتماع او محیط بین‌الملل است و در محیط بین‌المللی است که هویت هر کشور تعریف می‌شود.

اهمیت بین‌المللی شدن دانشگاه

بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها یکی از حلقه‌های زنجیره توسعه هر کشوری است و هیچ کشوری نمی‌تواند بدون پیوند زدن دانش بومی و ملی خود به دانش جهانی و بهره‌گیری از مزیت‌های علمی کشورها در یک محیط رقابتی بین‌الملل دانش بومی و ملی خود را توسعه دهد. دانش و معرفت بشری امروز بسیار گسترده و متنوع بوده و رشته‌های بسیار زیادی تقسیم شده است که همه آنها بدون استثناء در یک تعامل بین‌المللی امکان رشد و شکوفایی دارند و تعامل بین‌المللی علوم در ظرف مکانی دانشگاه‌ها ممکن است. بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها امکان ارتباطات را بین اساتید و دانش‌پژوهان رشته‌های مختلف در سراسر جهان فراهم می‌سازد و به عبارتی دیگر بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها یعنی فرآیند تلفیق بعد بین‌المللی و بین‌فرهنگی و جهانی با اهداف کارکردها و خدمات دانشگاه‌ها. همکاری و ارتباطات علمی از ابزارهای ضروری تفاهم فرهنگی و موجب رشد و توسعه بیشتر دانشگاه‌هاست. در این جا باید اعتراف کرد که دانشگاه علامه طباطبائی با آگاهی کامل از ضرورت و اهمیت بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها به خوبی در تمامی عرصه‌هایی که برای یک دانشگاه بین‌المللی شده ضروری بوده است گام‌های بلندی برداشته است. اگر همکاری‌های بین‌المللی دانشگاه‌ها را شامل تبادلات علمی، همکاری‌های پژوهشی، انجام پروژه‌های مشترک، تدوین برنامه درسی، ارائه دروس مشترک و تبادلات تجربیات بدانیم می‌توانیم برای هر یک از سرفصل‌های یاد شده مصادیق بسیاری شمارش کنیم.

تلاش‌های دانشگاه حتی در روزگار کرونا

کرونا را می‌توان بزرگترین چالش بین‌المللی امروزمان خود بدانیم که هنوز از فردای آن خبر نداریم و نمی‌دانیم آیا فردا بر این چالش فائق خواهیم آمد یا آن که با گونه جدیدی از آن روبه‌رو می‌شویم. در چنین روزگاری دانشگاه علامه طباطبائی عرصه جدیدی برای فعالیت‌های بین‌المللی خود گشود. برگزاری نشست‌ها و سمینارهای برخط دانشگاه در شاخه‌های مختلف علوم انسانی و ارتباط دادن اساتید و دانش‌پژوهان و دانشجویان ایران با دیگر نقاط جهان خدمتی بزرگ به علم و دانش است. آن هم در این شرایط نفس‌گیر همه‌گیری کرونا. یکی از ویژگی‌های منحصر بفرد فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه علامه طباطبائی توجه به بعد نظری و فلسفی فعالیت‌های بین‌المللی است. برای مدیریت عالی دانشگاه و امور بین‌الملل آن هدف از انجام فعالیت‌های بین‌المللی صرف انجام یک سری اقدامات برون مرزی نبوده است، بلکه فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه در یک نظام هوشمند متکی بر نظریه استوار بوده است. اولین بعد نظری توجه اساسی به ضرورت پیوند جریان دانش بومی به دانش جهانی و تعریف جایگاه خاص دانش بومی (برندسازی) در فرایندهای تعاملات جهانی است. دومین بعد نیز توجه خاص و انحصاری به تعاملات درون حوزه تمدنی است. امروز دانشگاه علامه طباطبائی را در شمالی‌ترین منطقه حوزه تمدن ایرانی در دانشگاه‌های قزاقستان و در شرقی‌ترین منطقه در دانشگاه‌های هند می‌شناسند. در این حوزه بزرگ دانشگاه علامه طباطبائی برای بسیاری از دانشگاه‌ها بسیار شناخته شده است. این را به جهت یادداشت تفاهم‌ها و امضای قراردادهای همکاری می‌گویم. اگر فقط فعالیت‌های دانشگاه علامه طباطبائی را در کشور افغانستان بخواهیم بشماریم، فهرست کارها آن قدر زیاد است که امکان نوشتن آن در این مقال کوتاه نیست. با این همه، نمی‌توانم از یکی از ابتکارات بسیار خوب دانشگاه که در دو برنامه تهران و کابل آن شرکت داشتم یاد کنم. منظورم گفت‌وگوهای فرهنگی و تمدنی برای توسعه افغانستان است که همیشه در یادها می‌ماند. به‌ویژه سفر پنجشیر استادان شرکت‌کننده در آن گفت‌وگوها که شرایط امروز افغانستان، آن سفر را برای شرکت‌کنندگان به یک نوستالژی تبدیل کرده است.

یکی از مشهودترین تحولات و اصلاحات ساختاری در بخش‌های پژوهشی دانشگاه اتفاق افتاده است

مسئله و راه‌حل محوری در کانون تحقیقات کاربردی

طی هشت سال گذشته دانشگاه علامه طباطبائی با تدوین سند راهبردی پژوهشی دانشگاه دو ماموریت تولید دانش متناسب با نیازهای جامعه در عرصه علوم انسانی و پیگیری تمهیدات لازم برای بکارگیری این علوم را دنبال کرده است. هدف این است که تا در افق ۱۴۰۴ دانشگاهی از منظر فعالیت‌های پژوهشی در شمار پنج دانشگاه برتر کشور، ۲۰ دانشگاه مطرح علوم انسانی جهان اسلام و ۲۰۰ دانشگاه علوم انسانی مطرح در عرصه بین‌الملل باشد.

✳️ ضرورت تغییرات ساختاری حوزه پژوهش

پیش از این معاونت پژوهشی هیچ ساختاری نداشت. این در حالی است که اکنون اصلی‌ترین مدیریت حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه علامه طباطبائی، مدیریت امور پژوهشی است. در سال‌های گذشته گروه‌های روابط بین‌الملل، چاپ و انتشارات و کتابخانه مرکزی زیر مجموعه معاونت پژوهشی بودند. در ابتدا با موافقت هیات امناء، گروه روابط بین‌المللی از مدیریت پژوهشی جدا و به یک مدیریت جداگانه در ساختار تبدیل شد. همچنین در سال ۱۳۹۴، چارت مرکز چاپ و انتشارات از مدیریت امور پژوهشی نیز جدا شد. مدیریت امور پژوهشی پس از جدا شدن این ادارات، تغییراتی کرد. باید ساختار جدیدی برای این مدیریت تعریف می‌شد. در این راستا سه گروه برای مدیریت امور پژوهشی طراحی شد که شامل گروه‌های برنامه‌ریزی پژوهشی، پژوهش‌های کاربردی و ارزیابی پژوهشی است. در حال حاضر نزدیک به پنج سال است که مدیریت امور پژوهشی با این ساختار در حال ادامه مسیر است. از سویی دیگر پژوهش در دانشکده‌ها هیچ ساختاری نداشت. برای مثال اگر کارمندی در قسمت پژوهش دانشگاه بود ارتقای شغلی نمی‌یافت. بیش از ۹ ماه به صورت مشترک با معاونت توسعه و دفتر بودجه و تسهیلات، شورای پژوهشی و دانشکده‌ها هم‌فکری کردیم و در حال حاضر هر دانشکده، یک گروه پژوهش دارد. می‌گوییم «گروه»، چون ماهیت علمی دارد؛ اما هم‌تراز اداره است. گروه پژوهش، دو ستاره است و افراد علمی و اداری می‌توانند در آن کار کنند. گروه پژوهش در حوزه‌های مختلف مدیر گروه، کارشناس مسئول و کارشناس دارد؛ بنابراین یک ساختار جدید داریم که هم به تسریع کارهای پژوهشی و سیستماتیک شدن امور کمک می‌کند و هم محلی است که کارمندان می‌توانند برای خود ارتقای شغلی متصور شوند. این‌ها برخی از اقداماتی است که در مقایسه با فعالیت‌های سال‌های گذشته در معاونت پژوهشی دانشگاه علامه طباطبائی انجام شده است.

تعداد مقالات علمی-پژوهشی چاپ‌شده اعضای هیأت علمی در نشریات داخلی

سال	تعداد مقالات علمی پژوهشی
۱۳۹۲	۱۲۵۸
۱۳۹۳	۱۲۴۱
۱۳۹۴	۱۴۲۲
۱۳۹۵	۱۴۲۵
۱۳۹۶	۱۳۴۶
۱۳۹۷	۱۷۰۱
۱۳۹۸	۱۷۱۳
۱۳۹۹	۱۷۳۴

در سال ۱۳۹۹ تعداد ۱۷۳۴ مقاله علمی و پژوهشی به چاپ رسیده است، ولی بسیاری از مقاله‌ها نیز پذیرفته و یا در نوبت چاپ قرار داشته‌اند، بنابراین هنوز آمار دقیقی موجود نیست. تعداد مقاله‌های علمی-پژوهشی سال ۹۸ در قیاس با سال ۹۲ رشد ۳۶ درصدی را نشان می‌دهد.

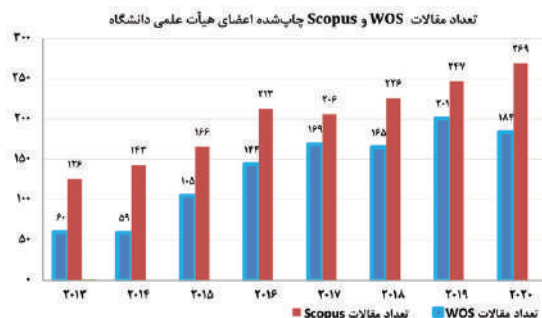
تعداد مقالات WOS و Scopus چاپ شده اعضای هیأت علمی

سال	تعداد مقالات WOS	تعداد مقالات Scopus
۲۰۱۳	۶۰	۱۲۶
۲۰۱۴	۵۹	۱۴۳
۲۰۱۵	۱۰۵	۱۶۶
۲۰۱۶	۱۴۴	۲۱۳
۲۰۱۷	۱۶۹	۲۰۶
۲۰۱۸	۱۶۵	۲۲۶
۲۰۱۹	۲۰۱	۲۴۷
۲۰۲۰	۱۸۴	۲۶۹

چاپ مقالات علمی در نشریات معتبر علمی ملی و بین‌المللی، یکی از شاخص‌های مهم و تعیین‌کننده عملکرد موثر دانشگاه است. گزارش‌های آماری دانشگاه‌ها و نهادهای سنجش و ارزیابی بیرونی دانشگاه بین سال‌های ۹۳ تا ۹۹ بیانگر رشد مقالات WOS، ISC، Scopus در دانشگاه است. اصلاح نظام ارزیابی عملکرد اعضای هیأت علمی، به کارگیری اعضای هیأت علمی جدید جوان و برجسته به لحاظ توانمندی علمی و همچنین ایجاد سازوکارهای کمک به اعضای هیأت علمی جهت چاپ آثار برجسته و ایده‌های آنها در قالب ترجمه مقالات آنها و یافتن مجلات و فصلنامه‌های معتبر از اقدامات موثر در رسیدن به این وضعیت بود. تعداد مقالات WOS و Scopus چاپ شده اعضای هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی سال ۲۰۲۰ در قیاس با سال ۲۰۱۳ افزایش ۲۰۶ درصدی مقالات WOS را نشان می‌دهد. همچنین افزایش ۱۱۳ درصدی مقالات Scopus نیز مشهود است.

تعداد کتاب‌های تألیفی و ترجمه اعضای هیأت علمی

سال	تألیف	ترجمه
۱۳۹۲	۱۸۳	۱۰۷
۱۳۹۳	۱۸۷	۱۰۵
۱۳۹۴	۲۲۳	۱۲۶
۱۳۹۵	۲۲۲	۱۳۳
۱۳۹۶	۱۸۷	۱۲۰
۱۳۹۷	۱۶۳	۸۴
۱۳۹۸	۱۵۷	۶۹
۱۳۹۹	۱۱۴	۶۰

تعداد کتاب‌های تألیفی و ترجمه اعضای هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۹۲، ۱۸۳ تألیف و ۱۰۷ ترجمه بوده است که در سال ۱۳۹۹ تعداد تألیف به ۱۱۴ و تعداد ترجمه به ۶۰ کاهش یافته است، که دلایل آن را می‌توان در عوامل اقتصادی و اجتماعی و سیاسی جست‌وجو کرد.

کارگاه‌های بین‌المللی برگزار شده

سال	تعداد
۱۳۹۵	۱۲
۱۳۹۶	۱۴
۱۳۹۷	۱۷
۱۳۹۸	۲۱
۱۳۹۹	*۸۶

تعداد کارگاه‌های بین‌المللی برگزار شده در دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۹۵، ۱۲ کارگاه بوده است که در سال ۱۳۹۹ به ۸۶ مورد رسیده و رشد ۶۱۶ درصدی را نشان می‌دهد. در واقع تا پیش از ۱۳۹۵ کارگاه‌های بین‌المللی برگزار نشده بود.

* پژوهشکده‌ها و مراکز پژوهشی دانشگاه علامه طباطبائی

دانشگاه علامه طباطبائی ۶ پژوهشکده و پنج مرکز تحقیقات دارد. دانشگاه قبل از ۱۳۹۲ نیز پژوهشکده ثبت شده داشت، اما مجوز پژوهشکده‌ها تمام شده بود و طبق قواعد و آیین‌نامه وزارت علوم می‌بایست این مجورها تمدید می‌شد.

قطب‌های علمی دانشگاه

ردیف	عنوان قطب	تاریخ اخذ مجوز	نام مسئول
۱	ارتباطات و رسانه	۱۳۹۷	دکتر علی اصغر کیا
۲	دولت پژوهی	۱۳۹۷	دکتر شجاع احمدوند
۳	رویکرد نهادی به اقتصاد ایران	۱۳۹۷	فرشاد مؤمنی
۴	ریاضیات مالی	۱۳۹۷	عبدالساده نیسی
۵	مدیریت تکنولوژی و نوآوری	۱۳۹۷	سیدحسین الله طباطبائیان

قطب‌های اولیه‌ای که در دانشگاه شکل گرفته بود همگی فعالیت‌های مربوط خودشان را انجام می‌دادند و جایگاه خود را نیز پیدا کرده بودند. دانشگاه توانست با تغییراتی که وزارت علوم در آن‌ها ایجاد کرده بود خود را وفق دهد و پنج قطب را در دانشگاه علامه طباطبائی تثبیت کند. این قطب‌ها پنج ساله هستند و تا انتهای سال ۱۴۰۱ اعتبار دارند. از سال ۱۳۹۲ فعالیت قطب‌های علمی توسعه یافت و دانشگاه از آنها حمایت ویژه‌ای به عمل آورد. در سال ۱۳۹۷ و پایان دوره پنج ساله این قطب‌ها و با فراخوان وزارت علوم، برای استنادی که مدیر قطب‌ها بودند فراخوانی گذاشته شد که طب آن مقاله‌ها و آثار پژوهشی خود و اعضای هسته قطب را در سامانه قرار دهند. سامانه موارد را بررسی و نتیجه اعلام می‌شد. در این دوره برای اولین بار یک قطب علمی در عولم پایه ایجاد شد و امتیاز تاسیس چهار قطب علمی از ۲۳ قطب علمی علوم انسانی در کشور را دانشگاه علامه کسب کرد.

تعداد هسته‌های پژوهشی دانشگاه علامه طباطبائی

سال	تعداد هسته‌های پژوهشی
۱۳۹۲	-
۱۳۹۳	-
۱۳۹۴	۱۳
۱۳۹۵	۲۳
۱۳۹۶	۲۳
۱۳۹۷	۷
۱۳۹۸	۴۸
۱۳۹۹	۶۵

جدول فوق تعداد هسته‌های پژوهشی دانشگاه را به تفکیک سال‌های مختلف نشان می‌دهد و از رشد ۴۰۰ درصدی در سال‌های اخیر حکایت دارد. یکی از مهم‌ترین اهداف شکل‌گیری هسته‌های پژوهشی حمایت از اعضای هیات علمی برای تولید آثار پژوهشی برجسته است.

❁ کرسی‌های دانشگاهی

کرسی‌های دانشگاهی نیز از حدود ۱۵ سال پیش شکل گرفته‌اند؛ اما از همان ابتدا ساختار و روال خاصی برای‌شان تعریف نشده بود. طی سال‌های اخیر، به این کرسی‌ها با ساختار مشخصی هدایت و شیوه‌نامه‌های دقیقی برای آن طراحی شد. از جمله کرسی‌هایی که در این مدت برگزار شده است می‌توان به کرسی‌های نظریه‌پردازی، نوآوری، نقد اشاره کرد. همچنین نزدیک به ۳۰۰ کرسی ترویجی در همین مدت برگزار شده است.

کرسی‌های ترویجی و نظریه‌پردازی برگزار شده

سال	تعداد کرسی ترویجی و نظریه‌پردازی
۱۳۹۳	۳۴
۱۳۹۴	۵۰
۱۳۹۵	۴۸
۱۳۹۶	۴۹
۱۳۹۷	۳۴
۱۳۹۸	۱۶

پیش از این معاونت پژوهشی هیچ ساختاری نداشت. این در حالی است که اکنون اصلی‌ترین مدیریت حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه علامه طباطبائی، مدیریت امور پژوهشی است

در جدول فوق تعداد تعداد کرسی نظریه‌پردازی دانشگاه به تفکیک سال‌های مختلف نشان داده شده است. از مهرماه ۱۳۹۲ در حوزه نظریه‌پردازی یک سیاست‌گذاری عام و متداوم برقرار شد که محصول آن تعداد ۳۱۴ کرسی ترویجی و پنج کرسی تخصصی نهایی است. این مساله اهمیت فراوانی دارد زیرا علوم انسانی، عرصه نظریه‌پردازی است. پس یکی از وظایف اصلی واحدهای پژوهشی در دانشگاه علامه طباطبائی، می‌بایست پرداختن به موضوع نظریه‌پردازی باشد.

❁ ۲۴ برابر شدن آورده مالی از قراردادهای پژوهشی

ارتباط با جامعه و صنعت از طریق اساتید محترم دانشگاه به‌ویژه با توجه به ماهیت علوم انسانی و جذب پروژه‌های بیرون از دانشگاه رشد بسیار موفقی داشته و در سال‌های اخیر دانشگاه به رکوردی تازه در جذب بودجه‌های پژوهشی از طریق ارتباط با جامعه و صنعت رسیده است. همه این موارد بیانگر آن است که دانشگاه در مسیر رسیدن به جایگاهی مطلوب قرار دارد.

تعداد طرح‌های پژوهشی درون دانشگاهی و برون دانشگاهی

سال	تعداد طرح‌های پژوهشی درون دانشگاهی	تعداد طرح‌های پژوهشی جذب‌شده برون دانشگاهی	جمع مبلغ قرارداد طرح‌های برون دانشگاهی
۱۳۹۲	۸۵	۱۱	۶۰۵۵۱۷۷۰۰۰ ریال
۱۳۹۳	۹۸	۳۳	۱۷۴۶۲۸۵۰۰۰ ریال
۱۳۹۴	۵۷	۵۱	۶۲۲۴۰۷۹۵۰۰۰ ریال
۱۳۹۵	۱۷۲	۴۲	۳۳۶۰۳۶۰۰۰۰ ریال
۱۳۹۶	۱۹۲	۴۵	۵۲۳۰۱۱۴۲۰۰۰۰ ریال
۱۳۹۷	۲۷۸	۴۵	۴۶۱۳۷۶۵۰۰۰۰ ریال
۱۳۹۸	۲۰۹	۴۲	۳۲۵۴۴۷۰۰۰۵۱ ریال
۱۳۹۹	۱۱۴	۶۰	۷۲۰۸۵۵۳۱۵۰۰ ریال

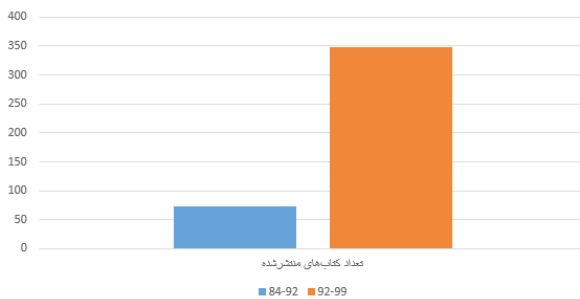
در جدول فوق تعداد طرح‌های پژوهشی درون دانشگاهی و برون دانشگاهی دانشگاه به تفکیک سال‌های مختلف آمده است. در کل طرح‌های پژوهشی دانشگاه رشدی ۸۱ درصدی دارد. افزایش قابل توجه تعداد طرح‌های پژوهشی برون دانشگاه در سال‌های اخیر علاوه بر آورده مالی قابل قبول برای دانشگاه، نشانه تقویت ارتباط دانشگاه با حوزه سیاست‌گذاری و اجرایی کشور است. مقایسه مالی آورده مالی طرح‌های پژوهشی برون دانشگاهی از ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ نیز نشان از افزایش ۲۴ برابری درآمد را نشان می‌دهد.

* انتشار ۳۴۸ عنوان کتاب

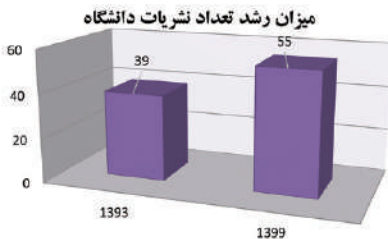
یکی از عرصه‌هایی که با بخش‌های پژوهشی پیوند مستحکمی دارد، تالیف کتاب است. به نظر می‌رسد دانشگاه علامه طباطبائی طی هشت سال گذشته در این زمینه موفقیت‌های چشم‌گیری به دست آورده است. به طوری که انتشارات دانشگاه علامه طی دوره‌های هشت ساله (۹۲ تا ۹۹) توانست ۳۴۸ عنوان منتشر کند. این در حالی است که در مدت مشابه ۸۴ تا ۹۲ این عدد تنها ۷۳ عنوان بوده است.

مقایسه آمار عناوین کتاب‌های منتشر شده در دوره ۸ ساله (۸۴-۹۲) و (۹۲-۹۹)

همان‌طور که در جدول می‌بینید، تعداد کتاب‌های منتشر شده (اعم از کتب اعضای هیات علمی، مجموعه مقالات و سایر کتب تخصصی حوزه علوم انسانی) در دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۹۹ نسبت به سال ۹۲ رشد ۱۸۰ درصدی را نشان می‌دهد.

تعداد نشریات دانشگاه

سال	تعداد
۱۳۹۲	۳۶
۱۳۹۳	۳۹
۱۳۹۴	۳۹
۱۳۹۵	۴۰
۱۳۹۶	۴۵
۱۳۹۷	۴۹
۱۳۹۸	۵۳
۱۳۹۹	۵۵

همان‌طور که این جدول نشان می‌دهد، تعداد نشریات دانشگاه علامه در سال ۹۹ نسبت به سال ۹۲ رشدی ۵۷ درصدی را نشان می‌دهد.

• یکی از اقدامات کلیدی و حرفه‌ای دانشگاه، راه‌اندازی سایت خرید و فروش و نمایشگاه کتاب دانشگاه به نشانی <https://book.atu.ac.ir> بوده است.

یک ساختار جدید داریم که هم به تسریع کارهای پژوهشی و سیستماتیک شدن امور کمک می‌کند و هم محلی است که کارمندان می‌توانند برای خود ارتقای شغلی متصور شوند

❁ سایر اقدامات گزارش ۸ ساله چاپ و انتشارات دانشگاه

- ثبت نشریات در ایندکس بین‌المللی (۲۰ عنوان نشریه در ایندکس بین‌المللی DOAJ ثبت شده است)
- اسکن و بارگذاری کل مقالات منتشر شده دانشگاه از سال‌های قبل روی سامانه
- ایجاد دسترسی و امکان دانلود مقالات به صورت رایگان
- ایندکس کل مقالات دانشگاه در پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی نظیر نورمگز، مگیران، سیویلیکا، google scholar، ISC، SID
- ثبت نشریات در شبکه‌های اجتماعی نظیر لینکدین، ریسرچ گیت و آکادمیا
- ایجاد امکان مشابهنه‌یابی با نرم‌افزار سمیم نور برای همه نشریات
- تهیه کد شناسه دیجیتال doi برای همه مقالات
- آماده‌سازی نشریات برای نمایه‌سازی در پایگاه اسکوپوس
- تهیه شیوه‌نامه برای نشریات و ایجاد وحدت رویه
- انتشار مقالات و ویژه‌نامه‌ها در راستای نیاز جامعه (مانند ویژه‌نامه‌هایی در خصوص ۱- بحران آب و مسائل اجتماعی ۲- مسائل کرونا)
- انتشار نشریات تخصصی و علمی در زمینه مسائل مختلف جامعه به زبان فارسی و لاتین
- دریافت مجوز ارشاد و راه‌اندازی نشریات جدید: ۲۱ مورد (نام نشریات در جدول ذیل قابل مشاهده است)

نشریات تازه تأسیس

ردیف	زمان	عنوان نشریات
۱	دوفصلنامه	computational statistics and modeling
۲	دوفصلنامه	Digital Content Management
۳	دوفصلنامه	International Journal of Applied Clinical Psychology
۴	فصلنامه	Iranian Journal of Distance Learning Innovations
۵	دوفصلنامه	journal of International Commercial and Investment Arbitration
۶	دوفصلنامه	Journal Of Mathematics and Modeling in Finance
۷	دوفصلنامه	New Approaches in Sport Sciences
۸	دوفصلنامه	Research en Langue Francaise

تعداد مقالات
و WOS
Scopus
چاپ شده اعضای
هیأت علمی
دانشگاه علامه
طباطبائی سال
۲۰۲۰ در قیاس با
سال ۲۰۱۳ افزایش
۲۰۶ درصدی
مقالات WOS را
نشان می‌دهد.
همچنین افزایش
۱۱۳ درصدی
مقالات Scopus
نیز مشهود است

عناوین نشریات	زمان	ردیف
Society and Culture in the Muslim World	دو فصلنامه	۹
اقتصاد محیط زیست و منابع طبیعی	فصلنامه	۱۰
بازیابی دانش و نظام‌های معنایی	فصلنامه	۱۱
پژوهش و نقد علوم انسانی	فصلنامه	۱۲
پژوهش‌های رهبری و مدیریت آموزشی	فصلنامه	۱۳
پژوهشنامه روابط جهانی	دو فصلنامه	۱۴
پژوهشنامه زبان ادبی	دو فصلنامه	۱۵
پژوهشنامه کلام تطبیقی شیعه	دو فصلنامه	۱۶
دولت پژوهی	فصلنامه	۱۷
عرفان پژوهی در ادبیات	دو فصلنامه	۱۸
مطالعات پیش دبستانی و دبستان	فصلنامه	۱۹
مطالعات تطبیقی و میان رشته‌ای ادبیات	دو فصلنامه	۲۰
مطالعات رسانه‌های نوین	فصلنامه	۲۱

تعداد کارگاه‌های بین‌المللی برگزار شده در دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۹۵، ۱۲ کارگاه بوده است که در سال ۱۳۹۹ به ۸۶ مورد رسیده و رشد ۶۱۶ درصدی را نشان می‌دهد. در واقع تا پیش از ۱۳۹۵ کارگاه‌های بین‌المللی برگزار نشده بود

نکته قابل تامل درباره نشریات دانشگاه این است که علاوه بر دریافت مجوز ۲۱ فصلنامه و دو فصلنامه جدید از ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹، مجوز بسیاری از نشریات پیشین که در حال ابطال شدن یا منقضی شدن بود تمدید و به فعالیت پژوهشی خود ادامه دادند.

سامانه مد پیریت همایش‌های علمی دانشگاه علامه طباطبائی

سامانه‌های تسهیل خدمات پژوهشی

تا قبل از سال ۱۳۹۲، سامانه مشخصی در دانشگاه وجود نداشت و کارها به صورت دستی انجام می‌شد. تنها سامانه فعال در آن سال، ویژه نشریات علمی دانشگاه بود و به نیازهای گسترده‌ما پاسخ نمی‌داد. «سامانه مدیریت امور پژوهشی»، یکی از اولین‌هایی بود که به دانشگاه اضافه شد. این سامانه ویژگی‌های کاربردی زیادی داشت؛ ولی اصلی‌ترین خاصیت آن تجمیع اطلاعات بود. همچنین اعضای هیات علمی، در هر ساعتی از شبانه‌روز می‌توانستند اطلاعات و مقالات خود را وارد و ثبت کنند.

❁ سامانه همایش‌ها

همایش‌ها سامانه‌ای نداشتند و ساماندهی آن‌ها نیز به صورت دستی انجام می‌شد؛ اما در حال حاضر «سامانه همایش‌ها» خریداری و نصب شده است. وقتی همایشی مصوب می‌شود در این سامانه یک صفحه یا وبسایت به آن همایش اختصاص داده می‌شود. در واقع از صفر تا صد یک همایش از فراخوان گرفته تا دریافت مقالات، داوری و... در آن انجام می‌شود و دیگر هیچ چیز دستی یا ایمیلی نیست. با این حال، سامانه مدیریت امور پژوهشی در دست اصلاح است؛ بنابراین دیگر پیچیدگی‌های قبلی را ندارد و امکانات بیشتری را در اختیار کاربر می‌گذارد.

❁ سامانه فروش کتاب

از سوی دیگر اکنون در دانشگاه پرتالی وجود دارد که بخشی از آن سامانه نشریات قرار دارد و قسمتی دیگر مربوط به سامانه فروش آنلاین کتاب است. سامانه نشریات دست‌خوش تغییرات مهمی شد و در حال حاضر یکی از بهترین سامانه‌هایی است که از آن استفاده می‌شود. در سال ۱۳۹۸ با بازنگری در مقررات انتشارات دانشگاه، قرار شد آثار به صورت متمرکز به سامانه نشر برسد و دیگر در دانشگاه‌ها بررسی نشود. برای همین کمیسیون‌های تخصصی مشابه هیات ممیزه برای آن تشکیل شد. سامانه فروش آنلاین کتاب نیز ویرترین تولیدات انتشارات است. این سامانه کمک کرد تا آرشبو دقیقی از آثار منتشر شده با اطلاعات جزء به جزء در اختیار کاربر قرار گیرد.

❁ سامانه علم‌سنجی

علم‌سنجی، بخش لاینفک حوزه پژوهشی است. دانشگاه اگر فعالیت اعضای هیات علمی را از لحاظ تولیدات علمی و پیشرفت اصولی رصد نکند نمی‌تواند تصمیمات درستی بگیرد؛ بنابراین «سامانه علم‌سنجی»

خریداری شده است که به زودی نصب خواهد شد. این سامانه تمام فعالیت اعضای هیات علمی را با اطلاعات دقیق در اختیار بخش پژوهش قرار می‌دهد. همچنین سامانه علم سنجی، وضعیت رقابتی هم ایجاد می‌کند؛ به این صورت که عضو هیات علمی خودش را در کنار سایر افراد می‌بیند و تلاش می‌کند تا بتواند به مدارج بالاتر برسد و رتبه بهتری کسب کند.

❁ سامانه اخلاق در پژوهش

دانشگاه علامه طباطبائی، جزو معدود دانشگاه‌هایی است که کد اخلاق صادر می‌کند. در واقع از سایر دانشگاه‌ها برای دریافت کد اخلاق پژوهش‌ها به «سامانه اخلاق در پژوهش» دانشگاه علامه طباطبائی مراجعه می‌کنند. پیش‌بینی می‌شود در آینده هم بسیاری از مجلات، مقاله فاقد کد اخلاق را چاپ نکنند. وزارت علوم هم در آیین‌نامه جدیدی، نام تخلفات پژوهشی را اخلاق در پژوهش گذاشته است. وظیفه این اخلاق در پژوهش، برخورد با تخلفات پژوهشی است. با این حال لازم است بدانیم هر دو مورد، یک رسالت اصلی دارند و آن پیشگیری از اتفاقات غیر اخلاقی است. برای همین معاونت پژوهشی کارگاه‌های مختلف برگزار کرده است. مدرسه تابستانی اخلاق در پژوهش در سال ۱۳۹۸ و مدرسه زمستانی اخلاق در پژوهش در سال ۱۳۹۹ برگزار شدند. خوشبختانه دریافت کد اخلاق به خوبی جا افتاده است؛ از این رو جنبه پیشگیرانه این اتفاق باعث شده که از درصد تخلفات پژوهشی کم شود.

❁ سامانه به پژوه

سامانه همراه مدیریت منابع پژوهشی «به پژوه» از سوی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه و با همکاری پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برای مدیریت منابع پژوهشی به ویژه در بافت جامعه دانشگاهی کشور، و دیگر مراکز پژوهشی راه‌اندازی شده است. هدف از توسعه این خدمات، افزون بر افزایش دسترسی به منابع و خدمات کتابخانه دیجیتال دانشگاه، امکان دسترسی یکپارچه به محتوای تمامی کتابخانه‌های دانشگاهی ایران به صورت پیوسته است.

خدمات به پژوه:

- امکان انتشار بروندهای علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و فروش پیوسته آنها (نشر الکترونیکی)
- قابلیت دسترس پذیرسازی جزوه‌ها و دیگر منابع آموزشی اساتید از طریق پروفایل‌های اختصاصی و تنظیم دسترسی دانشجویان به این منابع
- قابلیت جست‌وجو و مرور محتوای دیگر سامانه‌های نشر الکترونیکی و کتابخوان مانند کتابراه، پاتوق، و جز آن به صورت یکپارچه و در محیط به پژوه
- مدیریت منابع اطلاعاتی در فرایند پژوهش با تامین ابزارهای مورد نیاز پژوهشگران، امکان شخصی‌سازی منابع و خدمات متناسب با نیازهای پژوهشگران و جز آن

❁ آزمایشگاه علوم شناختی

مورد قابل توجه دیگر در دانشگاهی با سابقه علوم انسانی، تأسیس آزمایشگاه‌هاست. خیلی‌ها در ابتدای کار معتقد بودند که آزمایشگاه‌ها در دانشکده روانشناسی و علوم ارتباطات مورد نیاز هستند؛ اما با وجود علمی مثل علوم شناختی، مدیریت، رشته‌های تربیت‌بدنی و... لزوم تأسیس آزمایشگاه پیش از پیش احساس می‌شود.

هیات امناء نیز با این طرح موافقت کرد و آزمایشگاه مرکزی به وجود آمد. ذیل آزمایشگاه مرکزی، آزمایشگاه‌های علوم شناختی، تربیت‌بدنی، روانشناسی، علوم داده و ریاضی، با کمک وزارت علوم، ستاد علوم

شناختی، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تأسیس و تجهیز شدند. این آزمایشگاه‌ها فضایی را ایجاد کردند که اساتید و دانشجویان بتوانند بخشی از کار پژوهشی خود را به آنجا ببرند. آزمایشگاه‌ها از لحاظ مرجعیت، پیشرفت علمی، تبدیل علم به ثروت و بسیاری موارد دیگر می‌توانند موثر باشند.

❁ خوشه‌های مشاورتی و نشست‌های حل مسائل کشور

پژوهش‌پشتوانه آموزش است و آموزش در خدمت تولید علم، کارآفرینی و ارزش آفرینی است و این‌ها یک چرخه را تشکیل می‌دهند. امروزه نشست‌های متعدد ملی، بین‌المللی و کمک به حل مسائل کشور در دانشگاه برگزار می‌شود. از سویی برای هر کدام از این فعالیت‌ها شیوه‌نامه‌های خاصی تصویب شد. رویکرد اصلی دانشگاه علامه طباطبائی در طی هشت سال گذشته این بوده که پژوهش‌ها، بخشی از مشکلات کشور را حل کند. در همین راستا نشست‌های کمک به حل مسائل کشور به صورت کتاب در آمده و به تمام دستگاه‌های اجرایی مرتبط ارسال شده است. همچنین در این نشست‌ها افرادی که در حوزه‌های تخصصی سرشناس بودند نیز شرکت می‌کردند و از نظرات آن‌ها استفاده می‌شود. تا کنون سه کتاب منتشر شده و کتاب چهارم نیز در دست چاپ است. این‌ها به صورت سیستماتیک در حال عرضه به دستگاه‌های اجرایی هستند و برخی از دستگاه‌ها از آن‌ها استفاده کرده‌اند. در دانشگاه، حمایت ویژه‌ای از نشست‌های کمک به حل مسائل کشور ترتیب داده شده است و با نگاهی خاص، اعتبار و بودجه مشخصی برای آنها در نظر گرفته شده است.

دانشگاه علامه طباطبائی در طول پنج سال گذشته سلسله نشست‌هایی را با حضور استادان و گروه‌های

آموزشی و پژوهشی در خصوص کمک به حل مسائل و مشکلات کشور برنامه‌ریزی و اجرا کرده که بر همین اساس، مسائل و معضلات دستگاه‌های اجرایی که در حیطه صلاحیت علمی و زمینه تخصصی گروه‌های مربوطه قرار دارند، شناسایی و ضمن دعوت از مسئولان دولتی و مدیران دستگاه‌های اجرایی، طی جلساتی به بحث کارشناسی گذاشته می‌شوند. نتایج این نشست‌ها در قالب رهنامه‌های سیاستی تنظیم شده و به دستگاه‌های اجرایی ارائه می‌شود.

دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری و هماهنگی دیگر دانشگاه‌های برتر می‌تواند مشخصاً به کمک دولت و دستگاه‌های اجرایی بیاید. این دانشگاه می‌تواند با تکیه بر ظرفیت‌های خود در رفع مسائل و مشکلات کشور به دولت کمک کند و طبق فرمایش مقام معظم رهبری و نیاز امروز کشور نیز بانی راه‌اندازی کمیته رصد ساختارهای پولی و مالی کشور باشد.

از طرفی در چند سال اخیر، خوشه‌های مشورتی نیز برای کمک به حل مسائل کشور به معاونت پژوهشی کمک کرده‌اند. در کل کشور پنج خوشه مشورتی وجود دارد که خوشه‌های مشورتی پولی و بانکی و ارتباطات و رسانه در دانشگاه علامه طباطبائی تشکیل شده‌اند. این دو خوشه به بسیاری از دستگاه‌های اجرایی به خصوص دستگاه‌هایی که برای کشور تصمیم‌ساز هستند مشورت دادند، توصیه سیاستی نوشتند، در جلسات با عالی‌ترین مقام‌های اجرایی شرکت کردند، کار پژوهشی انجام دادند و راه‌حل‌های مناسبی برای حل مشکلاتی که در حوزه تخصصی آنهاست ارائه کردند.

استادان اقتصاد و مدیریت مالی دانشگاه علامه آمادگی دارند با همکاری سایر استادان دانشگاه‌های برتر سامانه‌ای برای رصد یکپارچه و مداوم نظام پولی و مالی کشور راه‌اندازی کنند و با ارائه تحلیل‌های لحظه‌ای از وضع موجود در راستای برنامه‌ریزی و اقدام، پیشنهادها و کاربردی ارائه کنند که این امر سبب استفاده دولت از ظرفیت فعال دانشگاه‌ها در مدیریت پولی و مالی کشور می‌شود و از آسیب‌های ایجاد انحصار فکری در سیاست‌گذاری‌های کاهد.

زمینه دیگری که دانشگاه علامه طباطبائی بعد از شکل گرفتن ساختار این خوشه‌های پژوهشی می‌تواند در آن پیشگام باشد، کمک به دولت در ترمیم و تقویت اعتماد عمومی است. استادان دانشگاه علامه طباطبائی می‌توانند بانی شوک‌های مثبت رسانه‌ای باشند آن هم در فضایی که رسانه‌ها و فضای مجازی خواسته یا ناخواسته برای تخریب اعتماد عمومی عمل می‌کنند. این تنها بخشی از ظرفیت نهادینه شده در دانشگاه است که قابل فعال شدن به نفع دولت و سیاست‌های آن است. موارد مشابه دیگری نیز در دسترس هستند که به محض اعلام اراده دولت، در مدت کوتاهی قابل اجرا هستند.

رونق همکاری‌های علمی بین‌المللی با وجود ترامپ و کرونا

شاید مهمترین عرصه تبلور قدرت نرم علمی دانشگاه علامه طباطبائی همکاری‌های علمی بین‌المللی آن باشد. عرصه‌ای که به طبع از دیگر حوزه‌های سیاسی و بین‌المللی تاثیر می‌پذیرد، ولی همچنان به تلاش خود ادامه می‌دهد. همان‌طور که در جدول مقایسه‌ای همکاری‌های بین‌المللی علمی می‌بینید گرچه این فعالیت‌ها روندی صعودی را طی می‌کرد ولی پس از خروج رئیس‌جمهوری امریکا از برجام و افزایش قیمت دلار، این همکاری‌ها به‌ویژه با طرف‌های اروپایی کاهش یافت. همچنین سال ۹۹ پس از همه‌گیری کرونا، تقریباً همه سفرها لغو شدند. با این همه شاخص‌های دانشگاه در زمینه تدریس استادان ایرانی در دیگر کشورها و نیز تدریس استادان خارجی در کلاس‌های ما افزایش چشمگیری یافتند.

همکاری‌های علمی بین‌المللی از سال ۹۳ تا ۹۹

ردیف	موضوع فعالیت	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹
۱	امضای تفاهم‌نامه‌های خارجی	۱۴	۱۸	۲۰	۳۶	۲۳	۲۴	۱۳
۲	امضای تفاهم‌نامه‌های داخلی	۳	۳	۲	۱	۱	۰	۳
۳	برگزاری همایش‌های بین‌المللی	۵	۵	۱۶	۱۰	۶	۸	۱۳
۴	شرکت استادان در همایش‌های علمی بین‌المللی	۳۰	۳۷	۶۶	۱۰۰	۴۵	۴۰	-
۵	شرکت دانشجویان در همایش‌های علمی بین‌المللی	۴	۹	۹	۲۲	۱۴	۱۷	-
۶	برگزاری دوره‌های مشترک بین‌المللی	-	-	-	-	-	۳	۳
۷	بازدیدهای علمی اعضای هیات علمی و کارشناسان	۱۴	۵۶	۴۷	۵۸	۴۳	۳۴	-
۸	بازدید استادان خارجی از دانشگاه	۶۲	۹۴	۶۸	۹۴	۱۴۱	۲۵۵	-
۹	بازدید دانشجویان خارجی از دانشگاه	۳۳	۳۰	۱۰	۲۶	۸	۰	-
۱۰	فرصت‌های مطالعاتی اعضای هیات علمی	۳	۳	۶	۸	۶	۶	۱
۱۱	فرصت‌های مطالعاتی دانشجویان	۹	۹	۱۶	۱۴	۲۱	۱۰	۷
۱۲	شرکت استادان در دوره‌های دانش‌افزایی بین‌المللی	۰	۰	۴	۷	۱۱	۳	-
۱۳	شرکت دانشجویان در دوره‌های دانش‌افزایی بین‌المللی	۰	۰	۳۳	۳۸	۳۲	۳۲	۴۷
۱۴	دوره دانش‌افزایی دانشجویان خارجی	۳۱	۵۸	۷۹	۱۰۷	۱۴۷	۱۴۰	۶۱۰
۱۵	فرصت مطالعاتی استادان خارجی	۱	۱	۵	۱۵	۳	۹	۸
۱۶	تدریس استادان خارجی	۷	۱۰	۸	۹	۶	۶	۱۷۲
۱۷	تدریس اعضای هیات علمی، بیرون از ایران	۴	۶	۱۲	۱۰	۵	۷	۲۰۱
۱۸	شمار دانشجویان خارجی	۱۱۲	۱۳۲	۱۵۱	۲۲۸	۲۴۶	۲۵۷	۳۶۴
۱۹	شرکت در کارگاه‌های علمی بین‌المللی اعضای هیات علمی	۵	۸	۱۹	۴۵	۲۵	۲	-
۲۰	شرکت در کارگاه‌های علمی بین‌المللی دانشجویان	۰	۳	۹	۲۵	۲۴	۱۵	۱۳
۲۱	شرکت استادان خارجی در کارگاه‌های علمی بین‌المللی دانشگاه	۱۲	۱۸	۱۲	۳۶	۴۹	۲۱	۱۷۲
۲۲	برگزاری سخنرانی‌های علمی بین‌المللی	۱۰	۲۱	۱۵۵	۱۳۵	۷۶	۸۰	۴۱
۲۳	پژوهش‌های مشترک بین‌المللی	-	۱	۳	۱۰	۱۲	۷	۱۱
۲۴	همکاری با سازمان‌های علمی بین‌المللی	۶	۶	۷	۷	۸	۸	۸
۲۵	اصلاح شیوه‌نامه‌ها	۴	۳	۶	۳	۲	۰	۲
۲۶	نگارش شیوه‌نامه‌های تازه	۱۳	۶	۳	۱	۳	۱	۱
۲۷	شرکت در المپیادهای علمی بین‌المللی	۱۰	۲۶	۶	۲۳	۲۰	۱۴	۳
۲۸	مجموع سفرهای علمی بین‌المللی اعضای هیات علمی و کارشناسان	۵۷	۱۲۰	۱۵۰	۲۲۸	۱۱۰	۹۵	۱
۲۹	مجموع سفرهای علمی بین‌المللی دانشجویان	۳۱	۷۹	۶۷	۱۲۹	۱۱۲	۹۸	۱۲
۳۰	مجموع بازدیدها و فعالیت‌های استادان خارجی در دانشگاه	۸۱	۱۴۱	۲۴۳	۲۸۶	۲۷۵	۲۹۲	-
۳۱	مجموع بازدیدها و فعالیت‌های دانشجویان خارجی در دانشگاه	۳۴	۳۱	۹۴	۱۳۶	۱۸۷	۱۴۷	-

سربلندی داخلی و بین‌المللی علامه

ما در آغاز کار پژوهشی خود به دنبال ارتقا و حضور دانشگاه علامه طباطبائی در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی دانشگاه‌ها بودیم. دانشگاه بعد از یک سال فعالیت در عرصه پژوهش در رتبه‌بندی داخلی و بین‌المللی قرار نمی‌گرفت. ما تمرکز خود را بر شاخص‌های بین‌المللی گذاشتیم. در این راستا شاخص دانشگاه‌هایی که علوم انسانی داشتند را مطالعه کردیم. آیین‌نامه‌گزیند نیز بر این اساس تهیه کردیم. این آیین‌نامه فرمول‌هایی داشت که بر اساس این آن اگر اساتید مقاله‌ای چاپ می‌کردند، مقاله باید ارجاع داده شود تا امتیازی به استاد تعلق بگیرد. در نتیجه این شیوه‌گرفت اساتید چند برابر شد.

دکتر عبدالساده
نیسی

مدیرکل دفتر
حمایت و پشتیبانی
امور پژوهشی و
فناوری وزارت علوم

❖ داستان تدوین آیین‌نامه‌گرفت (پژوهانه)

از سوی دیگر، برای اینکه ما دانشگاهی علوم انسانی بود باید شاخص‌های این رشته را در می‌آوردیم. از این رو بحث کرسی‌ها در آیین‌نامه‌گرفت پررنگ شد. آیین‌نامه‌گرفت را بر اساس جایگاه خود در رتبه‌بندی امور بین‌المللی و اینکه در جهان نام دانشگاه علامه طباطبائی کجا قرار گیرد تغییر دادیم. پس در عرصه پژوهش کار بسیار مهمی صورت گرفت. در آیین‌نامه‌گرفت، خط‌مشی که بر اساس آن دانشگاه با حفظ ماهیت علوم انسانی و در رتبه‌بندی حرف اول را بزند، تغییر دادیم. بر اساس آیین‌نامه‌گرفت باید اساتید آموزش می‌دیدند. جلساتی متعددی شکل می‌دادیم و یکی از اتفاقات مهم این دوره شکل‌گیری کمیته‌هایی بود که به بنده در امور تصمیم‌گیری کمک می‌کردند. البته هر زمان هم از درستی نظر خود اطمینان داشتم نظرم را در آیین‌نامه‌ها اعمال می‌کردم. ما با آیین‌نامه‌گرفت، یک سند استراتژیک درست کردیم که در آن مواردی مهمی درباره وظایف کارشناسان و چگونگی گزارش مدیران در آن قرار گرفته است. از مهم‌ترین امور پژوهشی در این برهه زمانی این بود که ضمن حفظ ماهیت علوم انسانی دانشگاه، در رتبه‌بندی بین‌المللی حضور پیدا کردیم.

❖ سامانه‌ای برای مستندسازی پژوهش‌ها

مشکل اساسی دیگر ما در آغاز کار این بود که گزارش مستندی از مقاله اساتید نداشتیم. به عبارتی دیگر برای سنجش وضعیت هیچ‌گونه استنادی در دسترس نبود و به صورت مستند تعداد مقاله‌ها را نمی‌توانستیم به وزارت علوم اعلام کنیم. در این زمینه یک سامانه پژوهشی راه‌اندازی کردیم، همه اساتید موظف به گذاشتن اطلاعات پژوهشی خود در این سامانه شدند. در نتیجه در این سامانه برای اساتید رزومه شکل و تمام مقالات در این سامانه قرار گرفت. سامانه‌ای کردن کارهای پژوهشی یکی از اقداماتی بود که طبق آن تمام مقالات و کارها در آن جا قرار گرفته شود؛ ایجاد سامانه‌های جدید فقط تغییر ساختار دانشگاه نیست، بلکه تغییر فرهنگ نیز هست. در این زمینه اساتید خیلی همکاری کردند و کارهای مهمی شکل گرفت. همه با این سامانه آشنا شدیم.

بعد از آن کتاب‌ها و مقالات و آیین‌نامه‌گرفت و تمام اطلاعات پژوهشی دانشگاه را در سامانه ثبت می‌شد. تغییر فرهنگ بود، زیرا فرهنگ چانه‌زنی در ارزیابی و ارتقا که پیش از آن دستی صورت می‌گرفت را به کلی حذف کرد. از سویی دیگر یک کار شاخص ساماندهی قراردادهای پژوهشی اساتید بود. پیش از آن اساتید طرح‌های خود را به دانشگاه نمی‌دادند و مستقیم با دستگاه‌ها قرارداد می‌بستند. با نگارش آیین‌نامه‌ای در این زمینه که طبق آن آوردن طرح در دانشگاه علامه طباطبائی یک امتیاز برای اساتید محسوب می‌شد، این مساله حل شد. اکنون حجم قابل قبولی از طرح‌های برون دانشگاهی از این طریق در دانشگاه با همکاری اساتید مدیریت و انجام می‌شود.

✱ مشورت برای حل مسائل کشور

کار دیگر موضوع نشست‌های حل مسائل کشور است. دانشگاه علامه طباطبائی به عنوان دانشگاه مرجع علوم انسانی در جهت کاربردی کردن علوم انسانی بر آمده است و تلاش می‌کند تا مسائل کشور را حل کند. برای نمونه می‌توان به برگزاری نشست‌های «کمک به حل مشکلات کشور» اشاره کرد. نشست‌هایی که پیشینه آن به اسفند سال ۹۳ باز می‌گردد. از دل همین نشست‌ها توصیه‌های سیاستی به دستگاه‌های اجرایی کشور ارسال شده است و اعضای هیات علمی دانشگاه با ارائه نظرات علمی در زمینه مشکلات کشور، دستگاه‌های اجرایی را یاری می‌کنند. اولین نشست در دانشکده اقتصاد تشکیل شد که چند وزیر حضور داشتند. مثلاً در بحث برجام چندبار وزیر امور خارجه حضور پیدا کرد و با حضور اساتید موافق و مخالف و بدون هیچ حاشیه‌ای و با عینک علمی به بررسی مسائل پرداخته می‌شد. نتیجه نشست مباحث مکتوب و طی نامه‌ای از طریق رئیس دانشگاه برای دولت ارسال می‌شود. برای همین چندین بار معاون رئیس جمهوری در این زمینه از دانشگاه قدردانی کرد. بر طبق همین اقدام بود که دانشگاه علامه طباطبائی به دانشگاه حل مشکلات کشور معروف شد.

هرچند چهار سالی است که در دانشگاه علامه طباطبائی حضور ندارم و به وزارت علوم رفته‌ام باید صادقانه تاکید کنم در بخش علوم انسانی به آسانی از نقش دانشگاه علامه طباطبائی نمی‌توان گذشت. در هر شورا حرف از دانشگاه علامه طباطبائی است. زمانی که پژوهش علوم انسانی و اسلامی جمع شود، دانشگاه علامه طباطبائی به عنوان مرجع است. وزارت علوم هم اگر نیم‌نگاهی به حل المسائل بودن علوم انسانی داشته باشد بی‌گمان این نیم‌نگاه را به دانشگاه علامه دارد؛ زیرا همان طور که گفتم این دانشگاه به حل مسائل کشور می‌پردازد.

نقش علامه طباطبائی بسیار پررنگ است به طوری که استادان دانشگاه علامه طباطبائی در شوراها تخصصی وزارت علوم حرف اول را می‌زنند. وقتی ما وارد مراکز فناوری دانشگاه‌ها شدیم، سراغ دانشگاه علامه آمدند؛ بحث رسیدن و نرسیدن به اهداف کلان تعیین شده از دیدگاه من با دیگری فرق می‌کند، اما به طور کلی در کشور، دانشگاه علامه طباطبائی قطب علوم انسانی است. زمانی که گزارشی از تعداد مقالات دانشگاه علامه تهیه کنند این گزارش قابل قیاس با دانشگاه‌های دیگر نیست. طبق همین اعتبار بحث خوشه‌های اقتصادی و اجتماعی را به دانشگاه علامه سپردند. از مدیریت خاصی دفاع نمی‌کنم و بلکه منظورم اساتید بنامی است که در این دانشگاه حاضرند.

✱ فواید رویکرد علمی و مدیریت حرفه‌ای

طی این مدت به اعتراف بسیاری از ناظران در دانشگاه علامه طباطبائی تغییرات زیادی انجام شده است. به نظرم این تغییرات بیشتر متأثر از نگرش مدیرانی است که دکتر سلیمی انتخاب کرد. البته بنده درک زیادی از مسائل سیاسی ندارم، اما اگر دانشگاه علامه طباطبائی را با سایر دانشگاه‌های داخل مقایسه کنیم، رویه‌ها و سیاست‌هایی در این دانشگاه وجود دارد که در فضای موجود، جای دیگری نیست. ما در بحث فرصت مطالعاتی، اعزام اساتید جوان دانشگاه را در آیین‌نامه قراردادیم. تیم دانشگاه با این مسئله با روی باز استقبال می‌کرد. در این امر بنده تیم مدیریتی را یک امر مهم می‌دانم. ما تا جایی که می‌توانستیم فضای فرهنگی را برای توانمندی اساتید فراهم کردیم. اینکه علم مهارت‌ها و استعدادها را تکمیل شود. اینکه به واسطه این فرصت‌های مطالعاتی علاوه بر ترجمه کتاب خود به زبانی دیگر، فرهنگ اسلامی و دینی خود را در اختیار دیگر پژوهشگران قرار دهیم و تأثیر مهمی در عرصه بین‌المللی ایجاد کنیم.

امروزه بحث فناوری بسیار بحث مهمی است. دنیا با فناوری پیش می‌رود و پژوهش به فناوری منتهی می‌شود. مزیت واکسن فایزر بر دنیا فرمول نیست، مزیت آن فناوری بالاست. باید دانشگاه ابتدا آموزش دهد بعد پژوهش مطرح می‌شود. امروز دانشگاه باید مشکلات صنعت را حل کند. دانشگاه اثربخش علاوه بر انرژی اجتماعی و انسانی، در حوزه صنعت هم وارد می‌شود. دانشگاه علامه طباطبائی امروز دارای مرکز رشد و کارآفرینی است در مرکز رشد ایده‌های علوم انسانی تبدیل به کار در حوزه صنعت می‌شود. در این مراکز راه حل تبدیل ایده علوم انسانی به صنعت و فناوری را آموزش می‌دهند. این امر که در این سال‌ها در دانشگاه مورد توجه قرار گرفته است، نیاز جامعه امروزی ایران و کشورهای جهان است.

جایگاه برتر در رتبه‌بندی‌های داخلی

دانشگاه علامه طباطبائی در بین ۷۲ دانشگاه جامع، ۲۳ دانشگاه صنعتی، چهار دانشگاه هنر و چهار دانشگاه کشاورزی به عنوان یکی از ۱۰ دانشگاه کشور قرار گرفت. برای انتخاب دانشگاه‌های برتر معیارهایی مد نظر بوده است که در جدول زیر می‌بینیم:

معیارهای کلی در ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی

درصد	معیار
۳۰	آموزش
۲۵	پژوهش
۲۰	فناوری و نوآوری
۱۰	بین‌المللی‌سازی
۱۰	اثرگذاری اقتصادی
۵	خدمات اجتماعی، زیرساخت و تسهیلات

بر همین مبنا ۱۰ دانشگاه برتر کشور به ترتیب حروف الفبا عبارتند از:

- نام دانشگاه
- دانشگاه اصفهان
- دانشگاه تبریز
- تربیت مدرس
- دانشگاه تهران
- شهید باهنر کرمان
- شهید بهشتی
- شهید چمران اهواز
- دانشگاه شیراز
- دانشگاه علامه طباطبائی
- دانشگاه فردوسی مشهد

بر پایه گزارش «آژانس رتبه‌بندی راوند» در سال ۲۰۲۱، ۱۲ مؤسسه ایرانی در فهرست مؤسسه‌های برتر جای گرفتند. بر این اساس دانشگاه علامه طباطبائی در رتبه ۱۰ ملی و ۶۴۳ دنیا قرار گرفته است.

❖ ارتقای جایگاه بین‌المللی دانشگاه

با تاسیس دفتر همکاری‌های بین‌المللی دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۹۲ و ایجاد ساختار متناسب برای آن، این دانشگاه توانست در شاخص‌های بسیاری روند رو به رشدی را شاهد باشد. اعزام دانشجویان و اعزام اساتید به فرصت‌های مطالعاتی، رقابت‌های بین‌المللی، تفاهم‌نامه‌ها و گرفتن گزنت‌های پژوهشی بین‌المللی بخشی از این شاخص‌هاست. شاخص‌هایی که می‌تواند در صورت تداوم در سال‌های آینده زمینه حضور ایران در رتبه‌بندی‌های QS و Times را نیز فراهم کند. این دستاوردها باعث شد تا علاوه بر کسب عنوان «دفتر همکاری‌های بین‌المللی نمونه» از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه علامه طباطبائی در پروژه ارتقای بین‌المللی دانشگاه‌های ایران نیز حضور یابد.

❖ دانشگاه علامه طباطبائی جزو موسسه‌های برتر نظام رتبه‌بندی دانشگاهی «راوند»

بر پایه گزارش «آژانس رتبه‌بندی راوند» در سال ۲۰۲۱، ۱۲ مؤسسه ایرانی در فهرست مؤسسه‌های برتر جای گرفتند. بر این اساس دانشگاه علامه طباطبائی در رتبه ۱۰ ملی و ۶۴۳ دنیا قرار گرفته است. نخستین هدف این نظام رتبه‌بندی، سنجش عملکرد مؤسسه‌های برتر جهان بر پایه چهار حوزه کلیدی (آموزش، پژوهش، تنوع جهانی و پایداری مالی) است.

باغ علم و عمران

پی‌ریزی نظام تدبیر و مدیریت کارآمد در گستره دانشگاه

❁ برنامه‌ریزی مناسب برای استفاده بهینه از منابع و املاک و مستغلات دانشگاه

❁ اجرای طرح جامع و تجمیع واحدهای آموزشی، پژوهشی، اداری و کمک آموزشی دانشگاه و خوابگاهی

❁ کارآمدسازی و تقویت نظام جذب و نگهداشت منابع و نیروی انسانی متخصص

❁ کارآمدسازی نظام تخصیص بودجه به مراکز تابعه در چارچوب ماموریت‌گرایی، کارایی و اثربخشی

❁ متنوع‌سازی منابع درآمدی و افزایش سهم درآمدهای اختصاصی دانشگاه نسبت به بودجه عمومی

سومین هدفی که در چارچوب سند راهبردی افق ۱۴۰۰ هیات امنای دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۹۵ تدوین شده به پی‌ریزی نظام تدبیر و مدیریت کارآمد در گستره دانشگاه مربوط است. از این رو برنامه‌ریزی برای استفاده بهینه از منابع و املاک و مستغلات دانشگاه در دستور کار قرار گرفت تا به لحاظ فیزیکی دانشگاه هویتی مستقل پیدا کرد. در همین راستا بیش از ۱۰۰ هزار متر مربع کار عمرانی در دانشگاه انجام شده است. پی‌گرفتن نظام شفافیت در دانشگاه باعث شد تا کارآمدسازی و تقویت نظام جذب و نگهداشت منابع و نیروی انسانی متخصص به درستی پیش برود. از سوی دیگر منابع درآمدی دانشگاه نیز می‌بایست متنوع می‌شد و تنها به بودجه‌های دولتی وابسته‌نمی‌بود.

شکوه میانه‌روی و توسعه

دکتر عبدالرحیم
نیکخواه

مشاور اجرایی
رئیس دانشگاه
علامه طباطبائی

ابتدای دولت روحانی که آقای دکتر سلیمی رئیس دانشگاه علامه شد، از جهاد هم به بنده گفتند باید برگردم به جهاد علامه، چون دچار مشکلات زیادی شده و در آستانه فروپاشی است. در مدت حدود سه سالی که در مسئولیت جهاد دانشگاه علامه بودم، دکتر سلیمی در توسعه فعالیت‌های علمی و پژوهشی و حوزه‌های دیگر جهاد خیلی کمک کرد. حدود سه سال پیش هم به درخواست خودم و موافقت ایشان برای بار دوم رسماً یک مکاتبه رسمی انجام گرفت و به عنوان مشاور اجرایی به دانشگاه علامه طباطبائی مأمور شدم. ابلاغ مشاوره اجرایی دو یا سه پروژه خاص را به من سپردند و خواستند این پروژه‌ها را پیگیری کنم. احیای زمین‌ها و اراضی باغ سیب کرج از جمله آن پروژه‌ها بود و همین‌طور ایجاد شعبه دانشگاه در جزیره کیش که این موارد از مهم‌ترین‌ها. ایجاد شعبه دانشگاه در جزیره کیش به نتیجه رسید و کارهای تکمیلی آن در حال انجام شدن است و همین‌طور باغ سیب که کارهای تکمیلی‌اش به‌زودی به پایان می‌رسد. دکتر سلیمی فرمودند که من بحث بنیاد حامیان دانشگاه را هم پیگیری کنم، برای بنده ابلاغی زدن و در حال پیگیری هستم که ان‌شاءالله کار ثبت و حقوقی آن را محکم کاری کنیم و بنیان خوبی برای این کار بگذاریم. اگرچه این بنیاد حدود سه سالی فعالیت کرد ولی از جهت حقوقی حرفی برای گفتن نداشت و هیچ چیز محکمی موجود نبود. موضوع کانون فارغ‌التحصیلان دانشگاه را داریم که به معاونت فرهنگی کمک می‌کنم تا آن را به نتیجه برسانیم. دکتر سلیمی فرمودند که بنده به نیابت از ایشان در صندوق رفاه اساتید باشم. با آنان جلسات متعددی برگزار کردیم و داریم به جمع‌بندی خوبی می‌رسیم و به‌زودی جمع‌بندی‌ها عملیاتی می‌شود. این صندوق در هفت یا هشت سال اخیر ظاهراً عضو جدیدی نگرفته و ۳۵۰ نفری که دست‌کم از ۱۰ سال پیش در دانشگاه هستند، صندوقی دارند و پول خوبی فراهم کرده‌اند و متوقع بودند که دانشگاه مساعدت کند. دکتر سلیمی این عزم را داشت و بنده پیگیری این کارها هستم.

✿ فعالیت‌های عمرانی، از باغ سیب تا دهکده

فعالیت‌های عمرانی و بحث تجمیع دانشگاه همواره از بدو تأسیس مطرح بوده است. در زمان دکتر شیخ‌الاسلام اقدام جدی صورت نگرفت اما در زمان آقای دکتر خلیجی، اقدامات خوبی صورت گرفت، حتی مرحوم حسن حبیبی یک روزی قرار بود کلنگ بیاورند و (در منطقه اتوبان صدر) ایشان افتتاح کنند که بعداً به مشکل برخورد و این اتفاق نیفتاد. در زمان دکتر خلیجی باز همین باغ سیبی که ذکر کردم به عنوان طرح جامع دانشگاه سنگ بنایش گذاشته شد. در زمان آقای دکتر نجفقلی حبیبی باغ سیب خریداری شد، بعد مخالفت‌هایی از داخل دانشگاه از جانب هیئت علمی بود که آنجا بُعد مسافت دارد و خروج از تهران به صلاح نیست. دکتر نجفقلی حبیبی دستور دادند و موضوع باغ سیب را دوستان و بنده پیگیری کردیم اسنادش را دریافت کردیم و به تملک دانشگاه درآمد اما در عمل آنجا از بحث طرح جامع خارج شده بود، حتی نقشه‌هایش کشیده و محل استقرار دانشکده‌ها معلوم شده بود. آقای میرحسین موسوی آن موقع در فرهنگستان هنر بودند و به یادم دارم که ایشان جانمایی دانشکده‌های دانشگاه را در باغ سیب کرج انجام داد و طراحی کرد ولی عملاً آن کار ابتر ماند و استادان دانشگاه خیلی موافق انتقال دانشگاه به کرج نبودند و تجربه دانشگاه تربیت معلم را تجربه ناموفقی می‌دانستند و به همین دلیل مخالفت کردند.

دکتر نجفقلی حبیبی با ارتباطات خوبی که با دولت و به ویژه آقای خاتمی و بیشتر نماینده‌های مجلس داشتند پیگیر این موضوع شدند و مصوبه خوبی گرفتند و در واقع آمدن همین مکان فعلی یعنی دهکده المپیک که البته آن موقع حدود ۴۰ هکتار زمین بود حاصل زحمات ایشان بود. بعد از آنکه زمین را در اختیار گرفتند، طرح ملی گذر آزادراه تهران-شمال از داخل زمین‌های دانشگاه پیش آمد، پروژه ملی بود و نمی‌شد کاری کرد. ایشان کوتاه آمد، توافق کردند و بخشی از زمین را که بالای این محوطه قرار دارد را به عنوان معوض دادند. البته این اتفاقات دیگر در زمان آقای دکتر نجفقلی حقیقی نبوده و در زمان دکتر شریعتی بود.

❁ دکتر شریعتی و تثبیت حقوقی املاک دانشگاه

در زمان دکتر شریعتی هم با وجود اینکه انتقادات زیادی خود من به ایشان از بابت رفتاری و عملکردی در حوزه‌های مختلف داشتم ولی در حوزه تثبیت حقوقی املاک دانشگاه ایشان کار زیادی انجام دادند. به جهت ارتباطاتی که با سیستم قضایی داشتند و همین‌طور سید و روحانی بودن، نماینده حقوقی می‌فرستادند و بنده از دور پیگیر بودم. شاید بازترین نقطه قوت دکتر شریعتی در طول مدت مدیریت‌شان در دانشگاه موضوع تثبیت حقوقی املاک دانشگاه باشد. البته کارهای عمرانی را هم شروع کردند. به عنوان مثال بنای یک مسجد بزرگی را گذاشتند که اصلاً ضرورتی وجود نداشت.

دکتر شریعتی در سایر حوزه‌ها هم کارهای ساختمانی به نسبت خوبی انجام دادند و اگر بخواهم درصدی اعلام کنم، حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد امتیاز را به دوره آقای دکتر حبیبی و پنج تا ۱۰ درصد امتیاز را به آقای شریعتی می‌دهم. ولی انصافاً در دوره آقای دکتر سلیمی کارهای بزرگی در این حوزه انجام شد. در بحث جمعیت، با این کارهایی که اخیراً شروع شده و دو دانشکده دیگر را هم می‌خواهند منتقل کنند به اینجا کار بزرگی است، البته مقدمات این کار فراهم شده و ممکن است به شکل کامل به سرانجام نرسد، ولی تقریباً بحث جمعیت دانشگاه کامل و تثبیت می‌شود.

بناهای دیگری که در دوره ایشان ایجاد شد از قبیل مکانی که تحت عنوان سرای دختران است و مراحل آخر خود را طی می‌کند. همچنین محوطه‌سازی که در ضلع شمالی اینجا انجام شده که اسم آن «باغ گردو» است. در حدود ۱۳ تا درخت دارد که در کل یک محوطه بسیار خوبی فراهم شده که محوطه‌سازی، آب‌نما و راهروهایش درست شده است.

❁ دکتر سلیمی و شکوفایی ساخت و ساز

از قبیل کارهایی که انجام شده می‌توان به استقرار دانشکده الهیات در مجاورت دانشگاه، استقرار درمانگاه دانشگاه، استقرار مهدکودک دانشگاه، تخصیص برخی از ساختمان‌های خریداری شده پیرامونی و در اختیار قرار

دانشگاه علامه طباطبائی

گرفتن آن برای معاونت‌های دانشجویی و فرهنگی دانشگاه اشاره کرد. در مجموع ۳۵ درصد به آقای حبیبی، ۱۰ درصد به آقای دکتر شریعتی و بقیه درصد باقیمانده واقعاً در زمان دکتر سلیمی انجام شد. کیش مهر در واقع در زمان دکتر سلیمی و اوایل کار ایشان انجام شده است. یک خوابگاهی داشتیم که خوابگاه مشکل دار و پردردسری بوده، فردی حاضر شد آن خوابگاه را با کیش مهر تعویض کند و این تعویض با درایت ایشان به خوبی انجام شد و کیش مهر هم دیگر نقطه امیدی شد برای اعضای دانشگاه، کارمندان، استادان و حتی در یک مقطعی دانشجویان هم ظاهراً بهره‌مند می‌شدند. فکر می‌کنم آن موقع خوابگاه را قیمت ۷ تا ۸ میلیاردی گذاشتند. مکان آن خوابگاه مشکل دار پایین میدان بهارستان بود. در این معامله منافع دانشگاه کاملاً حفظ شد و ارزش افزوده پیدا کرد.

به نظرم تعادل هر دستگاهی، فراز و فرودها، بالا و پایین و کج و راست آن کاملاً متناسب با تعادل شخصیت مدیر آن دستگاه است. مدیری بوده دانشگاه را کاملاً سیاسی کرده بود و از ارتباطات سیاسی اش هم خیلی خوب استفاده کرد و امکانات خیلی خوبی برای دانشگاه گرفته، شخصیتش هم شخصیت متعادلی بوده البته با گرایش به سمت سخت‌افزار ولی در نرم‌افزار هم خوب کار کرده است. مثلاً شاخص‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه افزایش داشته، اعداد و رقم‌ها در حوزه‌های کیفی ارتقا پیدا کرده، امکانات خوب فراهم کرده، به نیروی انسانی حقوق خوب هم داده، نیم‌نگاهی هم به روابط انسانی دانشگاه، تعامل بین استادان، تعامل مدیران با غیر مدیران، ارتقای حوزه‌های آموزشی، مقالات علمی، اعزام‌های استادان و مواردی از این دست هم داشته است. مدیر دیگری بوده که کاملاً مدیر سخت‌افزاری جلوه می‌کند اصلاً حیثیت استادان خیلی برایش مهم نیست، جناحی و سیاسی برخورد کرده است. دانشگاهیان باید منتقد، روشنفکر، واقع‌گرا، عاقل و علمی‌نگر باشند.

در دوره دکتر سلیمی انصافاً بحث سخت‌افزاری دانشگاه، تجمیع دانشگاه، شهرداری، ساختمان سازی، دیوارکشی و درختکاری به خوبی انجام شد که این‌ها موضوعات فیزیکی دانشگاه هستند و اتفاقاً در یک دوره‌ای هم به اوج خود رسید که به تعبیری اگر این ظرفیت‌ها کامل شود، دانشگاه به یک ثبات نسبی و خوبی می‌تواند برسد.

❁ پیگیری فعالیت‌های نرم‌افزاری و علمی

هم‌زمان با این اتفاق همه شاخص‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی و خدمات دانشجویی افزایش پیدا می‌کند و برخی از رشته‌ها که جذبشان در آستانه فروپاشی بوده در مقاطع کارشناسی دوباره احیا می‌شود. دوره‌های تکمیلی به شدت ارتقا پیدا می‌کند و شاخص‌های دقیقی برای ارتقای استادان گذاشته می‌شود. ارتقا به منظور محتوای کارها است. در محتوای دروس نظارت جدی می‌شود، بحث‌های جدی در دانشگاه درمی‌گیرد، مجلات علمی و پژوهشی رونق خوبی پیدا می‌کنند. تعاملات بین‌المللی در این دوره به اوج خود رسید، آمار دقیق ندارم ولی با ۳۰ یا ۴۰ دانشگاه در دنیا ارتباطات خوبی داریم، ارتباطاتی که منجر به اتفاق شده؛ استاد می‌رود یا می‌آید و همین‌طور جلسات مشترک برگزار می‌شود، در فضای مجازی هم سمینارها و همایش‌هایی برگزار می‌شود.

اینکه فعالیت‌های بین‌الملل هم‌زمان توسعه پیدا کند، کیفیت رشته‌ها و موضوعات علمی و کرسی آزاداندیشی گسترش پیدا می‌کند، مجلات علمی و پژوهشی رونق جدی می‌گیرند، در واقع درجه دانشگاه در مقایسه با دانشگاه‌های هم‌تراز خود چند پله بالاتر می‌رود و در دنیا جزو دانشگاه‌های برتر شناخته می‌شود. در سطح ملی دبیرخانه دانشگاه برتر کشور در این دانشگاه شکل می‌گیرد و خودش یکی از ۱۳ دانشگاه برتر کشور می‌شود. نوع مراوده ساختار مدیریت دانشگاه با بدنه دانشگاه از همه مهم‌تر است. رضایتمندی یک عنصر مهم است، اینکه مثلاً از مدیر بالادستم بترسم و به خاطر رفع تکلیف با وی یک سلام و علیکی کنم یا او را دوست داشته باشم بسیار تفاوت دارد.

به یاد دارم در اواخر دوره آقای دکتر خلیجی، آقای دکتر حسن‌زاده استاد گروه ادبیات که در حال حاضر مدیر گروه است از من مشورت گرفت که آیا معاون اداری مالی دانشگاه بشود یا خیر. ایشان فرمودند من خودم اکراه دارم، اصلاً با کار من منافات دارد و دوست دارم کار علمی کنم. بنده جمله‌ای به وی گفتم و فراموش کردم، ایشان هم مسئولیت را پذیرفت و بارها این جمله را در جاهای مختلف نقل و از من یاد کرد. این موضوع مربوط به ۲۵ سال پیش است، اواخر دکتر خلیجی بود، ایشان معاون اداری مالی دانشکده ادبیات شد، به وی گفتم می‌دانم که کارمندان دوست دارند و روابط انسانی خوبی داری، روابط انسانی در مجموعه کاری خیلی مهم است، گفتم اما کاری کن بیشتر دوست داشته باشند، چون معاونت اداری مالی به نوعی با آب و نان استادان و دانشجویان و همه سر و کار دارد و موضوعات فیزیکی و مادی است. گفتم اگر دوست داشته باشند ۹۹ درصد کارهای اتوماتیک انجام می‌شود، تو فقط یک ماشین امضا هستی، ولی اگر دوست نداشته باشند ۱۰۰ جور اخلال در کارت ایجاد می‌شود. به نظر من این یک شاخص است که مدیری شخصیت انسانی داشته باشد و این موضوع امر ظاهرسازی نیست، یک فرد نمی‌تواند نقش آدم خوب را بازی کند مگر آنکه فی‌نفسه آدم خوبی باشد.

آقای دکتر سلیمی دارای شخصیت محبوبی است و تا جایی که اطلاع دارم ایشان رفتارهای غیرمنطقی و غیراخلاقی ندارد و شخصیت وارسته‌ای دارد. انصافاً دکتر نجفقلی حبیبی هم به میزان زیاد این ویژگی‌ها را داشت در زمان دکتر سلیمی هم همچنین این ویژگی بود. من از این دو دوره به نیکی یاد می‌کنم، خاطرات خوشی دارم و مصداقش هم این است که خودم در این دو دوره از جان و دل برای دانشگاه کار کردم و آن را دوران خوب زندگی خودم می‌دانم. فضای روانی و سیاسی حاکم بر جامعه بر خانواده‌ها و همه افراد جامعه خیلی مؤثر است. اینکه فضای سیاسی، گرایش‌ها و فضای روانی چگونه باشد، تأثیرگذار است و دانشگاه هم بخشی از این جامعه است. مدیر هر دستگاهی یک نقش فیلترینگ و تعیین‌کننده بسیار مهمی می‌تواند داشته باشد، تندروی‌ها یا کندروی‌ها هر کدام آسیب خود را دارد. در مدیریت باید تعادل داشت نقش مدیر خیلی مهم است و به نظر بنده متعادل‌ترین دوره، در زمان آقای دکتر سلیمی بوده است.

✿ مدارا با منتقد و حمایت از ساحت دانشگاه

ما آدم‌ها وقتی قضاوت می‌کنیم، یک معدلی می‌دهیم. دکتر سلیمی هم به هر حال یک معدلی دارد و یک فرد نمی‌تواند مطلقاً خوب باشد. طیف اصلاح طلبی کشور که فضای موجود در زمان دولت روحانی را از خود می‌دانست و آقای دکتر روحانی را محصول خودش می‌پنداشت، متوقع بود در یک دانشگاه سیاسی و بزرگی مانند دانشگاه علامه طباطبائی کسی مدیر شود که خیلی تندوتیز عمل کند اما دکتر سلیمی چنین خصوصیتی ندارد و البته صلاح هم نبود که چنین اتفاقی بیفتد. ایشان شخصیت متعادلی دارد و نقش هم بازی نکرد، شخصیت خود را به درستی به مدیریتش در دانشگاه تسری داد و متعادل عمل کرد.

بنده در بدو مدیریت ایشان مسئول جهاد دانشگاهی بودم و همین‌طور بسیج دانشجویی و نهاد نمایندگی هم در دانشگاه فعال بود، اگر کمکی می‌خواستم به بنده کمک می‌کرد و به همین میزان هم به نهاد نمایندگی و همین‌طور بسیج کمک می‌کرد، بسیج عموماً منتقد رفتارهای ایشان بود و بارها تجمعاتی در اعتراض به مدیریت ایشان، مدیریت معاونان یا مدیران ایشان برگزار می‌کرد ولی ایشان همچنان حمایت می‌کرد و بر این باور بود که نمی‌شود همه ساکت باشند و اصلاً خاصیت منتقد این است که مجموعه را متعادل می‌کند و ایشان به این فضاهای انتقادی میدان داد. به آدم‌های حتی به تعبیری معارض فضای سیاسی موجود کشور هم میدان داد و به نظرم این رفتار منصفانه است. بنده می‌دانم که بارها در یک مقطعی از ورود نیروهای امنیتی به دانشگاه بک‌تنه ایستاد و جلوگیری کرد.

در قضایای آبان ایشان خودش وارد شد و در تعامل منطقی با نهادهای امنیتی با موضوع مواجه شد و

نگذاشت آسیبی به دانشگاهیان برسد و یا منافع کلان کشور به خطر بیفتد و این وضع ممکن بود باعث ناراضی، معترضان و تندروها هم شده باشد. ایشان باورش را به درستی به کار خود تسری داد و کاملاً تعادل را در این زمینه رعایت کرد.

❁ دانشگاه علامه: پنج سال دیگر

حوزه بین‌الملل و تعاملات جهانی بسیار مهم است. حضور دانشگاه در عرصه بین‌الملل، مهم‌ترین نقطه قوت دانشگاه می‌تواند محسوب شود. نظام باید بداند که دیپلماسی علمی راهگشای دیپلماسی فرهنگی و سیاسی است. به روز شدن در علوم انسانی و کاربردی شدن رشته‌های علوم انسانی در قالب شرکت‌های دانش‌بنیان، مراکز رشد، کرسی‌های آزاداندیشی و همین‌طور کرسی‌های نظریه‌پردازی نکته قوت می‌تواند باشد. این موارد کارهای بسیار خوبی است که باید مثل شاخ و برگ‌های یک درخت تناور بیشتر پا بگیرد.

مجموعه‌های رفاهی دانشگاه علامه طباطبائی با طول و عرضی که دارد یک باشگاه رفاهی یا یک جای تفریح و تفرجی ندارد. این موضوع عیب است، فقط کیش مهر را دارد که آن هم به دلیل بُعد مسافت مشکل است. اما در مجموع حضور در عرصه‌های بین‌المللی، کاربردی شدن و تسری پیدا کردن علوم در سطح جامعه و به روز شدن در سطح بین‌الملل رسیدن به مرزهای دانش انسانی و کاربردی شدن آن در جامعه نیز بسیار مهم تلقی می‌شود.

یکی از فعالیت‌های شاخص سخت‌افزاری این دوره پروژه‌های عمرانی، علمی و رفاهی دانشگاه است

۱۰۰,۰۰۰ متر فعالیت عمرانی، طی ۸ سال

دانشگاه علامه طباطبائی در تمامی دوران پس از پیروزی انقلاب اسلامی از مشکل پراکندگی فضای دانشگاهی و فقدان یک مرکزیت متشکل که گویای هویت دانشگاهی آن بود رنج می‌برد. همین امر دانشگاه را از امکانات متمرکزی چون کتابخانه مرکزی، مسجد، فضاهای مناسب متمرکز برای معاونت‌ها و آموزش دانشگاه محروم کرد. چهار دانشکده از دانشکده‌های مصوب هیات امنای دانشگاه، به دلیل نبود مکان و ساختار، امکان شکل‌گیری نیافتند. همین کاستی‌ها سبب می‌شد تا مراکز رشد و نوآوری و پژوهشکده‌های نوین به این سادگی تاسیس نشوند. در تلاشی ۸ ساله و جهادگونه این محدودیت‌ها برطرف شده است و هم‌اکنون دانشگاه نه تنها یک پردیس مرکزی دارد، بلکه تمامی دانشکده‌ها و مراکز رشد، ساختمان‌ها و ساختار اداری و نیروی انسانی کافی دارند و هویت مستقل و سازنده خود را باز یافته‌اند. این امر بیشتر با اتکا به منابع دانشگاه و در سخت‌ترین محدودیت‌های مالی و اقتصادی کشور به انجام رسیده است.

❁ اقدامات راهبردی معاونت توسعه و مدیریت منابع

- ۱- تحقق اهداف مدیریت سبز در همه واحدهای دانشگاه و بهینه‌سازی مصرف منابع
- ۲- کاهش هزینه‌های غیر ضرور و برون‌سپاری فعالیت‌های غیر کلیدی
- ۳- توسعه بستر خدمات الکترونیک
- ۴- توسعه خدمات فناوری اطلاعات و دولت الکترونیک
- ۵- افزایش و بهبود سرانه فضای فیزیکی دانشگاه
- ۶- کارآمدسازی و متناسب‌سازی نیروی انسانی
- ۷- بهبود سیستم جذب و نگهداشت منابع انسانی دانشگاه
- ۸- اجرا و ارزشیابی دوره‌های آموزشی مدیران و کارکنان به منظور توسعه و ارتقای توانمندی‌های منابع انسانی
- ۹- بهبود و ارتقای خدمات عمومی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی
- ۱۰- ارتقای فرایند برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد
- ۱۱- شفاف‌سازی فرایندهای مالی
- ۱۲- ارائه مدل درآمدی جدید جهت تقویت بنیه مالی دانشگاه و افزایش زمینه مشارکت بخش خصوصی
- ۱۳- تسریع و دقت در انجام فعالیت‌های مالی
- ۱۴- ترازبایی و کسب رتبه اول مالی در بین دانشگاه‌های سطح یک

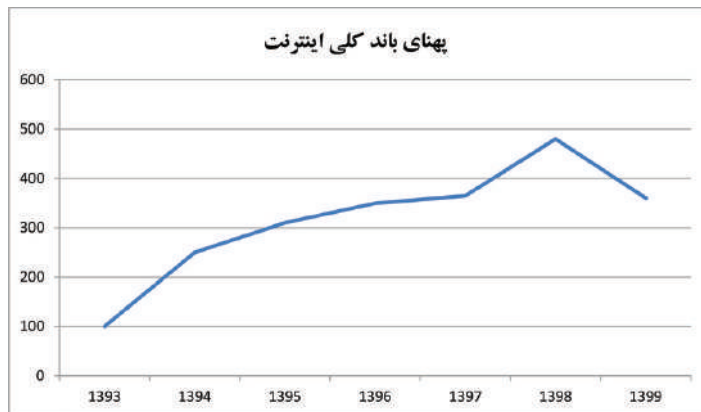
حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات

الف) گزارش شبکه و سخت‌افزار

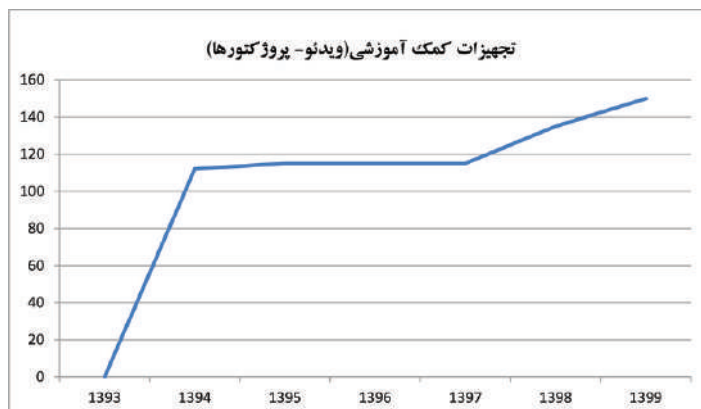
روند توسعه سرویس‌های خدمات فناوری اطلاعات در اداره شبکه و سخت‌افزار و سرور

ردیف	فعالیت	واحد	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹
۱	پهنای باند کلی اینترنت	Mbs	۱۰۰	۲۵۰	۳۱۰	۳۵۰	۳۶۵	۴۸۰	۳۶۰
۲	تجهیزات کمک آموزشی (ویدئو پروژکتورها)	دستگاه	-	۱۱۲	۱۱۵	۱۱۵	۱۱۵	۱۳۵	۱۵۰
۳	سرعت شبکه داخلی و دسترسی به سرویس‌ها	Mbs	۱۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۴	حجم سیستم ذخیره‌سازی اطلاعات و پشتیبان‌گیری	TB	۵	۴۵	۵۵	۵۵	۵۵	۵۵	۶۵
۵	تجهیز شبکه به سویچ‌های هوشمند	دستگاه	۴۵	۱۳۵	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۲۲۰	۲۴۰
۶	اصلاح زیرساخت دانشگاه	درصد	۱۰	۶۰	۸۰	۸۰	۸۰	۸۵	۸۵
۷	سرورهای مجازی	عدد	۲۳	۱۰۴	۱۱۵	۱۱۸	۱۱۸	۱۳۶	۱۶۰
۸	سامانه و سرویس‌های فعال	عدد	۲۶	۶۵	۷۸	۸۰	۸۲	۸۵	۹۵
۹	سرورهای فیزیکی	دستگاه	۷	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۶	۱۸

نمودارهای روند توسعه ۸ سال سرویس‌های خدمات فناوری اطلاعات شبکه و سخت‌افزار و سرور

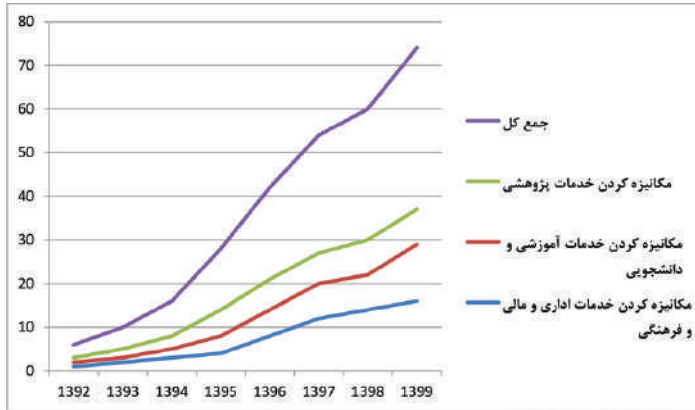

روند کاهشی توسعه خدمات فناوری اطلاعات شبکه در سال ۱۳۹۹ مربوط به شیوع ویروس کرونا است.

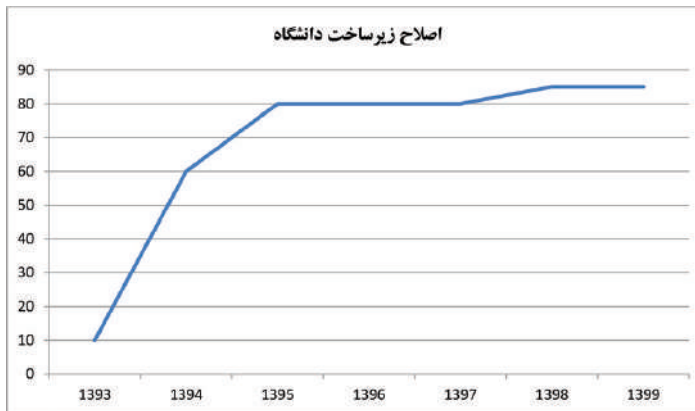

نمودار توسعه ۸ سال استقرار سامانه‌های نرم‌افزاری برای ارائه خدمات الکترونیک

نمودار روند ۸ ساله اصلاح زیرساخت فناوری دانشگاه

اقدامات انجام شده در بخش فناوری باراندازی سامانه‌های مورد نیاز

سال	سامانه‌ها
۹۲	افکار سیستم، سما سامانه (ثبت نام)، انتشارات پژوهشی
۹۳	پارس آذرخش، کارگزینی بام پردازش تهران
۹۴	سامانه مروارید، سامانه نشریات، سامانه تغذیه جهانگستر
۹۵	کتابخانه دیجیتال، سپماپ پژوهشی، انبارداری کاکتوس، سامانه همایش‌ها، سامانه مالی فرجام، آموزش مجازی وستا
۹۶	حقوق و دستمزد بام، خوابگاهی سما سامانه، گیت‌های خوابگاهی، سامانه رفاهی، سامانه حضور و غیاب، سامانه مرکز هویت مرکزی "ITS"، ایمیل دانشگاهی
۹۷	سامانه فرهنگی نگارستان، سامانه پویا خبری زلکامون، سامانه پایا سلامت کارکنان و دانشجویان، سامانه مهارت‌افزایی ایده، توسعه سامانه ارتقای پژوهشی، سامانه ارزیابی کارکنان
۹۸	سامانه پرداخت الکترونیکی دانشگاه TSA، سامانه پرتال اساتید، سامانه مصاحبه آزمون دکتری، سامانه کنترل تردد خودرو «دیدبان»
۹۹	سامانه آموزشی گلستان، سامانه خوابگاهی گلستان، سامانه کار دانشجویی گلستان، سامانه پرسنلی مروارید «احکام»، سامانه پهلوان تربیت بدنی، ارتقای سامانه خبرگزاری عطنا و پرتال دانشگاه، سامانه مدیریت یادگیری (LMS)، مرکز مهارت‌افزایی و مرکز آرفا، سامانه بودجه‌ریزی بر حسب عملکرد و سامانه علم‌سنجی «آرشدت»

پروژه‌ها و فعالیت‌های عمرانی دانشگاه از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

ردیف	عنوان	مترای محوطه سازی	مترای نوسازی	مترای ساخت	سال افتتاح	کل مترای اجرایی	سال
۱	ساخت دانشکده مدیریت حسابداری			۱۱۰۰۰	۹۳	۱۶۲۶۰	۱۳۹۳
۲	ساخت پست گاز در پردیس مرکزی			۲۰	۹۳		
۳	ساخت رستوران اساتید			۲۰۰۰	۹۳		
۴	محوطه سازی و اصلاح پارکینگ رستوران اساتید	۲۵۰۰			۹۳		
۵	ساخت پله برای ارتباط به طبقه دوم ساختمان آموزش دانشکده ادبیات				۹۳		
۶	ساخت کتابفروشی دانشکده روانشناسی سابق در چهارراه لشکر			۴۰	۹۳		
۷	پروژه آب‌رسانی تربیت بدنی (ساخت منبع آب و اتاقک چاه)				۹۳		
۸	بازسازی انبارهای پردیس ۲		۷۰۰		۹۳		
۹	نظارت بر اجرای دیوار صوتی پردیس مرکزی				۹۳		
۱۰	ساخت دانشکده روانشناسی			۱۱۰۰۰	۹۴	۱۱۸۱۰	۱۳۹۴
۱۱	ساخت پارکینگ مدیران در ضلع جنوبی ساختمان مرکزی			۱۵۰	۹۴		
۱۲	ساخت سردر پردیس مرکزی				۹۴		
۱۳	ساخت یک طبقه در رستوران دانشجویی			۵۰۰	۹۴		
۱۴	دیوارچینی ضلع شمال و شرق چاپخانه و ساخت لوله گاز				۹۴		
۱۵	ساخت خانه کتاب در پردیس مرکزی			۴۰	۹۴		
۱۶	ساخت سردخانه برای رستوران‌های دانشکده اقتصاد، خوابگاه مطهری و خوابگاه همت			۱۲۰	۹۴		
۱۷	فئس‌کشی پردیس ۲ و ضلع غربی پردیس مرکزی				۹۴		

سال	کل مترائز اجرایی	سال افتتاح	مترائز ساخت	مترائز نوسازی	مترائز محوطه سازی	عنوان	ردیف
۱۳۹۵	۱۳۳۱۰	۹۵		۲۰۰۰		بازسازی سوله ورزشی در پردیس ۲ و ساخت ساختمان اداری	۱۸
		۹۵	۱۰۰۰			ساخت ساختمان کمک آموزشی گل نرگس	۱۹
		۹۵		۵۵۰۰		بازسازی ساختمان پردیس خودگردان توانیر (بیمه اکو فعلی)	۲۰
		۹۵		۲۰۰		بازسازی پژوهشکده دانشکده اقتصاد	۲۱
		۹۵				تعویض پنجره‌های ساختمان مرکزی	۲۲
		۹۵			۲۰۰	ساخت کانال ارتباطی تأسیسات در محوطه پردیس مرکزی از رستوران اساتید به استخر	۲۳
		۹۵		۲۴۰		بازسازی بلوک ۳۰ جهت راه‌اندازی مرکز کارآفرینی	۲۴
		۹۵		۳۰۰		بازسازی و تغییر کاربری نمازخانه پردیس مرکزی به سایت فناوری	۲۵
		۹۵	۷۰			ساخت بوفه خوابگاه همت	۲۶
		۹۵		۱۶۰۰		بازسازی خوابگاه فرهنگمند	۲۷
		۹۵		۳۰۰		بازسازی و ساخت اتاق‌های اساتید در طبقه پنجم و اتاق شورا در دانشکده ادبیات	۲۸
		۹۵		۱۸۰۰		بازسازی ساختمان دانشجویی سابق در کوچه نادر (خوابگاه ولیعصر فعلی)	۲۹
		۹۵		۱۰۰		بازسازی محوطه دانشکده علوم اجتماعی	۳۰
		۹۵				اجرای کانال مخابراتی در پردیس مرکزی	۳۱

ردیف	عنوان	مترای محوطه سازی	مترای نوسازی	مترای ساخت	سال افتتاح	کل مترای اجرایی	سال
۳۲	تغویض چیلر ساختمان مرکزی				۹۶	۲۶۵۳۰	۱۳۹۶
۳۳	ساخت مسجد			۶۵۰۰	۹۶		
۳۴	ساخت کتابخانه مرکزی			۶۵۰۰	۹۶		
۳۵	بازسازی و نوسازی و افتتاح مرکز رشد ۱		۲۶۰۰		۹۶		
۳۶	محوطه سازی و ساخت پارکینگ محوطه شمالی کتابخانه مرکزی	۹۵۰۰			۹۶		
۳۷	ساخت پست برق در پردیس مرکزی در ضلع غربی کتابخانه			۸۰	۹۶		
۳۸	بازسازی و ساخت مرکز مشاوره در بلوک ۲۵		۱۰۰		۹۶		
۳۹	بازسازی و ساخت مهدکودک در بلوک ۲۱		۲۰۰		۹۶		
۴۰	ساخت زمین چمن خوابگاه مطهری	۳۰۰			۹۶		
۴۱	بازسازی و تعمیرات اساسی لوله‌های فاضلاب و شوقاژ خوابگاه‌های همت، سلامت و گلعداری				۹۶		
۴۲	ساخت کافی‌شاپ و سرویس بهداشتی و بهینه‌سازی رستوران و سالن اجتماعات در هتل کیش مهر		۲۵۰		۹۶		
۴۳	بازسازی مرکز آموزش زبان فارسی (آزفا در خیابان ایتالیا)		۱۵۰۰		۹۶		

سال	کل مترتاز اجرایی	سال افتتاح	مترتاز ساخت	مترتاز نوسازی	مترتاز محوطه سازی	عنوان	ردیف
۱۳۹۷	۱۶۰۶۰	۹۷			۳۰۰۰	ترمیم و اصلاح آسفالت خیابان جلوی سردرب دانشگاه و خط کشی پارکینگ	۴۴
		۹۷	۵۰۰			ساخت درمانگاه و داروخانه در پردیس مرکزی	۴۵
		۹۷	۴۰			ساخت ساختمان انتشارات در پردیس مرکزی	۴۶
		۹۷			۳۰۰۰	آبیاری قطره ای پردیس مرکزی (محوطه کتابخانه مرکزی، باغ گردو و رینگ غربی پردیس مرکزی)	۴۷
		۹۷		۹۰۰		مقاوم سازی و بازسازی بلوک ۲۴ جهت انتقال معاونت دانشجویی	۴۸
		۹۷		۶۰۰		بازسازی نمای ساختمان علاءالدین بهشتی	۴۹
		۹۷		۷۰		بازسازی و ساخت اتاق دفاعیات در دانشکده علوم ارتباطات	۵۰
		۹۷		۱۵۰		بازسازی وساخت اتاق‌های اساتید در طبقه چهارم دانشکده علوم ارتباطات	۵۱
		۹۷		۸۰۰		بازسازی خوابگاه ورامینی	۵۲
		۹۷			۵۰۰۰	بهسازی باغ گردو و انتقال تانکرهای فضای سبز	۵۳
		۹۷			۸۰۰	دیوار چینی ضلع شمال پردیس	۵۴
		۹۷		۱۲۰۰		بازسازی ساختمان اگو سابق جهت ساخت دانشکده علوم ریاضی	۵۵
۹۷				تعویض چیلر و تعمیرات اساسی موتورخانه مرکز رشد ۱	۵۶		
۱۳۹۸	۵۸۸۰	۹۸		۲۰۰۰		مقاوم سازی و ساخت دانشکده هیأت در بلوک‌های ۳۱ و ۳۲	۵۷
		۹۸		۸۰۰		بازسازی و نوسازی و افتتاح مرکز رشد ۲ در بلوک ۲۸	۵۸
		۹۸			۲۴۰۰	ساخت دیوار کشی باغ سیب کرج	۵۹
		۹۸		۴۰۰		بازسازی و ساخت آزمایشگاه علوم شناختی	۶۰
		۹۸	۱۲۰			ساخت بوفه ادبیات	۶۱
		۹۸			۸۰	اصلاح رمپ دانشکده اقتصاد	۶۲
		۹۸			۸۰	ساخت کانال ارتباطی تأسیسات در محوطه پردیس مرکزی از ساختمان مرکزی به هیأت	۶۳

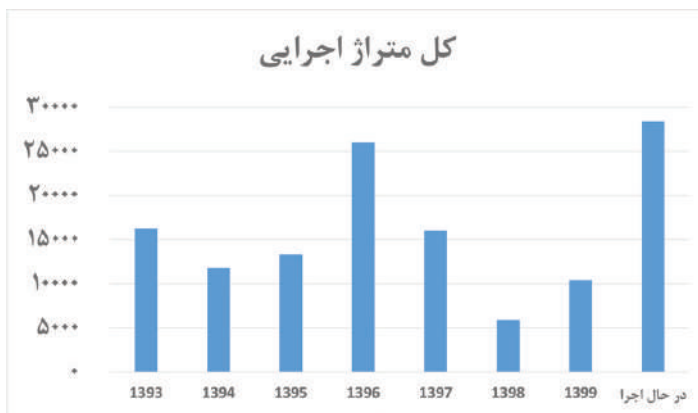
ردیف	عنوان	مترای محوطه سازی	مترای نوسازی	مترای ساخت	سال افتتاح	کل مترای اجرایی	سال
۶۴	بازسازی خوابگاه مهدیه		۲۰۰۰		۹۹	۵۸۳۵۵	۱۳۹۹
۶۵	ساخت دانشکده تربیت بدنی		۶۰۰۰		۹۹		
۶۶	ساخت زمین ورزشی روباز پردیس ۲	۱۱۰۰			۹۹		
۶۷	بازسازی و ساخت مرکز رشد مدیریت حسابداری		۲۰۰		۹۹		
۶۸	بازسازی و ساخت کلینیک حقوق		۱۲۰		۹۹		
۶۹	بازسازی و ساخت چین شناسی		۱۲۰		۹۹		
۷۰	بازسازی مقبره شهدا		۱۵		۹۹		
۷۱	بازسازی بلوک ۳۳ و تبدیل به خوابگاه		۸۰۰		۹۹		
۷۲	تعویض پنجره‌های دانشکده حقوق				۹۹		
۷۳	آبیاری قطره ای باغ سیب (باغ به همراه بخش زراعی)	۴۸۰۰۰			۹۹		
۷۴	ساخت زمین مینی گلف (سرای دختران)			۳۰۰	در حال اجرا	۴۴۳۸۰	در حال اجرا
۷۵	ساخت اردوگاه دانشجویی در باغ سیب	۲۲۰۰۰		۳۰۰۰	در حال اجرا		
۷۶	آبیاری قطره ای باغ سیب (بخشی از محوطه به همراه اردوگاه)	۱۶۰۰۰			در حال اجرا		
۷۷	ساخت قرائت خانه علوم ریاضی			۸۰	در حال اجرا		
۷۸	بازسازی هتل کیش مهر		۲۰۰۰		در حال اجرا		
۷۹	بازسازی و ساخت مرکز رشد دانشکده ادبیات		۶۰۰		در حال اجرا		
۸۰	بازسازی دانشکده ادبیات		۴۰۰		در حال اجرا		
۸۱	جمع کل کارهای انجام شده	۷۵۹۶۰	۲۷۵۶۵	۴۵۶۸۰			
۸۲	جمع کل کارهای در دست اجرا	۳۸۰۰۰	۳۰۰۰	۳۳۸۰			

نمودار توسعه ۸ ساله پروژه‌های و فعالیت‌های عمرانی از سال ۹۲ تا ۹۹

نمودار روند ۸ ساله اصلاح زیرساخت فناوری دانشگاه

۴۵,۹۸۰ متر

ساختمان جدید
ساخته شده است

۳,۳۸۰ متر

در حال ساخت است
● سرای دختران، اردوگاه
دانشجویی، قرائت‌خانه

۲۷,۵۶۵ متر

نوسازی
انجام شده است

۳,۰۰۰ متر

در حال ساخت است
● هتل کیش مهر
مراکز رشد دانشکده‌ها

۲۷,۹۶۰ متر

محوطه‌سازی
انجام شده است

۲۲,۰۰۰ متر

در حال ساخت است
● اردوگاه دانشجویی
آبیاری قطره‌ای باغ سیب

۱۰۰,۰۰۰ متر کار عمرانی

طی سال‌های اخیر حدود ۱۰۰ هزار متر کار عمرانی انجام
شده است که شامل ساخت ساختمان‌های جدید، نوسازی
اماکن و محوطه‌سازی است، که در زیر آمده است:

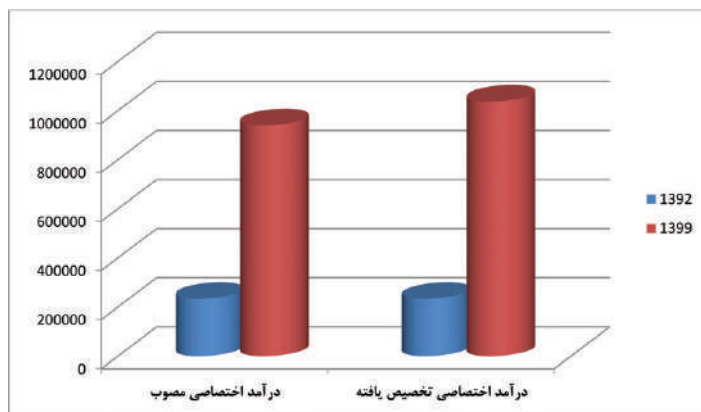

ب) بودجه

وضعیت درآمد اختصاصی دانشگاه علامه طباطبائی (میلیون ریال)

عنوان	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
درآمد اختصاصی مصوب	۲۳۳,۳۱۸	۴۳۶,۵۰۰	۹۳۳,۷۷۰	۸۷۳,۱۸۱	۸۷۶,۹۶۱	۸۷۳,۰۰۰	۹۱۱,۸۰۰	۹۴۰,۰۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰
درآمد اختصاصی تخصیص یافته	۲۳۳,۳۱۸	۴۳۶,۳۶۷	۹۳۳,۷۷۰	۵۶۶,۶۷۳	۷۴۷,۶۴۸	۴۷۶,۰۷۸	۴۵۹,۰۳۹	۱۰۳۷,۰۲۴	---

جدول فوق نشان‌دهنده درآمد اختصاصی دانشگاه از ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ است که رشد ۲۹ درصدی را نشان می‌دهد.

درآمد اختصاصی تخصیص یافته دانشگاه در سال ۱۳۹۹ رشد چشمگیری داشته و در حدود ۴/۵ برابر مقدار سال ۱۳۹۲ است.

بازنگری ساختار سازمانی واحدها و گروه‌های آموزشی دانشکده‌های تابعه

حوزه	عنوان	تعداد		عناوین واحدهای ایجاد شده
		سال ۱۳۹۲	سال ۱۳۹۹	
ستاد	معاونت	۵	۵	-
	مدیریت	۱۷	۲۲	۱) مدیریت همکاری‌های علمی و بین‌المللی ۲) مدیریت نظارت و برنامه‌ریزی فرهنگی ۳) مدیریت پشتیبانی امور فرهنگی و اجتماعی ۴) مرکز مشاوره و بهداشت روان، مرکز بهداشت و درمان ۵) مدیریت امور حقوقی
	ادارات و گروه مستقل	۳	۷	۱) دبیرخانه هیات اجرایی جذب اعضای هیات علمی ۲) املاک و مستغلات ۳) خدمات الکترونیکی ۴) استعدادهای درخشان
	دانشکده	۷	۱۱	۱) الهیات و معارف اسلامی ۲) ارتباطات ۳) آمار، ریاضی و رایانه ۴) علوم ورزشی و تربیت بدنی
	مرکز	۱	۴	۱) مطالعات گردشگری ۲) کارافرینی و هدایت شغلی ۳) آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان ۴) مرکز رشد واحدهای فناور علوم انسانی
پژوهشکده نوع اول و دوم	۲	۶	۱) اقتصاد ۲) مدیریت و نوآوری ۳) ارتباطات ۴) تحول علوم انسانی	

اهم فعالیت‌های عمرانی دانشگاه علامه طباطبائی

- ساخت کتابخانه مرکزی دانشگاه
- ساخت سلف اساتید و کارکنان دانشگاه
- تکمیل پروژه مسجد امام علی (ع)
- ساخت دانشکده تربیت بدنی
- ساخت دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی

- ساخت دانشکده مدیریت و حسابداری
- ساخت موزه دانشگاه
- بازسازی خوابگاه‌های دانشگاه
- افتتاح مرکز آموزش زبان فارسی
- مرکز چین‌شناسی
- کلیلنک حقوقی
- دانشکده الهیات و معارف اسلامی
- بازسازی کامل هتل کیش مهر
- ساخت سرای دختران
- ساخت باغ سیب دانشگاه در کرج
- اردوگاه دانشجویی

در ساخت و ساز و نوسازی‌های این دوره، هفت دانشکده صاحب ساختمان جدید شدند و وارد دانشکده جدید شدند. با این تغییرات فضای کار اساتید که در قالبی محدود و پارتیشن بندی قرار داشت به فضای قابل قبول در اتاق‌های جدید تغییر یافت. معاونت فرهنگی و معاونت دانشجویی به پردیس مرکزی دانشگاه انتقال و اکنون فضای مستقل و قابل قبولی دارند. دانشجویان برای پیگیری امور خود نیازی نیست به مرکز شهر مراجعه کنند. در کنار نوسازی، بهسازی ساختمان‌های پردیس، دیواره‌های صوتی دانشگاه، محوطه‌سازی پارکینگ و همچنین سازماندهی معابر دانشگاه با توجه به ساختمان‌های جدید انجام شد.

❁ ساخت کتابخانه مرکزی دانشگاه

کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه علامه طباطبائی یا به اختصار، کتابخانه مرکزی دانشگاه علامه، غنی‌ترین کتابخانه کشور در حوزه علوم انسانی و اجتماعی است. هدف اصلی این کتابخانه، گردآوری منابع علمی و آموزشی و اشاعه اطلاعات در جهت تقویت برنامه‌های آموزشی و پژوهشی تعریف شده است. ساختمان کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه علامه طباطبائی در ۲۸ آذر ۱۳۹۶ در چهار طبقه و با زیربنای ۶ هزار و ۸۰۰ متر مربع، یکی از بزرگ‌ترین کتابخانه‌های کشور محسوب می‌شود. این سازه در راستای اجرای طرح مدیریت سبز طراحی و روی سقف ساختمان‌های آن، «چمن طبیعی» تعبیه شده است. طراحی هشت سالن این ساختمان کاملاً تورگیر است. این کتابخانه به ۷۰۰ قفسه کتاب با ظرفیت حدود هشت هزار جلد کتاب‌های تخصصی و ۲۵ هزار جلد کتب عمومی و ۴۸۰ میز قرائت‌خانه دو نفره و ۹۶۰ عدد صندلی مجهز است. در واقع ۱۰۰۰ دانشجو همزمان می‌توانند از سالن مطالعه این کتابخانه استفاده کنند.

موزه دانشگاه؛ آئینه علم و فرهنگ

آنچه که به گذشته تاریخی دانشگاه مربوط می شود در موزه آن جمع آوری شده است. در این کار از طرح پژوهشی «نگارش تاریخ» دانشگاه نیز کمک گرفته شده است. این موزه شکل گیری دانشگاه از آغاز تا کنون معرفی کرده است. در این موزه تاریخ رویدادهای مهم دانشگاه از سال ۱۳۳۶ تا کنون، اشخاص مهم و تأثیرگذار، تصاویر، اشیاء و... به نمایش گذاشته شده است.

بخش عمده اشیای موجود در موزه مرتبط با علم ارتباطات است. اقلامی که مرتبط با این علم بوده، از قبیل دوربین ها، نمایشگرها، میز تدوین و... در طول سال ها به خوبی حفاظت شده. البته باید تاکید کنیم که میراث دار آن دانشکده ارتباطات و دانشکده علوم اجتماعی هستند.

شخصیت های علمی و فرهنگی زیادی دفتر یادبود موزه را امضا کرده اند. در ادامه تصویر یادداشت هایی برخی از این مهمان ها را می بینیم. کسانی چون بدرا سادات طباطبائی، دکتر غلامعلی حداد عادل، دکتر محمد مهدی طهرانچی و مهمانان شاخص بین المللی.

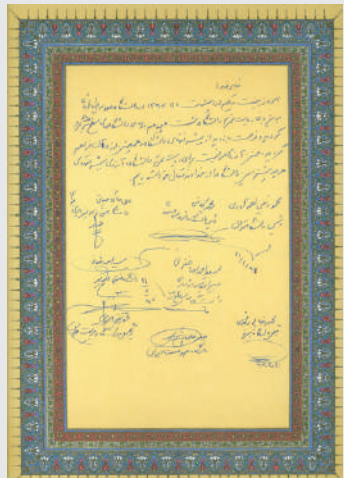
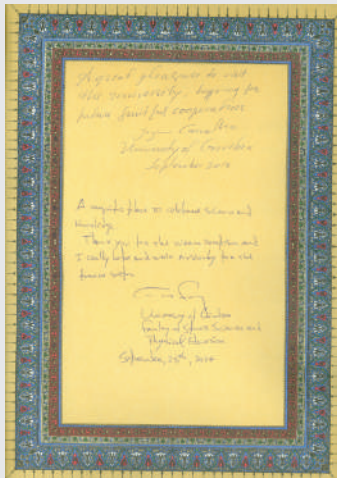
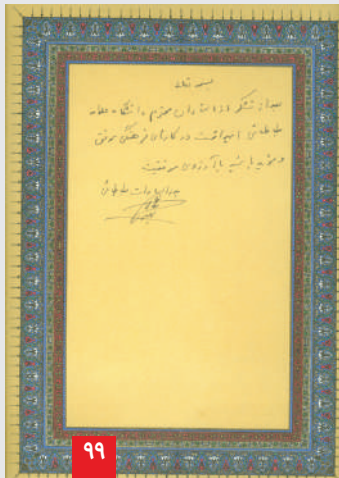

بخش‌های دیگر موزه دانشگاه علامه طباطبائی را آثار قلمی و مطبوعات منتشر شده طی سال‌های گذشته، هدایای بین‌المللی دانشگاه طی مراودات آن، جوایز دانشگاه و چهره‌های ماندگار و اساتید برتر تشکیل داده است.

اما بخش ویژه موزه دانشگاه، متعلق به فردی است که عنوان دانشگاه به نام ایشان مزین شده یعنی علامه طباطبائی است.

به لحاظ ثبت نیز، پیوستن به اتحادیه موزه‌های بین‌المللی دانشگاهی در دستور کار دانشگاه قرار دارد.

شفافیت و دانشگاه

دکتر علی
اسمعیلی اردکانی

عضو و دبیر کمیته
شفافیت دانشگاه
علامه طباطبائی

شفاف‌سازی یکی از اقدامات اساسی در بهبود عملکرد دستگاه‌های مختلف و در عین حال مطمئن‌ترین راه در برابر هر گونه رانت و فساد است. پروژه‌های مربوط به شفافیت اغلب با مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی گره خورده و هدف بررسی ارتباط بین دو عملکرد کارآمد و دوری از رانت و فساد است. به لحاظ قانونی در ایران، مطابق فصل چهارم از قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات از ماده ۱۳ لغایت ۱۸ شامل اسرار دولتی، حمایت از حریم خصوصی، حمایت از سلامتی و اسرار تجاری و سایر موارد بر این ضرورت شفافیت تاکید دارد. در عرصه دانشگاهی نیز امروزه به دلیل شکل گرفتن انتظارات جدید از موسسات آموزش عالی و به طور خاص افزایش تقاضا برای شفافیت در مورد نتایج و تأثیرات آموزش عالی، شفافیت در عرصه مدیریت دانشگاهی به یک ضرورت و پارادایم تبدیل شده است. پارادایمی که صریحاً به نیازهای متنوع اطلاعاتی و ضرورت پاسخ به اتهامات طیف گسترده‌ای از گروه‌های ذینفع آموزش عالی تاکید می‌کند. بنا به همین وضعیت، دانشگاهها باید سرمایه‌گذاری بیشتری در ارتباط با مسائل مربوط به پاسخگویی اجتماعی، دانشگاهی و مالی خود در برابر مخاطبان و ذینفعان انجام دهند.

بر اساس پارادایم شفافیت، نهاد دانشگاه و متولیان آن باید نشان دهند خروجی و نتیجه آموزش‌هایشان در بخش دستاوردها (اشتغال، درآمد فارغ‌التحصیلان، تأثیرگذاری سیاست‌گذاری در سطح کلان و...) چگونه بوده است. علاوه بر این موارد، آموزش عالی و دانشگاه‌ها باید درباره ارزش، سهم و تأثیر آموزش بر افراد، جامعه و اقتصاد شفاف‌سازی کنند. این اقدام زمینه افزایش اعتماد عمومی به آموزش عالی و دانشگاه را فراهم خواهد ساخت. علاوه بر این، شفافیت در دانشگاه و آموزش عالی، به عدالت آموزشی و پژوهشی و در کلیت به عدالت اجتماعی کمک خواهد کرد.

شفافیت در نظام دانشگاهی به دلیل وجود وجه علمی آن باید معطوف به متنوع‌سازی ابزارهای شفافیت و اتخاذ بهترین روش‌ها (کیفی و کمی) برای ارزیابی و اندازه‌گیری این شاخص در نسبتی روشن با استانداردهای بین‌المللی باشد. این شاخص می‌تواند در آینده به عنوان یکی از شاخص‌های کلیدی ارزیابی نظام دانشگاهی در جهان مورد توجه بسیار قرار بگیرد.

دانشگاه علامه طباطبائی به عنوان بزرگترین دانشگاه تخصصی علوم انسانی، در برنامه راهبردی خود که آن را در چارچوب اسناد بلا دستی شامل: برنامه ششم توسعه، نقشه جامع علمی کشور، آییننامهها و دستورالعمل‌های وزارت عتف و سند دانشگاه اسلامی در سال ۱۳۹۴ تدوین کرده، نقشه راهی جهت افزایش بهره‌وری و اثربخشی ارائه کرده است. مدیریت دانشگاه به خوبی واقف بوده که این هدف بدون ارائه یک برنامه شفافیت کامل نخواهد شد. از این رو به عنوان یکی از اولین دانشگاه‌های کشور، برنامه شفافیت را آغاز کرده و اطلاعات اصلی در نظام تصمیم‌گیری هشت ساله ۱۳۹۲-۱۴۰۰ خود از جمله بودجه، جذب اعضای علمی و کارکنان، قراردادهای کلان، متوسط و ریز، سفرهای خارجی مدیران و اساتید و محل تامین هزینه، آیین‌نامه و مقررات دانشگاهی، هزینه‌های فرهنگی و... را به مخاطبان و ذینفعان ارائه می‌دهد.

با عنایت به تعیین اهداف بلندمدت و برنامه‌های میان‌مدت و شیوه خاص تخصیص بهینه منابع در دانشگاه علامه طباطبائی در جهت بهبود بخشیدن به کیفیت امور آموزشی و پژوهشی و خدمات پشتیبانی، داشتن یک استراتژی مشخص مدیریتی، شفافیت و شفاف‌سازی مبنایی و مبنای برخی اقدامات مالی و تصمیمات کلیدی در طی هشت سال گذشته ضرورتی دو چندان را برای آغاز این برنامه ایجاد کرده بود.

این دانشگاه به عنوان بزرگترین دانشگاه علوم انسانی کشور علاوه بر تعهد نسبت به آموزش و تربیت نیروی متخصص و متعهد کشور و ارائه خدمات علمی و پژوهشی و مشاوره‌ای به متقاضیان آموزش عالی و نهادهای عمومی و بخش‌های مختلف جامعه، اعم از صنعتی، فرهنگی و خدماتی و برای سرآمد بودن در آموزش، تولید و ترویج علم و پاسخگویی به نیازها و مشکلات جامعه، بر مساله شفافیت و پاسخگویی تاکید دارد.

شفاف‌سازی عملکرد در دانشگاه علامه طباطبائی اگرچه یکی از اولین گام‌ها و آن هم در آغاز راه است اما امید است به یک سنت مدیریتی در دانشگاه‌های ایران تبدیل شود. این سنت در سال‌های آتی می‌تواند به ادامه روند بهبود و پیشرفت سریعتر در شاخص‌های اساسی تعیین شده در برنامه راهبردی دانشگاه‌ها و آموزش عالی کمک کند.

اجرای برنامه شفافیت، عملکرد مدیران را پیش چشم افکار عمومی و ذی‌نفعان قرار داد

دانشگاه در اتاق شیشه‌ای

دانشگاه علامه طباطبائی به عنوان اولین دانشگاه در ایران، اجرای برنامه شفافیت را در دستور کار خود قرار داد. تلاش این نهاد علمی این است که در حوزه‌های اساسی اطلاعات لازم را در قالب یک سامانه آنلاین و آفلاین در اختیار ذی‌نفعان و افکار عمومی قرار دهد. شفاف‌سازی عملکرد دانشگاه آن هم به تفکیک سالیانه در حوزه‌های تعیین شده می‌تواند به یک سنت مدیریتی در دانشگاه تبدیل شود. این سنت در سال‌های آتی می‌تواند به ادامه روند بهبود و پیشرفت سریع‌تر در شاخص‌های اساسی تعیین شده در برنامه راهبردی دانشگاه کمک کند. دانشگاه علامه طباطبائی با استناد به ضرورت‌ها و اهداف فوق و همچنین مصوبه ۹ اردیبهشت ماه ۱۳۹۹، فارغ از سنت تأثیر مناسبات سیاسی بر تغییر و تحولات مدیریت دانشگاهی، کنشگری برای شفافیت دانشگاهی را با کمک ابزارهای نوین فناوریانه، پیگیری کرد.

آیین‌نامه‌ها و مقررات

سفرهای خارجی

منابع انسانی

قراردادهای پژوهشی

صنایع آماري

تأیید نامه‌ها

اطلاعات قراردادهای

بودجه

- از جمله محورهای اساسی در برنامه شفافیت دانشگاه می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:
۱. شفافیت نظام تخصیص بودجه به مراکز تابعه (به تفکیک معاونت و اعلام هزینه‌کرد)
  ۲. شفافیت منابع درآمدی و درآمدهای اختصاصی دانشگاه نسبت به بودجه عمومی (املاک و مستغلات)
  ۳. شفافیت فرایند جذب و اساتید جذب شده در این دوره (آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و فرایندهای استخدام و افراد استخدام شده)
  ۴. شفافیت طرح‌های پژوهشی ارائه شده

۵. شفافیت همایش‌ها و رویدادهای مورد حمایت مالی
۶. شفاف‌سازی ساختار شوراهای تخصصی و مهم دانشگاه (افراد و نحوه تصمیم‌گیری)
۷. شفافیت تعداد دانشجویان و میزان درآمد از دانشجویان شهریه‌پرداز
۸. شفافیت قراردادها
۹. شفافیت درباره سفرهای خارجی اعضای دانشگاه
۱۰. شفافیت پروژه‌های عمرانی
۱۱. شفافیت شرکت‌های مستقر در مرکز رشد
۱۲. شفافیت هزینه‌های فرهنگی
۱۳. شفافیت ارائه دروس، سرفصل‌ها (طرح درس)
۱۴. شفافیت عملکرد نظارتی هیأت نظارت بر تشکل‌ها
۱۵. شفافیت صدور مجوز فعالیت تشکل‌ها، انجمن‌ها، کانون‌ها و نشریات

✳️ بخش سوت‌زنی سامانه شفافیت

یک بخش مکمل مهم سامانه شفافیت دانشگاه، بخش سوت‌زنی است. هدف از قرار دادن این بخش در سامانه شفافیت دانشگاه علامه طباطبائی، دریافت مستقیم گزارش تخلف درباره فعالیت‌های غیرقانونی است. فعالیت‌هایی مثل فساد و تقلب (از هر نوعی) با هدف تهدید منافع عمومی یا خصوصی ذینفعان دانشگاه، البته تاکید بر این است که هویت گزارش‌دهنده حفظ شود. طبق سازوکار این بخش، هر شخصی می‌تواند گزارش تخلف را به همراه مستندات مدنظر خود (مانند فیلم، عکس و اسناد) بدون اینکه لازم باشد هویت خود را اعلام کند، تنها با دریافت یک کد رهگیری ثبت و نتیجه آن را پیگیری کند.

شفافیت

دانشگاه علامه طباطبائی

[بیمانه استقرار نظام شفافیت](#) | [شرح و تالیف](#) | [اعضای کمیته شفافیت](#) | [پرسش‌های متداول](#) | [تماس با ما](#)

گزارش تخلف

گزارش تخلف

موضوع *

توضیحات *

آپلود ↑

No file chosen

Choose File

فایل
فایل‌ها به صورت فشرده و با حد اکثر ۲۰ مگابایت
فایل آپلود می‌شوند.

لطفاً کد رهگیری را وارد کنید:

کد پیگیری *

کد امنیتی

کد امنیتی

پیگیری فرم ✓

کد امنیتی

کد امنیتی

ثبت فرم

کرونا و چالش گذار به آموزش دیجیتال

دکتر محمد سعید
ذکایی

عضو هیات علمی
دانشکده علوم
اجتماعی

ایده «تزلزل دانشگاهی» را احتمالاً بهترین مفهومی باید پنداشت که می‌تواند چالش بالقوه در شرایط گذار به آموزش دیجیتال و زیست دانشگاهی در شرایط جدید را توضیح دهد. مراد از تزلزل، آسیب‌پذیری و در کنترل نداشتن و در کنترل نبودن است. کرونا قابلیت اتکا به ساختارهای موجود و نظم آشنای جامعه را بر هم زده است. فهم از زمان و زیست و تعاملات دانشگاهی تغییر یافته است. حال بسط یافته تجربه مشترک دانشگاهیان است که از آنها می‌طلبد خود مدیریتی را به مثابه هنجار غالب در حرفه خویش به کار برند.

❁ دیجیتال شدن و خدشه در عافه آموزش

دیجیتالی شدن ابزارهای آموزش و تحقیق با وجود فرصت‌هایی که برای دمکراتیک ساختن و آموزش چند رسانه‌ای می‌تواند فراهم سازد، ممکن است در همان حال تقویت‌کننده تزلزل ارتباطی و عاطفی در شکل ناگهانی و خشن نیز باشد. یادگیری و و یاددهی آنلاین زندگی روزمره ما را از نو تعریف کرده و همه ما را با فشار برای انطباق با یک وضعیت نرمال جدید روبه‌رو ساخته است.

کیفیت تعاملات دانشگاهی در مسیری آرام و عموماً بدیهی فرض شده استحال می‌یابد. انتظار می‌رود همه چیز عادی باشد و گویا تزلزل در آنچه آگامبن آن را «شرایط استثنایی» می‌خواند اهمیتی نداشته و

تنها با بقیه صنوف و مردم (ایران و جهان) در یک وضعیت استثنایی بزرگتر مواجهیم. با این همه خطر انس گرفتن با این وضعیت و دور ساختن آموزش از ظرفیت‌های شناختی، ارتباطی و عاطفی آن جدی است. آموزش مجازی در عمل دریچه‌هایی برای تجربه اندوزی‌های ارزشمند و جبران برخی کاستی‌ها در قرنطینه و تقویت مهارت‌های آموزشی برای بسیاری در ایران فراهم ساخته با این حال کنش‌گری و تجربه (عاطفی/ رفتاری) مجازی کرونایی اغلب غیر انتخابی، تحمیلی و انفعالی است و سویه‌های چون وابستگی افراطی به شبکه، سطحی شدن آموزش، تقویت انزوا، دلزدگی، نابرابری و مانند آن را در خود نمایان دارد. بسط زمان و فضای کار، ریتم و شرایط زندگی روزمره را تغییر داده است. فضای خصوصی خانه، فضای کار (کلاس درس) می‌شود و نقش سوژه دانشجو و استاد از نو شکل می‌گیرد. شرایط موجود ما را فرا می‌خواند در هر زمان و مکانی آماده کار باشیم. فناوری آنلاین با زور و قدرتمندانه وارد جهان آکادمیک شده است و نظم تعلیم و تربیت را تغییر داده است.

✿ کلاس‌های غیرمعاشرتی

بحران کرونا برای بسیاری اهمیت مسئولیت‌پذیری و داشتن دغدغه جمعی را در فضای رقابتی و تمیزه شدن امروز جامعه انسانی آشکار ساخت. آموزش آنلاین با دور کردن عاطفه از تعلیم و تربیت آن را «رسمی‌تر» و «غیرمعاشرتی» کرده است. حال آنکه «غیررسمی بودن»، ابزار تعلیم و تربیت انتقادی و اشتراک دهنده ارزش‌های اساتید و دانشجویان است. آموزش مجازی کرونایی ممکن است با محدود ساختن انتخاب‌ها و شیوه‌های کنشگری در میان دانشجویان و اساتید عملاً به یکسان‌سازی سبک‌های آموزشی و نگاه و مواجهه یکسان و غیر منعطف با دانشجویان بینجامد.

استانداردسازی‌های رفتاری در کنار نابرابری‌های ساختاری و نهادین در دسترسی به خدمات، تکنولوژی و مهارت‌های دیجیتال، گذار آموزشی جدید را ذاتاً ناموزون و نابرابر ساخته و به تعمیق و عادی‌سازی تزلزل می‌انجامد. چرخش سریع، افراطی و تدبیر نشده به سوی آموزش دیجیتال می‌تواند بر بنیان‌های معاشرت‌پذیری‌های آکادمیک و روابط اساسی و پایدار اساتید و دانشجویان آسیب رساند. اقتصاد عاطفی حاکم بر شبکه‌ها نوعاً گذشت، تسامح و همدلی را سخت می‌سازد و میل به ابرازگری‌های افراطی و سطحی‌نگری را ترویج می‌دهد. یاددهی و یادگیری دیجیتال، به‌واسطه استانداردسازی و شیوه‌های مکانیکی و یکنواخت تعبیه شده در آن، ممکن است مسئولیت اجتماعی دانشجو و استاد را تحت الشعاع قرار داده و بر کیفیت آموزش آسیب رساند. ملاحظات فوق ضرورت مواجهه با زان‌دیشانه با فناوری‌های جدید دیجیتال و بهره‌گیری از ابتکارها و تمهیدات مناسب برای ایجاد تعاملات بیشتر در میدان‌های آموزش و تولید دانش دموکراتیک استفاده را ایجاب می‌کند.

✿ دغدغه توازن بخشی عاطفی

خوشبختانه در وجه مثبت، دغدغه شناخت و توازن بخشی عاطفی در معاونت آموزشی دانشگاه از هفته‌های نخست بروز پاندمی نمایان شد. پیشنهاد انجام پروژه‌هایی برای ارزیابی آثار آموزش مجازی و دلالت‌های شناختی، انگیزشی و عاطفی آن، برگزاری نشست‌ها و کارگاه‌هایی در دانشکده‌های مختلف برای بحث پیرامون فرصت‌ها و چالش‌های برآمده از آموزش مجازی و ارائه توصیه‌ها و ابتکارهایی برای درگیر ساختن عمیق‌تر دانشجویان و تعاملی ساختن بیشتر آن، برگزاری کارگاه‌های آموزشی با هدف ارتقای سواد دیجیتال اساتید و آشنا ساختن آنان با ظرفیت‌های سامانه‌های آموزش مجازی از جمله اقدامات مفید بخش آموزش دانشگاه و منعکس کننده توجه جدی آن به انسانی کردن آموزش مجازی است.

در سویه دیگر حساسیت دانشگاه علامه طباطبائی نسبت به شکاف‌های دیجیتال در اجتماع دانشجویی و آثار زیان‌بار آن بر کیفیت آموزش و ایفای نقش دانشجویان که دستمایه ابتکارات مدنی (دعوت از خیرین) و نیز پشتیبانی‌ها و مشاوره فنی برای کمک به دانشجویان کم‌بضاعت و یا با مهارت‌های کمتر دیجیتال بوده است، بیانگر مراقبت و حساسیت‌های دانشگاه و به‌ویژه بخش آموزش به ابعاد ارتباطی و انسانی آموزش دیجیتال در عصر کروناست.

دانشگاه چه‌طور چالش‌های همه‌گیری جهانی کووید ۱۹ را مدیریت کرد؟

آموزش و پژوهش در سال‌های کرونا

با آغاز بحران کرونا در کشور و تعطیلی فرآیند آموزش حضوری و رویکرد نظام آموزش عالی کشور به سیستم مجازی، در دانشگاه علامه طباطبائی از آغاز با تشکیل جلسات منظم کمیته مقابله با کرونا در دانشگاه و هم‌اندیشی مسئولان، مدیران و استادان دانشگاه، رویکرد آموزش مجازی در دستور کار قرار گرفت. حوزه معاونت آموزشی و دانشکده‌ها به سرعت سامانه آموزش مجازی را راه‌اندازی کردند.

مهمترین اقدام‌های دانشگاه در عرصه آموزش

❁ کلاس‌ها و خدمات آنلاین

با توجه به تصمیمات ستاد ملی مدیریت کرونا و مدیریت دانشگاه، تمامی کلاس‌های آموزشی، جلسات دفاع از پایان‌نامه‌ها، جلسات گروه‌ها و... به صورت برخط برگزار شد. همچنین با توجه به دورکاری کارکنان، ارائه خدمات پشتیبانی به صورت آنلاین برای نخستین بار در معاونت آموزشی دانشگاه راه‌اندازی شد.

در همین رابطه یکی از مدرن‌ترین روش‌ها، آموزش‌های ترکیبی یا هیبریدی است (Hybrid Classes). از این نظر علامه طباطبائی در شمار چند دانشگاه برتر کشور است که تاکنون اقدام به راه‌اندازی این گونه کلاس‌ها در سه دانشکده و مرکز آفا کرده است. در این گونه مدرن از آموزش، استاد و تعدادی از دانشجویانی که راه‌شان نزدیک‌تر است حضوری در کلاس شرکت می‌کنند و تعداد زیادی از دانشجویانی که نمی‌توانند حضوری بیایند از طریق سیستم مجازی به این کلاس می‌پیوندند. این کلاس کاملاً همانند فضای طبیعی کلاس است که استاد پای تخته هوشمند می‌رود، می‌نویسد و از وایت‌برد استفاده می‌کند و دانشجویان هم در کلاس حضور دارند.

همین فضا به مانیتور دانشجویانی که غیر حضوری در کلاس هستند نیز منتقل می‌شود. بنابراین حتی دانشجویی که غیر حضوری در کلاس مشارکت می‌کند، حس در کلاس بودن را دارد. البته باید تأکید کرد که استفاده از این کلاس‌ها فقط محدود به دوره کرونا نیست، بلکه می‌توان از این ظرفیت برای حضور استادان و دانشجویان بین‌المللی نیز بهره گرفت.

❁ ایجاد مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه

مرکز یادگیری الکترونیک دانشگاه با هدف یکپارچه‌سازی فعالیت‌های آموزش الکترونیک در دوران شیوع ویروس کرونا و پس از آن تشکیل شده است. اهداف

اصلی این مرکز توسعه فعالیت‌های آموزشی الکترونیک برای رعایت پروتکل‌های بهداشتی، افزایش کیفیت آموزش برخط و از بین بردن محدودیت‌های زمانی و مکانی در دانشگاه علامه طباطبائی است. این مرکز از طریق سه اداره «آموزش الکترونیک»، «خدمات پشتیبانی الکترونیک» و «تولید محتوای الکترونیک» در حال انجام وظایف خود است.

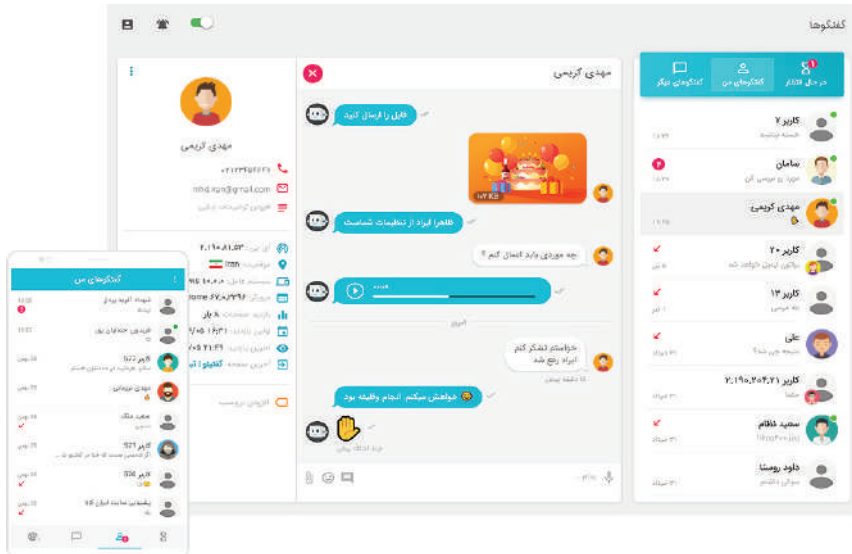
❁ سامانه گفتینو

سامانه گفت وگویی آنلاین یا «گفتینو»، پس از بررسی‌های فنی سامانه‌های مختلف و برگزاری جلسات متعدد با شرکت‌های فعال در این زمینه با توجه به ویژگی‌های آن انتخاب شد. در واقع بازخوردهای مثبت این سامانه در بین دانشجویان و استادان باعث استقبال سایر معاونت‌های دانشگاه از این سامانه شده است. برخی قابلیت‌های گفتینو عبارتند از:

- پاسخگویی فوری و لحظه‌ای در بازه‌های زمانی امتحانات و برگزاری کلاس‌ها
- گزارش اطلاعات تحلیلی از نوع مشکلات و انتظارات کاربران
- گزارش آماری میزان رضایت کاربران از سیستم
- گزارش آماری از عملکرد کارکنان و نحوه پاسخگویی آنها به دانشجویان و استادان
- اطلاع‌رسانی به صورت کلی و جزئی به دانشجویان و استادان
- سهولت استفاده کاربران و رابط کاربری بسیار ساده و کاربرپسند
- جلوگیری از کاهش هزینه تماس‌های طولانی و در انتظار ماندن کاربران
- ارسال پیام گروهی و اطلاعیه برای کاربران سامانه
- پاسخگویی خودکار با استفاده از پیام‌های آماده و پاسخگویی ۲۴ ساعته (سوالات در بازه زمانی خارج از ساعت ۸-۱۸ به صورت آنلاین پاسخ داده می‌شود)

❁ زمینه‌سازی برای حفظ آرامش

معاونت دانشجویی نیز با آغاز شیوع بیماری کرونا، و حساسیت حوزه‌های دانشجویی با مشارکت و همفکری با همکاران و نیز تشکیل نشست‌های تخصصی در حوزه‌های مرتبط، تلاش خود را بر این اصل قرار داد تا ضمن حفظ آرامش برای دانشجویان، شرایطی فراهم شود تا با یاری خداوند و کمترین میزان آسیب و زیان و در نظر داشتن منافع دانشگاه و رعایت سلامتی دانشجویان عزیز از شیوع این بیماری در دانشگاه جلوگیری شود.

❁ تعطیلی، فرصتی برای تعمیرات جزئی خوابگاه‌ها

بعد از تعطیلی تدریجی خوابگاه‌ها در اواخر سال ۱۳۹۸ رستوران‌ها و مراکز ورزشی نیز تعطیل شد. در این فاصله مسئولان دستور دادند در برخی خوابگاه‌ها و مراکز مرتبط دانشگاه تعمیراتی جزئی انجام شود.

❁ فعال شدن مراکز بهداشت دانشگاه

مرکز بهداشت و درمان دانشگاه برای توزیع مواد ضد عفونی و ماسک و دستکش و نیز سنجش میزان تب کارکنان نیز اقدام کرد. به دلیل اهمیت کار و تاکید بر لزوم سلامتی تمام کارکنان دانشگاه (اعم از علمی و اداری) اجرای طرح سنجش سلامت و نیز طرح پایش سلامت کارکنان در دستور کار قرار گرفت.

❁ مشاوره‌های تلفنی با پزشک

مرکز مشاوره دانشگاه طرح مشاوره تلفنی را اجرا کرد. در واقع در روزهای تعطیلی دانشگاه، مشاوره تلفنی و بخش مشاوره با پزشک فعال بود.

❁ دقت در اجرای پروتکل‌های بهداشتی

با کمک ظرفیت‌های موجود در سطح ادارات خوابگاه‌ها، تغذیه و رفاه و خدمات دانشجویی برخی پروتکل‌های بهداشتی به طور جدی در دانشگاه پیگیری شد. از جمله ممنوعیت تردد میهمان در خوابگاه‌های دانشگاه، ضد عفونی کامل تمامی محل‌های پر تردد و مکان‌های عمومی، آموزش و اطلاع رسانی اهمیت رعایت بهداشت فردی و شخصی به وسیله کارکنان و دانشجویان ساکن خوابگاه‌های دانشجویی.

❁ آموزش نیروهای خدمات

نیروهای خدمات تحت آموزش‌های لازم قرار گرفتند تا پاکسازی و ضد عفونی کردن خوابگاه‌ها را در حین نظافت مطابق دستورالعمل‌های بهداشتی در مقابله با شیوع ویروس کرونا انجام وظیفه نمایند.

❁ فعالیت‌های پژوهشی مرتبط با کرونا

اما همه آنچه که تا اینجا گفته شد به موضوع آموزش اختصاص داشت. دانشگاه تنها در این زمینه فعال نبود، بلکه در عرصه پژوهش نیز اقداماتی انجام داد که در ادامه فهرست‌وار به برخی از آنها اشاره می‌کنیم.

● انجام ۳۷ طرح پژوهشی، شامل ۱۲ طرح وزارتی، ۱۶ عنوان طرح دانشگاهی (که هنوز در حال اجراء است) و ۹ طرح دانشکده‌ای در حال اجرا

- برگزاری ۴ نشست حل مساله
- برگزاری ۴ نشست علمی
- فعالیت دوخوشه مشورتی (خوشه مشورتی و پولی بانکی و ارتباطات و رسانه) و ارائه ۱۱ گزارش و توصیه سیاستی.

پایش سلامت دانشجویان

در این فاصله با توجه به دل مشغولی مسئولان دانشگاه از وضعیت دانشجویان، طرح نظرسنجی از تمامی دانشجویان و خانواده‌های آنان در قالب یک طرح پیمایشی در دستور کار معاونت دانشجویی این دانشگاه قرار گرفت و با مشورت با حوزه‌های تخصصی در معاونت و انجام پیش‌آزمون این امر به انجام رسید که با استقبال گسترده خانواده‌های دانشجویان و خود آنان مواجهه شد.

به دلیل حساسیت و دل‌نگرانی از وضعیت دانشجویان از تکنیک تمام‌شماری به جای نمونه‌گیری استفاده شد. از این ۱۶ هزار دانشجو حدود چهار هزار دانشجو یا در دسترس نبودند یا تمایل به پاسخ دادن نداشتند و در نهایت ۱۲ هزار نفر از دانشجویان مورد بررسی دقیق قرار گرفتند.

نتایج پایش

- ۹۵ نفر از دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی به بیماری کرونا مبتلا شده‌اند.
- میزان امیدواری و خوشحالی دانشجویان سالم به میزان ۱۵ درصد و میزان نگرانی دانشجویان مبتلا به کرونا ۱۱ درصد بوده است.
- ۷۱ درصد دانشجویان گفتند روابط خانوادگی آنان تحت تاثیر بیماری کرونا تغییر کرده است.
- ۶۸ درصد از دانشجویان به صورت مجازی با دوستان خود در ارتباط بوده‌اند
- یک درصد از دانشجویان پاسخ‌دهنده ارتباط خود را با دوستان خود در این دوران قطع کرده بودند.
- بیشتر دانشجویان گفتند درآمد خانوادگی آنان تغییری نکرده است.
- به لحاظ سلامت جسم و روان، دانشجویان دختر وضعیت بهتری داشتند و میزان آگاهی آنان نسبت به کرونا، علائم این بیماری و... از پسران بیشتر بود.

کرونا و مسئولیت اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی

کرسی ارتباطات علم و فناوری یونسکو در دانشگاه علامه طباطبائی از ابتدای شیوع ویروس در اسفندماه سال ۱۳۹۸ با تشکیل تیمی داوطلب از متخصصان حوزه رسانه، پژوهشگران، برای اطلاع‌رسانی دقیق درباره این بیماری فعالیت‌های خود را آغاز کرد. سازمان جهانی بهداشت پس از ارزیابی فعالیت‌های صورت گرفته، تصمیم گرفت تا از این فعالیت داوطلبانه پشتیبانی مالی و معنوی کند.

همچنین، مرکز مشاوره سلامت مهاجر که از سوی انجمن نخبگان افغانستانی و با پشتیبانی دانشگاه علامه طباطبائی در خرداد ۱۳۹۸ راه‌اندازی شده، با این کرسی در اجرای این پروژه با کرسی همکاری می‌کند. مخاطب این برنامه‌ها فارسی‌زبانان در کشورهای منطقه هستند.

Member of
COVID-19
Global Education Coalition
Launched by UNESCO

انسان‌دانشگاهی

ارتقای سرمایه انسانی اجتماعی و کارآمدی رویکردهای فرهنگی - اجتماعی دانشجویان

✳ برنامه‌ریزی برای تقویت فضایل اخلاقی، قانون‌مداری، پایبندی به اصول و ارزش‌های دینی، انسانی، اجتماعی و ملی

✳ برنامه‌ریزی کارآمد و اثربخش برای ارتقا و بهبود وضعیت مسئولیت‌پذیری، برخورداری از وجدان کاری، انضباط فردی و اجتماعی، روحیه کار و ابتکار، کارآفرینی، درستکاری، قناعت، سازگاری اجتماعی و آموزش مهارت‌های زندگی به دانشجویان

✳ برنامه‌ریزی مناسب جهت ارتقای بهداشت روانی دانشجویان و کاهش انحرافات اخلاقی، کم‌تحرکی و افت سلامت جسمی

✳ ارتقای کیفیت رفاهی زندگی خوابگاهی

چهارمین هدفی که در چارچوب سند راهبردی افق ۱۴۰۰ هیأت امنای دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۹۵ تدوین شده، به ارتقای سرمایه انسانی اجتماعی و کارآمدی رویکردهای فرهنگی اجتماعی دانشجویان مربوط است. آنچه که در راهبردهای این هدف مستتر است، ضرورت پرورش انسانی اخلاق‌مدار و دانشگاهی است. انسانی که در درجه نخست نیازهای اولیه رفاهی اومی بایست برطرف شود. از این رو، در این فصل درباره بهبود شرایط کمی و کیفی خوابگاه‌ها می‌خوانیم. از آنجایی که یکی از وظایف دانشگاه تربیت انسانی اخلاق‌مدار است، در دانشگاه علامه طباطبائی نیز دوره‌های دانش‌افزایی و کاربردی برگزار شده است. به طوری که از ۸۰۰ نفر ساعت در سال ۹۳ به حدود پنج هزار و ۱۸۴ نفر ساعت در سال ۹۹ رسیده است. این رقم یعنی رشد بیش از ۵۴۰ درصدی در این زمینه. طی سال‌های ۹۲ تا ۹۸ میزان استقبال از طرح «سمن» (سلامت، مهارت، نشاط) و «تدبیر زندگی دانشجویی» ۱۵۸ درصد بیشتر شد. در این فصل درباره جزئیات راهبردهای هدف ارتقای سرمایه انسانی اجتماعی و کارآمدی رویکردهای فرهنگی اجتماعی دانشجویان بیشتر می‌خوانید.

نگاهی به افق فرهنگی و اجتماعی دانشگاه

❖ نگاهی به افق فرهنگی و اجتماعی دانشگاه

اهداف: حوزه فرهنگی- اجتماعی در مواجهه با حیات فرهنگی- اجتماعی دانشگاه دو هدف و وظیفه دارد:

(الف) شناسایی چالش‌ها، برنامه‌ریزی و اقدام برای حل آنها:

معاونت فرهنگی- اجتماعی باید از طریق شناخت هر چه دقیق‌تر و علمی‌تر وضعیت موجود فرهنگی- اجتماعی دانشگاه، نقصان‌ها، آسیب‌ها و مشکلات موجود را شناسایی و برای بهبود و حل آن‌ها برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری کرده و اقدامات مقتضی را به انجام رساند.

(ب) افق‌گشایی در عرصه‌های نوین و خلاقانه فرهنگی:

با بهره‌گیری از نیروهای متخصص علمی آگاه و خلاق دانشگاه، افق‌های تازه‌ای را در عرصه فرهنگی- اجتماعی بگشاید، بدین معنا که ایده‌های تازه‌ای را برای شکوفایی و رونق هر چه بیشتر فضای فرهنگی- اجتماعی دانشگاه مطرح و پیگیری کند. بنابراین با توجه به نکاتی که گفته شد، چالش‌ها، برنامه‌ها و سیاست‌های فرهنگی و اقدامات نوین و متداول این نهاد را ذیل اهداف فرهنگی و اقدامات مقتضی آن دسته‌بندی و معرفی می‌کنیم.

معاونت فرهنگی- اجتماعی باید از طریق شناخت هر چه دقیق‌تر و علمی‌تر وضعیت موجود فرهنگی- اجتماعی دانشگاه، نقصان‌ها، آسیب‌ها و مشکلات موجود را شناسایی و برای بهبود و حل آن‌ها برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری کرده و اقدامات مقتضی را به انجام رساند

❖ اقدامات محوری حوزه فرهنگی

● هم‌اندیشی و هم‌افزایی میان معاونت فرهنگی، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، کانون‌های مذهبی و هیات اندیشه‌ورز قرآنی برای هماهنگ‌سازی و برگزاری برنامه‌های مرتبط با قرآن کریم، با توجه به همه‌گیری بیماری کرونا در یکسال اخیر تقویت برنامه‌های قرآنی در فضای مجازی با توجه به شرایط موجود.

● توسعه، تکمیل و راه‌اندازی خانه آزاداندیشی دانشگاه

● تاسیس خانه انتشارات دانشگاهی

● پیشبرد و توسعه طرح انتشارات دانشجویی

● ایجاد کارگروه پژوهش و مطالعات فرهنگی معاونت فرهنگی- اجتماعی

● ایجاد کارگروه تخصصی سیاست‌گذاری فرهنگی برای طراحی و تدوین بسته‌های سیاستی عملیاتی در زمینه مسائل و چالش‌های فرهنگی و اجتماعی

● تاسیس واحد امور فرهنگی اساتید و کارکنان دانشگاه

● برگزاری دوره‌های آموزشی، درس- گفتارهای علمی، دوره‌های مهارت‌افزایی هنری و جشنواره‌های فرهنگی با مشارکت انجمن‌های علمی و کانون‌های فرهنگی معاونت فرهنگی- اجتماعی

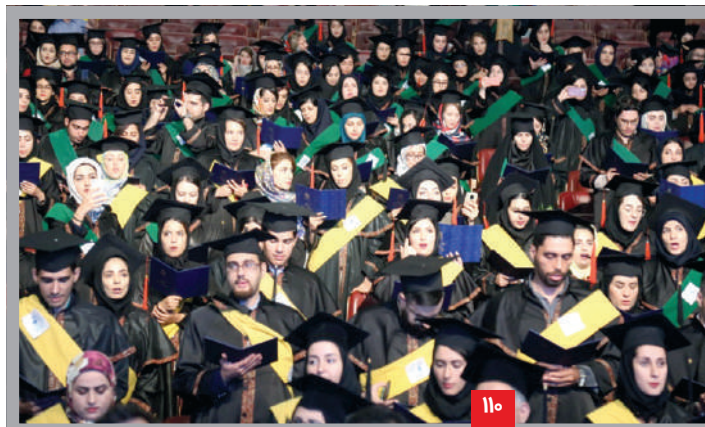
● ایجاد کارگروه تخصصی کارآفرینی اجتماعی در معاونت فرهنگی- اجتماعی دانشگاه برای تسهیل، حمایت و نظارت بر تعاملات و اقدامات مرتبط با حوزه کارآفرینی اجتماعی

● نظارت بر تجهیز امکانات فرهنگی- تفریحی، بهره‌برداری و تقویت فعالیت‌های خلاقانه‌ی فرهنگی در کمپ دانشجویی باغ سیب‌کرج

● برنامه‌ریزی فرهنگی و بهره‌برداری از طرح سرای دختران

● ایجاد کارگروه تخصصی سیاست‌گذاری برای توسعه و گسترش فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی خانه‌های دانشجویی

● ایجاد کارگروه تخصصی مشاوران فرهنگی و هنری در معاونت فرهنگی

استاد نمونه کشوری و مدیر پیشین گروه مطالعات ارتباطی از پویایی سال‌های اخیر می‌گوید

۶ تحول چشمگیر دانشگاه علامه طباطبائی

دانشگاه علامه طباطبائی هم به لحاظ پیشینه علمی و هم به لحاظ انتظاری که از حوزه علوم انسانی و اجتماعی می‌رود این ظرفیت را دارد که در مقیاس خرد (دانشگاه) و کلان (بخشی از نظام آموزشی) مورد سنجش و ارزیابی قرار بگیرد. این دانشگاه در سال ۱۳۵۸ از ادغام ۲۷ دانشکده، مؤسسه آموزش عالی و آموزشگاهی تشکیل شد که بیشتر در حوزه مجموعه‌های غیردولتی فعالیت داشتند.

❁ سال‌های اوج علامه

به‌عنوان یک عضو قدیمی دانشگاه با سابقه بیش از ۳۳ سال تدریس در دانشگاه علامه طباطبائی، دوران اوج این دانشگاه را می‌توان در دو مقطع بین سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴ و سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ دانست. طی دوره اول که دولت اصلاحات مستقر بود، با مدیریت آقای دکتر «نجفقلی حبیبی»، از چهره‌های شاخص علمی کشور، ساخت پردیس اصلی و تجمیع فیزیکی دانشکده‌ها در دستور کار قرار گرفت. از لحاظ کیفی نیز پیشرفت‌هایی حاصل شد که از جمله آن می‌توان به راه‌اندازی رشته‌های جدید، مثل علوم ارتباطات اشاره کرد. رشته‌ای که به همت و پیگیری مرحوم دکتر «کاظم معتمدنژاد»، پدر علوم ارتباطات، صورت گرفت. متأسفانه طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۲ به دلیل جهت‌گیری‌های متفاوت نسبت به دوره قبل، این پیشرفت‌ها متوقف و نوعی نگرش سیاسی خاص جایگزین آن شد. نگرش‌هایی نظیر تفکیک جنسیتی، ایجاد محدودیت برای رشته‌ها، گروه‌ها، استادان و... که شهرت هم پیدا کرد. اما پس از گذر از این دوره میانی، در سال ۱۳۹۲ با انتخاب آقای دکتر سلیمی به‌عنوان رئیس جدید دانشگاه علامه طباطبائی، زمینه جدید و مساعدی برای رشد دانشگاه فراهم شد. چنان‌که این رشد را می‌توان با شاخص‌های وضع‌شده در نظام آموزشی کشور و بعضی از نظام‌های معتبر تبه‌بندی جهانی به راحتی اندازه گرفت. این شاخص‌ها علاوه بر اینکه از جبران نسبی آن رکود و وقفه دوره میانی حکایت

دارند، تحول و تحرک علمی، آموزشی و عمرانی جدید را هم به نمایش می‌گذارند. به‌عنوان مثال در سال ۱۳۹۵ دانشگاه علامه طباطبائی در سطح یک دانشگاه‌های تخصصی قرار گرفت و بهترین دانشگاه جامع علوم انسانی کشور شناخته شد. شاخص‌های معتبر جهانی نیز از رشد قابل قبول دانشگاه در بعد بین‌المللی دارد. البته باید تاکید کنم که بنده در این هشت سال در سطح مدیریت اجرایی دانشگاه قرار نداشتیم و صرفاً به‌عنوان مسئول گروه ارتباطات دانش‌کده ارتباطات که امری انتخابی است و مسئول کرسی ارتباطات علم و فناوری یونسکو در این دانشگاه به اختصار به بعضی از این تغییر و تحولات شاخص‌های اساسی دانشگاه علامه طباطبائی طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ می‌پردازم.

❖ افزایش رقابت علمی و پژوهشی

اولین شاخص به پیشرفت مؤلفه‌های کیفی باز می‌گردد. در این هشت سال تحقیق و توسعه رشته‌های آموزشی رشد چشم‌گیری داشت. نمود عینی این موضوع را می‌توان در افزایش رقابت علمی و پژوهشی میان اعضای هیئت علمی، دانشجویان و پژوهشگران مشاهده کرد. ارتقای سطح علمی اعضای هیئت علمی، درخشش آن‌ها در سطوح ملی و بین‌المللی، بهبود سطح قبولی‌های دانشجویان در خود دانشگاه و دانشگاه‌های دیگر، برگزاری نشست‌ها، انجام تحقیقات، حضور شخصیت‌های علمی بین‌المللی در این دانشگاه و حضور شخصیت‌های علمی دانشگاه در میادین جهانی بخشی از معیارهای اندازه‌گیری بر درک رشد شاخص‌هاست.

❖ پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی: تحقق اخلاق علمی

دومین شاخص دارای اهمیت به میزان پاسخ‌گویی و ورود دانشگاه به مسائل مبتلابه جامعه و نقش‌آفرینی دانشگاه در انجام مسئولیت‌های اجتماعی مربوط می‌شود. برگزاری برنامه‌های مختلف علمی، فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی نشان از واکنش به‌هنگام دانشگاه در رابطه با مسائل اجتماعی دارد. البته این واکنش‌ها

ارتباطات یکی از متغیرهای مهم تحولات علمی و فناوریانه جهان جدید است. با وجود اینکه ما از مؤسسه آموزش عالی که بعدها به دانشگاه تبدیل شد شاهد فعالیت رشته روابط عمومی بودیم، بعد از وقوع انقلاب فرهنگی، این دانشکده به دو گرایش «روزنامه‌نگاری» و «روابط عمومی» در دانشگاه علوم اجتماعی تقسیم شد

نباید شکل‌گیری و نمایشی داشته باشند و شکل واقعی و عینی پیدا کنند که شاخص‌ها نشان می‌دهند دانشگاه علامه طباطبائی در این زمینه هم موفق بوده است. یکی از آخرین واکنش‌های مبتلا به تابستان سال ۱۳۹۸ بازمی‌گردد که بر اساس تصمیم دانشگاه‌های سطح یک کشور (۱۳ دانشگاه)، برنامه‌ای تحت عنوان گفت‌وگوی دانشگاه‌ها تدوین شد و هسته‌های علمی تحت عنوان خوشه‌ها شکل گرفت. این خوشه‌ها بر اساس مزیت خاص هر دانشگاه تقسیم‌بندی شدند. از مجموع هفت یا هشت خوشه، دو خوشه در اختیار دانشگاه علامه طباطبائی قرار گرفت. خوشه ارتباطات و رسانه که مسئولیت آن را خود من برعهده داشتم و خوشه امور بانکی که مسئولیت آن را آقای دکتر بت‌شکن پذیرفتند. بر این اساس، با جلب و مشارکت سایر استادان، محققان و دانشجویان دوره تکمیلی، گزارش‌های راهبردی مناسبی برای دولت تهیه و ارسال شد. از دیگر مسئولیت‌های اجتماعی کاربردی و تأثیرگذار بر روند زندگی اجتماعی می‌توان به انجام پژوهش‌های راهبردی، تهیه گزارش، برگزاری نشست و کنفرانس در رابطه با مسائلی نظیر سیلاب‌ها، شیوع بیماری کرونا و... اشاره کرد. همین موضوعات مصداقی برای افزایش اخلاق علمی هستند. در واقع اخلاق علمی را می‌توان در همین مسئولیت‌پذیری اجتماعی، بی‌تفاوت نبودن به اتفاقات روز، مسائل، آلام، رنج‌ها و بحران‌هایی که جامعه با آن دست و پنجه نرم می‌کند، تعریف کرد.

❁ تأسیس و توسعه دانشکده‌ها

یکی دیگر از شاخص‌های مهم در دانشگاه‌ها، مسئله تأسیس و توسعه دانشکده‌هاست. من به حوزه تخصصی خود اشاره می‌کنم. ارتباطات یکی از متغیرهای مهم تحولات علمی و فناوریانه جهان جدید است. با وجود اینکه ما از مؤسسه آموزش عالی که بعدها به دانشگاه تبدیل شد شاهد فعالیت رشته روابط عمومی بودیم، بعد از وقوع انقلاب فرهنگی، این دانشکده به دو گرایش «روزنامه‌نگاری» و «روابط عمومی» در دانشگاه علوم اجتماعی تقسیم شد. به همت مرحوم پروفیسور معتمدنژاد و بعضی از استادان قدیمی مانند آقای دکتر «نعیم بدیعی» و همراهی‌هایی که وزارت فرهنگ و آموزش عالی قدیم بین سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۰ داشت، این رشته‌ها مستقل شدند. اما در حد همان رشته باقی ماندند و به تدریج دوره‌های کارشناسی‌ارشد و دکتری هم شکل

گرفتند. در فاصله سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴، تأسیس دانشکده مستقل ارتباطات مجوزهای لازم را اخذ کرد، اما متأسفانه با پایان عمر دولت اصلاحات و تغییر رئیس دانشگاه، این استقلال هم در حد یک تابلو بر سر دانشکده باقی ماند. خوشبختانه در دوره هشت‌ساله اخیر و با همتی که رئیس دانشگاه داشت دانشکده ارتباطات به شکل جدی و واقعی تأسیس و به پردیس اصلی منتقل شد. سه گروه آموزشی علوم ارتباطات، روزنامه‌نگاری و روابط عمومی نیز توانستند فعالیت خود را به شکل مستقل آغاز کنند. همچنین دوره کارشناسی ارشد مطالعات فرهنگی و رسانه هم بر دوره‌های قدیمی افزوده شد و دوره تعطیل‌شده مطالعات ارتباطاتی هم دوباره استقرار پیدا کرد. در ماه‌های اخیر نیز تشکیل دوره کارشناسی ارشد روابط عمومی به تصویب رسید. در دانشکده‌های دیگر نیز همین روند قابل مشاهده است؛ چنان‌که اکنون دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۲ دانشکده در دل خود جای داده که این پیشرفت را می‌توان به فال نیک گرفت.

❁ دانشگاه برگزیده در سطح فعالیت‌های بین‌المللی

گسترش فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه دیگر شاخص قابل توجهی است که نباید آن را از قلم انداخت. دانشگاه علامه طباطبائی در زمینه فعالیت‌های بین‌المللی نیز دانشگاه برگزیده کشور شناخته شد. باید توجه داشت که در شرایط کنونی گسترش همکاری‌های بین‌المللی با کشورهای منطقه از جمله افغانستان، لبنان و عراق اهمیت بالایی دارد. تأکید بیشتر بر ورود دانشجویان ارزنده و تأثیرگذار افغانستانی در مقاطع مختلف است که این خود زیرمجموعه تحولات علمی و فرهنگی هم به حساب می‌آید که بر افزایش سطح روابط علمی و فرهنگی بین استادان دو کشور منجر می‌شود. البته این گستره محدود به منطقه نمی‌شود و با کشورهای توسعه‌یافته اروپایی نیز همکاری‌های متعددی در زمینه انجام پژوهش‌ها و برگزاری کنفرانس‌ها صورت گرفت.

❁ توسعه عمرانی در شرایط تحریم و تورم

رشد فیزیکی دانشگاه را هم نباید فراموش کرد که منجر به ادامه فعالیت‌های عمرانی شد. این موضوع زمانی اهمیت دوچندان پیدا می‌کند که به شرایط تحریم و تورم توجه داشته باشیم. معمولاً مراکز آموزشی در این دوره با توقف فعالیت‌های عمرانی مواجه شدند، اما دانشگاه علامه به تجمیع خود در محل پردیس اصلی علامه

ادامه داد. علاوه بر این، توسعهٔ عمرانی و بهبود خدمات رفاهی خوابگاه‌های دانشجویی هم طی این دوره در دستور کار قرار گرفت.

❖ افزایش فهم فعالیت‌های فرهنگی و صنفی

ششمین شاخص بااهمیت به پیشرفت چشمگیر و تأثیرگذار در حوزهٔ فرهنگی مربوط است. معاونت فرهنگی دانشگاه در سال‌های گذشته چه در زمینهٔ حمایت از مشارکت‌های فرهنگی، هنری و صنفی دانشگاه چه در تعریف برنامه‌های مؤثر عمدتاً به دور از تبلیغات بوده‌اند، توانسته فهم از فعالیت‌های فرهنگی و دانشگاهی را ارتقا بخشد. اگر بخواهیم خلاصه کنیم می‌توان گفت که دانشگاه در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی، دانشجویی، عمرانی و برنامه‌ریزی توانست خود را به معیارها و شاخص‌های یک دانشگاه تراز اول به طور عام و دانشگاه برجسته تخصصی نزدیک کند که این یک مشخصهٔ معتبری است که مشاهده کنیم که دانشگاه تا چه حد از معیارهای دانشگاهی برخوردار است.

❖ عدم جامعه‌پذیری دانشجویان؛ معضلی جهانی

البته در کنار تمامی این شاخص‌ها همواره نقدی وجود دارد که دانشگاه‌های کشور نمی‌توانند افراد مسئولیت‌پذیر که آماده ورود به اجتماعات بزرگ‌تر هستند را به جامعه تحویل دهد. در واقع گروهی معتقدند که دانشجویان صرفاً یک سری اطلاعات را حفظ می‌کنند که کاربردی در زندگی آینده آن‌ها ندارد. این نقدی است که هم در مقیاس ملی و هم در مقیاس جهانی وجود دارد. بدین معنا که این فقط مشکل کشور و جامعه ما نیست؛ مسئله‌ای است که اساساً به دلیل تأثیرات پر دامنه‌ای نظیر جهانی‌شدن و سیطره فناوری، به ویژه فناوری‌های ارتباطات دانشگاه‌های جهان را درگیر خود ساخته است. به این موضوعات، مصائبی نظیر بحران‌های زیست‌محیطی، آب، سلامت و ... را هم باید افزود که طی سال‌های اخیر جهان را درگیر ساخته‌اند. بدین جهت دیگر نهاد و نسل دانشگاه‌ها رو به تغییر است. اینکه ما دانشگاه‌های نسل سه، چهار و پنج، تعریف می‌کنیم ریشه در همین مسائل دارد. به طبع زمانی که دانشگاه با تحولات پرشتاب اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی مواجه می‌شود از این شرایط تأثیر می‌پذیرد. زمانی که تقاضا برای ورود به دانشگاه افزایش می‌یابد کیفیت فدای کمیت می‌شود و در سال‌های اخیر در ایران نیز همین اتفاق رخ داده است. آن‌طور که ما شاهد بالارفتن کمی تعداد دانشجویان و اعضای هیئت علمی هستیم، کیفیت آموزش و دانشگاه ارتقا نمی‌یابد. البته این اتفاقی نیست که آن را با یک علت بتوان مورد بررسی قرار داد. چه بسا ممکن است گاهی معکوس این وقایع رخ دهد؛ همین امسال شاهد کاهش تعداد تقاضا برای ورود به دانشگاه بودیم؛ یعنی بسیاری از افرادی که مجاز به انتخاب رشته شدند دست به انتخاب رشته نزدند. به طور کلی اتفاقی که رخ داده، این است که ورودی‌های دانشگاهی ما به صورت یک پیوستار و طیف درآمده‌اند؛ از علاقه‌مندترین دانشجویان تا بی‌علاقه‌ترین آنان به ویژه در مقاطع پایین‌تر کنار هم قرار می‌گیرند و در مقاطع بالاتر این هم‌گرایی افزایش می‌یابد. این امر نشان می‌دهد زمینه‌های بیرونی نیز بر کاهش کیفیت خروجی دانشگاه‌ها تأثیرگذارند. البته این را هم می‌توان گفت که در میان دانش‌آموختگان دانشگاهی، به ویژه طی سال‌های اخیر افرادی که به معیارهای بالای دانشگاهی نزدیکند به اندازه‌ای که قابل شمارش باشند فارغ‌التحصیل شده‌اند. اما نقد موجود هم پابرجاست و نمی‌توان آن را به عنوان یک آسیب اجتماعی انکار کرد.

❖ بازماندگی علمی بافت بهداشت روانی دانشجویان

علاوه بر فارغ‌التحصیلان، یکی از عوامل رشد هر دانشگاهی دانشجویان در حال تحصیل آن هستند. دانشگاه که یک محیط خالی نیست بگوئیم مجموعه‌ای از عمارت‌ها و ساختمان‌هایی است که فقط عده‌ای داخل آن تحقیق انجام می‌دهند. دانشگاه به دانشجویانی احتیاج دارد که با نشاط، اشتیاق و امکان رقابت و برخورداری از یک زندگی معطوف به امید در آن ورود پیدا کنند. به همین دلیل اگر محیط دانشگاهی خسته، بسته و به دور از آزادی‌ها و قانون‌مندی‌هایی که لازمهٔ جوانی و تحرک و رشد است، باشد، آن دانشگاه حتماً از لحاظ علمی هم باز می‌ماند. در واقع، دانشگاهی دل‌مرده که گرفتار محدودیت و تنگ‌نظری می‌شود، نزدیک‌ترین نتیجه آن افت علمی آن است. چون در نبود بهداشت ذهنی و روانی، دیگر دانشجویان تمرکز لازم برای رشد و تعالی را نخواهند داشت.

زمانی که تقاضا برای ورود به دانشگاه افزایش می‌یابد کیفیت فدای کمیت می‌شود و در سال‌های اخیر در ایران نیز همین اتفاق رخ داده است. آن‌طور که ما شاهد بالارفتن کمی تعداد دانشجویان و اعضای هیئت علمی هستیم، کیفیت آموزش و دانشگاه ارتقا نمی‌یابد

ارتقای رفاه دانشجویی طی ۸ سال اخیر

طی هشت سال دانشگاه‌های کشور وارد دوره‌ی جدیدی از فعالیت خود شدند. به دنبال این اتفاق، سازمان امور دانشجویان و معاونت‌های دانشجویی، به‌ویژه در دانشگاه علامه طباطبائی برنامه‌های جدیدی برای خود تعریف کردند و امروز که نتیجه‌ی آن قابل دسترسی است، مشاهده می‌کنیم که اقدامات مفیدی هم در حوزه رفاه دانشجویی انجام داده‌اند.

دکتر محمدرضا
علم

معاون امور
دانشجویان
داخل سازمان
امور دانشجویان

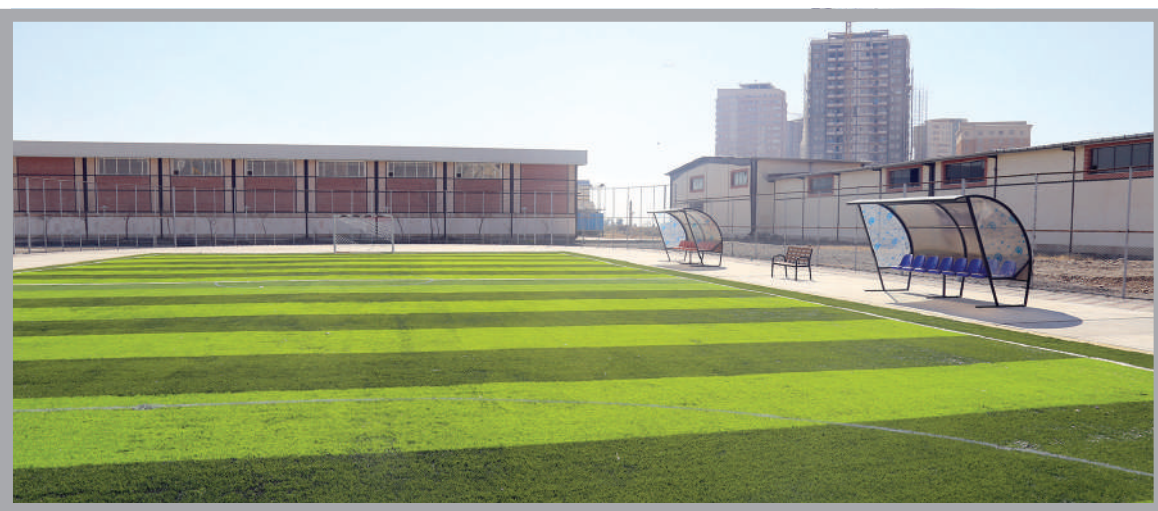
❁ بازسازی خوابگاه‌ها

عمده اقدامات مربوط به رفاه دانشجویی که در این دوره انجام شد بیشتر مربوط به حوزه زیرساخت‌هاست. از جمله می‌توان به ارتقای سطح خوابگاه‌های دانشجویی اشاره کرد. از آن جایی که سال ساخت این خوابگاه‌ها به دهه‌های قبل بازمی‌گردد و مدت‌های طولانی از آن‌ها استفاده شده بود، بیشتر آن‌ها نیاز به بازسازی داشتند. از این رو، طرح ارتقای سطح رفاهی خوابگاه‌ها در دستور کار قرار گرفت. در ابتدای امر خوابگاه‌ها را از رده‌ی یک تا پنج تقسیم‌بندی کردیم. نحوه‌ی بازسازی هم بدین گونه بود که حداقل یک رده ارتقا پیدا کنند؛ حتی تعمیراتی در خوابگاه‌های رده یک هم صورت گرفت.

❁ صنعتی‌شدن آشپزخانه‌ها

ارتقای کیفیت آشپزخانه‌های کهنه، سنتی و فرسوده دانشگاه‌ها دیگر طرحی بود که به کمک صندوق رفاه دانشجویان و البته خود دانشگاه‌ها به اجرا گذاشته شد تا در این دوره شاهد شکل‌گیری آشپزخانه‌ها و مطبخ‌های صنعتی باشیم. راه‌اندازی این آشپزخانه‌ها علاوه بر بهبود کیفیت غذاها، تأثیر قابل توجهی در افزایش کمی هر وعده هم داشت. در واقع با صنعتی‌شدن روش تهیه و پخت غذا، هدررفت و اسراف غذاها به حداقل رسید و بهینه‌سازی مصرف به واقعیت بدل شد.

❁ افزایش سرانه فضای ورزش دانشجویی

در حوزه تربیت بدنی که یکی از حوزه‌های بااهمیت و پرجاذبه بخش سخت‌افزاری به حساب می‌آید نیز تحولات چشم‌گیری را پشت سر گذاشت. در این زمینه نیز با همکاری سازمان امور دانشجویان، صندوق رفاه و خود دانشگاه‌ها طرح ایجاد چمن مصنوعی در خوابگاه‌ها برای پرکردن اوقات فراغت دانشجویان به اجرا درآمد. طی این سال‌ها حدود ۸۰ چمن مصنوعی در خوابگاه‌های دانشجویی قرار گرفت. اما اقدامات رفاهی-ورزشی محدود به این چمن‌ها نشد، بلکه برای علاقمندان به سایر رشته‌های ورزشی، تعدادی سالن چندمنظوره در محیط خوابگاه‌ها و دانشگاه‌ها راه‌اندازی شد. با این اقدامات حدود ۱۵۰ هزار مترمربع به زمین‌های ورزشی دانشجویی دانشگاه‌های کشور افزوده شد که سرانه فضای ورزشی دانشجویی را در حد دو مترمربع در کشور افزایش داد که این رقم بسیار بالایی است.

❁ راه‌اندازی اتاق‌های سلامت

در بعد سلامت جسم و روان، ایده اتاق‌های سلامت پیاده‌سازی شد؛ این ایده‌ای بود که در همه خوابگاه‌های دانشجویی کشور به مرحله اجرا رسید و کمتر دانشگاهی را می‌توان یافت که این طرح را اجرا نکرده باشد.

❁ تحول در امکانات زیرساختی

تعمیر و تجهیز سالانه نیز جزو برنامه‌های روتین هشت سال اخیر قرار گرفت. مسئولان دانشگاه علامه طباطبائی نیز در این زمینه سنگ تمام گذاشتند؛ بازدیدهایی که ما از خوابگاه‌های این دانشگاه داشتیم، نشان می‌داد آن‌ها فراتر از انتظار ظاهر شده‌اند و از لحاظ امکانات زیرساختی نظیر اینترنت عملکرد مناسبی از خود برجای گذاشته‌اند که این موارد مایه دل‌گرمی و افتخار ماست.

❁ تجدید نظر در آیین‌نامه‌های دانشجویی

تا اینجا بیشتر به موارد سخت‌افزاری اشاره شد، حال در موارد نرم‌افزاری، اسناد و زیست دانشجویی هم می‌توان گزارش مختصری ارائه داد. طی هشت سال اخیر بازنگری و تجدید نظر جدی در آیین‌نامه‌های مختلف دانشجویی اعم از شورای موارد خاص، آیین‌نامه انتقال و مهمانی دانشجویان، آیین‌نامه شورای صنفی و شیوه‌نامه انجام انتخابات صنفی، آیین‌نامه دانشجویان متقاضی انتقال خارج از کشور به داخل، آیین‌نامه انضباطی و ... صورت گرفت. در این اسناد و آیین‌نامه‌ها بسیاری از اختیارات به خود دانشگاه‌ها

طی هشت سال اخیر المپیادهای ورزشی با جدیت و سطح بسیار بالاتری نسبت به گذشته به اجرا درآمدند که این امر باعث شد دانشجویان با انگیزه بیشتری به اهمیت سلامت جسمانی و تربیت بدنی پی ببرند

واگذار شد و در نتیجه، تمرکززدایی اتفاق افتاد. البته این امر تنها با پیگیری یک سازمان میسر نبود و شوراهای دانشگاهی، از جمله در دانشگاه علامه طباطبائی، کمک شایانی توجهی کردند در تحقق این هدف.

❁ پیشتازی علامه طباطبائی در انتخاب دانشجوی نمونه

از دیگر اقدامات این حوزه می‌توان به برگزاری جشنواره دانشجوی نمونه اشاره کرد که اگر یک سال اخیر را به دلیل شرایط کرونایی فاکتور بگیریم، این جشنواره هر سال به طور منظم برگزار شد تا انگیزه‌ای برای ارتقای کیفیت علمی دانشگاه‌ها و تحرک علمی دانشجویان به وجود آید. این جشنواره تحرک علمی قابل توجهی را بین دانشگاه‌ها و دانشجویان ایجاد کرد. اقدامات دانشگاه علامه طباطبائی در این زمینه هم قابل تقدیر است، زیرا اطلاع داریم که دانشجویان این دانشگاه هم بارها به‌عنوان دانشجوی نمونه انتخاب شده‌اند.

❁ «سیمای زندگی دانشجویی»: چراغ راه زیست دانشجویی

طرح «سیمای زندگی دانشجویی» یکی از مهم‌ترین اقداماتی است که طی این سال‌ها به اجرا گذاشته شد؛ چراکه تأثیر شگرفی در آسیب‌شناسی زیست دانشجویی داشت. البته با شیوع کرونا و تعطیلی خوابگاه‌ها، فعلاً این طرح هم مانند طرح قبلی متوقف شده است. این طرح موجبات دسترسی به نقاط غیرقابل دسترس زیست دانشجویی را برای ما فراهم آورد. در واقع «سیمای زندگی دانشجویی» آسیب‌های روانی، اجتماعی و روحی و نیازهای مشاوره‌ای، فرهنگی، علمی و مالی دانشجویان را نمایان ساخت و راه روشنی را پیش روی ما قرار داد. پرسش‌نامه‌هایی که در این طرح وجود داشت بسیار دقیق و کارشناسی شده بودند و امید می‌رود که در آینده نیز مورد استفاده قرار بگیرند. همچنین طی هشت سال اخیر المپیادهای ورزشی با جدیت و سطح بسیار بالاتری نسبت به گذشته به اجرا درآمدند که این امر باعث شد دانشجویان با انگیزه بیشتری به اهمیت سلامت جسمانی و تربیت بدنی پی ببرند. در این المپیادها ده‌ها هزار دانشجو به میدان آمدند. با چنین استقبالی جشنواره‌های بسیار مفرح و با کیفیتی در کنار رقابت‌هایی زیبا و سالم در سطح کل دانشگاه‌های کشور برگزار شد. دانشگاه علامه طباطبائی نیز در این زمینه پیروزی‌های درخشانی

به دست آورد و روح پهلوانی را در قهرمانان دانشجویی دمید. این طرح یکی از اقدامات ماندگاری بود که باید تلاش کنیم با بیرون راندن کرونا از کشور آن را احیا کنیم. با همین اقدامات است که بسیاری از آسیب‌های دانشجویی به حداقل خود می‌رسند.

❁ پیگیری بهداشت روان دانشجویان در دوره کرونا

در حوزه سلامت روان که دفتر سلامت روان سازمان امور دانشجویان متولی آن است، به اتفاق مراکز مشاوره و سلامت دانشگاه‌ها طرح‌های مناسبی مانند طرح سیمای زندگی دانشجویی اجرا شد. به جرئت می‌توان گفت که دفتر مشاوره و سلامت روان ما جزو فعال‌ترین دفاتر در دوره کرونا بودند؛ به این صورت که با ایجاد کمپین‌ها، سمینارها و کارگاه‌های مختلف اجازه ندادند که دانشجویان به حال خود رها شوند. کارگاه‌هایی هم که در دانشگاه علامه طباطبائی برگزار شد قابل ستایش است. متصدیان مراکز مذکور در این دانشگاه حتی با خانه‌های دانشجویان تماس می‌گیرند و سلامت احوال آن‌ها را جویا می‌شوند.

❁ پیشتازی دانشگاه علامه طباطبائی در طرح‌های رفاه دانشجویی

در تمامی طرح‌ها و برنامه‌هایی که به اختصار به آن‌ها اشاره شد دانشگاه علامه طباطبائی از پیشگامان و ارکان اصلی آن‌ها به حساب می‌آید. ما بارها به عینه مشاهده کردیم که معاون دانشجویی این دانشگاه اقدامات بسیار ارزنده‌ای انجام می‌دهد که جز با تلاش شبانه‌روزی به ثمر نشستن آن‌ها امکان‌پذیر نبود. حال آرزو می‌کنیم و امیدمان این است که تلاش‌های مسئولان دانشگاه علامه طباطبائی طی این هشت سال، در آینده هم ادامه پیدا کند و ما هر روز شاهد طرح‌ها و برنامه‌های جدیدتری در این دانشگاه باشیم.

خوابگاه، اول رفاه و بعد آموختن ارزش‌های اجتماعی

دکتر مهدی
وجدانی همت

امروزه در کنار تمام عوامل بزرگ و کوچکی که در انتخاب رشته و محل تحصیل متقاضیان ورود به دانشگاه تأثیرگذارند، خوابگاه‌های موجود در دانشگاه‌ها نیز از شاخص‌های مؤثر در این انتخاب به حساب می‌آیند. چنان‌که اکنون در سنجش رفاه دانشجویان نمی‌توان نقش خوابگاه‌ها را نادیده گرفت. در واقع خوابگاه دانشجویی محلی است که خدمات عمرانی، تأسیسات، بهداشت و روان، سلامت جسم، رفاه و اسکان در کنار یکدیگر جمع می‌شوند و دانشجویان می‌توانند از این خدمات بهره ببرند. بنابراین مراکز مختلف دانشگاه‌ها در ارائه این خدمات رفاهی سهیم هستند و نمی‌توان آن را در یک بخش نظیر اداره خوابگاه‌ها خلاصه کرد. آنچه در این نوشتار به آن اشاره می‌شود تنها بخشی از خدمات چندبخشی است که به دانشجویان ارائه می‌شود و ذیل خدمات اداره خوابگاه‌ها قرار می‌گیرد.

❁ کاهش دغدغه خوابگاهیان نسبت به انجام امور تحقیقاتی

ارائه خدمات رفاهی به دانشجویان به لحاظ قانونی در سه بعد خوابگاه، تغذیه و وام‌های دانشجویی خلاصه می‌شود. آنچه در بعد خوابگاهی شاهد آن هستیم این است که دانشجویان اوقات قابل توجهی از دوره دانشجویی خود را یا در مکان‌های مطالعاتی همچون کتابخانه‌ها، مراکز اسناد و تحقیقاتی و دانشکده می‌گذرانند و یا در محیط خوابگاه حضور دارند. به همین جهت خوابگاه یکی از محل‌های اصلی استقرار دانشجو در طول حیات دانشجویی به حساب می‌آید. از این رو در هر دانشگاهی یک اداره خوابگاه‌ها به وجود آمده که

رئیس اداره
خوابگاه‌های
دانشگاه
علامه طباطبائی

تنها یکی از وظایف آن به ارائه خدمات اسکان مربوط می‌شود. اما ما در دانشگاه علامه طباطبائی وظیفه مهم‌تر از اسکان برای خود قائل هستیم و آن وظیفه به ایجاد یک بستر رفاهی برای کاهش دغدغه دانشجویان نسبت به انجام امور تحقیقاتی، پژوهشی و آموزشی بازمی‌گردد. البته نمی‌توان ادعا کرد که اداره خوابگاه‌های این دانشگاه به شکل تمام و کمال و با حداکثر رضایت به این هدف رسیده، اما ما معتقدیم بدین روش می‌توان به بستر مناسبی برای اسکان و زندگی دانشجویان دست یافت که در واقع همان هدف اولیه شمرده می‌شود. حال آنچه در زمینه ارتقای سطح رفاه دانشجویی طی هشت سال گذشته در دانشگاه علامه طباطبائی اتفاق افتاده، قطعاً تکمیل‌کننده زحمات پیشینیان بوده است. البته هنوز مسیر پریپیچ و خمی پیش رو قرار دارد؛ گرچه طی دوره اخیر گام‌های مهم و مؤثری در حوزه رفاه دانشجویی برداشته شده، اما برای تحقق ۱۰۰ درصدی اهداف و برنامه‌ها نباید لحظه‌ای دست از تلاش کشید. در ادامه به اهم اقداماتی که در بعد کیفی یا اصطلاحاً در بعد سخت‌افزاری و نرم‌افزاری طی هشت سال اخیر در اداره خوابگاه‌های دانشگاه علامه طباطبائی صورت گرفته اشاره می‌شود.

❁ نوسازی سالن‌های ورزشی

برای بررسی عملکرد این اداره ابتدا به بعد سخت‌افزاری پرداخته می‌شود. طی مدت مذکور توسعه فضای سبز خوابگاه‌ها در دستور کار قرار گرفت و زیبایی بصری و نشاط دانشجویی حتی المقدور افزایش یافت. در بعد تربیت بدنی و افزایش سلامت جسمانی، در خوابگاه‌های شهید همت و شهید مطهری دو زمین چمن مصنوعی بسیار مناسب و مجهز راه‌اندازی شد. همچنین امروز در خوابگاه دخترانه سلامت و خوابگاه پسرانه شهید همت سالن‌های سرپوشیده مشاهده می‌شود که این سالن‌ها در دوره پیشین مدیریت دانشگاه ایجاد شد، اما در این سال‌ها طرح تکمیل و نوسازی آن‌ها به اجرا درآمد. در مجموع، اکنون تمام خوابگاه‌های دانشجویی این دانشگاه مجهز به سالن‌های ورزشی هستند. البته نسبت این فضاها نسبت به جمعیت دانشجویی در تمام خوابگاه‌ها یکسان نیست و دارای تفاوت هستند، اما امکان انجام ورزش‌های ایروبیک، بدنسازی، تنیس روی میز، فوتبال دستی، فوتبال، بازی‌های سالنی و انواع ورزش‌هایی که دانشجویان به آن علاقه دارند، در تمام این خوابگاه‌ها وجود دارد.

❁ تجهیز خوابگاه‌ها به سیستم‌های برقی به‌روز

مسئله دیگر در بخش سخت‌افزاری خوابگاه‌ها این است که امروزه اکثر خوابگاه‌ها به سیستم‌های برقی جدید مجهز شده‌اند. طوری که برای روشنایی خوابگاه‌های دانشگاه علامه طباطبائی دیگر از سیستم‌های قدیمی مهتابی، لامپ‌های پرمصرف و... استفاده نمی‌شود و لامپ‌های کم‌مصرف ال.ای.دی جایگزین آن شده‌اند. حتی در خوابگاه‌های شهید همت، شهید مطهری، شهید معینیان و سلامت از لامپ‌های اس.ام.دی که نسل جدید لامپ‌های کم‌مصرف هستند، استفاده می‌شود. این لامپ‌ها علاوه بر اینکه بسیار کم‌مصرف هستند، نور مناسبی را تولید و روشنایی یکسانی را در تمام اتاق ایجاد می‌کنند که برای مطالعه و استفاده بهینه از فضای خوابگاه یاری‌گر دانشجویان است.

در طول سال‌های اخیر تمام خوابگاه‌ها حداقل دو شب و روز در هفته از خدمات مشاوره که مورد تأیید دانشگاه و سازمان روان‌شناسی باشد بهره‌برده‌اند و دانشجویان پرخطر که به لحاظ روان‌شناختی نیاز به مراقبت دارند تحت نظر مشاور قرار می‌گیرند

❁ استفاده از تخت‌های استاندارد و تشک‌های طبی

تجهیز خوابگاه‌ها به تخت‌های مناسب دیگر برنامه رفاهی بود که در طول این دوره در دستور کار قرار گرفت. تخت‌های جدید از لحاظ ارتفاع، راحتی و سلامتی متناسب با استانداردهای پزشکی و رفاهی تهیه شده‌اند. جمع‌آوری موکت‌ها نیز در همین زمینه به انجام رسید. چراکه همین موکت‌ها تجمع حشرات، تولید ساس و مشکلاتی از این قبیل را در پی داشتند. اما امروزه با تجهیز خوابگاه‌ها به تخت‌های جدید، تشک‌های طبی، جمع‌آوری موکت‌ها، سرامیک شدن کف آن‌ها و مفروش کردن خوابگاه به لحاظ بهداشتی شرایط مناسبی برای ساکنان این محیط‌ها فراهم شده است. همچنین تقریباً در تمامی خوابگاه‌ها عایق‌بندی پنجره‌ها و ایجاد پنجره‌های دوجداره در دستور کار قرار گرفت. البته در بخشی از خوابگاه‌ها هنوز این مهم محقق نشده، اما اکثر خوابگاه‌ها دیگر با مشکل هدررفت انرژی و ایجاد آلودگی صوتی دست و پنجه نرم نمی‌کنند.

توجه به
استانداردهای
بین‌المللی نشان
می‌دهد که دیگر
در سطح جهان
به خوابگاه‌های
دانشجویی دید
دولتی وجود
ندارد، بلکه
این‌ها مراکز
خصوصی شده
هستند که
دانشجویان
را برای زندگی
تحصیلی و شغلی
بهرتر در آینده
آماده می‌کنند

❁ ایجاد محیط‌های آموزشی و اداری

ایجاد محیط‌های آموزشی و اداری دیگر اتفاقی بود که در بحث توسعه فیزیکی خوابگاه‌ها در این دوره دنبال شد. مجتمع گل نرگس در خوابگاه سلامت و ورودی اداری ساختمان خوابگاه شهید همت طی چند سال اخیر طراحی شده است. همچنین در تمام خوابگاه‌ها اتاق‌های آموزش مجهز به ویدئوپروژکتور فعالیت دارند و کارگاه‌های آموزشی در یک محیط مناسب برگزار می‌شود. اتاق پزشک و مشاور نیز از دیگر خدماتی است که رفاه حال دانشجویان را فراهم می‌کند.

❁ برگزاری هر ساله انتخابات شورای صنفی

یکی دیگر از موارد در خوابگاه‌ها به بعد نرم‌افزاری و کیفی بازمی‌گردد. در بعد کیفی هر ساله انتخابات شورای صنفی در خوابگاه‌ها برگزار می‌شود. خوابگاه شهید همت، شهید گل‌عذاری، شهید مطهری، شهید معینیان و شهید ورامینی در طول سال‌های گذشته شورای صنفی داشته‌اند؛ شورایی که در تعامل مستقیم با معاونت فرهنگی دانشگاه است و درخواست‌های دانشجویی را پیگیری می‌کند. همچنین به معاونت فرهنگی در راستای ارائه خدمات رفاهی به دانشجویان کمک می‌رساند. این خود یک قدم مثبت در خوابگاه‌هاست.

❁ ارائه خدمات سلامت روان و جسم

در بعد نرم‌افزاری می‌توان به ارائه خدمات روان‌شناختی هم اشاره کرد؛ در طول سال‌های اخیر تمام خوابگاه‌ها حداقل دو شب و روز در هفته از خدمات مشاوره که مورد تأیید دانشگاه و سازمان روان‌شناسی باشد بهره برده‌اند و دانشجویان پرخطر که به لحاظ روان‌شناختی نیاز به مراقبت دارند تحت نظر مشاور قرار می‌گیرند. همچنین در زمانی که دانشجویان با مشکلات سلامت جسمانی مواجه باشند، رابطان بهداشت که در دانشگاه‌ها حضور دارند، می‌توانند خدمات سلامت جسمانی ارائه دهند.

❁ اسکان دانشجویان در نزدیک‌ترین خوابگاه به دانشکده

در موضوع اسکان، معمولاً نزدیک‌ترین خوابگاه به دانشکده برای دانشجویان در نظر گرفته می‌شود؛ این امر علاوه بر سهولت تردد، موجبات تبادل علمی را فراهم می‌آورد؛ چون با این ایده دانشجویان هم‌رشته در یک خوابگاه قرار می‌گیرند. این تعاملات سازنده و مثبت هم‌گروهی‌ها یکی از اقدامات در دستور کار بود و در طول سال‌های گذشته تا بیش از ۹۰ درصد به اجرا رسید.

❁ راه‌اندازی اتوماسیون خوابگاه‌ها

در طول هشت سال اخیر اتوماسیون خوابگاه‌ها هم راه‌اندازی شد. در این زمینه در بیش از ۸۰ درصد مواقع رزرو خوابگاه‌ها و واریز هزینه‌ها به صورت غیر حضوری و برخط انجام می‌شود. این امر از تردهای سخت و صف‌های طولانی تا حد مطلوبی کاسته است.

❁ تخصیص اعتبارات صندوق رفاه به خوابگاه‌ها

اگر استانداردهای خوابگاهی را در نظر بگیریم که در ایران سازمان امور دانشجویان آن را تدوین می‌کند، با توجه به آن طی سال‌های اخیر بارها خوابگاه‌های دانشگاه علامه طباطبائی به چند جهت مورد تقدیر صندوق رفاه دانشجویی قرار گرفته‌اند. یک موضوع تجهیز خوابگاه‌ها بوده و نکته دوم این است که تمام اعتبارات تخصیص یافته برای ارتقای خوابگاه‌ها توسط دانشگاه علامه فقط در خوابگاه‌ها هزینه شده است. علاوه بر آن، هر ساله دانشگاه بیش از دو برابر اعتبار تخصیص یافته صندوق رفاه، به بودجه خوابگاه‌ها افزوده است. این دانشگاه جزو معدود دانشگاه‌ها به شمار می‌رود که نه تنها اعتبارات خوابگاه‌ها را در بخش دیگری هزینه نمی‌کند، بلکه چندین برابر این اعتبارات از بودجه خود روی تجهیز خوابگاه‌ها می‌گذارد.

❁ خوابگاهی در قامت هتل

در طول سالیان گذشته مجموعه‌های جدیدی هم به خوابگاه‌ها اضافه شده‌اند. در این زمینه می‌توان

به مجموعه خوابگاهی شهید مهدیه اشاره کرد که یک مجموعه اقامتی-آموزشی است و سطح بالایی از امکانات رفاهی را ارائه می‌دهد. طوری که نمی‌توان سطح آن را با یک خوابگاه دانشجویی معمولی مقایسه کرد. و بهتر است آن را برابر با هتلی سه ستاره دانست. دانشجویهای دکتری، پست‌دکتری و فرصت مطالعاتی می‌توانند به راحتی از خدمات رفاهی و آموزشی این مجموعه بهره‌مند شوند. همچنین مجموعه خوابگاهی بلوک ۳۳ در دهکده المپیک راه‌اندازی شده که این مجموعه نیز نگاه ارائه خدمات سطح بالا به دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی را دنبال می‌کند. البته به دلیل شرایط کرونایی تا امروز نتوانسته‌ایم اسکانی در آن انجام دهیم.

❁ بازماندگی از استانداردهای بین‌المللی

توجه به استانداردهای بین‌المللی نشان می‌دهد که دیگر در سطح جهان به خوابگاه‌های دانشجویی دید دولتی وجود ندارد، بلکه این‌ها مراکز خصوصی شده هستند که دانشجویان را برای زندگی تحصیلی و شغلی بهتر در آینده آماده می‌کنند. چنان‌که در این خوابگاه‌ها خدماتی در سطح هتل‌ها ارائه می‌شود و دانشجویان به نوعی از یارانه دولتی بهره‌مند می‌گردند. با این حال در کشور ما هنوز یک دید تربیتی به خوابگاه‌ها وجود دارد که صرفاً فضایی امن برای دانشجویان به وجود آورد تا خانواده‌ها نسبت به زندگی فرزندشان احساس نگرانی نکنند. گرچه در حال حاضر خوابگاه‌های دانشگاه علامه طباطبائی به لحاظ کمی و سخت‌افزاری در حد مطلوبی قرار گرفته و به استانداردهای بین‌المللی نزدیک شده‌اند، اما به لحاظ امکانات کیفی و نرم‌افزاری هنوز نیاز به برنامه‌های بیشتری داریم و باید به سمت ایجاد محیطی برای انجام محیط پژوهشی و آموزشی برویم. همچنین تمام خدمات خوابگاهی باید به سمت برخط و غیرحضوری شدن بروند. ما باید برنامه‌ای تدوین کنیم که خوابگاه‌هایمان علاوه بر رسالت رفاهی، برای خود رسالت آموزشی و نقش‌آفرینی در آماده‌کردن دانشجویان برای ورود به جامعه قائل باشند. البته این برنامه‌ها و مسائل کلید خورده و در آینده باید آن را تکمیل و راه‌اندازی کرد.

در اهمیت استقلال و مسئله محوری دانشگاه

دکتر غلامرضا
ذکیانی

رئیس موسسه
حکمت و معرفت

در آن دوره یک سال و نیمی که معاونت فرهنگی دانشگاه را بر عهده داشتم، ذیل سیاست‌های کلی دانشگاه، رویکرد معاونت فرهنگی را به ترتیب اصلاح کردم؛ در ساختارها و مشارکت‌ها رویکرد جدیدی پیش گرفتیم که این دو مورد کاملاً فرایندی بود؛ یعنی در ضمن کار، ساختارها درست شد و مشارکت به حداکثر رسید. حرف این بود کار فرهنگی نباید در مواردی مانند سخنرانی، بحث هنری، اردوها و کنون‌ها محدود شود، بلکه یکی از مهم‌ترین کارهای فرهنگی اشتغال‌زایی و ایجاد مهارت در دانشجویان است. در گذشته طبق آمار رسمی مسئولان مربوطه ۱۷ هزار دانشجو داشتیم که از این تعداد دانشجو هر سال یک عده از آنان موفق می‌شدند فارغ‌التحصیل شوند، ولی اینکه چه تعداد از آنان جذب بازار کار در رشته تخصصی خود می‌شدند، اصلاً آمارها آمار خوبی نبود. چون دانشگاه ما هماهنگ با بازار کار، دانشجو تربیت نمی‌کرد.

* جشنواره دختران آفتاب

با این رویکرد هم توانستیم در معاونت فرهنگی مشارکت حداکثری دانشجویان را جلب کنیم، چون در همه زمینه‌ها از آنان نظرخواهی می‌کردیم و در واقع خود آنان در تصمیم‌گیری‌ها سهیم بودند. یک نمونه از کارهایی که آن سال‌ها انجام شد، جشنواره دختران آفتاب بود. هر چند سیاست دانشگاه این نبود که ما این‌قدر راحت برخورد کنیم و اقوام را بیابوریم وسط دانشکده ادبیات و بخواهیم که لباس‌ها، غذا، فرهنگ، گفتار، گویش‌ها و سنت‌های فرهنگی خود را تبلیغ کنند تا دیگران با رسوم آشنا شوند. در سالن تربیت‌بدنی دانشکده ادبیات که سالن بزرگی هم بود، به هر کدام از اقوام بلوچ، گیلک، اقوام لر، ترک، بختیاری، عرب و ... یک مکان در اختیارشان گذاشتیم. در جشنواره خود آنان یا نماینده‌هایشان در مجلس و جاهای دیگر مشارکت کردند و امکانات فراوانی نظیر چادر، غذا فراهم آوردند که مجبور شدیم این جشنواره را به جای سه روز تا ۶ روز

تمدید کنیم.

این جشنواره در آذر ۸۵ برگزار شد و برنامه‌ها از صبح ساعت ۸:۳۰ به صورت نمایش‌های غذا، لباس، گویش‌ها و برنامه‌های متنوع هنری شروع می‌شد و تا ۱۲ شب و گاهی اوقات تا دیروقت هم برنامه ادامه داشت.

هر ۶ شب را در دانشکده بودم و می‌دیدم سالن با ظرفیت ۴۰۰ نفر کاملاً پر شده بود و متخصصان را از جاهای مختلف در آن ۶ شب به سؤالات دانشجویان جواب دادند و در واقع بیش از ۴۰۰ دانشجو در آن سالن جمع می‌شدند و به سخنرانی‌ها پیرامون موضوع حجاب گوش می‌دادند و گاهی سؤال هم می‌پرسیدند. موضوع ما در جشنواره دختران آفتاب بیشتر بحث حجاب و پوشش بود. وقتی زمینه را برای دانشجویان فراهم می‌کردیم مشارکت آنان بیش از حد بود.

❁ اردوها و آموزش‌های مهارتی

شبهه به همین اتفاق را در معاونت فرهنگی داشتیم؛ در حوزه اردوها، کانون‌ها، مؤسسه خیریه و آموزش‌های مهارتی به دانشجویان میدان دادیم. در مرداد ۹۴ در حالی که دانشگاه تعطیل بود و بیش از سه هزار نفر دانشجو در ایام تعطیلات به سر می‌بردند، اما حاضر شدند برای کلاس‌های متعدد حرفه‌ای و مهارتی پول خرج کنند. این برنامه‌ها در محل کلاس‌ها که مرکزیت آن در کریم‌خان بود برگزار شد. توانستیم به سه هزار نفر یک ماه آموزش و در نهایت مدرک بدهیم، دانشجویان هم آموزش می‌دیدند و هم مدرک معتبری می‌گرفتند که جاهای مختلف می‌توانستند از آن استفاده کنند. در این کلاس‌ها دانشجویان و همین‌طور استادان به خوبی شرکت کردند و هیچ‌کس فکر نمی‌کرد که این مقدار مشارکت بالا باشد.

❁ خبرگزاری عطنا

یک روز یکی از دانشجویان به بنده گفت که می‌خواهم یک خبرگزاری راه بیندازم. آن موقع با حدود یک میلیون در ماه این دوستان کار را شروع کردند. سایت عطنا که در حال حاضر به یکی از خبرگزاری‌های مهم دانشگاهی در کشور تبدیل شده است. این موضوع در معاونت فرهنگی شروع شد و حتی روی لوگوی عطنا کلی بحث کردیم. یکی از دانشجویان کارشناسی ارشد در این زمینه‌ها علاقه‌مند بودند و انصافاً با همت و پشتکار، عطنا را راه انداخت. عطنا در چند ماه رشد کرد و تبدیل به ارگانی دانشگاهی شد. خیلی راحت و بدون هیچ تنش و درگیری، با تمایل خودمان آن را به روابط عمومی دانشگاه تحویل دادیم که در حال حاضر در این حوزه و به خوبی فعالیت می‌کند. مهارت‌افزایی در بین دانشجویان تبدیل به یک مطالبه و سیاست شد و در

دوشنبه ۳۰ شهریور ۱۳۹۲ Monday, 30 August 2021

صفحه نخست | جامعه | فرهنگ | اقتصاد | سیاست | رویدادهای دانشگاه | فیلم | معرفی کتاب | پرونده ویژه

تعمیرات درباره «فقرات» علمی در قرون این سده»

یک گفتگوی اختصاصی عطنا با هوندا فن

استاد دانشگاه شانگهای از برجام و روابط ایران و چین می‌گوید.

دنیای کنونی نسبت به جهان ۲۰۰۶-۲۰۱۰ تغییرات زیادی کرده است؛ این امر بر توسعه برخی از روابط بین‌المللی هم تأثیر گذاشته است. می‌خواهم فکر می‌کنم بهترین نتیجه برای این است که این مسئله را در اسرع وقت...

یک گفتگوی اختصاصی با عطنا مطرح شد

دلیل عدم رعایت پروتکل‌های بهداشتی؛ از خستگی تا بی‌اعتمادی

یک گفتگوی اختصاصی با عطنا مطرح شد

نوصیه‌های جواد صالحی اصفهانی به دولت سیزدهم

یک گزارش بازار سرمایه در گفتگو با عطنا بررسی کرد

آینده بازار بورس؛ اصلاحی یا ریزشی؟

یک استاد دانشگاه در گفتگو با عطنا بررسی کرد

تأثیرات دروغ‌گویی مسئولان بر مردم و جامعه

ساختار معاونت آموزشی دانشگاه علامه ساختاری رسمی پیدا کرد. در وزارت علوم هم به یک مطالبه تبدیل شد. اکنون همه دانشگاه‌ها دارند به این سمت حرکت می‌کنند. این کار را ما در معاونت فرهنگی شروع کردیم و خوشبختانه در همان حدود سال و از جمله در تابستان ۹۴ بسیار موفق ظاهر شدیم.

✱ کانون خیریه دانشگاه

کار مهم دیگر مؤسسه خیریه‌ای بود که راه‌اندازی شد و آنجا هم مشارکت اکثر دوستان را جلب کرد. اولین اردوی که بنده هم حضور داشتم در هرمزگان، شهر سیریک بود که دو هفته در آنجا به دانش‌آموزان و حتی معلمان یکسری درس‌هایی را دادیم و بعدش یک منطقه بسیار محروم‌تری را در سیستان و بلوچستان تحت عنوان دشتیاری دوستان شناسایی کردند و دیگر روی آنجا متمرکز شدند که از نظر محرومیت شاید محروم‌ترین یا جزو سه‌تا از محروم‌ترین منطقه‌های کشور باشند، ولی اتفاقاً از نظر استعدادها فرهنگی و علمی طبق آمار یونسکو جزو بهترین‌ها در دنیا هستند. کانون خیریه دانشگاه به محوریت شهید حسین علیمرادی روی بخش دشتیاری متمرکز شدند. بنده به جز آن اردوی سیریک چهار بار اردوهای اینجا را همراه دانشجویان رفتم و در این اردوها که بین ۱۰ روز تا دو هفته طول می‌کشید، آموزش‌های مختلف را به دانش‌آموزان می‌دادیم، جوری که دیگر آنجا کانون خیریه دانشگاه علامه شناخته شد و مدرسه‌ای به همین نام آنجا ساخته شد و بعد از فارغ‌التحصیلی، مرحوم علیمرادی مؤسسه «دست یاری به دشتیاری» را تأسیس کرد. در آن منطقه آقای علیمرادی را بیش از مسئولان خود قبول داشتند و حتی مسئولان آنجا در حد استاندار، فرماندار، بخشدار، همه ایشان را می‌شناختند و به او مراجعه می‌کردند. ایشان ۲۳ پروژه مدرسه‌سازی را کلید زده بود، خیران را آنجا جذب کرد. ولی متأسفانه در هشتم آذر ۹۸ در یکی از سفرهایی که برای سرکشی رفته بود، بر اثر تصادف جان خود را از دست می‌دهد.

در حال حاضر مسائل جامعه در اولویت است و همه حتی دانشگاه‌ها باید در خدمت جامعه باشند. باید به هر میزانی که مدیون این جامعه هستیم به آن خدمت کنیم

✱ ضرورت جا افتادن نگاه علمی

وقتی نگاه ما به یک مجموعه دانشگاهی، نگاه علمی است بدان معنی که واقعاً می‌خواهیم سطح علمی در میان، استادان، دانشجویان و حتی کارکنان بالا برود. آن زمان است که نحوه ارتقای استادان، برخورد با دانشجویان، انتخاب رساله‌ها و پایان‌نامه‌ها و همین‌طور همه کارهایی که در حوزه آموزش، پژوهش و فرهنگی است، تحت تأثیر این رویکرد قرار می‌گیرند. این رویکرد در دوره هشت‌ساله اخیر کاملاً علمی بوده است و دوستان دور و نزدیک تقریباً همه به‌جز عده بسیار محدودی که کمتر از پنج درصد هستند و تندرو و افراطی برخورد می‌کنند، واقعاً در حدود ۹۵ درصد افراد دیگری که در این بین هستند که اغلب استادان، دانشجویان و کارکنان دانشگاه را تشکیل می‌دهند. اگر از آنان نظرخواهی کنید همه خواهند گفت که در این دوره هشت‌ساله این رویکرد علمی در دانشگاه حاکم بوده است.

در مقایسه با دوره‌های قبل در آموزش و پژوهش جهش و پیشرفت داشتیم و خیلی تفاوت کرده با آن دورانی قبلی که دغدغه دانشگاه، استادان، همکاران علمی و دانشجویان علمی نبود و بیشتر دغدغه‌های دانشجویی سیاسی بود.

از سال ۹۲ به بعد اخباری که در رسانه‌ها از دانشگاه‌ها به‌ویژه دانشگاه علامه پخش می‌شود مربوط به همایش‌های قوی علمی با حضور مسئولان و وزرا است. در واقع ترافیک حضور وزرا بود چون استادان ما برای معضلات عمده، چالش‌ها و ابرچالش‌هایی که در کشور وجود دارد نسخه علمی ارائه می‌دهند. فردی که نسخه علمی می‌پیچد یعنی پای حرف خود ایستاده و نمی‌گویم این تعامل کامل بوده ولی با وزارتخانه‌ها و نهادهای مختلف شروع شده بود. همه این موارد باعث شد تا جایگاه علمی دانشگاه از رتبه ۵۴ به رتبه دوازدهم و در علوم انسانی به رتبه دوم برسد.

✱ سامانه شفافیت، افتخار دانشگاه

یکی از سیاست‌های بسیار خوب ریاست دانشگاه، راه‌اندازی سامانه شفافیت است. برای اینکه در این سامانه تمام کارهای انجام‌شده، دقیق، علمی و شفاف ارائه می‌شود. افرادی که در فراخوان شرکت کرده‌اند دعوت می‌شوند برای مصاحبه و به آنان نمره داده می‌شود، کمیته دانشکده، یک ارزیابی آنجا انجام می‌دهد

و سپس در کمیسیون دانشگاه ارزیابی صورت می‌گیرد و افرادی که نمره قابل قبول می‌گیرند با آنان در هیات مصاحبه هم مصاحبه عمومی می‌شود. در نهایت کمیته جذب دانشگاه تصمیم نهایی را می‌گیرد. در یک دوره‌ای این فرایند اجرا نمی‌شد، رئیس دانشگاه خود به تنهایی تصمیم می‌گرفت که کاملاً سلیقه‌ای بود. اما در حال حاضر همه این مراحل باید طی شود. فرایند طوری تعریف شده که دخیل بودن مسئولان در انتخاب افراد به حداقل رسیده است.

این سیستم برای شفاف‌سازی بسیاری از موارد در هشت سال گذشته و کارهای آینده در حوزه‌های عمرانی، آموزش، پژوهش، تأسیس گروه‌ها، رشته‌ها، گرایش‌ها و همین‌طور تأسیس مقاطع مختلف، در راه‌اندازی ساختمان‌های جدید، فرصت‌های مطالعاتی، سفرهای علمی، همایش‌های بین‌المللی، حوزه‌های فرهنگی، دانشجویی و معاونت دانشجویی کمک می‌کند. این شفاف‌سازی جزو واجبات و منحصر به فرد است و هیچ دانشگاهی در این زمینه اقدام نکرده، این کار اختراعی را خوشبختانه دولت در حال انجام دادن است. در حال حاضر هر فردی می‌تواند مراجعه کند و نحوه جذب استادان، دانشجویان و مواردی از این دست را در سامانه ببیند. انتظار همه افراد این است که این سامانه شفافیت دیگر از بین نرود و پیوسته به‌روز شود. در جذب استاد و دانشجو، دفع استاد، تصمیم‌ها در شورای دانشگاه، هیات ممیزی، در مراحل مختلف دانشگاه که در هیات دانشگاه گرفته می‌شود، باید شفاف‌سازی شود. این طرح نه تنها یک شفاف‌سازی برای هشت سال گذشته است بلکه یک رپل‌گذاری برای شفاف‌سازی برای سال‌ها و دوره‌های آینده است.

اهمیت دغدغه‌مندی دانشگاه

اما همین دانشگاهی که سازوکار شفافیت درونی خود را حفظ می‌کند باید بتواند مسائل جامعه خود را نیز به درستی ببیند. از این رو باید دانشگاه را با جامعه از طریق بودجه‌اش گره بزنیم؛ یعنی یک به میزانی که دانشگاه توانست مشکلات جامعه را حل کند به آن بودجه تعلق می‌گیرد.

به عنوان مثال از امسال پنج درصد بودجه را باید خودتان تأمین کنید بدان معنا که دانشگاه باید درآمد اختصاصی داشته باشد البته برای به دست آوردن این درآمد اختصاصی نباید به سمت فروش مدرک یا زیاد کردن پردیس برویم باید از بُعد پژوهش به این سمت برویم که مشکلات جامعه را حل کنید. دولت باید ارگان‌ها و دستگاه‌ها را موظف کند که در این زمینه مشکلات خود را عرضه کنند، مشکلاتی که واقعی است و بابت حل شدن آن حاضرند هزینه بپردازند و دانشگاه‌ها هم فراخور رشته‌ها، تخصص‌ها و متخصصانی که دارند این مسائل را بررسی کنند. دانشگاه‌ها باید یاد بگیرند که نخست مسئله‌های واقعی جامعه را بشناسند و سپس برای آن مسئله‌ها دانشجویان خودمان را تربیت کنند.

در حال حاضر مسائل جامعه در اولویت است و همه حتی دانشگاه‌ها باید در خدمت جامعه باشند. باید به هر میزانی که مدیون این جامعه هستیم به آن خدمت کنیم. به هر حال با این روش و پیشنهادی که عرض کردم، به گمان بنده آرام‌آرام آموزش‌ها، پژوهش‌ها، تأسیس رشته‌ها و جذب استادان در دانشگاه‌ها شکل واقعی می‌گیرد و همین‌طور کاملاً به نیازهای جامعه معطوف می‌شود و هر کسی نمی‌تواند چنین دانشگاهی را اداره کند چون باید به فکر آن پنج درصد باشد و البته اینکه واقعاً استادان، گروه‌ها، معاونت‌ها و مدیریت‌ها، همه را باید بسیج شوند برای اینکه سراغ مشکلات واقعی جامعه بروند و بتوانند پروژه‌های واقعی بگیرند کار سختی است.

در این طرح بر اساس نیازهای روز جامعه راهکار و تئوری داده می‌شود و در نهایت خودبه‌خود علوم دانشگاهی متحول می‌شود. در حال حاضر در جامعه اسلامی زندگی می‌کنیم و تئوری‌هایی را این جامعه اسلامی می‌پذیرد که با هویت اسلامی و فرهنگ اسلامی سازگار باشد و اجرای این طرح باعث می‌شود خودبه‌خود علوم و تئوری‌های اسلامی شود. اگر این طرح اجرا شود ۲۰ سال آینده می‌توان گفت همه دانشگاه‌ها مستقل شده‌اند و دیگر می‌توانند از طریق حل نیازهای واقعی اجتماع درآمدزایی کنند. بعضی مواقع ممکن است که شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزارت علوم تصمیم بگیرد که برخی از رشته‌ها و دانشگاه‌ها نیاز به کمک و سوبسید دارند و لازم نیست که صد درصد مستقل شوند.

مجموعه نظام باید به این سیاست برسد که دانشگاه‌ها به جامعه گره بخورند و این امر شعاری نباشد.

طی ۸ سال اخیر امکانات خوابگاهی، ورزشی، سلامت و تغذیه برای دانشجویان بیشتر شده است

پیشگامی در خدمات رفاهی

در حوزه خدمات دانشجویی، به گواهی صندوق رفاه دانشجویان، دانشگاه علامه طباطبائی یکی از پیشگامان توسعه خدمات بوده است. ارتقای سطح تمامی خوابگاه‌های دانشجویی و رشد سریع کمی و کیفی فضای خوابگاهی، استانداردسازی تغذیه دانشجویی، تحول بنیادین در حوزه تربیت بدنی، تاسیس مراکز بهداشت و نیز توسعه فعالیت‌های مشاوره در کنار گسترش فعالیت‌های فرهنگی در خوابگاه‌ها و مبدل ساختن آنها به مراکز تربیتی و تغییر جهت کمیته‌های انضباطی و کمیسیون موارد خاص به نهادهای فرهنگی و حامی گویای رویکرد نوین دانشگاه در حوزه خدمات دانشجویی است.

✳ برنامه‌ها و اقدامات راهبردی

- ۱- ساماندهی و استفاده بهینه از ظرفیت کار دانشجویی
- ۲- ارتقای سطح دانش و بینش روان‌شناختی دانشگاهیان در زمینه مسائل، مشکلات و نیازهای جامعه دانشگاهی
- ۳- افزایش سطح خدمات بهداشت و درمان به دانشجویان، کارکنان و استادان
- ۴- ارائه خدمات مشاوره‌ای، مددکاری، روانپزشکی، مشاوره فردی، گروهی، تحصیلی، شغلی، پیش از ازدواج، زناشویی و خانوادگی
- ۵- استفاده از فناوری‌های نوین ارتباطی برای ارائه خدمات مشاوره‌ای و آموزش‌های بهداشت روانی
- ۶- بهبود و ارتقای سطح خدمات تغذیه‌ای دانشجویان و کارکنان
- ۷- بهبود و ارتقای سطح خدمات رفاهی، مالی و معیشتی دانشجویان داخلی و خارجی
- ۸- افزایش سطح خدمات ورزشی (همگانی و قهرمانی) دانشجویان، کارکنان، استادان برای افزایش مشارکت دانشگاهیان در فعالیت‌های ورزشی
- ۹- تامین و توسعه کمی و کیفی خدمات اسکان دانشجویان

تعداد استفاده‌کنندگان از خوابگاه‌های دانشجویی به تفکیک جنسیت و مقطع تحصیلی

سال	تعداد/دختران	تعداد/پسران	جمع
۱۳۹۲	۱۶۰۱	۱۸۲۸	۳۴۲۹
۱۳۹۳	۱۵۷۸	۱۸۱۹	۳۳۹۷
۱۳۹۴	۱۵۴۷	۱۵۳۷	۳۰۸۴
۱۳۹۵	۱۶۴۷	۱۵۹۴	۳۲۴۱
۱۳۹۶	۱۹۰۱	۱۶۷۰	۳۵۷۱
۱۳۹۷	۲۰۳۳	۱۶۸۴	۳۷۱۷
۱۳۹۸	۲۱۳۶	۱۷۹۸	۳۹۳۴
۱۳۹۹	۱۱۲	۹۰	۲۰۲

توضیح: در سال ۱۳۹۹ به علت شیوع ویروس کرونا و تعطیلی خوابگاه‌ها تعداد استفاده‌کنندگان کاهش یافته و فقط چهار خوابگاه فعال بودند.

دانشگاه علامه طباطبائی با داشتن بیش از ۱۶ هزار دانشجو که عمدتاً بیش از ۶۰ درصدشان در بخش تحصیلات تکمیلی کارشناسی ارشد و دکتری مشغول به تحصیل هستند، توانسته خدمات مورد نیاز دانشجویان را از حوزه‌های تخصصی معاونت دانشجویی دریافت کند. چهار حوزه تخصصی بهداشت و درمان، مرکز مشاوره و سلامت روان، تربیت‌بدنی و حوزه امور دانشجویی خدمات مورد نیاز را در اختیار عزیزان دانشجو قرار می‌دهد. سعی شده با رعایت استانداردهای سازمان امور دانشجویان اقدامات جدی و مؤثری انجام شود.

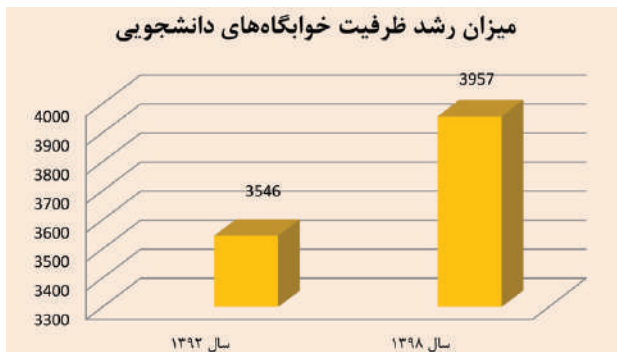

وضعیت خوابگاه‌های دانشجویی

ظرفیت فعلی	تعداد اتاق‌ها	سال
۳۵۴۶	۹۲۸	۱۳۹۲
۳۶۱۲	۹۷۹	۱۳۹۳
۳۴۶۶	۹۸۸	۱۳۹۴
۳۳۱۸	۹۴۷	۱۳۹۵
۳۵۸۵	۱۰۰۸	۱۳۹۶
۳۸۰۵	۱۰۴۷	۱۳۹۷
۳۹۵۷	۱۰۵۳	۱۳۹۸
۵۰۹	۱۵۱	۱۳۹۹

طبق این جدول و نمودار، از سال ۹۲ تا ۹۹ به تعداد اتاق‌های خوابگاه‌های دانشجویی ۱۱ درصد اضافه شده است.

میزان رشد ظرفیت خوابگاه‌های دانشجویی

متراز فضاهای خوابگاهی دانشگاه (به تفکیک دختران و پسران)

جمع کل	متراز خوابگاه (متر مربع)		سال
	پسران	دختران	
۱۹۹۰۳	۸۱۶۹	۱۱۷۳۴	۱۳۹۲
۱۹۵۰۳	۸۷۶۹	۱۰۷۳۴	۱۳۹۳
۱۸۰۰۳	۱۰۰۲۹	۷۹۷۴	۱۳۹۴
۱۸۰۰۳	۱۰۰۲۹	۷۹۷۴	۱۳۹۵
۲۰۵۰۳	۱۰۰۲۹	۱۰۴۷۴	۱۳۹۶
۲۰۰۵۳	۹۵۷۹	۱۰۴۷۴	۱۳۹۷
۲۰۰۵۳	۹۵۷۹	۱۰۴۷۴	۱۳۹۸
۳۸۸۹	۱۹۳۹	۱۹۵۰	۱۳۹۹

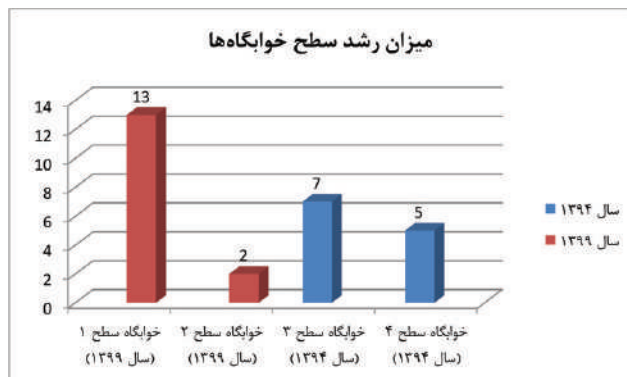
ارتقای کیفی خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه علامه طباطبائی

بر این اساس رتبه‌بندی خوابگاه‌های دانشجویی با دورویکرد اصلی عادلانه‌سازی میزان اجاره‌بها و شناسایی و ارتقای خوابگاه‌های فرسوده، خوابگاه‌های دانشجویی در پنج سطح رتبه‌بندی شد. در جدول زیر می‌توان وضعیت ارتقای خوابگاه‌های دانشگاه علامه طباطبائی را طی سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۹ به تفکیک خوابگاه‌های دانشگاه ببینید.

وضعیت ارتقای خوابگاه‌ها

سطح خوابگاه‌ها	تعداد خوابگاه در سال ۱۳۹۴	تعداد خوابگاه در سال ۱۳۹۹
سطح ۱	-	۱۳
سطح ۲	-	۲
سطح ۳	۷	-
سطح ۴	۵	-
جمع کل خوابگاه‌ها	۱۲	۱۵

افزایش کیفیت خدمات رفاهی (طرح تعمیر، تجهیز و ارتقای خوابگاه‌های دانشجویی) در دانشگاه علامه طباطبائی از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۹ در دستور کار قرار گرفت و طی این سال‌ها سطح خوابگاه‌های دانشگاه که بیشتر در رتبه‌های سه، چهار و پنج بودند به رتبه‌های یک و دو ارتقا پیدا کردند.

❁ افتتاح و تجهیز خوابگاه شهید مهدیه- ۱۳۹۹

تأسیسات ۱۳۹۹ «خوابگاه شهید مهدیه» با کمک خیران، نوسازی شد که می‌تواند کاربری و ویژگی‌های مختلفی داشته باشد. این خوابگاه یک هتل اسکول است که به واسطه آن می‌توان آموزش‌های هتلداری برای رشته جهانگردی را پیش برد. همچنین این خوابگاه برای اسکان دانشجویانی مناسب است که می‌خواهند به طور موقت اینجا ساکن شوند تا بتوانند از رساله خود دفاع کنند.

❁ سالن‌های ورزشی خوابگاه

در حوزه تربیت بدنی، دانشگاه علامه طباطبائی در دوران اخیر توانسته سالن‌های بزرگ‌تری را تأسیس کند و همین‌طور سالن‌های استاندارد را به‌ویژه در دهکده المپیک و در دانشکده تربیت بدنی اضافه کند. برخی از خوابگاه‌های دانشگاه مانند خوابگاه مطهری، خوابگاه همت و خود دانشکده تربیت بدنی به زمین چمن مصنوعی تجهیز شده‌اند. این امر باعث افزایش سرانه‌های ورزشی، متناسب با ظرفیت موجود در دانشگاه برای دانشجویان شد.

کسب رتبه برتر خدمات تغذیه‌ای

طی هشت سال گذشته، رستوران‌های معاونت دانشجویی استاندارد و کیفیت بالایی پیدا کرد. به گونه‌ای که توانست در میان ۱۲۵ دانشگاه دیگر رتبه نخست را از آن خود کند. پخت تمام غذاها در حوزه تغذیه به صورت صنعتی است؛ یعنی استانداردهای بهداشتی در فرایند پخت کاملاً رعایت می‌شود و با حداقل استفاده از مواد زیان‌ده سعی شده مواد مناسب و با کیفیت در اختیار دانشجویان قرار داده شود. کسب رتبه برتر در حوزه تغذیه در سطح دانشگاه‌های دولتی ناشی از این رویکرد است.

❁ رشد ۵۱ درصد فضاهای روباز

مساحت فضاهای ورزشی روباز دانشکده‌ها و خوابگاه‌ها	
۱۳۹۲	۱۴۶۴ مترمربع
۱۳۹۸	۲۲۵۹ مترمربع

وضعیت مساحت فضاهای ورزشی روباز دانشکده‌ها و خوابگاه‌ها است که در سال ۹۸ نسبت به سال ۹۲ رشد ۵۱ درصدی را نشان می‌دهد. علت افزایش مساحت فضاهای ورزشی روباز، افزوده شدن زمین چمن مصنوعی خوابگاه پسرانه شهید همت و زمین چمن مصنوعی خوابگاه پسرانه شهید مطهری است که در طی سال‌های ۹۸-۹۷ ساخته و راه‌اندازی شده است.

❁ رشد ۴۷ درصدی فضاهای سرپوشیده

مساحت فضاهای سرپوشیده ورزشی دانشکده‌ها و خوابگاه‌ها	
۱۳۹۱	۷ هزار و ۳۸۸ مترمربع
۱۳۹۸	۱۰ هزار و ۸۸۸ مترمربع

همان‌طور که می‌بینید طی هفت سال میزان مساحت فضاهای سرپوشیده ورزشی دانشکده‌ها و خوابگاه‌ها ۴۷ درصد بیشتر شده است. دلیل افزایش مساحت فضاهای ورزشی سرپوشیده ساخت و راه‌اندازی سالن ورزشی دانشکده تربیت بدنی، سالن‌های بدنسازی در بعضی از خوابگاه‌های دخترانه و پسرانه و نیز ساخت و راه‌اندازی زمین مینی گلف مسقف در فضای جانبی استخر دانشگاه علامه طباطبائی است.

❁ مرکز نیکوکاری دانشگاه علامه طباطبائی

مرکز نیکوکاری برای توسعه و ترویج فرهنگ انفاق، نیکوکاری، تعاون و همیاری در محیط دانشگاه در ۲۷ دی ماه ۱۳۹۸ با مجوز دانشگاه و کمیته امداد امام خمینی (ره) طی تفاهم‌نامه برای حمایت از دانشجویان شرایط خاص و نیازمندان کار خود را آغاز کرده است. گزارش عملکرد این مرکز در مدت یاد شده به شرح زیر است:

فهرست کمک‌های توزیع شده بین نیازمندان و مددجویان در مرکز نیکوکاری از ابتدای تاسیس تا کنون

ردیف	نوع کمک	مبلغ نقدی	
		تعداد	ارزش ریالی هر واحد (ریال)
۱	تهیه و تولید ماسک	۷۵۰۰۰ عدد	۹۷۵/۰۰۰/۰۰۰
۲	توزیع ماسک رایگان	۱۷۰۰۰ عدد	۲۲۱/۰۰۰/۰۰۰
۳	ارسال ماسک به دانشگاه‌های افغانستان	۱۳۰۰۰ عدد	۱۶۹/۰۰۰/۰۰۰
۴	معرفی افراد نیازمند برای دریافت وام قرض الحسنه	۳۵ نفر	۱۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰
۵	کمک هزینه تحصیلی	۹ نفر	۳۷/۰۰۰/۰۰۰
۶	کمک هزینه معیشتی	۱۵ نفر	۱۷۳/۰۰۰/۰۰۰
۷	پرداخت وام قرض الحسنه از مرکز	۷ نفر	۲۵۵/۰۰۰/۰۰۰
۸	معرفی افراد بی بضاعت برای دریافت وام از کمیته امداد	۲۵ نفر	۱/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰
۹	تهیه و توزیع بسته معیشتی	۵ بسته	۳۵/۰۰۰/۰۰۰
۱۰	کمک هزینه آموزشی خرید گوشی هوشمند	۱۰ عدد	۲۸۰/۰۰۰/۰۰۰
۱۱	کمک هزینه آموزشی خرید تبلت	۲ عدد	۶۰/۰۰۰/۰۰۰
۱۲	شناسایی دانشجویان بی بضاعت	۲۰۰ نفر	-
۱۳	کمک هزینه درمانی بلاعوض	۲ نفر	۸۰/۰۰۰/۰۰۰
۱۴	کمک بلاعوض به افراد بی بضاعت	۲ نفر	۴۰/۰۰۰/۰۰۰
۱۵	شناسایی دانشجویان بی بضاعت برای دریافت کارت هدیه	۱۰۰ نفر	پرداخت از طریق بنیاد خیرین
۱۶	پرداخت وام قرض الحسنه	۵ نفر	۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰
۱۷	حمایت مالی از کودکان یتیم و بدسرپرست	۸۵ نفر	۸۵۰۰۰۰۰
جمع کل			۵/۸۱۰/۵۰۰/۰۰۰

مبالغ درج شده جزو فعالیت‌های عملکردی مرکز نیکوکاری در طول یک سال گذشته به صورت خدمات و ارائه تسهیلات و همچنین کمک به مرکز نیکوکاری بوده است. همان‌طور که می‌بینید، کمک‌های توزیع شده بین نیازمندان و مددجویان در مرکز نیکوکاری از تاریخ تاسیس تا کنون است.

مرکز بهداشت و درمان

مرکز بهداشت و درمان دانشگاه به یونیت دندان پزشکی و دستگاه اکوی قلب مجهز شده است. علاوه بر این خدمات دیگر مانند عینک و دیگر وسایل مورد نیاز دانشجویان تأمین شده است. البته سعی شده با بیمه تکمیلی تا آنجا که ممکن است این خدمات، رایگان باشد و هزینه زیادی پرداخت نشود. از دیگر اقدامات این بخش می‌توان به این موارد اشاره کرد:

- انجام پایش سلامت جسم دانشجویان ورودی جدید در بدو ورود در هر سال به طور مستمر انجام می‌شود.
- در این طرح، فرمی شامل سابقه بیماری، اندازه‌گیری قد، وزن، فشارخون، بینایی‌سنجی، BMI تکمیل و پس از معاینه پزشک، ارجاع و پیگیری دانشجویان بیمار صورت می‌گیرد. در سال ۱۳۹۹ به علت اپیدمی کرونا فقط تکمیل فرم سلامت جسم انجام شده است.

آمار پایش سلامت دانشجویان به تفکیک جنسیت

سال	دختر	پسر	جمع
۱۳۹۳	۱۸۶۶	۱۲۳۴	۳۱۰۰
۱۳۹۴	۱۹۲۵	۹۷۷	۲۹۰۲
۱۳۹۵	۲۰۳۲	۱۱۵۰	۳۱۸۲
۱۳۹۶	۲۵۹۲	۱۵۰۸	۴۱۰۰
۱۳۹۷	۲۱۲۱	۱۴۸۸	۳۶۰۹
۱۳۹۸	۱۹۳۹	۱۴۵۵	۳۳۹۴

آمار پایش سلامت کارکنان اداری به تفکیک جنسیت

زن	مرد	تعداد پرونده‌های تشکیل شده	تعداد آزمایشات انجام شده	تعداد کارکنان پیگیری شده	تعداد کل کارمندان پایش شده	تعداد پرونده‌های تشکیل شده
۳۵۰	۳۷۹	۷۱۷	۷۲۹	۶۸۷	۷۲۹	۶۸۷
۳۵۰	۳۷۹	۷۱۷	۷۲۹	۶۸۷	۷۲۹	۶۸۷
۲۱۹	۴۱۷	۷۱۷	۶۳۶	۶۰۱	۶۳۶	۷۱۷

❖ افزایش ۳۲۲ درصد مراجعه به مرکز مشاوره دانشگاه

حوزه مشاوره دانشگاه شامل تیمی حرفه‌ای است از گروه‌های روانشناسی و مشاوره در دانشکده روانشناسی که سایر استادان نیز به آنان کمک می‌کنند. تیم مشاوره تخصصی که در مرکز مشاوره راه‌اندازی مشغول به ارائه خدمات است توانسته خدمات گسترده‌ای را در اختیار همه دانشجویان متقاضی قرار دهد.

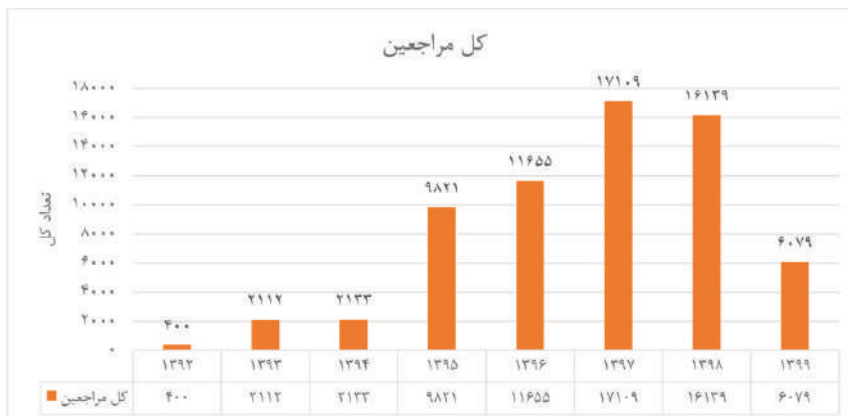
تعداد مراجعات (بار مراجعه) به مرکز مشاوره و بهداشت روان

سال	مراجعه آزاد	دانشجویان	کارکنان علمی و اداری	جمع
۱۳۹۲	۲۹۷	۱۳۴۲	۵۶	۱۶۹۵
۱۳۹۳	۲۳۷	۲۴۴۵	۱۷۲	۲۸۵۴
۱۳۹۴	۲۲۱	۳۶۹۰	۲۳۳	۴۱۴۴
۱۳۹۵	۸۷	۴۴۸۰	۳۲۸	۴۸۹۵
۱۳۹۶	۱۵۱	۳۶۶۱	۳۳۴	۴۱۴۶
۱۳۹۷	۷۹	۶۷۳۶	۲۱۲	۷۰۲۷
۱۳۹۸	۷۹	۶۹۹۱	۹۵	۷۱۶۵

همان‌طور که می‌بینید تعداد مراجعات (بار مراجعه) به مرکز مشاوره و بهداشت روان است ۳۲۲ درصد افزایش یافته است.

علاوه بر این موضوع، در دوره کرونا مشاوره آنلاین در حوزه دانشجویی فعال شد و از طریق وبینارها و کلاس‌های مرتب و منظمی که پیوسته برقرار شد، آموزش‌های لازم در اختیار متقاضیان قرار گرفت؛ نه تنها به دانشجویان و خانواده‌های محترم آنان خدمات داده شد، بلکه اگر کسی خارج از دانشگاه هم متقاضی بود می‌توانست از این خدمات استفاده کند.

آمار مراجعان به مرکز بهداشت و درمان به تفکیک جنسیت و نوع مراجعه - ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۹

آمار کارگاه‌های آموزشی، مشاوره‌های گروهی و مددکاری اجتماعی (تعداد، نفر):

سال فعالیت	معیار	کارگاه آموزشی	مشاوره گروهی	مددکاری اجتماعی
۱۳۹۲	تعداد	۹۶	۸۲	۱۰۲
	نفر	۲۲۴۰	۱۲۳۰	۱۰۲
۱۳۹۳	تعداد	۷۳	۱۵	۲۲۴
	نفر	۳۹۷۷	۱۵۰	۲۲۴
۱۳۹۴	تعداد	۱۸۱	۳۰	۶۳۸
	نفر	۴۰۷۷	۴۵۰	۶۳۸
۱۳۹۵	تعداد	۱۷۴	۵۲	۵۷۷
	نفر	۴۲۶۹	۴۰۰	۵۷۷
۱۳۹۶	تعداد	۱۲۰	-	۴۰۵
	نفر	۳۵۸۵	-	۴۰۵
۱۳۹۷	تعداد	۱۶۴	۷۵	۷۵۸
	نفر	۴۱۲۷	۶۳۰	۷۵۸
۱۳۹۸	تعداد	۱۷۷	۱۰۳	۴۶۰
	نفر	۴۲۱۱	۹۶۰	۴۶۰

همان‌طور که می‌بینید، آمار کارگاه‌های آموزشی، مشاوره‌های گروهی و مددکاری اجتماعی (تعداد، نفر) است که نشان از روند افزایشی این مهم دارد.

✳️ طرح «سمن» و «تدبیر زندگی دانشجویی»

مرکز مشاوره و بهداشت روان دانشجویی دانشگاه، بین سال‌های ۹۱ تا ۹۶ برگزاری کارگاه‌های آموزشی با عنوان طرح «سمن» (سلامت، مهارت، نشاط) را بر عهده داشت. در این طرح دانشجویان با مهارت‌های زندگی، چگونگی حفظ سلامت روانی-اخلاقی و کاهش آسیب‌های احتمالی پیش روی زندگی دانشجویی آشنا می‌شدند.

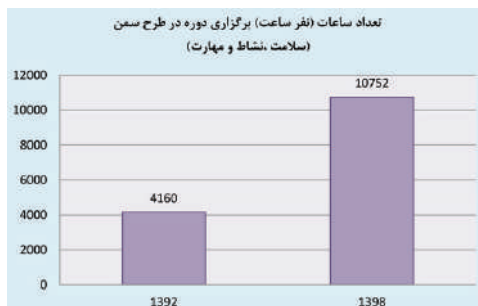
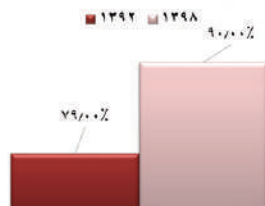
طرح سمن در سال ۹۷ و ۹۸ با رویکردی جدید یا به میدان گذاشت. این تازه این طرح «تدبیر زندگی دانشجویی» و هدفش آموزش به نو ورود بود. در این کارگاه‌ها موضوع‌های مختلفی دنبال می‌شد؛ مثل حفظ و ارتقای سلامت روان، سوء رفتار و مقابله با آن، مدیریت روابط عاطفی، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های یادگیری، آمادگی برای انتخاب شغل، تفاوت‌های زندگی دانشجویی با دوران پیش از آن و آشنایی با قوانین و بخش‌های مختلف دانشگاه علامه طباطبائی به مدت چهار هفته در دانشکده‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی، اقتصاد، ادبیات و زبان‌های خارجی، علوم اجتماعی و موسسه آموزش عالی بیمه اکو. هر یک از دانشجویان تازه وارد به مدت هشت ساعت در قالب گروه‌های ۲۰ نفره در سلسله کارگاه‌های آموزشی شرکت کردند.

تعداد شرکت‌کنندگان در طرح سمن و تدبیر زندگی دانشجویی ویژه دانشجویان تازه‌وارد

سال	عنوان	مخاطبین	تعداد شرکت‌کنندگان (نفر)	مدت (نفر ساعت)
۱۳۹۲	طرح سمن (فرهنگ و پویایی به توان ۳) سلامت روانی دانشجویان	دانشجویان ورودی کارشناسی و ارشد	۱۰۴۰	۴۱۶۰
۱۳۹۳	طرح سمن (سلامت، نشاط، مهارت)	دانشجویان ورودی جدید (کارشناسی)	۱۴۶۰	۵۸۴۰
۱۳۹۴	طرح سمن (سلامت، نشاط، مهارت)	دانشجویان ورودی جدید (کارشناسی)	۱۸۰۴	۷۲۱۶
۱۳۹۵	طرح سمن (سلامت، مهارت، نشاط)	دانشجویان ورودی جدید (کارشناسی و ارشد)	۱۸۸۶	۷۵۴۴
۱۳۹۶	طرح سمن (سلامت، نشاط، مهارت)	دانشجویان ورودی جدید (کارشناسی و ارشد)	۲۰۶۲	۸۰۰۰
۱۳۹۷	طرح تدبیر زندگی دانشجویی	دانشجویان ورودی جدید (کارشناسی)	۱۳۱۸	۱۱۵۴۴
۱۳۹۸	طرح تدبیر زندگی دانشجویی	دانشجویان ورودی جدید (کارشناسی)	۶۷۲	۱۰۷۵۲

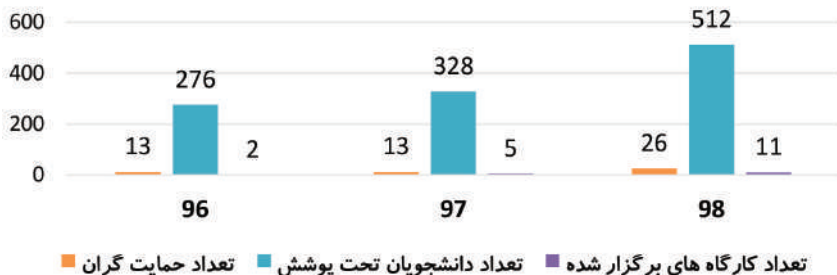
همان‌طور که می‌بینید، از سال ۹۲ تا ۹۸ تعداد شرکت‌کنندگان در طرح «سمن» (سلامت، مهارت، نشاط) و «تدبیر زندگی دانشجویی» ۱۵۸ درصد بیشتر شده است.

درصد دانشجویان پایش شده به کل دانشجویان ورودی جدید

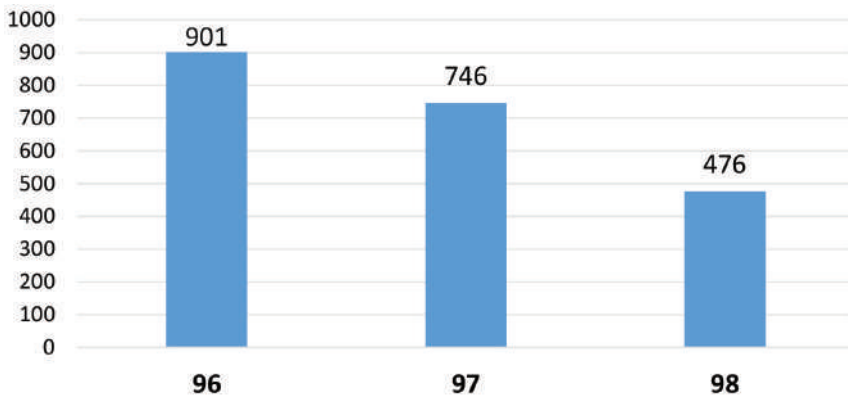

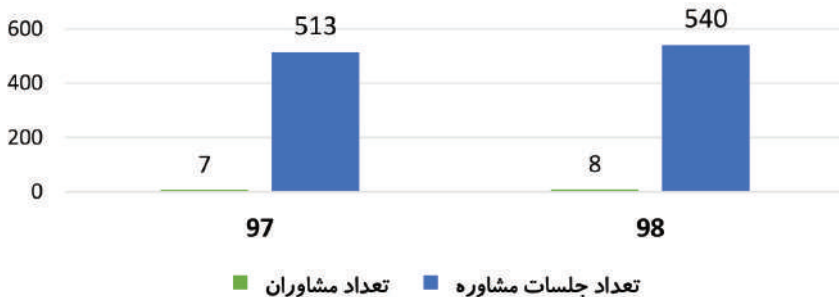
برگزاری طرح حمایت عاطفی- سال‌های ۹۶ و ۹۷ و ۹۸

برگزاری طرح ارتقای تحصیلی، حمایت از دانشجویان افت تحصیلی و مشروطی

برگزاری طرح میز گفت‌وگو (ارائه مشاوره به داوطلبان مصاحبه دکتری)

تلاش برای سیاست‌زدایی از فرهنگ به پویایی شکل‌ها کمک کرده است

حرکت از انجمن‌های سیاسی به کانون‌های فرهنگی

آنچه در ارتباط با فرهنگ و ساحت امر فرهنگی در دانشگاه علامه اتفاق افتاده، یکی از پیشران‌های این دانشگاه است. از جمله کار و ویژه‌های دانشگاه علاوه بر آموزش و پژوهش، فرهنگ و تربیت انسان است و طی سال‌های گذشته این امر بیش از پیش مورد توجه قرار گرفت. اینجاست که در قدم نخست در دانشگاه سایه سنگین سیاست از سر فرهنگ برداشته شد؛ چرا که سیاست، بخش بسیار کوچکی از آن چیزی است که در دانشگاه اتفاق می‌افتد. در عوض فعالیت‌هایی بیشتر مد نظر قرار گرفت که در پی ترویج ارزش‌ها و مسئولیت اجتماعی دانشگاهی در قبال جامعه‌اند.

از دیگر اتفاق‌های مهم، به مشارکت طلبیدن و فراهم کردن سازوکارهایی در بخش‌های مختلف دانشگاه به ویژه جامعه دانشجویی در فعالیت‌های فرهنگی است. در انجمن‌های علمی، کانون‌های فرهنگی هنری، تشکل‌های سیاسی، نشریات دانشگاه و همین‌طور در حوزه‌های دیگر زمینه‌ای فراهم شد تا خود جوانان، مشارکت‌کنندگان اصلی، طراحان و اجراکنندگان برنامه‌های فرهنگی باشند.

در حال حاضر بیش از ۶۰ انجمن علمی در دانشگاه فعالیت می‌کنند و بیش از ۲۰ کانون فرهنگی هنری، هفت تشکل و ده‌ها نشریه، بخشی از شبکه مویرگی فعالان فرهنگی و اجتماعی هستند. تلاش شد تا مخاطب برنامه‌های فرهنگی، تا حد امکان جامعه بزرگ‌تری از بدنه دانشجویی، اساتید و کارمندی را دربر بگیرند.

تلاش شد از تقلیل‌گرایی به یک یا دو هدف خاص در اهداف فرهنگی پرهیز شود و همین‌طور دایره مشارکت‌کنندگان و مخاطبان برنامه‌های فرهنگی هم به وسعت دانشگاه علامه طباطبائی افزایش پیدا کند. مشارکت دانشجویان، اساتید و اخیراً جامعه دانش‌آموختگان دانشگاه علامه با تأسیس انجمن دانش‌آموختگان جلب شد و محیط پویا و فعالی برای دانشگاه علامه رقم خورد.

دانشگاه علامه طباطبائی در همه شاخص‌ها و سنجه‌هایی که در مجموعه دانشگاه‌های وزارت علوم فعال بودند و قوت کارهای فرهنگی را می‌سنجند، همواره جزو دانشگاه‌های برگزیده است و این رتبه‌ها به خاطر مجموعه کارهایی از این دست است.

انجمن‌های علمی دانشگاه علامه طباطبائی مایه افتخارند، اما باید امکانات بیشتری در اختیار آن‌ها قرار بگیرد. باید زمینه‌های قانونی بیشتری فراهم شود تا انجمن‌های علمی بتوانند در پژوهش و سایر بخش‌ها درگیر شوند. کانون‌های فرهنگی و اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی استعداد‌های فوق‌العاده‌ای دارند. در جشنواره‌های ملی اخیر، این موضوع به خوبی نشان داده شد و تشکل‌های دانشگاه هم ظرفیت فوق‌العاده‌ای دارند و همواره از اثرگذارترین‌ها هستند.

بسترها به لحاظ تشکیلات، نوع نگاه، نیروی انسانی و شکل‌گیری شبکه‌های مختلف دانشجویی فراهم شده است. بیش از ۱۰۰ نوع گروه دانشجویی در دانشگاه علامه ام‌ا‌ز انجمن، کانون و تشکل فعال هستند و اگر نشریات هم به گروه دانشجویی اضافه کنیم بسیار بیشتر از این می‌شود. افراد در دانشگاه علامه باید زیست‌فرهنگی مناسبی داشته باشند تا بتوانند به جامعه خدمت کنند. واحد فرهنگی اساتید، یک واحد نوپدید است که در آن خدمات فرهنگی به اساتید آغاز شده است. گسترش این واحد می‌تواند دستاوردهای زیادی برای بخش فرهنگی دانشگاه به همراه آورد.

در ادامه سعی می‌کنیم به برخی دستاوردهای فرهنگی دانشگاه در حوزه کانون‌ها و تشکل‌های دانشگاهی

بپردازیم.

اسامی و سال فعالیت تشکل‌های اسلامی دانشجویی دانشگاه علامه طباطبائی

اسامی تشکل‌های اسلامی - دانشجویی	سال فعالیت
بسیج دانشجویی، انجمن اسلامی	۱۳۹۲-۱۳۹۳
بسیج دانشجویی، انجمن اسلامی، انجمن اسلامی دانشجویان آزاد اندیش، انجمن اسلامی دانشجویان مستقل	از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷
بسیج دانشجویی، انجمن اسلامی، انجمن اسلامی دانشجویان آزاد اندیش، انجمن اسلامی دانشجویان مستقل، انجمن اسلامی دانشجویان حکمت	۱۴۰۰ تا ۱۳۹۸

جدول فوق اسامی و سال فعالیت تشکل‌های اسلامی دانشجویی دانشگاه علامه طباطبائی را نشان می‌دهد.

تعداد تشکل‌های اسلامی دانشجویی و تعداد فعالیت آن‌ها

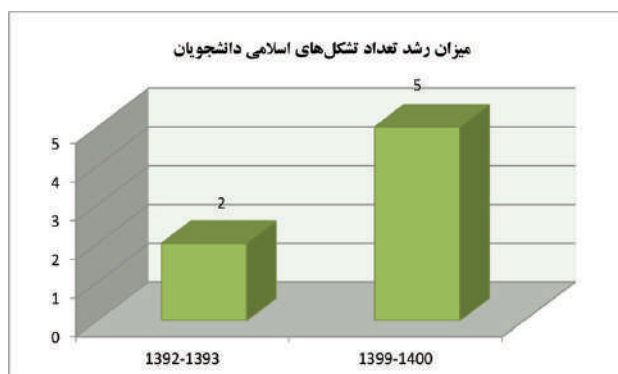
سال	تعداد تشکل‌های اسلامی - دانشجویی	تعداد فعالیت‌های تشکل‌ها
۱۳۹۲-۱۳۹۳	۲	۱۳
۱۳۹۳-۱۳۹۴	۴	۲۳
۱۳۹۴-۱۳۹۵	۴	۲۸
۱۳۹۵-۱۳۹۶	۴	۳۶
۱۳۹۶-۱۳۹۷	۴	۹۲
۱۳۹۷-۱۳۹۸	۴	۱۵۱
۱۳۹۸-۱۳۹۹	۵	۷۷
نیمسال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹	۵	۶۹

دانشگاه علامه
طباطبائی در
همه شاخص‌ها
و سنجه‌هایی
که در مجموعه
دانشگاه‌های
وزارت علوم فعال
بودند و قوت
کارهای فرهنگی
رامی‌سنجند،
همواره جزو
دانشگاه‌های
برگزیده است
و این رتبه‌ها به
خاطر مجموعه
کارهایی از این
دست است

همان‌طور که در این جدول مشخص است تعداد انجمن‌های علمی- دانشجویی و میزان فعالیت آن‌ها در سال ۹۹ نسبت به هفت سال پیش از آن، ۱۵ درصد بیشتر شده است.

البته تعداد فعالیت تشکل‌های اسلامی مربوط به برنامه‌هایی است که از هیات نظارت بر تشکل‌های اسلامی دانشگاه مجوز دریافت کرده‌اند و بیشتر فعالیت‌های تشکل‌های دانشجویی مطابق اساسنامه آن‌ها و آیین‌نامه تشکل‌های دانشجویی در هیات نظارت دانشگاه طرح نمی‌شود. بسیاری از فعالیت‌های بسیج دانشجویی، انجمن اسلامی دانشجویان مستقل و سایر تشکل‌ها با رویکرد فرهنگی و اجتماعی برگزار می‌شود و بخشی از این برنامه‌ها در شورای فرهنگی دانشگاه و همچنین با هماهنگی معاونت فرهنگی دانشگاه برگزار شده است.

تعداد نشریات علمی و فرهنگی دانشجویی دارای مجوز و چاپ شده

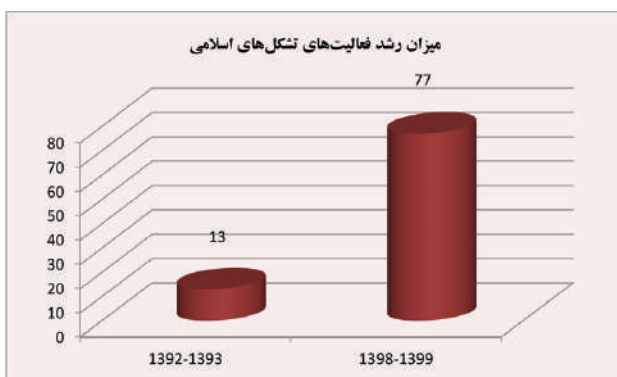
سال	دارای مجوز	چاپ شده
۱۳۹۲	۶۳	۲۲
۱۳۹۳	۶۶	۳۷
۱۳۹۴	۷۸	۳۸
۱۳۹۵	۶۰	۴۷
۱۳۹۶	۱۱۶	۵۸
۱۳۹۷	۱۴۰	۱۲۴
۱۳۹۸	۱۳۳	۸۴
	۱۴۵	۸۰

تعداد انجمن‌های علمی - دانشجویی و تعداد برنامه‌ها

سال	تعداد انجمن	تعداد برنامه‌ها
۱۳۹۲	۴۰	۴۲۰
۱۳۹۳	۴۷	۳۸۰
۱۳۹۴	۵۶	۳۵۵
۱۳۹۵	۶۴	۳۸۲
۱۳۹۶	۶۷	۴۶۵
۱۳۹۷	۷۴	۴۰۹
۱۳۹۸	۶۲	۴۹۲
نیمسال اول ۱۳۹۹	۶۲	۹۳۰

شادابی و پویایی فعالیت‌های دانشجویی در دانشگاه علامه طباطبائی، با کاستن از نگاه‌های فضای سیاست‌زده حاصل شده است. کانون‌های فرهنگی، هنری و اجتماعی مذهبی دانشگاه در این سال‌ها با بهره‌برداری از این فضا توانسته‌اند دستاوردهای قابل توجهی در عرصه ملی کسب کنند

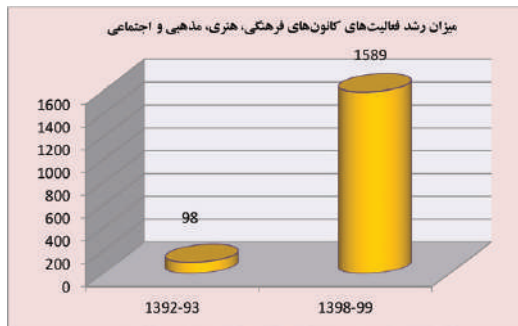
دانشگاه علامه طباطبائی از جمله دانشگاه‌های پیشرو در حمایت از برنامه‌های جهادی، راهیان نور، پیاده روی اربعین، نمایشگاه‌های عفاف و حجاب و همچنین مسابقات قرآنی بوده و اعتبارات بالایی برای این حوزه تخصیص داده است. این دانشگاه به لحاظ حمایت مالی همواره جزو پنج دانشگاه برتر کشور بوده و ساخت مدارس توسط کانون خیریه و بسیج دانشجویی در مناطق محروم کشور از افتخارات این دانشگاه است.

تعداد کانون‌های فرهنگی، هنری و مذهبی و اجتماعی

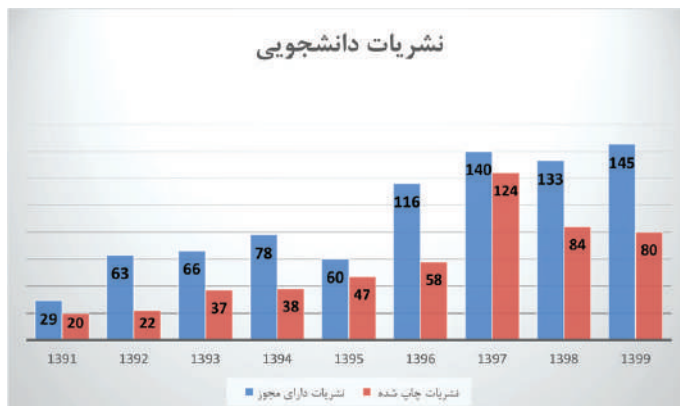
سال	تعداد کانون	تعداد فعالیت‌ها
۹۳-۱۳۹۲	۱۶	۹۸
۹۴-۱۳۹۳	۱۳	۶۹
۹۵-۱۳۹۴	۲۰	۲۳۱
۹۶-۱۳۹۵	۱۷	۲۲۶
۹۷-۱۳۹۶	۱۴	۲۱۳
۹۸-۱۳۹۷	۱۷	۳۷۵
۹۹-۱۳۹۸	۱۸	۱۵۸۹
نیمسال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹	۲۱	۵۳۶

شادابی و پویایی فعالیت‌های دانشجویی در دانشگاه علامه طباطبائی، با کاستن از نگاه‌های فضای سیاست‌زده حاصل شده است. کانون‌های فرهنگی، هنری و اجتماعی مذهبی دانشگاه در این سال‌ها با بهره‌برداری از این فضا توانسته‌اند دستاوردهای قابل توجهی در عرصه ملی کسب کنند. همچنین بخش فرهنگی با همکاری دفتر نهاد رهبری و جذب دانشجویان مذهبی، هیات اصحاب عاشورایی دانشگاه را تاسیس کرده است. این هیات با حضور و مدیریت دانشجویان توانسته است برنامه‌های مذهبی از جمله ایام محرم و اعتکاف‌های دانشگاهی را برگزار کند. همچنین واحد فعالیت‌های دینی و قرآنی این معاونت هر ساله حضور فعال و هدفمندی در جشنواره‌های قرآنی و نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم داشته است.

❁ نشریات دانشجویی

همان‌طور که در نمودار می‌بینید تعداد نشریات دانشجویی نیز افزایش داشته است. سال ۹۲ تنها ۶۳ نشریه مجوز داشتند و ۲۲ نشریه منتشر می‌شد. این در حالی است که سال ۹۹ تعداد ۱۴۵ نشریه مجوز دارند و ۸۰ نشریه هم منتشر می‌شوند.

وقتی عقل سلیم مدیریت کند

دکتر محسن سلگی

تاکید «کارل پوپر» بر «چگونه حکومت کردن» است. برای همین از اینکه «چه کسی حکومت کردن» در تاریخ اندیشه سیاسی این‌قدر مهم بوده، انتقاد می‌کند. از نظر او حتی مارکس هم که در پی قدرت پرولتاریاست، در دام «چه کسی» افتاده است. فقط چه کسی او تعداد بیشتری از آریستوکراسی و الیگارش‌ی دارد. اما در اندیشه انقلاب اسلامی هر دو عنصر «چه کسی» و «چگونگی» مهم‌اند و در هم آمیخته. الگوی ولایت فقیه نماد این رابطه دو طرفه یا بهتر بگوییم رابطه دوتعدی است. درک این رابطه حتی از استعاره دو روی یک سکه هم عمیق‌تر و دقیق‌تر است.

❖ رفع تضاد نظریه و عمل

معمولاً اهالی اندیشه - نه صرفاً افراد اهل مطالعه و فرهیختگی بلکه اندیشمند به معنای اخص آن - نمی‌توانند و ای بسا نمی‌خواهند وارد عرصه اجرا شوند. اهل عمل و اجرا هم اهل اندیشه و علم را متهم به بی‌تجربگی و عملی نبودن ایده‌هایشان می‌کنند. این می‌شود که این دو گروه به‌ویژه در ایران معمولاً نمی‌توانند با هم کار کنند. حال تصور کنید این دو خصلت در یک نفر جمع شوند. یعنی صاحبان این دو

عضو سابق شورای
مرکزی بسیج
دانشگاه
علامه طباطبائی

خصلت صرفاً دور یک میز جمع نشوند، بلکه در یک نفر پشت یک میز مدیریت جمع شوند. دکتر حسین سلیمی چنین است، او اندیشمندی است که پشت میزش هم نظریه پردازی می‌کند و عمل پردازی. هم نظارت می‌کند و هم نظر می‌ورزد.

این یک اتفاق نادر است که مدیری آن هم در سطح مدیر دانشگاهی از یک استاد معمولی و حافظه بیشتر باشد. معمولاً هم اگر استادی را به عنوان رئیس دانشگاه می‌بینیم، حافظه ضعیفی دارد. بنابراین استاد خوبی هم نیست. درست برای همین نمی‌تواند دانشگاه را مدیریت کند و شاید امثال این‌ها شهردار خوبی شوند اما نمی‌توانند دانشگاه‌دار خوبی باشند. آنها همین که دانشگاه را دار نزنند باید خوشحال بود. برای همین باید گفت سلیمی برخلاف رئیس پیشین، آبروی دانشگاه را از خیلی جهات احیا کرد. هر چند با برخی تصمیم‌های او مخالفم و چندان با من و افکارم بر سر مهر نیست، ولی تعهد به حقیقت از اختلافی که با سلیمی دارم مهمتر است. من امید دارم فردی انقلابی و با سواد مشابه او اما با سودایی متفاوت بیاید و دانشگاه را بیش از این احیاء کند؛ اما متأسفانه به عنوان یک اصولگرا و کسی که همفکر سلیمی نیست چنین کسی را نمی‌شناسم. هر چند او هم به انقلاب وفادار است و به شعار نشاط دینی و نشاط علمی که از روز اول روی کار آمدنش وعده داد آن را با تمام توانش اجرایی کند.

✽ مدارا و قاطعیت

رفتار او با ما در بسیج هم بهتر از رئیس قبلی بود. با همه بر مدار مدارا بود و اما قاطعانه با جریان برانداز قلیل و فعال دانشگاه برخورد کرد و مورد انتقاد شبه روشنفکرانک! هایی قرار گرفت. او برای برنامه چکمی‌سازی علوم انسانی عرصه‌ای فراهم کرد. به گونه‌ای که کسانی مانند عبدالحسین خسروپناه عرصه‌ای برای فعالیت در این دانشگاه دید. این در حالی است که او خودش معاون علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد است.

سلیمی سنجیده و سنجنده است. یک دیپلماسی خاصی در رفتارش دارد هر چند از دیپلماسی خوشم نیاید. نیست آن الگوی اندیشمند و مدیر آماده‌شهادتی که مطلوب من است اما به هر حال از همه کسانی که در دانشگاه می‌شناسم بهتر می‌توانست و توانست دانشگاه را راهبری کند.

ذکر خاطره‌ای اینجا لازم آمد. در دوران دولت احمدی‌نژاد ما در بسیج دانشجویی مقدمات و مراسم تشییع و تدفین پیکر مقدس شهدای گمنام را انجام دادیم. برخی اساتید ظاهراً اصولگرا نیامدند! یکی از آنها گفت نگران وجهه علمی‌اش است! می‌خواست مثلاً همه را راضی نگه دارد. او در همان دولت ظاهراً ارزشی احمدی‌نژاد به دانشگاه تحمیل شده بود! اما سلیمی آمد و یادم نمی‌رود چگونه از شانه‌هایش هم گریه می‌بارید. چشمانش مثل بناتریس (سلمی) در آن لحظه زیبا بود. یاد هم‌زمان اش در جبهه را زنده کرد. زنده شد برایش. آن روز زندگی برایم معنایی متفاوت یافت و فهمیدم درباره این مرد قضاوت عمیقی نداشته‌ام. آن اتفاق به من عمق داد، مثل کلاس درس پربارش که کلاس اندیشیدن بود. هر چند اختلاف و بحث هم با هم داشتیم و همین یعنی اندیشه. اندیشه صرفاً همین نیست، اما اندیشه بدون مباحثه و اختلاف، یک سر به شباهت و بی‌فکری می‌گراید. او اجازه می‌داد و حتی با نگاهش خواهش می‌کرد از او انتقاد کنیم و حتی مچش را بگیریم. همین صفت استاد دست‌شاگرد را می‌گیرد. همین یعنی آموزش اندیشه.

در ساخت و ساز هم موفق بود؛ اما نه مانند یک مهندس صرف و عجول. او معماری کرد، از ساختن سردر نمادین دانشگاه تا کتابخانه‌ای که رویش گلخانه است و می‌گوید کتاب بوی گل می‌دهد. می‌گوید مانند رفتن به تفرج و باغ، به کتابخانه بیاید. او معمار دانشگاه است؛ چون زمان و مکان و انسان‌های ساکن در دانشگاه را می‌دید و برای آنان و با آنان می‌ساخت.

این خطوط را پارسال حاضر نبودم بنویسم؛ اما امروز که حتماً می‌رود و مدیری دیگری می‌آید می‌نویسم. این دیگر در هیچ قضاوت عجولانه یک تملق نیست. تعلق هم نیست بلکه تعقل است. به سلیمی تعلق خاطر ندارم. شرط تعقل و تعهد فلسفی به حقیقت بود تا بنویسم آنچه را که نوشتم.

جوایز و عناوین برتر دانشگاهی

علاوه بر فعالیت‌های مداوم انجمن‌ها و تشکل‌های دانشجویی یکی از زمینه‌هایی که دانشگاه علامه طباطبائی در آن موفقیت‌های زیادی کسب کرد، جشنواره‌های ملی و دانشگاهی است. شاید بتوان سه جشنواره اصلی را در این عرصه از یکدیگر متمایز کرد:

❖ جشنواره ملی رویش

این جشنواره ویژه کانون‌های فرهنگی و اجتماعی دانشگاه‌های سراسری کشور است. در این جشنواره بخش‌های مختلف و محورهای گوناگون جهت رقابت تعریف شده است. کیفیت برنامه‌های یکسال کانون‌های دانشگاه‌ها در هر بخش وارد رقابت ملی می‌شوند. دانشگاه علامه طباطبائی با کسب رتبه برتر و جوایز گوناگون در سطح کشور همواره مورد توجه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار گرفته است.

❖ جشنواره ملی حرکت

این جشنواره ویژه انجمن‌های علمی-دانشجویی دانشگاه‌های سراسر کشور است. عمرکرد انجمن‌های علمی دانشگاه‌ها با شاخص‌های گوناگون سنجیده می‌شود. دانشگاه علامه طباطبائی در سال‌های گذشته حضور فعال و هدفمندی در این جشنواره داشته است و با نگاه تخصصی علوم انسانی و اجتماعی و همچنین رسالت‌های تعریف شده توانسته است رتبه‌های خوبی در این جشنواره کسب کند.

❖ جشنواره تیتیر

این جشنواره ویژه نشریات دانشجویی دانشگاه‌های سراسر کشور است که به شکل منطقه‌ای و ملی برگزار می‌شود. کیفیت محتوایی و سایر محورهای مندرج در آیین‌نامه این جشنواره، ملاک رقابت و داوری نشریات دانشجویی است. دانشگاه علامه طباطبائی با حضوری فعال و هدفمند توانسته است جوایز ارزنده‌ای در این جشنواره کسب کند.

✳️ عناوین کسب شده در جشنواره‌ها

- کسب مقام برتر دانشگاه کل کشور؛ در حوزه کانون‌های فرهنگی، هنری، اجتماعی و مذهبی در جشنواره رویش سال ۱۳۹۵
- دانشگاه برتر؛ دانشگاه علامه طباطبائی جایگاه نخست هشتمین جشنواره ملی رویش سال ۱۳۹۸
- دانشگاه برتر؛ دانشگاه علامه طباطبائی جایگاه برتر در جشنواره ملی حرکت سال ۱۳۹۹
- دانشگاه برتر؛ دانشگاه علامه طباطبائی جایگاه نخست نهمین جشنواره ملی رویش سال ۱۴۰۰

در کانون‌ها، انجمن‌های علمی و حوزه نشریات، جشنواره‌هایی را در سطح دانشگاه‌های سراسر کشور داریم که امکان مناسبی برای قیاس دانشگاه‌ها با یکدیگر است. خوشبختانه دانشگاه علامه طباطبائی در همه حوزه‌ها جزو سه یا چهار دانشگاه برتر کشور است و این امیدواری وجود دارد با ظرفیتی که به عنوان دانشگاه تخصصی علوم انسانی اجتماعی وجود دارد، شکوفاتر هم بشود. نیاز است مسیری طولانی طی شود و هنوز باید به لحاظ فیزیکی، کالبدی‌های بیشتری برای فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی در دانشگاه فراهم شود. از این امر نیازمند نهادینه کردن است.

معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی در هشت سال گذشته با رویکرد فعال‌سازی دانشجویان و ایجاد فضای نشاط و خلاقیت به حمایت همه‌جانبه از انجمن‌ها، کانون‌ها، تشکل‌ها و نشریات دانشجویی پرداخته است. در این میان برای حضور فعال این گروه‌ها در رقابت‌های ملی نیز چاره‌اندیشی کرده و جشنواره‌های داخلی رویش، حرکت و تیر را برگزار کرده است. این جشنواره‌های داخلی زمینه ساز ارتقای سطح فعالیت‌هاست و بستر مناسبی برای موفقیت در جشنواره‌های ملی.

معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی در هشت سال گذشته با رویکرد فعال‌سازی دانشجویان و ایجاد فضای نشاط و خلاقیت به حمایت همه‌جانبه از انجمن‌ها، کانون‌ها، تشکل‌ها و نشریات دانشجویی پرداخته است

جوایز کسب شده در جشنواره‌ها

نهاد کسب‌کننده جایزه	نام جشنواره	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
انجمن‌های علمی	جشنواره حرکت	۳	۷	-	۴	-	۴	-
نشریات دانشجویی	جشنواره ملی نشریات دانشجویی تیر و منطقه یک کشوری	۲۹	-	۶	-	۱۴	-	۴
کانون‌های فرهنگی، هنری و اجتماعی	جشنواره رویش	۲	۱۳	-	-	۸	۱۲	۱۳
واحد فعالیت‌های قرآنی معاونت فرهنگی	جشنواره قرآن	-	-	۹	۳۴	-	-	-
کانون فیلم و عکس	جشنواره دانشگاهی کشور در حوزه فیلم کوتاه	-	-	-	۲	۲	۱	-
کانون ورزش در جهت توسعه اجتماعی	جشنواره بین‌المللی صلح یونسکو	-	-	-	-	-	۱	-

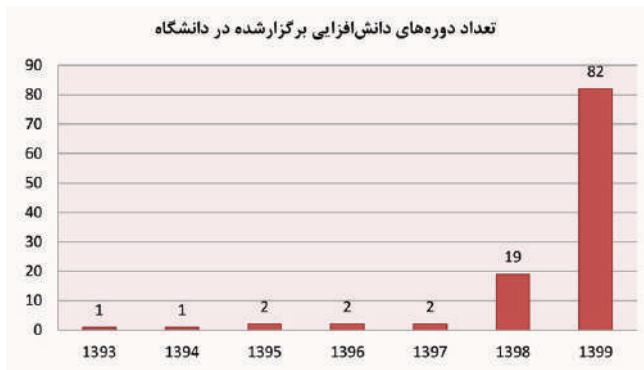
افزایش کمی و کیفی دوره‌های دانش و مهارت‌افزایی، از دانشجویان شهروندانی مفید می‌سازد

دانشگاه و تربیت انسان متخصص

یکی از مهمترین اهداف پنج ساله‌ی اخیر دانشگاه علامه طباطبائی، ارتقای سرمایه انسانی اجتماعی و کارآمدی رویکردهای فرهنگی اجتماعی دانشجویان بوده است. اینجاست که موضوع دوره‌های دانش‌افزایی اهمیت زیادی پیدا می‌کند. اینکه چه طور می‌توان مسئولیت‌پذیری دانشگاه و دانشجویان را ارتقا داد و زمینه‌ای را برای بهتر کردن بهداشت روان دانشجویان فراهم کرد. در این میان نمی‌توان از شاخص‌های کیفی و کمی در عرصه رفاه دانشجویی نیز گذشت. در ادامه به طور خاص به این شاخص‌ها می‌پردازیم و نشان می‌دهیم که طی سال‌های اخیر چه اقداماتی در این زمینه انجام شده است.

دوره‌های برگزار شده دانش‌افزایی ارتقا و به روز رسانی مهارت‌های آموزشی و تدریس استادان

سال	تعداد دوره‌ها	تعداد دانش‌پذیر	تعداد نفر ساعت آموزش
۱۳۹۳	۱	۵۰	۸۰۰
۱۳۹۴	۱	۵۰	۸۰۰
۱۳۹۵	۲	۶۵	۱۰۴۰
۱۳۹۶	۲	۷۲	۱۱۵۲
۱۳۹۷	۲	۷۶	۱۲۱۶
۱۳۹۸	۱۹	۵۴۴	۲۲۶۸
۱۳۹۹	۸۲	۲۲۹۱	۵۱۸۴
کل	۱۰۹	۳۱۴۸	۱۲۴۶۰

سال ۱۳۹۳ تعداد دوره‌های برگزار شده دانش‌افزایی در دانشگاه علامه طباطبائی ۸۰۰ نفر ساعت بوده است که در سال ۱۳۹۹ به ۵۱۸۴ نفر ساعت رسیده است. این رقم یعنی رشد بیش از ۵۴۰ درصدی در این زمینه.

❁ مهمترین محورهای دوره‌های دانش‌افزایی

- باور به توانمندسازی از طریق کارگاه‌های نگارش مقالات علمی به زبان انگلیسی
- نحوه استفاده از «پایگاه‌های داده و اطلاعات» خریداری شده
- آموزش‌های نوین روش تدریس
- دوره‌های معرفت‌افزایی دینی و بینش سیاسی.

❁ مدیریت آموزش‌های تخصصی آزاد دانشگاه

چشم‌انداز: تبدیل شدن به معتبرترین مرکز دانشگاهی ارائه دهنده خدمات آموزشی، مشاوره‌ای و تکمیلی به نهادهای دولتی و غیردولتی در حوزه‌های علوم انسانی، در یک دوره زمانی پنج ساله

مأموریت: ارائه خدمات آموزشی، مشاوره‌ای و تکمیلی به نهادهای دولتی و غیردولتی کشور در حوزه‌های علوم انسانی، در راستای ایفای نقش مؤثرتر این دانشگاه در فرایند توسعه ملی و همچنین افزایش منابع درآمدی غیردولتی.

❁ دوره‌های مهارت‌افزایی

دانشگاه علامه طباطبائی برای توانمندسازی دانشجویان پیش از ورود به بازار کار و افزایش سطح مهارت‌های تخصصی آنان، طرح مهارت‌افزایی را از پاییز سال ۱۳۹۵ در دستور کار خود قرار داده است. از جمله مهمترین اهداف این طرح عبارتند از:

- توسعه مهارت‌های دانشجویان و دانش‌آموختگان در عرصه کارآفرینی و اشتغال
  - برگزاری دوره‌های آموزشی متناسب با نیاز بازار کار، صنعت و جامعه
  - زمینه‌سازی برای بروز استعداد و علایق فردی و گروهی
  - افزایش دانش و نگرش حرفه‌ای
  - تقویت اعتماد به نفس و ایجاد انگیزه
  - ایجاد تحول در یادگیری عملی مبتنی بر روش‌های نوین آموزشی
- روند کار به این صورت است که دانشجویان یک مهارت را با تایید مشاور تحصیلی و برحسب علاقه‌مندی خود، انتخاب و رایگان در آن شرکت می‌کنند.
- هر دانشجو می‌تواند در یک دوره عمومی و یک دوره تخصصی به صورت رایگان شرکت کند و البته هر تعداد دوره‌های دیگر را که مایل بود با پرداخت حداقلی می‌تواند شرکت و مدرک لازم را از دانشگاه دریافت کند. اجرای این برنامه مهم فعالیت‌های گسترده‌ای را ایجاد می‌کند از تهیه عناوین و سرفصل‌های این دوره‌ها گرفته تا پیدا کردن استادان مجرب تا برگزاری خود دوره‌ها و وقت و انرژی فراوان را گرفت اما دستاوردهای مهمی داشت. طی سه سال اخیر نزدیک به ۱۰ هزار نفر از دانشجویان این دوره‌های مهارتی را طی کرده‌اند. دانشگاه علامه به خاطر این خلاقیت و نوآوری چندین بار از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورد تقدیر قرار گرفت.

تعداد دوره‌های مهارت‌افزایی دانشگاه

تعداد دوره‌های برگزار شده			تعداد دانشجوی شرکت کننده			تعداد دانشکده تحت پوشش	سال
جمع	عمومی	تخصصی	جمع	تخصصی	عمومی		
۲۱	۱۵	۶	۹۷۴	۲۷۰	۷۰۴	۵	۱۳۹۶
۲۲۵	۷۳	۱۵۲	۵۷۶۸	۳۶۹۲	۲۰۷۶	۹	۱۳۹۷
۲۰۰	۶۸	۱۳۲	۵۵۱۲	۳۶۵۲	۱۸۶۰	۹	۱۳۹۸
۲۰۳	۸۱	۱۲۲	۵۶۱۸	۲۳۶۸	۳۲۵۰	۹	۱۳۹۹

۲۱ دوره مهارت‌افزایی سال تحصیلی ۱۳۹۶ در دانشگاه علامه طباطبائی ۲۱ دوره بوده است که در سال ۱۳۹۹ به ۲۰۳ دوره رسیده است که این رقمی حاکی از رشد بیش از ۸۶۰ درصدی در زمینه تعداد دوره‌های برگزار شده مهارت‌افزایی است.

آموزش‌های تخصصی آزاد

حوزه آموزش‌های تخصصی آزاد دانشگاه با برگزاری دوره‌های تخصصی توانسته است به رسالت دانشگاه مبنی بر ارائه خدمات علمی-تخصصی به سازمان‌ها، شرکت‌ها و متقاضیان آزاد، جامعه عمل بیوشاند.

اطلاعات دوره‌های مختلف در حوزه آموزش‌های تخصصی آزاد

عنوان دوره	مبلغ دوره به ازای هر نفر (تومان)	تعداد دوره	تعداد نفر	سال
مدیریت ارشد کسب و کار (DBA)	۵/۰۰۰/۰۰۰	۲	۵۶	۱۳۹۶
	۷/۰۰۰/۰۰۰	۱	۱۹	
مدیریت ارشد کسب و کار (MBA)	۴/۵۰۰/۰۰۰	۱	۱۳	۱۳۹۷
(MBA) بازار سرمایه (دو ساله)	۱۷/۵۰۰/۰۰۰	۲	۲۶	
مدیریت ارشد کسب و کار (MBA)	۶/۵۰۰/۰۰۰	۱	۱۵	۱۳۹۸
مدیریت عالی کسب و کار (DBA)	۱۰/۰۰۰/۰۰۰	۴	۶۳	
(MBA) بازار سرمایه (یک ساله)	۱۰/۰۰۰/۰۰۰	۱	۱۲	۱۳۹۹
مدیریت عالی کسب و کار (DBA)	۱۰/۰۰۰/۰۰۰	۱	۴	
مدیریت عالی کسب و کار (DBA)	۱۴/۰۰۰/۰۰۰	۲	۲۷	۱۳۹۹
مدیریت عالی کسب و کار (DBA)	۱۴/۰۰۰/۰۰۰	۱	۹	
(MBA) بازار سرمایه (یک ساله)	۱۲/۵۰۰/۰۰۰	۱۴	۱۹۶	۱۳۹۹
مدیریت ارشد کسب و کار (MBA)	۸/۰۰۰/۰۰۰	۱	۱۲	

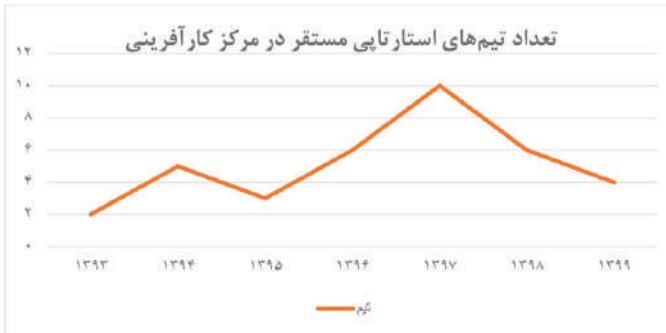

کارآفرینی، رشد و نوآوری از بستر علوم انسانی

مرکز کارآفرینی دانشگاه علامه طباطبائی در خردادماه ۱۳۸۳ با مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و آموزش عالی آن زمان بنیان نهاده شد و در مهرماه همان سال با سه بخش آموزش، پژوهش و ترویج کار خود را آغاز کرد. از جمله این فعالیت‌ها می‌توان به این موارد اشاره کرد: برگزاری دوره‌های آموزشی تربیت مربی کارآفرینی، دوره‌های آموزشی تخصصی مهارت‌های کسب و کار، بازدیدهای علمی از محیط‌های فعالیت کارآفرینان، برگزاری جشنواره‌های کسب‌وکار، نشست با کارآفرینان برتر، شرکت در برنامه‌های مربوط به کارآفرینی در سایر دانشگاه‌ها و استان‌ها، انتشار نشریه و حمایت از طرح‌ها و ایده‌های کسب‌وکار.

❁ مهمترین فعالیت‌های مرکز کارآفرینی و هدایت شغلی از سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰

- تصویب اساس‌نامه مرکز کارآفرینی و هدایت شغلی در هیات امنای دانشگاه (سال ۱۳۹۵)
  - برگزاری مستمر جلسات کمیته کارآفرینی و هدایت شغلی برای راهبری و سازماندهی زیست‌بوم نوآوری و کارآفرینی دانشگاه علامه طباطبائی (۵ جلسه) با حضور رئیس دانشگاه
  - برگزاری رویداد سالانه کارآفرینی چکاوک (۴ دوره) برای آشنایی دانشجویان و دانش‌آموختگان حوزه علوم انسانی و اجتماعی کشور با مفاهیم کارآفرینی و تاسیس کسب و کار و کمک به تشکیل تیم‌های استارت‌آپی دانشجویی.
  - برگزاری جشنواره فرصت‌های شغلی روشنا (۶ دوره) برای تسهیل فرایند جذب و استخدام دانشجویان و دانش‌آموختگان حوزه علوم انسانی و اجتماعی در بازار کار کشور
  - تدوین شیوه‌نامه انتخاب کارآفرین برتر دانشگاه
  - تدوین شیوه‌نامه آکادمی اشتغال و کسب‌وکار علامه و برگزاری یک دوره آکادمی کسب‌وکار دانشگاه
  - توسعه تست‌های مهارت‌سنجی و شخصیت‌شناسی تخصصی برای آشنایی دانشجویان با توانمندی‌ها و مهارت‌های مورد نیاز، پیش از ورود به بازار به کار
  - راه‌اندازی مرکز کارپابی تخصصی دانشگاهی
  - راه‌اندازی وب‌سایت اطلاع‌رسانی شغلی به دانشجویان (atu.talentcoach.ir)
  - برگزاری دوره‌های آنلاین راه‌اندازی استارت‌آپ و کسب‌وکار (دو دوره)
  - راه‌اندازی وبسایت «مدرسه کسب‌وکار و اشتغال دانشگاه علامه طباطبائی» (ta.atu.ac.ir)
  - اطلاع‌رسانی فرصت‌های شغلی و کارآموزی از طریق ارتباط با سازمانها، نهادها، شرکت‌های دولتی، خصوصی و تعاونی
  - راه‌اندازی سایت اطلاع‌رسانی مرکز و تولید و به‌روزرسانی محتوای آموزنده و خبری (karafarini.atu.ac.ir)
  - انجام بازدیدهای علمی از مراکز نوآوری موفق و برگزاری دوره‌های آموزشی برای تیم‌های مستقر در مرکز کارآفرینی و دانشجویان علاقمند به حوزه راه‌اندازی کسب‌وکار
  - برگزاری رویدادهای تخصصی، نشست‌های علمی، کارگاه‌های آموزشی متعدد با موضوعات مرتبط به حوزه کارآفرینی و نوآوری در سطح دانشگاه
  - فراهم آوردن بستر لازم برای استقرار تیم‌های دانشجویی در مرکز کارآفرینی
  - ارائه خدمات تخصصی مشاوره کسب‌وکار و شغلی به دانشجویان دانشگاه و مراجعان خارج از دانشگاه
- در حوزه علوم انسانی و اجتماعی

همزمان با تحول نظام‌های دانشگاهی دنیا، بی‌تردید جامعه محوری و کارآفرینی یکی از مسیرهای اصلی تحول دانشگاه علامه طباطبائی در مسیر تحقق دانشگاهی کارآفرین است. علامه طباطبائی اگرچه در این مسیر نو سفر است، اما در سال‌های اخیر با سرعتی قابل قبول و پیوسته در حال حرکت است.

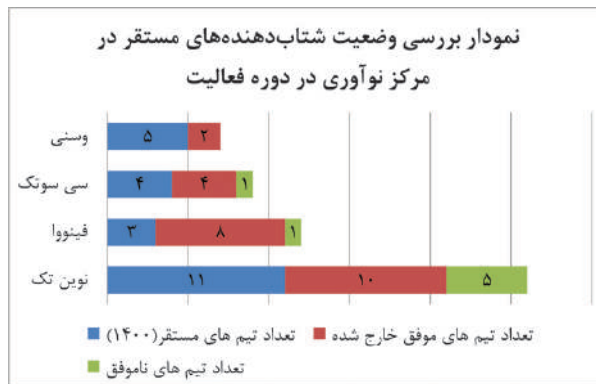

❁ مراکز رشد واحدهای فناوری نوآور دانشگاه

مجموع	واحدهای فناوری	شتاب‌دهنده‌ها	مرکز رشد و نوآوری در یک نگاه
۷	-	۶	تعداد شتاب‌دهنده
۹۲	۲۰	۵۲	تعداد تیم/واحد
۶۰۶	۳۱۴	۳۵۲	تعداد شاغلین ناکنون
۱۴۰	۱۰۲	۳۸	تعداد شاغلین علامه ای ناکنون
۲۵۰	۱۲	۱۳	تعداد متصورهای علامه ای
۴۰۰۰ متر	۲۸۰۰ متر	۱۲۰۰ متر	فضای اختصاص داده شده

تأسیس و راه‌اندازی مراکز رشد و نوآوری در حوزه علوم انسانی از مهم‌ترین اقدامات و دستاوردهایی است که می‌توان در حوزه پژوهشی به آن اشاره کرد و برای اولین بار در کشور رخ داده است. این پروژه از سال ۹۵ شروع شد و در حال حاضر دو مرکز رشد و فناوری با حضور شرکت‌های شتاب‌دهنده و فن‌آور در دانشگاه علامه طباطبائی مشغول به فعالیت هستند. دیگر دانشگاه‌ها تقاضا و تمایل به استفاده از دستاوردهای دانشگاه علامه در حوزه رشد و نوآوری را دارند و همچنین ایجاد مراکز، ایستگاه‌های رشد و نوآوری در دانشکده‌های مختلف در دست اقدام است. برای تأسیس پردیس علم و فناوری در حوزه علوم انسانی، تمهیداتی در نظر گرفته شده است.

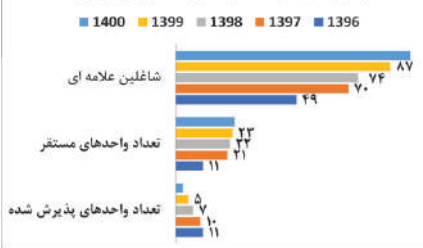
❁ نقطه قوت دانشگاه در عرصه کارآفرینی

مهمترین نقطه قوت دانشگاه علامه در حوزه کارآفرینی و نوآوری، نگاه راهبردی این مجموعه به حوزه نوآوری در علوم انسانی و اجتماعی است که آن را با سایر مجموعه‌ها در کشور متمایز کرده است. بدیهی است مسیر بسیاری پیموده شده است و مسیر بسیار بیشتری در پیش روست. افزایش ریسک‌پذیری در پذیرش تیم‌ها، درگیر کردن بیشتر جامعه علامه‌ای‌ها در زیست‌بوم کارآفرینی و نوآوری و همراه شدن آنان با تحول دیجیتال و تأثیرات شگرف آن بر آینده جامعه و اقتصاد کشورها و شرکت‌ها از مهمترین برنامه‌هاست. در این میان، افزایش مستمر و پیوسته حضور دانشجویان، دانش‌آموختگان، اساتید و کارکنان دانشگاه علامه طباطبائی در این زیست‌بوم نوید دهنده تغییر تدریجی و پایدار دانشگاه در تحقق اهداف دانشگاه کارآفرینی است.

مجموع گردش مالی (رسمی) واحدهای
مستقر در
مرکز رشد و نوآوری دانشگاه علامه
طباطبائی در سال ۱۳۹۹
میلیارد ریال ۲۵۰

نمودار وضعیت واحدهای فناوری مستقر در مرکز رشد

نگاهی بر مسیر مراکز رشد و نوآوری دانشگاه علامه طباطبائی از تأسیس تاکنون

افزایش ریسک‌پذیری در پذیرش تیم‌ها، درگیر کردن بیشتر جامعه علامه‌ای‌ها در زیست‌بوم کارآفرینی و نوآوری و همراه شدن آنان با تحول دیجیتال و تاثیرات شگرف آن بر آینده جامعه و اقتصاد کشورها و شرکت‌ها از مهمترین برنامه‌هاست

برنامه‌های سال ۱۴۰۰

راه‌اندازی صندوق پژوهش و فناوری دانشگاه

راه‌اندازی ۵ ایستگاه نوآوری در دانشکده‌های مختلف

راه‌اندازی مرکز نوآوری دانشکده ادبیات

دریافت مجوز پردیس و پارک علم و فناوری

پیشگام در مطالعات نوآوری و سیاست‌گذاری علم و فناوری

دکتر سید سروش
قاضی نوری

رئیس
مرکز تحقیقات
سیاست علمی
کشور

«شرکت‌های دانش‌بنیان» مفهومی است که تقریباً از اواخر دهه ۱۳۸۰ در کشور ما شکل گرفت. پیش از آن مفاهیمی نظیر شرکت‌های فناوری محور، شرکت‌های های‌تک و شرکت‌های تازه‌تأسیس فناوری محور در ادبیات جهان وجود داشت و در ایران هم مطالعاتی پیرامون آن‌ها انجام شده بود. بر اساس بهره‌گیری از همین مفاهیم بود که مفهوم شرکت‌های دانش‌بنیان در کشور ما هم به وجود آمد؛ اما جانداختن آن در جامعه چند سالی به طول انجامید. در ابتدای امر بیشتر تمرکز روی شرکت‌های فناوری محور و فناوری‌های پیشرفته گذاشته شد. با ادامه این روند مفهوم شرکت‌های دانش‌بنیان شکل نرم‌تری به خود گرفت و به مفهوم شرکت‌های نوآوری محور و به‌ویژه نوآوری‌های برخاسته از فناوری‌های نرم نزدیک شد. با این همه، شرکت‌های دانش‌بنیان و مفاهیمی نظیر مراکز رشد، پارک‌های علم و فناوری و... که حول آن شکل گرفته بود، عمدتاً روی مباحثی چون شرکت‌های فناوری محور و فناوری‌های سخت تمرکز داشتند؛ چنان‌که فعالان حوزه‌های علوم انسانی و اجتماعی و دانشجویان و استادان دانشگاهی این حوزه‌ها کمتر در زمینه شرکت‌های دانش‌بنیان، استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های نوآفرین فعالیت می‌کردند.

نقش‌آفرینی علوم انسانی در عرصه فناوری

سرانجام در اواسط دهه ۱۳۹۰ بود که مسئولان دانشگاه علامه طباطبائی تصمیم گرفتند که پای در این عرصه بگذارند. در واقع با توجه به اعتقادی که در دانشگاه مبنی بر نقش‌آفرینی علوم انسانی و اجتماعی در حوزه توسعه نوآوری‌ها و تأثیر به‌کارگیری فناوری در جامعه به وجود آمده بود، دانشگاه علامه به ایفای نقش در این زمینه پرداخت. بدین منظور برنامه‌ریزی برای تأسیس یک مرکز رشد در دانشگاه کلید خورد؛ پس از تمرکز مطالعات روی این موضوع، جمع‌بندی‌ها نشان می‌داد که راه‌اندازی مراکز نوآوری به شکل سنتی آن دیگر پاسخ‌گوی اهداف نیست و نمی‌تواند دانشگاه را به مقصود خود برساند. بنابراین با ترکیب مراکز رشد و مراکز نوآوری شکل جدیدی از مراکز حمایتی طراحی و به اجرا گذاشته شد. در نتیجه مجموعه‌ای از مراکز نوآوری با تمرکزها و تخصص‌های مختلف، شتاب‌دهنده‌هایی در حوزه‌های مالی، گردشگری، بحث‌های فرهنگی، فیلم و انیمیشن شکل گرفت که در کنار مرکز رشد دانشگاه ترکیب نو و جالبی را شکل دادند. در همان فضا بود که یک کافه نوآوری ایجاد شد و رفته‌رفته مرکز رشد و نوآوری دانشگاه علامه طباطبائی به یک بازیگر جدی در اکوسیستم استارت‌آپی کشور تبدیل شد. به این ترتیب ما به اهداف خود، یعنی جانداختن این نکته که علوم انسانی و اجتماعی نقش کلیدی در شرکت‌های نوآفرین و شرکت‌های دانش‌بنیان دارند، نزدیک شدیم. همچنین دانشگاه علامه طباطبائی توانست متناسب با تحولات کشور گام بردارد و با پیشرو شدن در بحث فناوری‌های نو یک تحول را رقم بزند. پس از تحقق این اهداف، دانشگاه استراتژی گسترش مراکز رشد و نوآوری را دنبال کرد و در حال حاضر تقریباً گسترش این مراکز در تمام دانشکده‌ها، مراکز مختلف و چندین شعبه در حال انجام است، به طوری که یک زنجیره و شبکه بسیار گسترده در حاشیه دانشگاه علامه طباطبائی در حال شکل‌گیری است؛ این اتفاق باعث می‌شود دانشگاه نقش پیشرو، مهم و جدی در شرکت‌های نوآفرین در عرصه علوم انسانی و اجتماعی داشته باشد. گذشته از مباحث مطرح‌شده، دانشگاه علامه طباطبائی یکی از پایگاه‌های اصلی و شاید محور اصلی مطالعات نوآوری و سیاست‌گذاری علم و فناوری و اجرای سیاست‌های این حوزه در کشور تبدیل شده است. این دانشگاه توانست برای اولین بار رشته مدیریت تکنولوژی را در دو مقطع فوق‌لیسانس و دکتری در کشور راه‌اندازی کند تا در حوزه آموزش مدیریت فناوری و نوآوری هم نقش پیشرو داشته باشد. می‌توان اذعان داشت دانشگاه علامه این پیشگامی خود را به لحاظ کیفی تا به امروز حفظ کرده است. علاوه بر این، شبکه‌ای از فارغ‌التحصیلان و استادان دانشگاه که در این حوزه مشغول بودند، به تدریج توانستند نقش محوری در توسعه و انسجام‌بخشی به نظام ملی نوآوری و پیشرفت و جانداختن مفاهیم جدید سیاست‌گذاری علم و فناوری داشته باشند. تمام مباحثی که مطرح شد نشان می‌دهد دانشگاه علامه طباطبائی چه در موقعیت‌های اجرایی و چه به‌عنوان مشاور و چه در پروژه‌های تحقیقاتی و مقالات، بی‌تردید نقش پیشگام در حوزه سیاست‌گذاری علم و فناوری را در کشور داشته است.

سخن پایانی

دانشگاه علامه طباطبائی تنها دانشگاه تخصصی علوم انسانی و اجتماعی دولتی و یکی از قدیمی‌ترین دانشگاه‌های کشور است که با تربیت نیروی‌های توانمند و متخصص و فعالیت در عرصه‌های آموزش، پژوهش و فناوری خدمات ارزشمندی را به کشور ارائه کرده است و هم‌اکنون به عنوان قطب علوم انسانی و اجتماعی در کشور شناخته می‌شود. عملکرد چند سال گذشته و کسب افتخارات متعدد نشان از پیشرفت روز افزون دانشگاه در زمینه‌های مختلف علمی دارد. همکاران و استادان بزرگوار در تمامی دانشکده‌ها تمام توان خود را در راستای تولید علم و تسهیل دستیابی به اهداف کشور صرف کرده‌اند و موفق به کسب افتخاراتی همچون برترین دانشگاه کشور در عرصه نظریه پردازی، کسب عنوان یک درصد دانشمندان پراستناد جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی در سال ۲۰۱۸، پژوهشگر برتر کشور در گروه علوم انسانی و هنر، نخستین پژوهشگر برتر جوان اقتصاد ایران، فعال‌ترین دانشگاه در ارائه پیشنهادهای اجرایی به دستگاه‌های کشور شده‌اند. دانشگاه پرشتاب‌ترین حرکت را به سوی ساخت فضای نوین دانشگاهی داشته و در این عرصه الگویی جدید به نمایش گذاشته است.

دانشگاه علامه طباطبائی

آموزش ✓

در حوزه آموزش برنامه‌هایی همچون بازنگری سرفصل دروس و به‌روزرسانی سیستم آموزشی، راه‌اندازی مرکز پایش و رصد دانش‌آموختگان، و افزایش مهارت و تخصص دانشجویان برای ورود به بازار کار در اولویت اقدامات این حوزه قرار دارد. با تاسیس مرکز مهارت‌افزایی از سال ۹۶ برای اولین بار در دانشگاه‌های کشور، دانشگاه قدم مهمی در راستای افزایش اشتغال‌پذیری و توانمندسازی دانشجویان خود برداشته شده تا این سرمایه‌های اجتماعی گرانبه‌تر بتوانند خدمات ارزشمندتری به کشور ارائه دهند.

پژوهش ✓

در حوزه پژوهش، در توسعه ارتباطات بین‌الملل و جذب دانشجویان خارجی اقدامات موثری صورت گرفته است. تاسیس مراکز رشد در این دانشگاه، به عنوان تنها مراکز رشد در حوزه تخصصی علوم انسانی و اجتماعی، گام مهم دیگری در راستای افزایش ارتباط دانشجویان و دانش‌آموختگان کشور با صنعت، توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و افزایش فعالیت‌های کارآفرینانه و نوآورانه در کشور است. برگزاری کرسی‌های نظریه‌پردازی به میزان سه برابر کل کرسی‌های برگزار شده در سطح دانشگاه‌های کشور، اقدام مهم دیگری در جهت کمک به حل مشکلات کلان کشور بوده است.

✓ فعالیت‌های دانشجویی

در زمینه فعالیت‌های دانشجویی و فرهنگی، دانشگاه علامه طباطبائی مفتخر به ارائه بهترین خدمات اسکان، بهداشت و روان‌شناختی به دانشجویان عزیز بوده است. کسب عنوان یکی از بهترین مراکز مشاوره کشور در سال‌های پیاپی نشان از اهمیت شناخت دانشجویان و مشکلات آنان و در نهایت ایجاد محیطی پرشور و نشاط و سالم برای آنها دارد. شرکت در مسابقات بین‌المللی ورزشی و دانشجویی، تشکیل و حمایت از تشکلهای و کانون‌های علمی و فرهنگی نیز از دیگر افتخارات و برنامه‌های پیش‌روی این دانشگاه است.

✓ رسیدگی به دغدغه‌های استادان و کارکنان

با وجود مشکلات بودجه و دشواری‌های ناشی از وضعیت اقتصادی در کشور، دانشگاه توانسته است تا به تعهدات خود در قبال استادان، دانشجویان و کارمندان عمل کند. با توجه به کمبود منابع مالی در آینده، تنوع بخشی به منابع مالی، صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌های غیرضرور، پیاده‌سازی مدیریت سبز در دانشگاه، تحقق حسابداری تعهدی شده و بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد از اهداف مهم دانشگاه بوده است. جلب حمایت جامعه خیرین و استفاده از فرصت دانش‌آموختگان توانمند دانشگاه نیز، می‌تواند حمایت و انسجام بیشتری برای خانواده دانشگاه علامه به ارمغان بیاورد.

✓ امید به آینده

جایگاه امروزی دانشگاه علامه طباطبائی که به یکی از دانشگاه‌های رتبه نخست و پیشرو کشور بدل شده است محصول اجرای کامل برنامه‌ای است که هشت سال پیش با همفکری استادان بیشکسوت دانشگاه تهیه و با پایداری و کوشش خستگی‌ناپذیر آنان و کارکنان غیور دانشگاه به انجام رسید.

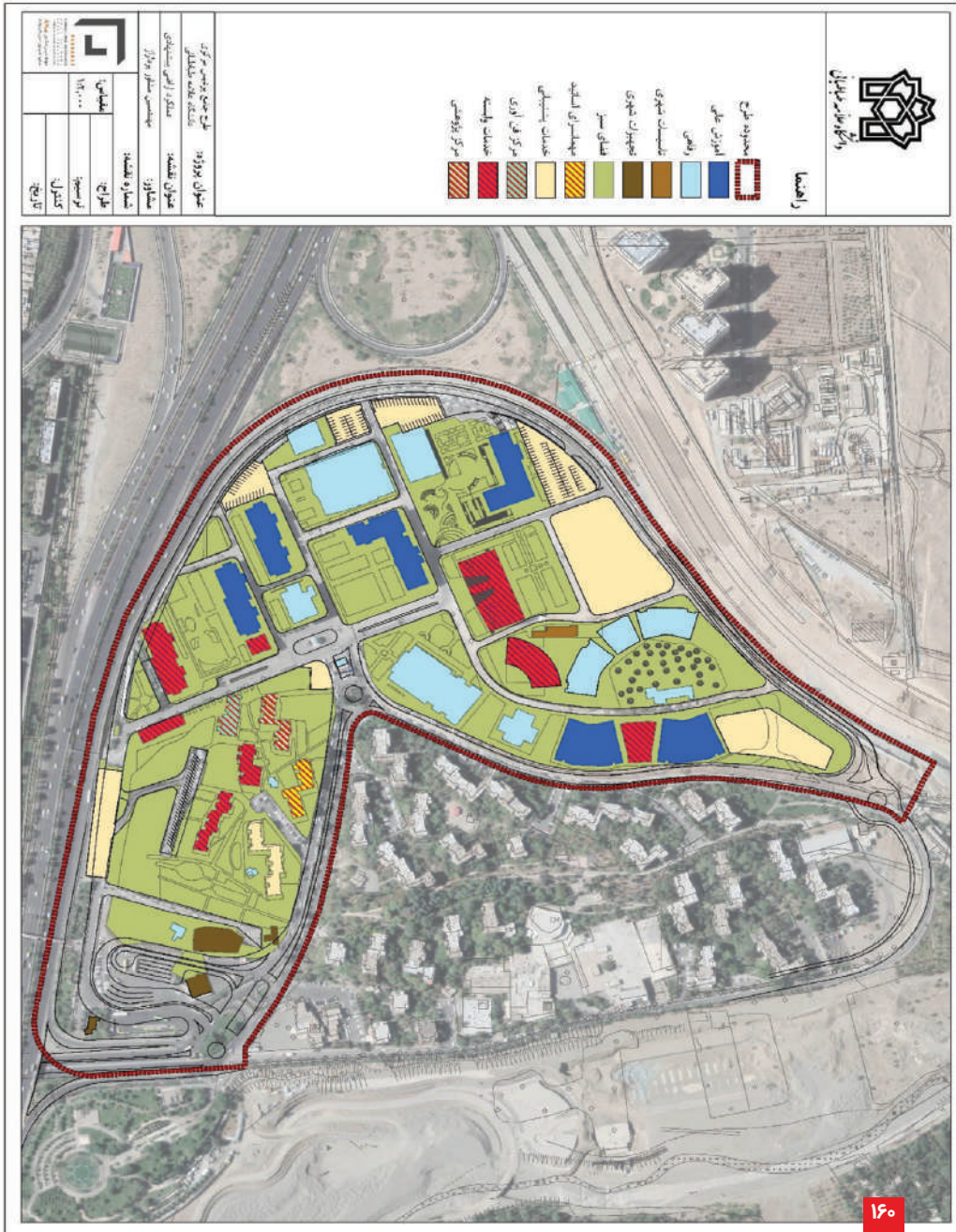
امید است در ادامه این راه با حمایت و پشتیبانی اعضای هیات علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و کارکنان، دانشگاه عزیزمان بتواند با اتکا به برنامه‌های پیشنهادی، در مسیر ارتقای جایگاه علمی کشور در سطح جهانی گام‌های موثری بردارد.

نقشه طرح جامع پردیس مرکزی

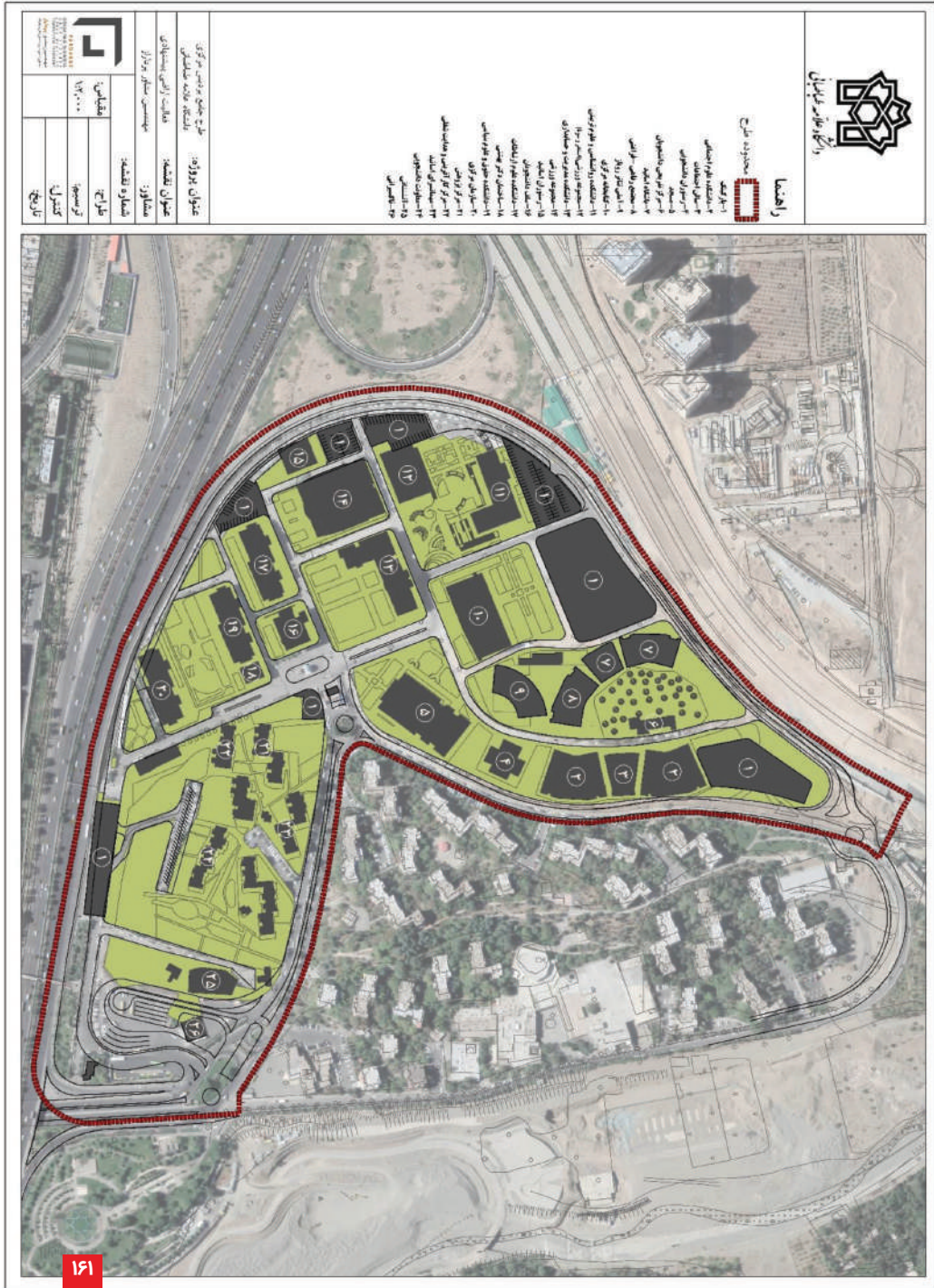
❁ عملکرد اراضی پیشنهادی پردیس ۱

فعالیت‌های پیشنهادی پردیس دانشگاه

راهنما

- ۱- ساختمان‌های آموزشی
- ۲- ساختمان‌های اداری
- ۳- ساختمان‌های خدماتی
- ۴- ساختمان‌های ورزشی
- ۵- ساختمان‌های تفریحی
- ۶- ساختمان‌های فرهنگی
- ۷- ساختمان‌های اجتماعی
- ۸- ساختمان‌های خدماتی
- ۹- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۰- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۱- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۲- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۳- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۴- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۵- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۶- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۷- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۸- ساختمان‌های خدماتی
- ۱۹- ساختمان‌های خدماتی
- ۲۰- ساختمان‌های خدماتی
- ۲۱- ساختمان‌های خدماتی
- ۲۲- ساختمان‌های خدماتی
- ۲۳- ساختمان‌های خدماتی
- ۲۴- ساختمان‌های خدماتی
- ۲۵- ساختمان‌های خدماتی

عنوان پروژه:	محل: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰
معماران:	موسسه معماری و شهرسازی علامه طباطبائی
مشاوران:	موسسه معماری و شهرسازی علامه طباطبائی
شماره نقشه:	۱۶۰۰۰۰
تاریخ:	۱۳۹۰
مقیاس:	۱:۱۰۰۰
نوع نقشه:	نقشه معماری
تاریخ:	۱۳۹۰

اکنون و بایسته‌های آینده
دانشگاه علامه طباطبائی

❁ پرسپکتیو توده‌گذاری پیشنهادی در اراضی پردیس ۱

نقشه طرح جامع پردیس شماره دو

❁ عملکرد پیشنهادی اراضی ۱۱/۵ هکتاری پردیس ۲

